

24
'69

FLACĂRA

ANUL XVIII
NR. 732
7 Iunie 1969

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

O delegație a P.C.R., condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., participă la Consfătuirea internațională a partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova. Din delegație fac parte tovarășii Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului permanent, secretar al C.C. al P.C.R., Gheorghe Stoica, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., Ștefan Voicu, membru al C.C. al P.C.R.; Vasile Vlad, membru supleant al C.C. al P.C.R.

La plecarea, pe aeroportul Băneasa un mare număr de cetățeni ai Capitalei au salutat cu căldură delegația condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Recentele documente de partid — Tezele Comitetului Central al partidului pentru congres și proiectul Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. privind planul cincinal pe anii 1971—1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980 — au fost primite pe întreg cuprinsul României cu un puternic interes și satisfacție, oamarii muncii de la orașe și sate exprimându-și deschis profunde sentimente de bucurie, optimism și încredere în politica înțeleaptă a partidului nostru.

Trăsătura caracteristică, imaginea de ansamblu a documentelor, constă în faptul că atât Tezele cât și proiectul de Directive pornesc de la cunoașterea temeinică a realității concrete, la aplicarea creatoare a principiilor universale a învățaturii marxist-leniniste la particularitățile României, că elaborarea lor s-a făcut pe baza concluziilor desprinse din evoluția țării noastre în cei 25 de ani care au trecut de la 23 August 1944 până astăzi, din analiza activității desfășurate pentru aplicarea hotărârilor Congresului al IX-lea. De la primul

și până la ultimul capitol, Tezele și proiectul de Directive relevă cu pregnanță amploarea problematicii abordate, profunzimea, spiritul novator și rigurozitatea strict științifică, trăsături proprii întregii activități a partidului nostru. Recentele documente reflectă, totodată, cu luciditate și realism, vasta activitate desfășurată sub conducerea partidului pentru aprofundarea problemelor privind perfecționarea neîntreruptă a economiei naționale, a vieții social-politice, în concordanță cu particularitățile și condițiile interne și internaționale caracteristice fiecărei etape.

În mod deosebit Tezele subliniază creșterea rolului partidului de forță conducătoare a societății noastre — lege obiectivă, cerință imperioasă, con-

firmată de întreaga evoluție socială. Partidul nostru își realizează rolul de conducător în societate nu în mod declarativ, nu prin metode administrative, de comandă, ci prin linia sa ideologică și politică, creatoare, marxist-leninistă. «Partidul Comunist Român — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — a primit mandatul unanim al poporului de a conduce destinele țării. Partidul nostru este urmat de întreaga națiune cu dragoste și încredere nețărmurită, este cunoscut de toți oamenii muncii drept conducător încercat al destinului României».

Pivotul progresului general al societății noastre, relevă cele două documente de partid, îl va constitui în continuare ferma politică de indus-

trializare socialistă a României.

Scopul prim și ultim al întregii politici a Partidului Comunist Român: îl reprezintă permanenta ridicare a bunăstării poporului, prefigurată cu limpeziciune și spirit realist prin măsurile concrete, privind creșterea potențialului economic al țării, o acțiune continuă și care, în ultimă instanță, se va răsfrînge pozitiv asupra bunăstării poporului nostru.

Cu o deosebită rigurozitate științifică sînt tratate în Teze cele mai importante procese și fenomene ale vieții internaționale, tendințele dezvoltării societății contemporane, în lumina căreia sînt enunțate cu claritate și realism principiile politicii externe a partidului și statului nostru.

Supuse dezbaterii publice, Tezele Comitetului Central și proiectul de Directive, documente de însemnătate excepțională, vor constitui obiectul dezbaterilor Congresului al X-lea al P.C.R., eveniment crucial în istoria patriei noastre; un program vast, înșufleșitor, o oglindă fidelă a măreței opere de edificare a României socialiste.

UN GRANDIOS ȘI MOBILIZATOR PROGRAM DE LUCRU

Proiectului Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R., Hunedoara îi răspunde: «Prezent!». «Prezent» prin cele 2 850 000 tone de oțel pe care le va produce anul acesta, prin extinderea capacităților de producție — oțelăria Martin nr. 2, furnalele de 1 000 mc, complexul de laminare — prin sporirea continuă a productivității muncii și a calității produselor.

A 25-a aniversare a eliberării patriei e întâmpinată cu surisul celor 11 000 de apartamente, cu florile și cu soarele orașului întinerit.

Într-un asemenea cadru, nu e greu să concepi și să pregătești produsele pe care le cere dezvoltarea țării noastre — tot mai multe oțeluri de înaltă rezistență, cu caracteristici tehnice superioare.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI

ENTUZIASMUL CREATOR AL ȚĂRII

Săptămîna care se încheie azi a fost dominată de interesul unanim și entuziasmul cu care oamenii muncii au întâmpinat Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al Partidului și proiectul de Directive ale Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român, privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980.

Dezbaterea publică — expresie a unui profund democratism — a Tezelor și proiectului de Directive oferă tuturor cetățenilor posibilitatea unei participări active la politica internă și externă a țării.

Paralel cu aceasta, în cinstea Congresului al X-lea și a celei de-a XXV-a

vele de muncă din întreaga țară se străduiesc să obțină succese cât mai de seamă în toate domeniile de activitate.

EXEMPLUL MINERILOR DE LA ROVINARI

Minerii și constructorii de la Rovinari, de pildă, au anunțat încă de la 24 mai că în cinstea Congresului al X-lea și a sărbătoririi celei de-a XXV-a aniversări a eliberării au pus în funcțiune (cu 5 luni mai devreme) cariera Gîrla și că o altă carieră va fi și ea dată în folosință cu trei luni înainte de termen. De altfel, elanul în muncă al minerilor de la Rovinari se va solda, așa cum se prevede, cu o depășire în acest an a planului de producție cu 100 000 tone lignit. În altă parte a țării, tot în cinstea Congresului al X-lea și a aniversării eliberării, colectivul Combinatului de îngurămintă cu azot din Piatra Neamț face cunoscut că și-a realizat și depășit toți indicatorii de plan pe primele 5 luni ale anului. În felul acesta, valoarea pro-

creștere de aproape 8 milioane lei. Tot în județul Neamț, la Bicaz, fabrica de ciment și-a depășit sarcinile de producție cu 4 500 tone ciment și 2 800 tone var, realizînd economii la prețul de cost în valoare de 120 000 lei și beneficii suplimentare de 557 000 lei.

CONSTRUCTORII DE VAPOARE AU CUVÎNTUL

În ziua de 1 iunie, la Șantierul navale-Oltenița, tot în întâmpinarea Congresului, a primit botezul apei, cu o lună mai devreme, o nouă motonavă fluvială de 5 000 tone. În județul Constanța, colectivul Uzinei chimice de la Năvodari se mîndrește și el cu un succes de seamă: de la începutul anului și pînă azi a realizat o producție suplimentară reprezentînd 2 575 000 lei. Producții mari în cinstea Congresului al X-lea a înregistrat și Fabrica de conserve Zagna-Vădeni, Combinatul de celuloză și hîrtie, Fabrica de confecții, Întreprinderea de morărit — toate din județul Brăila. În

din industrie au obținut și ele realizări de seamă, depășind în primele patru luni ale anului indicatorul de producție cu 3,6%, ceea ce reprezintă valoric o creștere a producției de 65 000 000 lei. Contribuții mai de seamă au fost aduse de Întreprinderea metalurgică, fabrica de blănuri «1 Mai», centrala de termoficare.

SIDERURGIȘTII ÎN PRIMELE RÎNDURI

La Gafați, elanul în muncă al constructorilor Combinatului siderurgic a determinat darea în folosință cu o săptămîna mai devreme a cuptorului de propulsie din cadrul laminorului de tablă groasă. Agregatul de care-i vorba are o capacitate de 100 tone pe oră și face parte din etapa a II-a de dezvoltare a marelui laminor.

Am dat numai cîteva exemple. Ele reflectă elanul creator cu care colectivele de muncă salută cele două importante evenimente: Congresul al X-lea

REPORTAJ DE SAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Volei la mare altitudine...

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei»

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI

VIITORUL ÎN PERSPECTIVA LUI LUMINOASĂ

Din lectura Tezelor Comitetului Central al partidului pentru congres și a proiectului Directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. privind planul cincinal pe anii 1971-1975 și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale pe perioada 1976-1980 am înțeles valoarea excepțională pentru continuarea procesului de desăvârșire a construcției socialiste în vederea dezvoltării și înfloririi României socialiste, apropierea ei de nivelul economiei țărilor avansate, creării totodată a condițiilor necesare trecerii treptate spre comunism, creșterii prestigiului ei pe arena internațională și afirmării tot mai puternice a socialismului în lume.

Pătrunse de un profund conținut științific, înnoitor, luciditate și realism, proprii întregii activități de partid, Documentele elaborate pentru congres evidențiază în primul rând capacitatea partidului, a conducerii sale, de a porni la elaborarea politicii sale de la studierea aprofundată a cerințelor vieții, a legilor obiective de dezvoltare socială, de la cunoașterea temeinică a realităților din țara noastră, de la necesitățile de perfecționare continuă a vieții sociale, impuse de stadiul actual de dezvoltare a țării, și ținându-se totodată seama de cuceririle înregistrate pe plan mondial

în toate domeniile. Astăzi, când poporul român se pregătește să întâmpine prin muncă și noi realizări atât cel de-al X-lea Congres cât și aniversarea a 25 de ani de la eliberarea României, avem posibilitatea să aruncăm o privire retrospectivă asupra acestui drum, să facem bilanțul succeselor obținute și să scrutăm totodată viitorul în perspectiva lui luminoasă. Ceea ce se desprinde din această analiză este relieful pregnantă a rolului conducător al partidului în obținerea acestor succese, faptul că el s-a dovedit a fi la înălțimea misiunii sale istorice de conducător al luptei maselor pentru transformarea revoluționară a societății, pentru înflorirea patriei, ceea ce impune ca și în viitor să sporească rolul partidului de forță conducătoare a societății, aceasta constituind cea mai sigură garanție a succeselor în drumul spre o societate a bunăstării generale și în care dezvoltarea și afirmarea personalității umane să constituie obiectivul de bază.

Ca cetățean al României socialiste și în calitate de cadru didactic, de propagandist al ideilor marxism-leninismului, mă socotesc angrenat, ca întreg poporul de altfel, în această mare pregătire a întâmpinării cu noi realizări în muncă a Congresului al X-lea al P.C.R. și a aniversării unui sfert de veac de la începuturile revoluției populare, deschizătoare de drumuri și de perspective luminoase.

Conf. dr. Ioan TURCU
Universitatea-București,
Facultatea de filozofie

SPRE 8 000 DE APARTAMENTE PREFABRICATE ANUAL

Directivile Congresului al X-lea al P.C.R. acordă o mare atenție accelerării ritmului de execuție a lucrărilor de construcții-montaj — care în viitorul cincinal vor cunoaște o mare creștere de volum — și în același timp îmbunătățirii calității și reducerii prețului de cost în construcții. În capitolul respectiv din Directive, un accent deosebit este pus pe necesitatea specializării întreprinderilor de construcții, introducerii și generalizării metodelor avansate de lucru, mecanizării etc. «Se va extinde folosirea elementelor prefabricate, inclusiv a celor finisate» — se arată în Directive. Și, mai departe: «În construcția de locuințe va fi promovată mai intens utilizarea panourilor mari de beton». Sînt sintetizate, în aceste îndrumări, înseși obiectivele pentru care a fost creată întreprinderea noastră. De aceea noi am și trecut la o serie de măsuri organizatorice care vin în întâmpinarea Directivelor Congresului al X-lea. Astfel, organizarea producției în fabrică pe două schimburi pe toate liniile tehnologice de panouri mari,

în corelare cu programul de lucru al șantierelor de montaj, a dus la creșterea capacității de producție cu circa 4 apartamente pe zi și la reducerea numărului de muncitori și funcționari tehnico-administrativi cu 250 oameni, care au putut fi redistribuiți la alte locuri de muncă. Alte măsuri tehnico-organizatorice, corelate cu acestea, fac ca pînă la finele anului să se poată realiza 5 500 apartamente (dintre care 3 500 de categoria I) din panouri prefabricate, transportate, montate și finisate de una și aceeași întreprindere — prima întreprindere de acest fel din țara noastră, expresie a introducerii metodelor celor mai noi de producție în construcții.

Este în curs de elaborare un studiu tehnico-economic privind reorganizarea producției și recalcularea noilor indicatori tehnico-economici. N-o să intru în amănunte, ci voi aminti numai obiectivul pe care-l urmărim prin aplicarea unor măsuri atâte în curs de studiere: să ajungem să producem, realizând inclusiv montarea și finisarea, 8 000 de apartamente pe an (dintre care circa 5 000 de categoria I și circa 3 000 cu grad de confort diferențiat). Directivele ne ajută să ne apropiem repede de aceste cifre.

Ing. George MOȘINOI
director al Întreprinderii
de construcții din
prefabricate de beton din
București

investiții și investiții

Procentul realizat de uzina dv. în primul trimestru al anului depășește 45% la total investiții și 30% la construcții-montaj; căror factori se datoresc aceste rezultate deosebit de pozitive? Ne răspunde inginerul Nicolae Munteanu, șef al serviciului de investiții al uzinei «Tractorul» din Brașov.

— Deși am avut utilaje complexe (în special de forjă), am reușit să le montăm înainte de termenul planificat pentru că am cerut și am primit de la furnizori desenele de fundație, încă din anul trecut, adică cu mult înainte de a fi sosit utilajele. În felul acesta la sosirea lor fundațiile erau deja terminate, ceea ce ne-a permis ca în primele luni ale anului să montăm utilaje în valoare de peste 85 000 000 lei. Spre aceste rezultate ne-a condus și sprijinul pe care l-am primit din partea secțiilor beneficiare ale uzinei noastre, care de data aceasta ne-au ajutat mult mai substanțial.

— În ce mod?
— Pe de o parte s-au folosit numai specialiști de înaltă calificare, iar pe de altă parte s-au asigurat cu operativitate toate materialele care ne erau necesare. Putem spune deci că succesul este și produsul acestei colaborări interne.

— Ce ne puteți spune despre constructor?

— Am lucrat cu un șantier serios, care nu ne-a făcut greutăți — I.C.I.M.-Brașov — deși au trebuit executate fundații deosebit de dificile. În hale, de pildă, a fost necesar să se sape pînă la 12 m sub nivelul zero. Pentru aceasta s-au bătut palplanșe metalice — metodă nefolosită pînă acum în fundațiile pentru mașin-unelte. În plus, constructorul și-a depășit planul cu 3 000 000 lei.

— Perspectivele imediate?
— Ne-am propus ca în primul semestru să realizăm planul anual de investiții în proporție de 65%, din care la construcții 57%, și considerăm că avem toate condițiile pentru îndeplinirea acestui obiectiv.

— Vă urăm succes!

— Cifrele de realizare a planului cu care apăreți la Banca de investiții vă

situează sub nivelul mediu, iar la construcții-montaj, deși aveți plan de investiții, nu ați realizat nici un volum de lucrări. Cum explicați?

— În primul rând trebuie să știți — ne spune inginerul Constantin Ghimbășan, șef serviciu investiții «Industria cărnii»-Brașov — că noi am realizat în primul trimestru 17% din planul anual de investiții și nu 8,8, așa cum ați aflat probabil dv. Diferența de procent nu apare în planul anual de investiții și la Banca de investiții deoarece nu s-a deschis finanțarea.

— Din ce motive?

— Lista de titluri trimisă de forul tutelar nu corespunde ca obiectiv cu documentația avută de noi: am cerut documentație pentru stația de preepurare a apelor reziduale la Îngrășătorii-Bod, și ni s-au trimis fonduri pentru Abatorul-Brașov. Or, pentru această lucrare nu aveam documentația întocmită deoarece era prevăzută în planul anului 1970. O altă cauză a fost elaborarea cu întârziere a autorizației, care a depins de refacerea listei de titluri. Ultima listă de titluri corectă, refăcută de forul tutelar (direcția de investiții din M.I.A.) ne-a fost trimisă abia la 1 aprilie 1969.

— Care au fost urmările acestor neconcordanțe?

— Începerea lucrărilor cu mare întârziere. Am fost nevoiți să amenajăm secția de fabricație a preparatelor la parterul fabricii și să realizăm producția prin soluții improvizate. În unele domenii de activitate greutățile continuă. Astfel, la utilaje, unde avem un plan de 1 563 000 lei, am realizat doar 251 000, deoarece deși am avut fonduri, forul tutelar nu ne-a asigurat repartiția utilajelor.

— Care au fost măsurile comitetului de direcție?

— S-au făcut deja intervențiile necesare în listele de utilaj. Încă din februarie 1969 am arătat Ministerului Industriei Alimentare că nu s-au emis repartiții și nu avem bază de contractări pentru unele utilaje din țară, iar la altele nu avem nici măcar fișele tehnice, și deci nu le cunoaștem caracteristicile.

— Atita tot?

— Nu. Astăzi am fost înlocuit din funcția de șef de investiții pe care am deținut-o pînă în prezent.

Petre ANGHEL

O imagine sugestivă prin dinamismul ei din întâlnirea campionului nostru Constantin Ciucă cu scoțianul Mc Hugh. După cum se știe, pugilistul român a fost declarat în unanimitate câștigător de către cei 5 arbitri.

Fotografie de A. NEAGU

sala pașilor pierduți

SENTINȚA în procesul lotului șoferilor de la I.T.B., care au furat din aparatele de autotaxare ale treoleibuzelor pe care le conduceau — într-un an și jumătate — 117 773 lei: Constantin Constantinescu — 15 ani închisoare, 6 ani interdicția unor drepturi și confiscarea parțială a averii; Ioana Constantinescu — 15 ani închisoare, 6 ani interdicția unor drepturi și confiscarea par-

țială a averii; Marin Pîrvoi — 7 ani închisoare, 3 ani interdicția unor drepturi și confiscarea parțială a averii; Ion Gheorghie — 5 ani închisoare, 3 ani interdicția unor drepturi și confiscarea parțială a averii; Marin Stoica — 2 ani și 6 luni închisoare și 2 ani interdicția unor drepturi; Alexandru Istrate — 2 ani închisoare și 2 ani interdicția unor drepturi.

*

MARE ALARMĂ la Stația de salvare din

București. În noaptea de 5 mai 1969, ora 3, s-a furat o ambulanță. Paznicul de serviciu nu a putut reține semnalmintele făptuitorului deoarece, ieșindu-i în cale, acesta a ambalat motorul și a dispărut ca o năluca. Investigații. Miliția a descoperit hoțul — însuși șoferul autoutilitatei, Petre Florea. Întreg la mine și la trup. Doar că avea niște treburi personale prin împrejurimile orașului. Conducerea instituției a cerut scuze miliției pentru deranj și a promis că

va sancționa disciplinar vinovatul. O fi făcut-o?

*

O BANDĂ din București este judecată pentru 14 furturi de aparate de radio din autoturisme. Interesant e că operau numai din mașini de o anumită marca — «Moskvici-408». Stricte specializare a membrilor ei nu i-a ajutat, deoarece tot au fost prinși de miliție.

succes răsunător

În Finlanda, unde chiar în miezul primăverii se simte umbra anticipată a toamnei, unde oamenii privesc soarele cu un fior de voluptate minunându-se de fiecare dată de exuberanța culorilor ivite sub razele lui, a primi un musafir e o bucurie și o sărbătoare. Noi, cei de la Teatrul de Comedie, i-am gustat tot farmecul și coată candoarea, iar rapida noastră trecere prin Helsinki va rămâne probabil una din amintirile cele mai durabile.

Și apoi cum ar putea să uite trupa ceea ce a însemnat un categoric, un răsunător succes? În adevăr, din mulțimea de elogii care au impresurat reprezentațiile cu Șeful sectorului suflate și Ucișas fără simbrerie s-ar putea alcătui un album de cel puțin o sută de pagini. Împărtașiți, rogu-vă, satisfacția emoționantă a ansamblului și citiți câteva din aprecierile presei finlandeze: «Ceea ce mi-a plăcut în piesa lui Mirodan este lirismul spiritual al unui scriitor care știe să atragă și să mențină interesul publicului. Îndrumați de Moni Ghelerter, un regizor care știe să prefere efectelor groase ale farsei arabescurile ironiei și evoluind în decorul pastelat al lui Dan Nemțeanu actorii au intonat o seducătoare muzică de cameră» (Uusi Suomi), «Că Radu Beligan își justifică deplin renumele său internațional, rezultă din primele clipe ale reprezentației. Partenerii săi, Vasilica Tastaman, Amza Pellea, Dem. Savu, Sanda Toma, sint actori foarte înzestrați» (Helsingin Sanomat), «Cine ar fi bănuit atâtea virtuți expresive, atâtea valori plastice în piesa lui Ionescu? Lucian Giurchescu și D. Nemțeanu au știut să dăruiască aventurii lui Béranger o frumusețe concretă, palpabilă, fără a sacrifica scenei nimic din ceea ce e meditație și profunzime în piesa lui Ionescu», «Nimeni nu trebuie uitat, nici Mircea Șeptilici, nici Nineta Gusti, nici Mihai Fotino, nici Gr. Gonța, și nimeni nu trebuie numit în mod special, fiindcă toți sint actori excelenți» (Hufistadbladet), «Radu Beligan în rolul lui Béranger a realizat un moment de poezie superioară, de teatru adevărat, demonstrând că este interpret desăvârșit al eroului lui Ionescu, un actor cum nu sint mulți în lume» (Paivan Sanomat).

Primirea caldă a publicului finlandez și aprecierile presei compensează, cel puțin în parte, regretul — mereu același — al actorilor întorși din turneele de peste hotare, și anume, puținul timp de care au dispus pentru a cunoaște țara unde au jucat. Dar aceasta e legea oricărui turneu: nu te duci pentru a privi, ci pentru a fi privit. Ai venit, ai fost văzut, și, dacă se poate, ai învins.

B. ELVIN

cine ești d-ta, d-le I.B.M.?

— Hello!
— Nu sînt sigur că am înțeles bine.
— Hello!

De data aceasta interlocutorul se declară satisfăcut. Greșeala îl indispușese mult: pînă și un copil (englez) știe că familiarul salut, folosit de milioane de ori pe zi, se scrie cu un singur «h».

Conversația continuă astfel:

— Ce mai faceți? Vă rog să-mi expuneți problema dv. Aveți să-mi puneți o întrebare?

— Cit e ora?
— Iată o întrebare pe care o consider stupidă.

— Și totuși, cit e ora?
— Uitați-vă la ceasul dv. De ce mă întrebați pe mine?

— Fiindcă mi-e foame.
— Acesta-i motivul adevărat? Vă distrați sîciindu-mă cu întrebări inutile?

Omul cu întrebările se declară bătut. E totuși mai simplu să te uiti la ceasul tău (dacă-l ai) decît să întreb pe alții, care se pot dovedi nepoliticoși. Iar dacă politetea se aliază cu simțul umorului, nu știi niciodată unde poți ajunge cu o întrebare nesăbuită.

Discuția de mai sus s-a desfășurat în condiții destul de neobișnuite. Simțul umorului a fost manifestat de calculatorul electronic al Consiliului de cercetări medicale al Marii Britanii, iar interlocutorul său uman a fost ministrul științei și învățămîntului, Edward Short, care fusese invitat de această foarte academică instituție pentru a lua cunoștință de înaltele performanțe ale mașinii electronice.

Trebuie spus că după această discuție începută cu stîngul, calculatorul s-a «reabilitat» pe deplin în fața înaltului oaspete cînd s-a lansat în specialitatea sa: statistica medicală.

De altfel, dl. Short nu a păstrat pică calculatorului, adugînd el însuși, cu un nedezmînițt amăr: «Am avut impresia discutînd cu «el» că răspund la o interpelare parlamentară».

Firește, festa jucată de calculator se datorește programatorului, care însă nu bănuia, cînd a «aranjat» mașina, nici ordinea întrebărilor și nici măcar dacă

ele vor fi puse, și încă de un ministru.

Rezultatul te lasă oarecum visător... Calculatoarele tind să dobîndească un fel de personalitate proprie (despre care s-a vorbit mai pe larg într-un articol recent din revista noastră). Cu ce urmări?

Iată un alt exemplu. Un calculator I.B.M.-360 a devenit complicele unor evaziioniști fiscali. Totul a pornit de la o intenție foarte lăudabilă.

Într-o bună zi dl. Ofilio Lacayo, director general al impozitelor din Ministerul Finanțelor al Nicaraguăi, a exclamat: «Destul!» Firește, o asemenea exclamație provenind de la un director general al impozitelor nu putea viza decît pe cei care refuză să le plătească.

Într-adevăr, se pare că după baseball evaziunea fiscală este unul din sporturile preferate ale compatrioților săi mai avuți. Partea mai ciudată este faptul că impozitele pe venit sint destul de reduse în această țară. În fine, pofta vine mîncînd, așa că...

Așa că dl. Lacayo a hotărît să recurgă la ajutorul unui calculator I.B.M. care a fost «antrenat» să nu accepte decît declarații de impozite vizate personal de înaltul funcționar.

Lucrurile au mers ca pe roate pînă în momentul cînd 12 angajați din Ministerul Finanțelor au propus unor mari companii (pe care de altfel le viza în exclusivitate măsura luată de dl. Lacayo) o soluție de compromis. Companiile respective dădeau funcționarilor respectivi cite o «atenție» care întrecea de trei ori salariul lor, iar ei se angajau să convingă calculatorul să închidă ochii, să fie mai filotim.

Zis și făcut. Semnătura d-lui Lacayo a fost fotocopiată și reprodușă în facsimil pe declarații de impozit false. Se pare că mașina electronică a ezitat un moment să recunoască semnătura — ceea ce ar fi fost intru totul spre onoarea sa — deși pînă la urmă și-a dat consimțămîntul și a acceptat declarațiile.

Răuvoitorii sustin însă că I.B.M.-360 n-a avut nici o umbră de ezitare și că afacerea s-a aranjat pe baza străvechiului principiu «pe din două».

În orice caz, după ce păcăleala trasă fiscului a ieșit la iveală, calculatorul a fost înconjurat de un solid grilaj de fier...

L. NIȚESCU

zodia trufandalelor

În sfîrșit au început — încă timide — să-și facă apariția prin piețe. În raidul întreprins marți dimineața prin piețele «Unirii», «Obor», «Colentina» și «Dorobanți», am întîlnit pe mesele unităților întreprinderii pentru valorificarea legumelor și fructelor, pe cele ale Gostatului și ale UJCAP citeva — nu toate! — reprezentante ale categoriei de legume și fructe pe care le numim trufandale de sezon.

De la început trebuie să precizăm un lucru: e vizibilă strădania pentru o mai bună aprovizionare, dar din punct de vedere al calității (indeosebi al prospețimii) produselor, ca și din acel al aprovizionării pieței cu ceea ce într-adevăr este trufanda, pașii pe care-i face I.L.F. sint încă timizi.

Cartofi din recolta anului trecut am aflat berechet în toate piețele (aproape 5 000 kg primiți de I.L.F. în piața «Unirii», 2 000 în «Dorobanți», peste 500 în «Colentina» etc.). Șeful de la ora 11 unitățile încă

puteau satisface toate cererile cumpărătorilor. Unde sint însă cartofii timpurii, din noua recoltă? Unde sint, deci, cartofii-trufanda? Nicăieri în sectorul socialist! În schimb, le-am aflat pe mesele producătorilor. (În piața «Dorobanți», unde exista și o bună evidență a ceea ce au adus, în acea zi, producătorii, am aflat și cantitatea vîndută: 300 kg. Prețul? 6 lei kg — mai mic chiar decît cel indicat de «mercurial»).

Săptămîna trecută consemnam lipsa cepei verzi. Să fim drepti și să notăm că acum n-a mai lipsit ceapa din nici una din piețele vizitate. Lipsesc însă altele: de pildă — usturoiul verde. Se găseșc vinețe în piața «Unirii». (248 kg permise la I.L.F.). Ce folos însă? Prețul lor încă ridicat, dar și lipsa roșiilor fac ca vinețele să rămîin nevindute. Într-adevăr, cele 420 kg roșii permise de I.L.F. piața «Unirii», 143 kg de Gostat, și 168 kg la unitățile UJCAP din aceeași piață s-au dovedit a fi cu totul și cu totul nesatisfăcătoare. Piața «Dorobanți» I.L.F. nu a avut de loc roșii. Au adus însă Gostatul (338 kg) și cele două uniuni județene CAP care aprovizionează această piață (Ilfov și Teleorman — 463 kg), astfel că cererile au fost mai bine satisfăcute ca la «Unirii». În «Colentina» însă să nu întrebati de ce ceva. Acolo, în afară de

350 kg varză timpurie (acest sortiment se găsește în toate piețele), 500 kg cartofi, 100 kg ceapă verde, niscaiva cireșe, căpsuni, salată și... cam atît — nu s-a adus nimic. (Ne și mirăm cînd aflăm că tov. Lazăr Zisu, delegat al Inspecției comerciale de stat pentru această piață, l-a sancționat pe tov. Gh. Dincă, șeful pieței, cu o amendă de 200 lei, pentru că a deschis piața cu o întîrziere de 20 de minute; după cit de puțină marfă aduce aici I.L.F. dat fiind, apoi, faptul că Gostat și U.J.C.A.P. nu au aci unități, iar producătorii individuali nu se înghesuie nici ei — ni se pare că și așa tov. Dincă a venit prea devreme!)

Să mai amintim de o altă trufanda: mazărea. În piața «Unirii» s-a găsit și la I.L.F. (420 kg) și la Gostat (1 050 kg). Frumoasă și destul de proaspătă. La «Dorobanți» însă, mazărea nu a putut fi găsită decît la unitățile celor două uniuni județene CAP (1 886 kg) și ceva la producătorii individuali.

Cît privește castraveții, pe aceștia nu i-am văzut decît în «Unirii», la centrele U.J.C.A.P. Și-au făcut în schimb apariția dovleceii (la Gostat-«Dorobanți») și la producători în toate piețele.

V. SAVIN

F 07

Rudolf Zajicek, directorul întreprinderii cehoslovace «Jablonec»

— Cititorii noștri, dar mai ales cititoarele, cunosc îndeaproape și apreciază produsele dv., cerceii, brățările, brașele, gablonțeria cehoslovacă în genere.

— Mă bucură și sint măgulit de aceasta.
— Dacă aceste bijuterii sint cunoscute în România, nu în aceeași măsură sint știute amănunte referitoare la producerea lor.

— Sper să satisfac această curiozitate, trăgînd puțin cortina care acoperă istoria bijuteriilor de Boemia. Documente atestă începuturile acestei manufacturi în regiunea Jablonec, încă în secolul XIV. Aici se prelucrau, într-o fabrică de sticlărie rudimentară, diferite modele de nasturi care imitau pietrele prețioase. În 1761 a luat ființă și exportul acestor bijuterii. Se înțelege că, pe măsură ce acest comerț prospera, s-a dezvoltat și producția, de unde și o serie nesfîrșită de perfecționări tehnice și eforturi de imaginație care au dus la diverse invenții, creșterea numărului de sortimente și ieftinirea produselor. Între cele două războaie mondiale se îndeletniceau cu exportul de gablonțerie 527 de case de comerț cehoslovace. În anul 1948 au fost create premisele pentru centralizarea acestui comerț. Așa s-a născut firma noastră, care a dobîndit faimă în întreaga lume. Această ramură cuprinde circa 100 de mari uzine, în care lucrează zeci de mii de oameni, un institut special de cercetări științifice, șase centre de dezvoltare și numeroase școli.

Ceapă verde, varză timpurie și alte legume proaspete, fără solicitanți? Desigur, din moment ce nu se vînd! Gestionarul punctului respectiv de vînzare al I.L.F. din Piața Unirii e dimineața asta liber. Dar, pentru orice eventualitate (control, presă etc.), marfa a fost etalată și la ghereta sa.

CRAIOVA. viața cotidiană a municipiului

Perfecționarea organizării administrativ-teritoriale a fost urmată de o îmbunătățire substanțială a activității organelor locale de stat. Un proiect, supus unei largi și democratice dezbateri publice, a fost adoptat de către Marea Adunare Națională, în decembrie 1968, devenind lege. Noua lege stabilește, în mod diferențiat, atribuțiile consiliilor populare județene, municipale, orașenești și comunale. Aceste atribuții conferite de lege reprezintă o concretizare a liniei trasate de Conferința națională a partidului, potrivit căreia: «Consiliile populare județene, orașenești și comunale se vor bucura de o autonomie sporită în desfășurarea întregii lor activități, în organizarea și coordonarea vieții economice și social-culturale locale».

Dacă unele dintre consiliile populare uzează încă cu oarecare timiditate de largile atribuții care le-au fost conferite, majoritatea au cunoscut în activitatea lor o eficiență sporită și există pretutindeni dorința de perfecționare. În rândurile care urmează vom încerca să prezentăm aspecte mai importante din munca Consiliului popular al orașului Craiova în exercitarea noilor atribuțiuni.

Odinioară multe dintre orașe erau celebre prin produsele lor. Mica industrie meșteșugărească sau fabrici cu aspect insignifiant produceau obiecte sau bunuri a căror faimă depășea zidurile cetății. Marea industrie estompează pretutindeni în epoca noastră această industrie locală prin rezultatele și desfășurarea ei spectaculoasă, dar nu-i diminuează cu nimic importanța. Dimpotrivă. Aceasta este și explicația atribuțiilor mai largi care li se conferă astăzi consiliilor populare în dezvoltarea industriei locale.

Municipiul Craiova are în administrația sa patru asemenea întreprinderi care produc o gamă variată de produse, de la mobilă și confecții de tapițerie («Arta lemnului»), materiale de construcții («Victoria»), diverse obiecte de marochinărie, băuturi răcoritoare (I.L.L. «Chimica-Alimentară»), până la mobilier comercial și frigider tip mobilă («Metalurgica»). Cât de utilă și eficientă e industria locală craioveană? Cooperarea cu o uzină de talie republicană cum este «Electroputere» îi conferă un rol de partener serios, prin livrările de garnituri de cauciuc care erau executate până acum la Sibiu și Brașov. Ea asigură de asemenea orașul, în exclusivitate, cu băuturi răcoritoare. Una din preocupările Comitetului executiv municipal a fost și asigurarea eficienței acestor întreprinderi. Constatându-se la I.L.L.-«Victoria» tendința de a acorda o atenție nu prea justificată sectorului de morărit în dauna celui de construcții, acestea au fost separate, «Victoria» profilându-se exclusiv pe materiale de construcții (cărămidă, dale, tuburi de beton, cahle) pentru care existau solicitări mari.

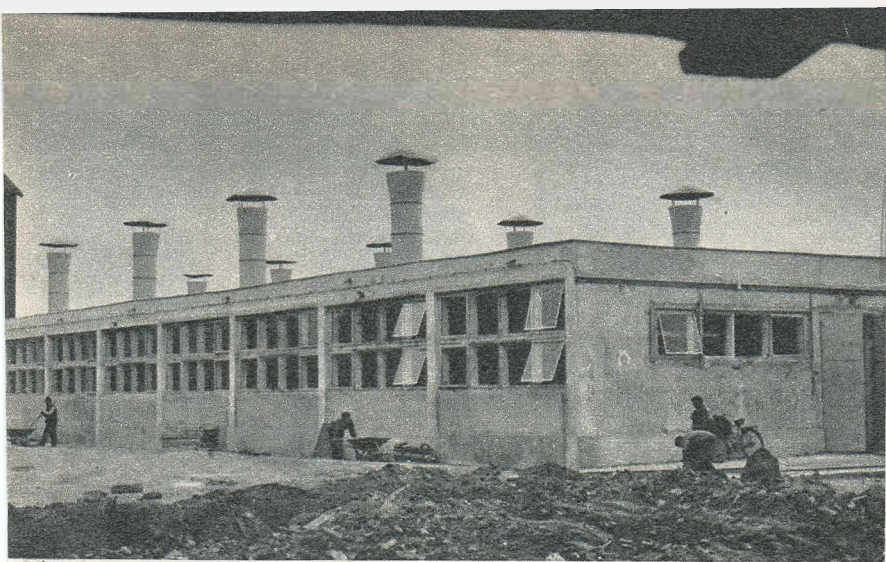
— Au trecut doar șase luni de când, prin legea din decembrie 1968, consiliilor populare li s-au acordat noi și importante atribuții — ne spune tov. Marin Roman, șeful

▲
În noul cartier
«Calea Severinului»,
o nouă zonă
de agrement.
Pe lacul
de curînd amenajat
craiovenii
au și început plimbările...

▲
Dacă 64%
din rețeaua comercială
a Craiovei
se află în centrul orașului,
în schimb
noile cartiere
beneficiază
de complexe moderne...

▲ **Specializată pe materiale de construcții, întreprinderea de industrie locală «Victoria» se extinde.**

serviciului plan și salarizare. Comitetul executiv al municipiului Craiova a căutat permanent să-și adapteze munca în consens cu noile prerogative. Astfel, s-au format colective din membrii comitetului executiv, ai comisiei permanente de industrie locală, gospodărie comunală și construcții, colective în care au fost cooptați și specialiști, care au mers în întreprinderi, au participat la prelucrarea cifrelor de plan și care urmăresc îndeplinirea acestuia. De asemenea trebuie remarcată activitatea unor colective ale consiliului municipal în cadrul adunărilor generale ale salariaților. În prezent comitetul executiv municipal a elaborat un plan de noi sortimente prevăzute să fie fabricate de industria locală în anul 1970. De altfel aceste sortimente, printre care: cărucior tip Mircea, mobilier pentru camere de copii, diferite tipuri de garduri din beton prefabricat, diferite tipuri de rafturi pentru magazine etc., în total 30 de sortimente, vor fi expuse în cursul acestui an în cadrul unei expoziții a industriei locale. Strădania noastră este de a produce unele obiecte aici, la noi, fără ca să mai obligăm comerțul să apeleze la alte județe.

ÎN CĂUTAREA VECHELOR VADURI

Printre atribuțiile consiliului popular municipal — și nu de cea mai mică importanță — este și aceea a dezvoltării rețelei comerciale. Craiova, ca și alte orașe în plină expansiune industrială și în același timp demografică, cunoaște o serie de dificultăți. Din studiile efectuate de către specialiști rezultă că, în timp ce populația orașului a crescut în 1968 cu circa 51 000 locuitori (față de 1960), rețeaua comercială în aceeași perioadă a crescut numai cu 19 000 mp — față de 41 200 mp cât era necesar. Asistăm astfel la o subdimensionare a spațiului comercial cu 7 700 mp în sectorul alimentar, cu 14 600 mp în sectorul nealimentar etc. Totuși volumul mărfurilor vândute a crescut în 1960-1968 cu 13,2% (de 10 ori la televizoare, de 8 ori la frigidere, de 4 ori la mașini de spălat etc.). Consiliul popular are deci multiple și grele probleme de rezolvat. Modificările care au intervenit în structura vânzării au impus revizuirea și studierea reorganizării comerciale pe întreg teritoriul municipiului. De altfel trebuie remarcat că, la fel ca în alte multe orașe, și la Craiova cea mai mare parte a rețelei (64%) e plasată în zona centrală.

— Aceasta fiind situația — ne spune tov. vicepreședinte Constantin Mosorescu — noi ne străduim ca paralel cu îmbunătățirea formelor de deservire să dezvoltăm baza tehnico-materială, să pregătim cadre etc. În planurile noastre de investiții pînă în 1970 se prevede construirea a șapte obiective comerciale (16 500 mp). De altfel în cartierele Calea Bucureștiului, Calea Severinului, Brazda lui Novac s-au construit complexe comerciale noi, care prin amploarea spațiului lor asigură deservirea corespunzătoare a locuitorilor de aici. Cetățenii, mai ales cei din cartierele marginase și noi, ne-au făcut numeroase sesizări privitoare la înființarea unor centre de pâine, puncte farmaceutice, băcănii etc., cărora li s-au dat curs și s-au rezolvat. Acum ne pre-

ocupăm de depistarea și redarea în rețea a tuturor vadurilor comerciale de odinioară, care sînt folosite ori ca depozite de mărfuri, ori ca birouri sau locuințe. În luna viitoare, în cadrul sesiunii consiliului popular municipal se va discuta din nou dezvoltarea rețelei comerciale și traducerea în viață a propunerilor făcute de cetățeni în campania electorală trecută.

CETĂTENII FAȚĂ CU ORAȘUL LOR

Trebuie să le acordăm întreaga noastră stimă cetățenilor care, trecînd pragul indiferenței, se interesează de orașul lor. Dar stîmna trebuie acordată și edililor care, punînd preț pe bunele intenții ale cetățenilor care i-au ales, se consultă cu aceștia ori de cîte ori simt nevoia. Prețioasă și democratica relație cetățean-edil se întărește în municipiul Craiova.

— În practica noastră — ne spune tovarășul Ion Bratu, secretarul comitetului executiv — s-a încetățenit obiceiul ca cele mai bune propuneri ale locuitorilor să le avem în vedere atunci cînd întocmim planurile unor acțiuni. De altfel, chiar noi organizăm întrevederi cu cetățenii, în special în probleme care privesc gospodărirea orașului, rețeaua comercială etc....

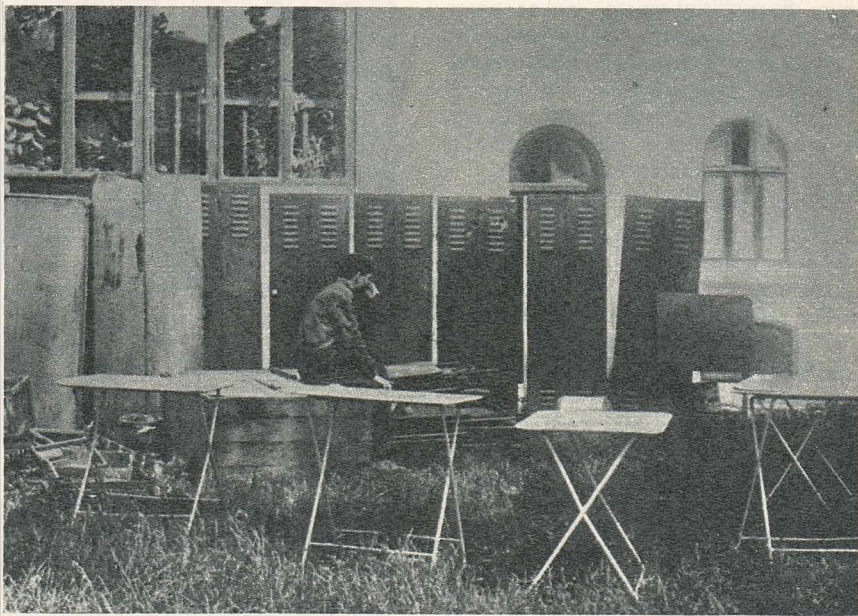
Elocventă este prezentarea propunerilor planului de investiții în 14 din cartierele orașului. Cetățenii au venit cu numeroase sugestii. La fel cum au răspuns, de altfel, în atîtea rînduri, la acțiunile de muncă patriotică (sept. 1968-mai 1969: 58 000 participanți; 628 274 zile/om, 15 078 583 lei valoarea lucrărilor prestate). Ca urmare a unor propuneri, Comitetul executiv, aprobînd planul de investiții al municipiului, a mărit capitolul acțiunilor patriotice de la 46 milioane la 50 milioane lei.

În lunile care au trecut și în cele care urmează multe locuri își vor schimba înfățișarea: în «Valea șarpelui» 70 de mii de arbori vor crea un nou parc (care va fi agrementat cu un lac de 2,5 ha), în Cornițoiu, pe un teren viran, s-au trasat alei, s-au făcut plantări și se va naște un lac de acumulare; Parcul poporului — perla vegetală a Craiovei — va fi și el extins ca urmare a propunerilor cetățenilor, salubrizîndu-se o zonă a orașului. Nu va fi doar o nouă zonă verde simplă, ci, în intenția edililor, urmează să se creeze și un lac de baraj. Mai rămîne ca T.A.P.L.-Craiova să-și ducă la îndeplinire bunele intenții, adică amenajarea «Castelului fermecat», care urmează să aibă un bar de zi la parter și etajul I și cofetărie cu terasă la etajul II, iar ca atracție suplimentară, o lunetă cu care orice craiovean să-și admire panorama orașului prin lentile! Dar înainte de a încheia acest capitol trebuie să numim pe cîțiva cetățeni onorabili ai urbei, care prin strădania lor voluntară (și de ce nu și dragostea lor dezinteresată) au contribuit la înfrumusețarea orașului: lect. univ. ing. N. Șuster care a întocmit proiectul peisager al «Văii șarpelui» și al «Hanului doctorului»; ing. Eremia Vasile, Drăcea Rodica și ing. Ion Dinișoară, care au realizat proiectele de terasamente și baraj la «Valea șarpelui».

C. BOZBICI
Fotografii de L. SCHINDERMAN

MARE ȘANTIER MARE

Vineee... Vine, vine...
Ce să mai vină, că a venit. Dar ne facem că n-a venit.
La grădina braseriei «Cina» se lucrează de zor. În plin sezon comercial.

Să știți că acum nu se glumește. Chiar se deschide.
Cel puțin așa scrie-n vitrină. Noi nu răspundem.

Ce-i afară nu-i nimic. Înăuntru e totul.

MARE ŞANTIER MARE

E cald și cauți o grădină de vară. Se știe, Bucureștiul nostru nu se poate lăuda încă cu prea multe asemenea oaze. A fost o vreme când Bucureștiul era vestit prin grădinile sale de vară.

Cauți totuși o grădină din cele cîte există. Și dacă n-ai observat pînă atunci, afli cu această ocazie. La «Cina» grădina e șantier. La Porumbaru, de asemenea. Parcă se ține cu tot dinadinsul să ni se demonstreze cum nu se face comerț.

La restaurantele cu autoservire se fac la anumite ore cozi respectabile. În același timp, un local cu profil asemănător e în renovare de-o veșnicie. La fostul «Expres» de pe Calea Victoriei maniera de lucru e inadmisibilă. De luni și luni de zile localul este scos din circuitul comercial: nu produce nimic, dar devorează cu o poftă nebună sume pe care ne jenăm să le așternem aici. Te întrebi cum ar putea rezista acest local dacă ar trebui să-și suporte singur atîta vreme cheltuielile pentru o renovare interminabilă? Dar nu e singur, și are balta pește. Ce se cîștigă într-un loc, se cheltuiește cu dezinvoltură în altul.

Să dea Domnul ca, după atîta amar de vreme, să iasă totuși ceva care să justifice cheltuielile, dar avem dreptul să ne și îndoim.

Magazinul «Tehnometal» de pe aceiași Calea Victoriei a stat închis cîteva luni... și credeam că acolo se va petrece un adevărat miracol. Cînd în sfîrșit s-a deschis, magazinul era același, doar mai curat și proaspăt zugrăvit. Pentru un magazin care trebuie să-și socotească tot timpul veniturile și pierderile — zău dacă exagerăm — treaba asta ar fi trebuit să fie făcută într-o săptămînă.

O frenezie a renovărilor pompoase și costisitoare s-a extins fără măsură față de localurile de deservire publică.

Pentru ce atîtea magazine, relativ noi, intră peste noapte în reparații? Numai pentru că sînt planificate? Numai pentru că sînt niște bani la acest capitol care trebuie cheltuiți?

Gestul e de două ori anticomercial. O dată pentru că e păgubitor chiar pentru comerț, a doua oară pentru că în el e implicată lipsa de respect pentru cumpărător.

Totodată această febră a renovărilor reține forța importantă de constructori care sînt imobilizați în lucrări care nu se mai termină, în detrimentul șantierelor direct productive și de locuințe care au nevoie de mină de lucru calificată.

Nu intrăm în amănunte. Deocamdată facem doar niște constatări care sînt evidente pentru oricare cetățean.

Tr. PROSAN
Fotografiile autorului

▲ A fost odată un bufet «Expres»... Cînd? La ce dată? Cine să-și mai aducă aminte? Timpuri imemorabile. O lucrare începută parcă înaintea erei noastre. Manole, Manole, meștere Manole! Și meșterul Manole e IRCR-13!

◀ Mult a fost...

Și noi am fost în renovări. Zugrăveam, mai spărgeam un zid, mai făceam o ușă. Ce dacă costă? Are balta pește! Pentru onor clientela vindeam la ușă zahăr, ulei și făină. Pentru rest, mai departe. Semnat: «Alimentara» din bd. I. Gh. Duca.

FRUMOASELE MUNȚILOR

de M. HETCO

Fotografii de S. STEINER

Un zîmbet pentru mai târziu... ▶

Încep cu destulă greutate aceste rînduri, aflîndu-mă încă sub impresia unică a Bucegilor în sîrbătoare. Fără veleități de alpinist, fără să-mi fi propus măcar o clipă a uimi prin cine știe ce trasee escaladate în timp-record, vreau doar să amintesc că trăim clipele exaltante ale începutului de sezon estival la munte. Îmi vine greu, după cum am spus, să scriu despre frumusețile Bucegilor acestor zile. Mi-ar trebui intensitatea lirică și pu-

terea asociativă a poetului. Am apoi sentimentul că oricît de iscusite ar fi, cuvintele nu pot depăși strălucirea marelui spectacol. Dacă totuși o fac, este din unica dorință de a reaminti că nu departe, la îndemina oricui, muntele, acest univers atît de distinct, ne așteaptă...

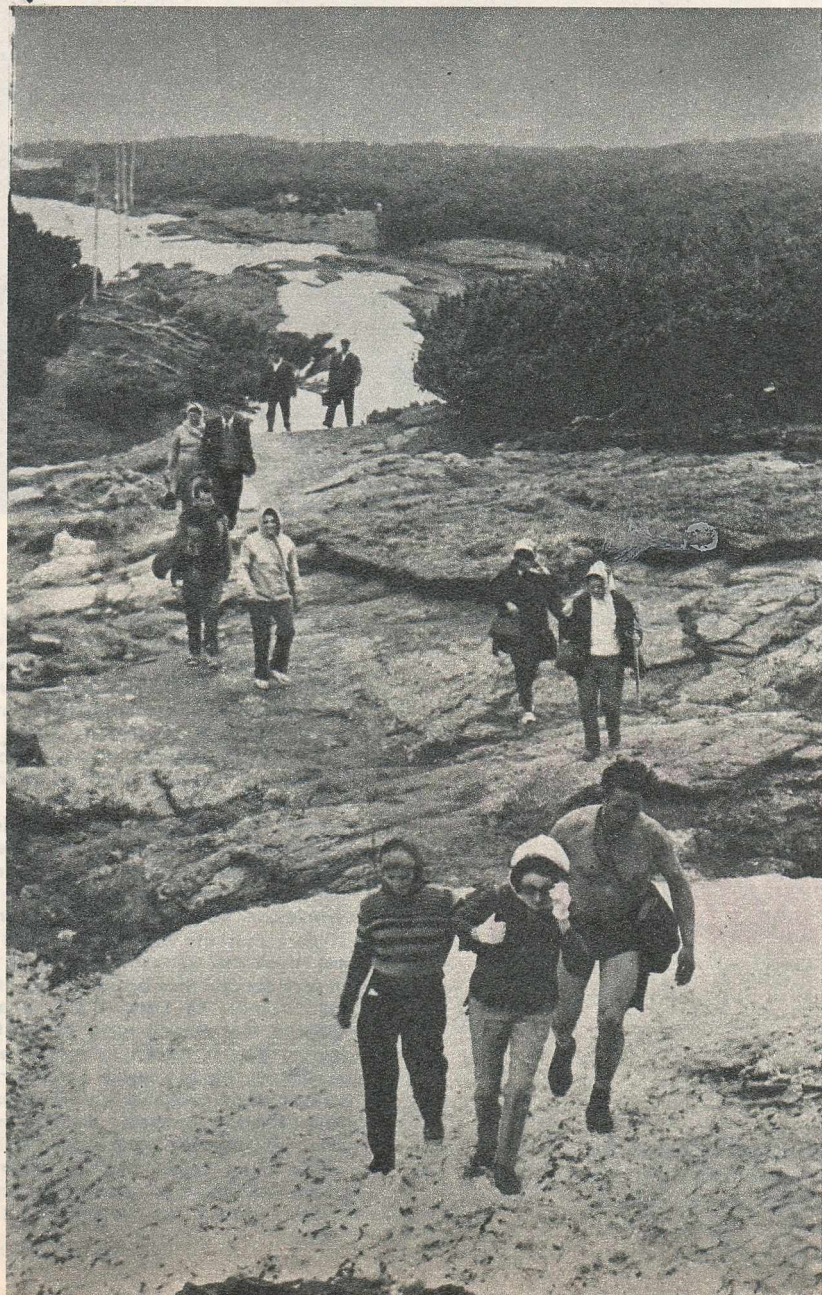
Versanți scîldați în soare, văi acoperite cu primule și nu-mă-uita, păduri de brazi încărcăți cu grele și decorative conuri. Apoi

zăpada, zăpada pierdută de pe un vîrf de munte sau păstrată prin cine știe ce miracol la rădăcina unei tufe de jepi. Un sentiment viril te invadează, dorești să urci mai departe, îți descoperi cu surprindere nebănuite calități de explorator. Recîștigăm prin acest contact calitățile primordiale: mersul, rezistența la efort, capacitatea de a face față unor situații neașteptate. Trasee ne-

(Continuare în pag. 10)

▶
O porțiune
de drum mai dificil...

▶
Pe unde să continuăm drumul?
Tentațiile sînt multe,
părerile, împărțite.

▲ Lumini, lumini, într-un joc capricios și discontinuu: imaginea nocturnă a Văii Prahovei, surprinsă din apropierea Virfului cu Dor.

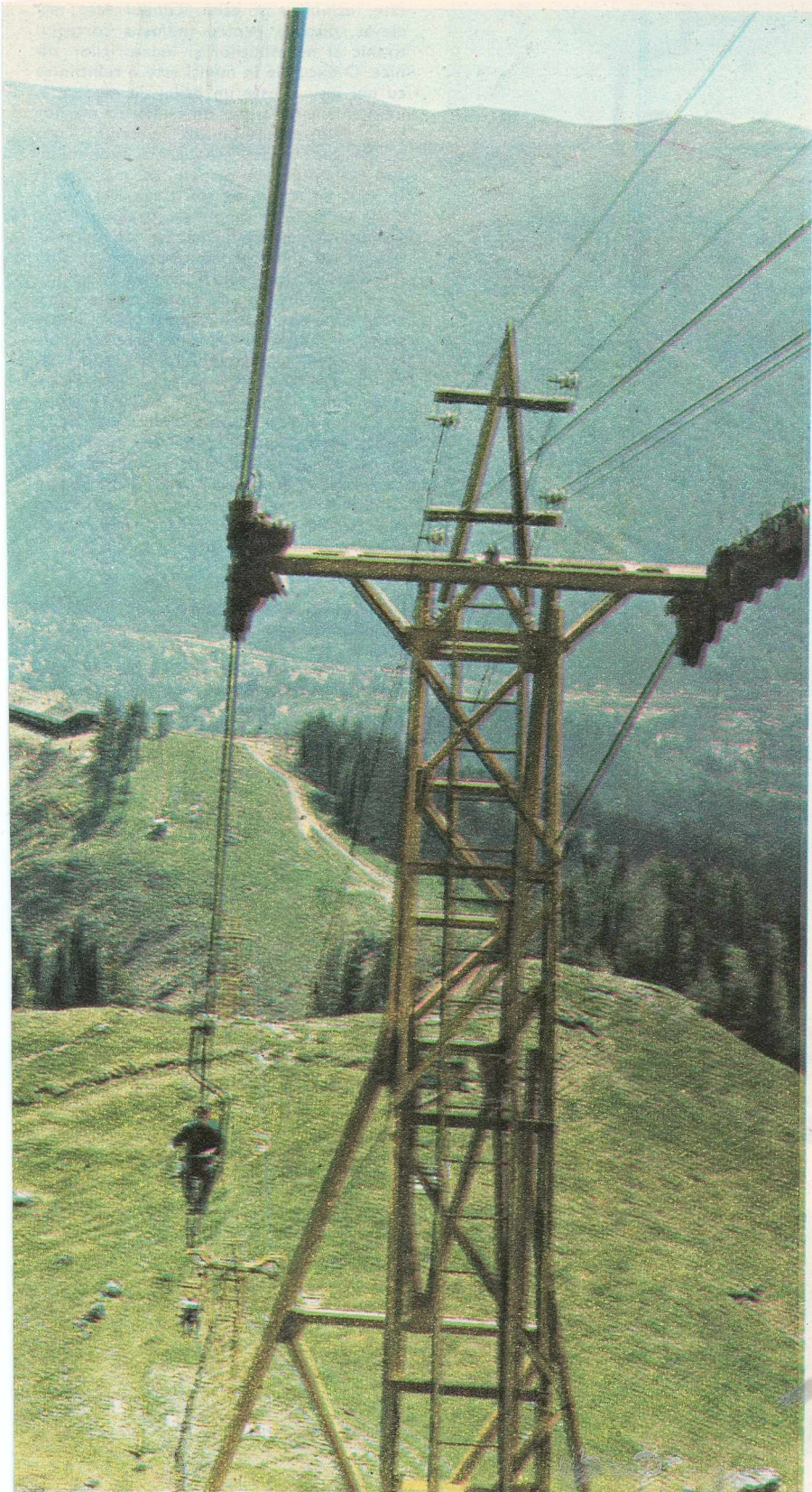
FRUMOASELE MUNTILOR

◀ Un splendid complex hotelier-turistic într-un cadru pe aceeași măsură: cabana Peștera și campingul alăturat.

numărate străbat triumfal Bucegii. La fiecare capăt de etapă apare cabana, reurcând cotele entuziasmului doza noastră de energie aflată în scădere vertiginoasă după mers pieptiș. Ea apare, risipind multul de oboseală, aducând — o dată cu paharul de ceai fierbinte, o masă, un pahar îngust, cam tare poate, dar cât de mult de comod totuși! — încrederea în forțele proprii, dorința de a porni mai departe.

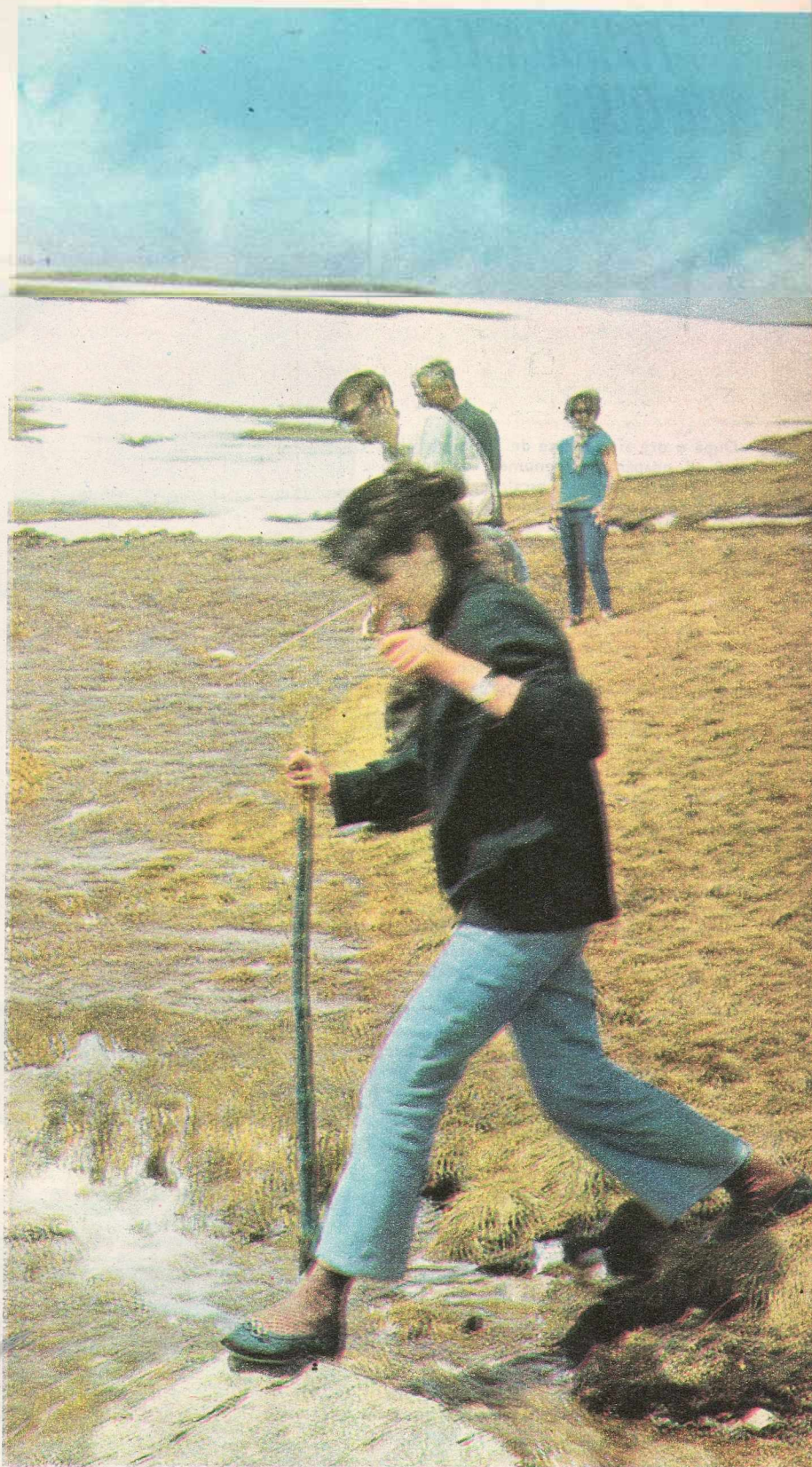
Am refăcut câteva trasee montane nite «clasice», convingându-ne din nou de importanța capitală pe care o are o cabană primitoare, bine pusă la punct. O încheiere de ascensiune poate fi încheiată sau, după caz, ratată în funcție de condiții în care turistul este primit ca oaspete sau... intrus. La Cota 1500, în această sezonă a fost alocată suma de 350 000 pentru diverse lucrări de renovare și amenajare. Noua imagine a restaurării strălucind de curățenie, cu un imens decorativ, nu poate decât să înceteze cele mai optimiste pronosticuri pe termen lung de oboseală de ascensiune. La fel ca și aprovizionarea cu alimente, întru totul mulțumitor. Cazarea este și ea net superioară trecutului.

(Continuare în pa

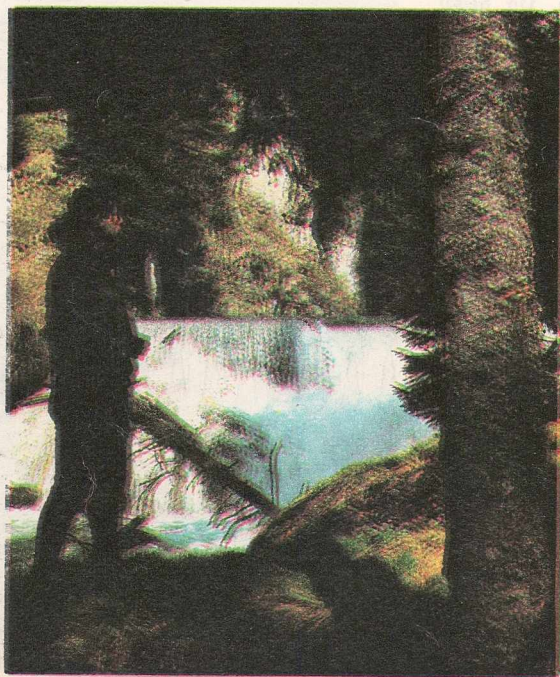

▲ Un mijloc rapid, eficient și comod pentru a ajunge în creierul munților: telefericul cu punctul terminus Virful cu Dor.

▼ Invitația tradițională de «poftă bună» este inutilă la munte. O apreciem cu atât mai mult într-un cadru curat și civilizată, ca cel oferit de cabana Piatra Arsă.

▲ Zăpadă și iarbă, torenți și cer senin... Să nu uităm totuși, de munte anotimpurile se despart cu greu...

◀ Un torent albastru într-un peisaj de vis: riul lalomița străbătind Cheile Zănoagei.

FRUMOASELE MUNTILOR

După o oră și jumătate de urcuș pieptiș (dacă ții neapărat la renumele de turist veritabil, altfel, putînd să escaladezi muntele instalat foarte comod în teleferic...) am ajuns la cabana Vîrfului cu Dor. Splendidul nume pălește în fața realității mai prozaice: instalații sanitare în stare jalnică, condiții de cazare mediocre, meniu sărac: carne sau mezeleri... Destul de surprinzător, dacă ne gîndim la relativa apropiere a telefericului care, practic, rezolvă problema transportului de mărfuri. Pe un drum superb, culminînd cu coborîrea prin pădurea de jepi, prinsă însă ici și colo în chingi de zăpadă, ajungem la cabana Piatra Arsă. Un adevărat complex turistic, cu mai bine de 180 de locuri (dacă socotim și complexul sportiv). Poți să dormi relativ confortabil, poți să admiri panorama Bucegilor scâldați în soare, poți chiar să obții într-un timp-record o supă fierbinte și o friptură. Dacă însă dorești și altceva în afară de eterna bucată de carne prăjită, vei fi dezamăgit. Meniul, ca la mai toate cabanele vizitate de noi în Bucegi, este format din două feluri de bucate, gătite gustos de multe ori dar etern aceleași. Știm, se contează și nu degeaba pe pofta binecuvîntată de mîncare pe care ți-o stîrnește ascensiunea în aerul tare al munților, dar totuși, o variație în meniul cabanelor se impune. Fără nici o exagerare, cît timp am mers din cabană în cabană n-am consumat altceva decît: dimineața ouă, la prînz, cîrnat cu fasole, iar seara din nou... ouă. Ceea ce nu ne-a împiedicat, evident, să admirăm peisajul, dar ne-a predispus unor meditații: dacă pe platoul Bucegilor, unde se poate circula cu mașini puternice, aprovizionarea se face atît de dificil, cum o fi în altă parte, în Făgărași sau Apuseni, de pildă? La Babele, entuziasmul nostru de neofiți într-ale munților a fost puternic zdruncinat. O murdărie de nedescris domnește în jurul cabanei (se contează oare pe curenții puternici care suflă continuu aici, la 2 200 m?), se aruncă resturi de mîncare, există, incredibil, chiar un indicator, în fața intrării, care precizează că acolo se pot depune felurite resturi de alimente. Instalațiile sanitare te fac să dorești cu nostalgie Bucureștiul sufocant de cald dar asigurat cu apă curentă... În fine, am coborît Muntele Cocora, spre cabana Peștera. Un peisaj de o bogăție extraordinară în comparație cu sobrietatea, pigmentată doar cu cîteva flori de stîncă, a platoului. O coborîre spre o oază de verdeață, de aer tare, o coborîre spre torentul de cristal al lalomiței și liniștea de dom a peșterii cu același nume. Între un pîlc de brazi, cabana Peștera suride îmbietor drumețului ostenit. Și nu dezamăgește. Fără îndoială, este cabana cu gradul cel mai înalt de confort din întregul masiv al Bucegilor: apă curentă (caldă și rece), curățenie, spirit de civilitate mai mult decît îmbucurător al personalului. Campingul alăturat, format din 12 căsuțe îngrijit lucrate din materiale prefabricate, adaugă un farmec suplimentar locului. Mai jos, pe Valea lalomiței, apare, reprezentare naivă a unui mit nordic, cabana Scropoasa. Lacul cu același nume, de un verde intens, de smarald, are o neclintire densă, aproape solidă. Nu departe, în susul lalomiței, descoperisem păstrăvi înstelăți, urcînd cu voinicie cursul apei...

Bogăția de impresii a unei excursii în Bucegi este copleșitoare. Trasee numeroase, care de care mai interesante, sînt puse la dispoziția firavelor forțe ale începătorului într-ale turismului, cît și experienței alpinistului avansat. Muntele operează, ne-am dat seama încă o dată, o transfuzie de sănă-

tate, echilibru și calm. Gîndul este mai elevat, dispare pentru moment cortegiul tiranic al necesităților și îndatoririlor zilnice. O excursie în munți este o reîntîlnire cu noi înșine, este un prilej de meditație, un moment rar și pur de exaltare a marilor și simplelor calități umane. Prietenia — iată o altă coordonată esențială a turismului. Sub vraja muntelui oamenii cei mai diferiți își spun pe nume, un spirit rar de camaraderie se naște în timpul ascensiunilor dure sau în momentele delicioase ale odihnei. Am strigat și-am primit răspunsuri în timpul magnificelor excursii, am schimbat impresii și sfaturi (toți ne simțim mai tari, mai altfel după cîte o ascensiune!) cu alți îndrăgostiți ai muntelui. Cabanele, aceste temple ale prieteniei montane, ne-au întîmpinat cu ușa larg deschisă. La Caraiman, Piatra Arsă, Poiana Stîinii, Vîrfului cu Dor, Peștera, la Cantonul Jepi, Padina, Bolboci ori Scropoasa, aproape peste tot am fost întîmpinați cu ospitalitate. Un plus de ordine, de spirit comercial, o accentuată preocupare pentru confortul și buna deservire a turistului n-ar face decît să sporească farmecul acestor «frumoase ale munților».

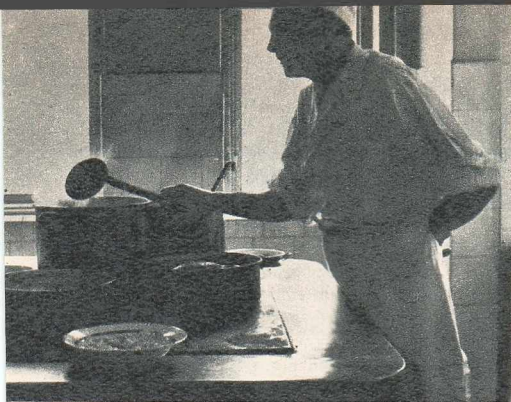
*

Începutul lunii iunie coincide în Bucegi cu înflorirea formidabilă a rododendronului. În cîteva zile, printr-o miraculoasă contagiune, versanți întregi se colorează în roșu. Roșu și verde, alb și albastru, galben și violet. Paleta coloristică a Bucegilor incită la reverii și porniri exaltat lirice chiar în pana cea mai prozaică. În ajutorul imaginației noastre copleșite de exuberantul decor, chemăm textele ilustre ale tuturor marilor îndrăgostiți ai muntelui. Cu ele în minte ne vom pricepe mai bine extazul și sentimentul de regăsiră pe care-l încercăm de fiecare dată cînd ne apropiem de culmile albastre ale Bucegilor. Rîndurile și imaginile de față nu se vor decît o emoționată invitație la reîntîlnirea cu Muntele, leagăn al nostru și sursă perpetuă de revitalizare.

◀ O călătorie în cer.

Fanaticii zăpezii.

▲ În munți
silueta
sa capătă
dimensiuni magice...

Relaxare... ▶

▼ O lume mirifică
cu ecouri de dom:
peștera lalomița.

Thomas de Quincey:

CONFESIUNILE UNUI OPIOMAN ENGLEZ

Înainte imaginii unui scriitor călătorește schema lui, de cele mai multe ori naïvă și simplificatoare. De aceea cei ce se grăbesc să descopere în Thomas de Quincey pe decadent și pe damnat vor fi la început dezamăgiți. Pentru că în locul unui demon care se degajă din întuneric hotărât să slujească viciul intră în scenă un om foarte neliniștit să se disculpe, îngrijorat de impresia pe care o poate produce, preocupat să nu iasă din rînd și să nu decadă din rang. El enumeră, pe de o parte, toate suferințele fizice, începînd cu durerea de dinți, și morale, sfîrșind cu acel *taedium vitae* (dezgust de viață), care l-au împins să recurgă la opium, pe de alta, toate caracteristicile și efectele narcoticului în măsură să diminueze reputația nocivității lui. De asemenea, textul e neașteptat de greoi, cu subsoluri ce aduc precizări minuțioase și urcă pînă aproape de limita de sus a paginii, cu digresiuni ample și obositoare, stilul e retoric, vetust: «un nou lanț de suferințe (...) urmau să-mi asedieze iarăși citadela vieții și a speranței». Spectacolul se desfășoară contrar așteptărilor: în loc să se demarce, excentricul autor încearcă să-și facă loc în masa compactă și caldă a turmei. Așteptăm un ucenic al lui Mefisto, pîndind hornul; spre dezamăgirea noastră, sosește doar un burghez deschizînd prozaic o ușă. Dar și această impresie e înșelătoare.

De-abia spre sfîrșitul primului opuscul, **Confesiunile unui opiomani englez**, cînd scriitorul se referă la «doctrina adevăratei biserici a opiului», «al cărei papă» se declară, și în ultimul, **Despre omor, considerat ca una dintre artele frumoase** (din cele trei cite cuprinde volumul apărut în traducere românească), cînd, sfidînd convențiile, tonul devine temerar și cinic (deși umorul calmează deseori teroarea), Thomas de Quincey se apropie de reputația de satanism pe care timpul i-a conferit-o. Dar acest personaj infernal și redutabil este în realitate o ființă expusă, dezarmată, neapărată. Sensul profund al operei sale constă în crearea unor poziții defensive, în încercarea de a trasa în jurul punctului pe care omul îl reprezintă în univers un cerc liniștitor, calmant, de securitate. Această nevoie de ocrotire transparentă clar într-un pasaj din **Confesiuni**... Există în structura operelor asemenea falii care ne permit să aruncăm o privire în psihologia abisală a artiștilor. Pasajul-cheie despre care este vorba, și la care, nu întîmplător, se referă Baudelaire în **Les paradis artificiels**, începe astfel: «Desigur că oricine cunoaște divină plăcere pe care o ai iarna de a sta la gura căminului — cu luminări de la patru după-amiază, un covoraș călduros lîngă cămin, ceai, o ființă plăcută care să-ți pregătească ceaiul, cu obloanele de la ferestre închise și draperii grele pînă în podea, în timp ce afară se aude vîntul și ploaia bătînd cu furie...» «Divina plăcere» provine din conștiința faptului de a fi în afara pericolului care bîntuie în apropiere, și în acest caz voluptatea crește proporțional cu amenințarea. De aceea Thomas de Quincey își dorește «o iarnă canadiană sau rusească»: un zid inexpugnabil stă în fața furtunii. Printre exemplarele umane există cîteva care resimt deosebit de puternic întreaga vulnerabilitate a omului în cosmos. Thomas de Quincey reprezintă unul din aceste exemplare rare. Opiul, producînd o mare «revoluție a simțurilor», are pentru el semnificația unei transbordări într-o lume mai fericită, într-un spațiu estetic și ocrotit. Pentru a-i proteja fragilitatea, pentru a-și închide ființa, punct de convergență al atîtor agresiuni, într-o sferă mîntuitoare. Thomas de Quincey consideră că are dreptul de a merge nu numai pe căile virtuții, dar și pe cele ale viciului, cu atît mai mult cu cît acestea din urmă au avantajul de a fi mai netede. Scopul scuză mijloacele. Narcoticul devine astfel un mod de a dobîndi împărăția cerurilor, paradisul. Dar din paradisul artificial al opiului, ca și din cel biblic, omul este pînă la urmă izgonit. După visele extatice, dominate de arhitecturi mirifice: «vedeam cetăți și palate de o strălucire cum niciodată un ochi treaz n-a putut vedea decît în decolul norilor», urmează coșmarurile torturante. Marea se pavează cu fețe omenești, întîmplări din viața reală se multiplică în variante obsedante, apar tot felul de monștri, șerpi, crocodili. Aceștia din urmă mai ales, ca un simbol al puterilor ce amenință omul, devin personajul principal al viselor de groază: «Blestematul de crocodil îmi producea mai multă spaimă decît toate celelalte. Eram silit să trăiesc laolaltă cu el; și (așa cum mereu se petrecea în visele mele) timp de secole». Somnul se transformă astfel în «cea mai groznică calamitate», refugiu pe care autorul și-l aflesese devine epicentrul unor noi primejdii. Opiul se răzbună: după voluptățile pe care le oferă urmează chinurile pe care le aplică. Paradisul artificial se transformă într-un infern artificial, dar nu mai puțin atroce decît cel dantesc. Sistemul de apărare prin iluzie al lui Thomas de Quincey s-a dovedit vulnerabil. De la el și pînă în zilele noastre, omul însă nu a încetat să caute, în plan social și spiritual, soluții noi pentru crearea unei perdele de protecție cît mai eficace. După deziluzia paradisului religios, și apoi al celui artificial, o șansă pare să incline spre paradisul imaginat al operelor de artă.

PROSTUL ÎN PRIBEGIE

E unul din proștii cărora nu le place să stea pe acasă. Îi place mereu să se plimbe de colo pînă colo, să schimbe locurile, să discute, să comenteze. El e convins că, cu fiecare carte citită, cu fiecare film văzut, va progresa. Dar ceea ce este specific prostului de care ne ocupăm acum e dorința lui de pribegie. Sau, mai exact, de refugiu. E un prost care, spre lauda lui, spre gloria lui, se plictisește cu prostia lui. Alți proști se mulțumesc cu prostia lor, se simt bine cu ea, dar omul nostru e altfel făcut. El nu știe unde să mai fugă cu el însuși, se îngrozește de propria lui personalitate. Ca orice om amenințat de primejdie, caută refugiul. Cine caută, găsește. Și prostul nostru a căutat, și iarăși, spre gloria lui, a găsit. A găsit niște adăposturi derizorii dar destul de plăcute. Într-un asemenea adăpost poate să ningă, poate să curgă apa, dar trebuie totuși să fie plăcut. Așa că amicul nostru și-a găsit un refugiu plăcut în jocul de table, căruia îi dedică chiar și 14 ore pe zi. Nopti întregi e în stare să nu părăsească masa, să depună toată pasiunea într-un asemenea joc. Dar, tot spre slava lui, după cum vedeți, e un prost căruia îi ridică mereu osanale, el se refugiază chiar și în lucruri frumoase, în spectacole și expoziții, audii de muzică și discuții metafizice. E în stare să înghită frumosul pînă cade jos de oboseală. Aleargă după tablouri, aleargă după expoziții, aleargă după tot ce este original și sublim. Desigur, în mintea lui jocul de table și discuțiile metafizice au același rost: să-l ajute să nu fie singur, să nu fie obligat să se privească în oglindă.

Cu cît trece timpul, adăposturile se schimbă. Și aici există o anumită ierarhie. Există adăposturi sigure și neschimbate, cum ar fi jocul de table, de pildă, și există și adăposturi ceva mai schimbătoare, de la caz la caz. În orice caz, jocul de table e un adăpost sigur, care a supraviețuit tuturor dezastrelor și tuturor schimbărilor filozofice. Orice s-ar întîmpla, o partidă de table e binevenită. O dată cu apariția bătrîneții trebuie însă să se îngrijească de niște adăposturi ceva mai calde. S-a dus vremea tinereții cînd din orice năzbîtie puteai să-ți faci un adăpost. Idealul lui e să renunțe totuși la pribegie. A cam obosit tot urcîndu-se dintr-un adăpost într-altul, dintr-un joc de table într-o expoziție, dintr-o expoziție iarăși într-un joc de table. Ar vrea un singur adăpost în care să existe și încălzire centrală, și duioșie, și discuție, și o lenă desăvîrșită, un adăpost care să întrunească toate calitățile. Sînt convins că pînă la urmă își va găsi un asemenea adăpost.

CANDELABRELE

Spiritul românesc are nevoie de simbol; altminteri nu-și poate cheltui bogata sa fantezie, neistovita sa sete de frumos. Un vis, o floare, un cîntec, o stea pot fi tot atîtea temple în care se oficiază, fastuos dar decent, marele dat al acestui popor — frenezia vitală. Îmi sugerează această gîndire obișnuița de a popula primăverile românești de mari sărbători folclorice, evaziuni de tip naturist, pe parcursul cărora ne ornăm natura, meleagul, cu propria noastră natură; vreau să zic că scoatem portul în lume, comunicăm sub cerul liber, umplem plaiul cu joc, ne strigăm virtuțile, reinnodăm comunitatea cu munții și spectacolul silvic, privim uimiți ciocîrlia, aducem laudă soarelui și, ospătîndu-ne cu fructele pămîntului, ne urăm zile bune și tîrîe de vatră. Fie că li se zice «maialuri» (după numele lunii în care are loc), fie «sîmbra oilor», «sărbătoarea salcîmului», «bucuria trecerii cu bine peste orban» sau «ziua ieșirii albinei la floare», datina e aceeași, generoasă, vitală, străbună, solară, sugerînd un ritual getodacic de laudă a sănătății celui ce lucră pămîntul.

Am întîrziat deunăzi la un astfel de maial, undeva în munți, la Ponoarele, în podișul Mehedinților, unde oamenii locului celebrau «sărbătoarea liliacului». În coamele vâștelor păduri se aprinseseră cu lumini albe, bleu-roșcate și mov — candelabrele florale de *Syringa vulgaris* care inundau culmile cu mireasmă și instalau primăvara pe plaiuri și coline. Cum să sugerez cuprinsul acelei duminici care se mutase în munți, la pădure, la floare?

Serbarea are la origine caracter haiducesc și e onorată prin tradiție de bătrîni, la care se adaugă — cu mic, cu mare — toată suflarea. Memoria vie sustine că Prejna ar fi leagănul acestui tip de serbare-ospăt (sat mărunt, situat în apropierea pădurilor de liliac, de unde ar fi de obîrșie — declară un dascăl băștinaș — mama Vladimirescului). Cei din vechime simțeau în mod acut nevoia de a glorifica pădurea, prietenul de totdeauna al românului, aliatul lui de băjenie și izbeliște, loc de haiducie și cetate sigură în fața năvălitorului; nu-i de mirare că tocmai ideea de a lauda atotputernicia pădurii i-a îndemnat pe bărbații acestor locuri să inaugureze acest festival de natură. El a crescut apoi în amploare, și-a diversificat înțelesurile.

Imaginați-vă un amfiteatru natural, așternut pe cîteva zeci de hectare, prin multele labirinturi și luminisori ale pădurii de liliac. Vin aici zeci de mii de țărani din județele apropiate (Gorj, Caraș-Severin, Dolj, Vilcea) — să facă ce? Să se binedispună, ascultînd zeci de formații corale și orchestrale, privind echipele de dansuri, urmărind parada costumului și portului local. Fastuoasa petrecere rustică se deschide cu «hăulita oltenească»: față în față, pe două versante, stau cete de băieți și de fete care se angajează în dialog feciorelnic. Pătrund «în scenă» trompeții. O sută douăzeci de călăreți suie colinele cu pas mărunt și fugă egală, simulînd sosirea pandurilor lui Tudor. Inițiativa are friu liber; se improvizează întreceri ad-hoc, pariuri, concursuri sportive, hore pe vale. Nu lipsește peisajul pantagruelic: fripturile haiducești la proșap (miei întregi), păsări și păstrăvi pe sulitoaie, vinuri undelemnii (de Corcova), mămăligi tăiate cu sfoara, mititei (vreo 30 000, udați cu de trei ori pe atîtea sticle de bere). Sînt aici și solii medicinei, care au grijă de buna sănătate a petrecăreților; au adus importante cantități de ser antiviperic, pentru că frica păzește primejdia grea! — aici e raiul vesticiei Amodites, vipera cu corn, foarte frecventă în Oltenia și suriturilor calcaroase. N-are nici pe departe agresivitatea cu care am aureolat-o. Șade mult pe pietre, la soare, într-o semisomnolență din care nu se vrea smulsă; cînd e atacată, replica agilei vietăți este necruțătoare, fatală uneori. Oamenii locului au învățat, din tată în fiu, a se feri; mușcați, ei nu disperă, știu să se smulgă morții fulgerătoare printr-o practică elementară: pun garou, spintecă locul în cruce, sug cu gura sîngele inveninat și îl scuipă. Copiii au dexteritatea de a prinde periculosul serpinat (lung de 40-60 cm) de după ceafă, ca să-i examineze capul turtit, forma dorsoventrală a corpului alungit, cu romburi pe spate, în nuanțe de galben-ocru; îi dau să muște poala cămășii, clipă în care îi smulg dinții cu venin, după care se distrează cu ea îndelung, o fac bici, sînt topiți de plăcere...

Nici n-am observat cît de iute trece duminica asta de mai la Ponoarele, în fabuloasa pădure, sub candelabrele florale, înconjurați de mireasma care inundase culmile. Ce se întîmplase de fapt? Leagănul folcloric se întîlnise cu ospețele dionisiace spre a consolida obiceiul, tradiția, datina. Datori sîntem să cultivăm aceste «voci» de rusticitate română. Să le preluăm în salubritatea nouă.

AERIENE

Din însemnările
unui călător
pe aeroporturile lumii

de L. FARKAȘ

Se poate spune că marile gări aeriene se află într-un moment de răscruce a existenței lor. Ele vor trebui să facă foarte curând față unui asalt de proporții copleșitoare. Oricât ar fi de moderne, de adaptate nevoilor de azi ale traficului aerian, aeroporturile vor trebui să sufere modificări structurale pentru a putea înfrunța ofensiva avioanelor-gigant, progresia amețitoare a numărului pasagerilor. Prevederile sînt, în privința aceasta, cît se poate de grăitoare: dacă în ultimii cinci ani volumul transporturilor aeriene s-a dublat, pînă în 1980 numărul celor ce călătoresc pe drumurile văzduhului va crește de cinci ori, iar peste alți zece ani va fi de nouă ori mai mare decît în prezent.

Soluțiile preconizate pentru adaptarea aerogărilor lumii la condițiile acestei ofensive ce se manifestă tot mai puternic sînt numeroase. Și, pe măsură ce vor deveni realitate — tradusă în noi construcții, în îmbogățirea celor existente cu alte instalații, alte corpuri de clădiri ș.a.m.d. — aspectul aeroporturilor se va schimba. Iată de ce, poposind azi în marile gări ale lumii, nu te poți împiedica să le privești cu o oarecare nostalgie, gîndindu-te că, într-un fel, îți e rămas bun de la o anume epocă a vieții lor, epocă ce foarte curînd va aparține trecutului.

Călătorind mult, în lunile din urmă am avut prilejul să cunosc cîteva dintre cele mai mari aeroporturi ale lumii: «Schiphol» — Amsterdam; «Kennedy Airport» și «La Guardia» — New York; «National» — Washington; «Fiumicino» — Roma; «Orly» — Paris, și vreo duzină din cele «mici», ca de pildă «Schwechat» — Viena. Și, aflîndu-mă în sfîrșit din nou la masa de lucru, respir ușurat: Doamne, mare noroc am avut, am scăpat nenarcotizat...

SOLUȚIA MASEFIELD

Am văzut multe minunății pe unde am umblat, dar — trebuie să mărturisesc — momentele cele mai agreabile le-am avut în cursul zborului. Tipologia călătorului este probabil destul de variată. Eu m-aș încadra în specia «călătorului-călător», dacă există așa ceva.

Poate de aici se trage și interesul deosebit pe care-l prezintă pentru mine marile aeroporturi ale lumii, aeroporturile care te introduc de pe acum în acea atmosferă de *science-fiction* cu care trebuie să ne obișnuim din ce în ce mai mult. Peste încă un număr de ani — destul de puțini, probabil — aeroporturile internaționale, acești giganți ai comunicației aeriene, vor suferi schimbări care le vor modifica radical aspectul, ritmul rapid de creștere a traficului impunînd regîndirea, restructurarea lor. În noua concepție asupra transporturilor aeriene — sau cel puțin într-una din aceste concepții — aeroporturile nu vor mai fi atît de primitoare cum le-am cunoscut eu; poate nici nu vom mai trece prin ele sau vom trece... în stare de narcoză.

Cel puțin așa propune domnul Peter G. Masefield, președintele lui «British Airports Authority». Pentru preîntîmpinarea marilor aglomerații ale anilor viitori, dînsul are în vedere o soluție într-adevăr inedită. Am să vi-o prezint cît se poate de fidel, lăsînd la aprecierea dv. cît trebuie trecut pe seama umorului englezesc și cît în contul futurologiei, care se pretinde a fi știință. Mr. Masefield pornește de la ipoteza — foarte întemeiată — a ridicării în 1980 a numărului de călători, pe cele mai mari douăzeci de aeroporturi ale lumii, la aproape două miliarde. Ceea ce ar însemna 100 milioane de pasageri/an pentru fiecare dintre aceste aeroporturi.

Dacă privim problema sub aspect pur mecanic — afirmă domnul Masefield — manipularea a două miliarde de călători ar fi foarte mult facilitată prin introducerea așa-numitului «battery-system» (în românește, sistem container). Iată în ce constă metoda. În centrul marilor orașe se vor amenaja localuri de primire a pasagerilor, de unde stewardesele îi vor lua în primire și îi vor introduce în baruri elegant mobilate. Călătorul va lua loc într-un fotoliu comod și va fi servit cu o băutură excelentă la gust, dar conținînd un narcotic dozat în funcție de durata călătoriei. O înghițitură — și pasagerul cade în brațele lui Morfeu.

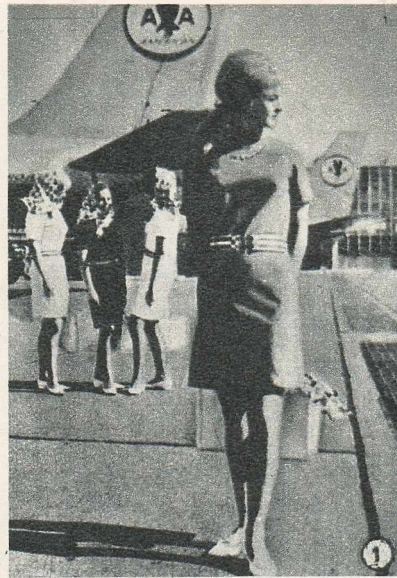
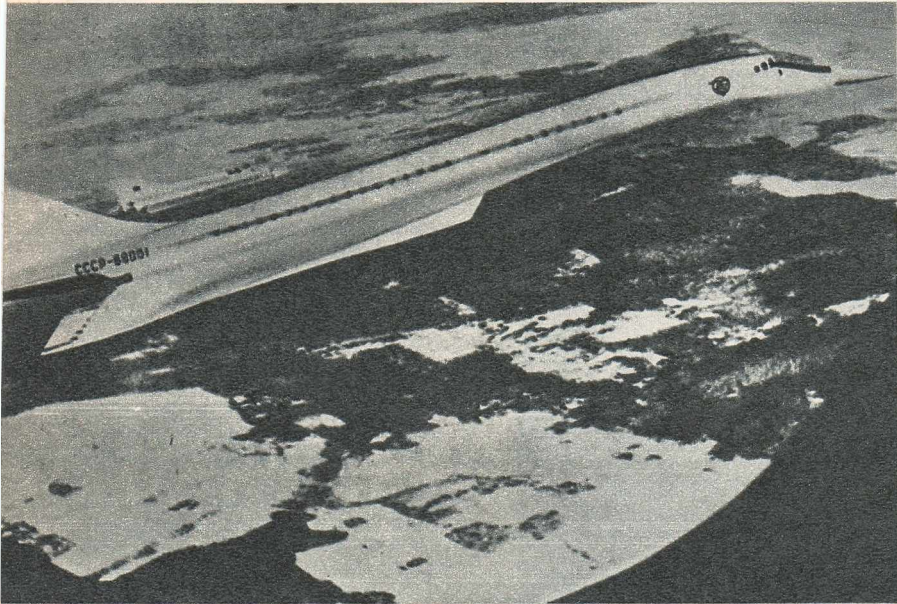
A sosit momentul așteptat de stewardesă care, cu ajutorul unui mecanism ingenios, pune fotoliul pe o bandă rulantă. De aici drumul călătorului adormit duce într-un container din material plastic. Din localurile de primire amenajate în diferite părți ale orașului, benzi rulante transportă concomitent alte loturi de călători. Și iată, la aeroport s-a și format încărcătura constituită din containere stivuite orizontal (zece într-o tonă). O dată făcut «plinul» de douăzeci de tone, avionul decolează. Controlul biletelor și pașapoartelor — confecționate din nailon magnetizat — se realizează automat. La sosire, containerele sînt transportate în baruri amenajate la fel ca acelea de la punctul de plecare. Aici efectul narcoticului încetează, iar pasagerii sînt anunțați că au ajuns la destinație.

(Continuare în pag. 16)

◀ Densitatea tot mai mare a circulației pe coridoarele aeriene a generat creșterea frecvenței zborurilor de noapte. Fapt care, la rîndul lui, a impus perfecționarea controlului și ghidajului de la sol, a sistemelor luminoase de demarcare a pistelor.

AERIENE

«Tu-144»,
unul dintre giganticii
protagoniști
ai epocii care
«bate la ușă».

TROMPA-CORIDOR

Ar fi fost într-adevăr mare păcat ca — narcotizat fiind — să nu văd de exemplu aeroportul din Amsterdam. Băutura oferită de stewardese fiind pură, fără amestec de somnifere, am putut admira cu mintea limpede aeroportul «Schiphol» — e drept, mult mai modest decât newyorkezul «Kennedy Airport» dar mult mai plăcut, mai familiar.

E unul dintre aeroporturile pe care nu te bate vântul, nu te udă ploaia. La sosirea avionului, la portiere se aplică o pasarelă telescopică acoperită (Aviobridge) — o trompă-coridor catifealată pe dinăuntru, prin care, apărât de intemperii, ajungi în luxoasele săli de așteptare, pe jos sau, dacă ești mai comod, cu unul dintre minusculele taxiuri (minicar) conduse de șoferițe în minijupe.

Aterizind la Amsterdam, nici nu știam că mă găsesc pe unul dintre aeroporturile internaționale cele mai sigure. De fapt habar n-aveam că există și unele «periculoase».

CE AFLĂ UN MARTOR INVOLUNTAR

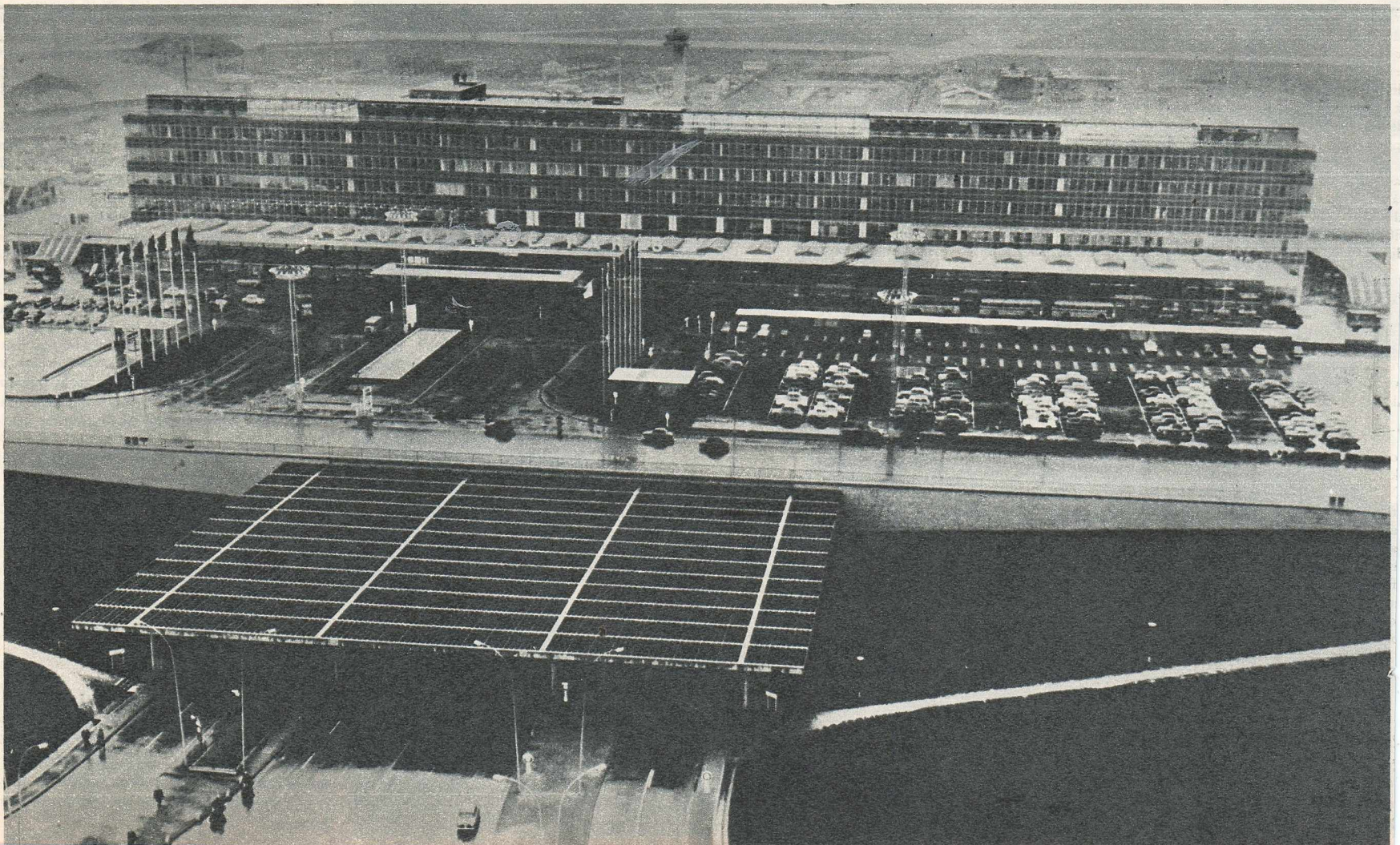
O întâmplare a făcut să atlu povestea cu «aero-

porturile periculoase». Eram în drum spre Roma. La stînga mea stătea un domn prezentabil, brunet. La dreapta mea, o tînără suedeză care aducea oarecum cu Anita Ekberg. El: profesia — pilot; scopul călătoriei — petrecerea concediului de patru săptămîni la Roma. Ea: profesia — figurantă la un teatru din Stockholm; scopul călătoriei — onorarea unui angajament de 4 săptămîni într-un turneu la Roma.

Asist fără să vreau la conversația ce se leagă, peste mine, între vecinul din stînga și vecina din dreapta. Pilotul vrea s-o convingă pe domnișoară cît de «periculoasă» e meseria lui.

Ne apropiem de Geneva. Pe hublourile din partea dreaptă își făcuse apariția, maiestuos, cum scrie la carte, falnicul Mont Blanc.

— Îl vedeți? — se adresa pilotul suedezei. Din cauza acestui monstru, aparatele trebuie să zboare la cel puțin 6 000 metri altitudine. Or, de la Mont Blanc pînă la Geneva sînt numai 60 kilometri. Și un Boeing face 12—13 kilometri pe minut. Deci de aici și pînă la aeroportul Geneva pilotul are doar cinci minute. În acest interval de timp el trebuie să micșoreze altitudinea cu 6 000 metri. Trebuie să ai un pic de noroc și multă, multă pricepere ca să-ți reușească perfect manevra.

Că aspectul stewardeselor nu este tratat cu indiferență vi-o demonstrează aceste câteva imagini ce prezintă ultimele creații vestimentare în materie de uniforme. Marile companii apelează în acest scop la cele mai renumite case de modă.

(Fotografiile nr. 1, 2, 3, 4, 5)

Și oftează. Oftează — înțelegător — și ea. Înainte de a ajunge la Roma am aflat astfel că mai există și alte aeroporturi periculoase: Ajaccio, Innsbruck, Rio de Janeiro...

«CORIDORUL» TRANSOCEANIC

La Orly, într-una din braseriile aeroportului, am stat la aceeași masă cu reprezentantul unei societăți de asigurări. Suferea de o gravă deformare profesională: la un pahar de whisky mi-a vorbit despre tot felul de lucruri macabre, cu toate că îl anunșasem de la bun început să nu mă considere un client virtual, fiind asigurat automat, o dată cu cumpărarea biletului.

— Nu despre asta e vorba, domnule — îmi explică el. Acuma e rândul meu! Eu călătoresc. Mă simt ca un călău ajuns pe eșafod în calitate de condamnat.

Și mi s-a destăinuit, comunicându-mi o seamă de date în legătură cu care societățile de genul aceleia pe care o reprezenta sînt de obicei bine informate. De pildă, aglomerația avioanelor deasupra oceanului. Pe la ora 16, deasupra Atlanticului, pe coridorul aerian care leagă Europa apuseană de New York, zboară circa 130—140 jaturi intercontinentale, toate avînd aproximativ aceeași viteză și aflîndu-se la aceeași altitudine optimă. «Coridorul» trebuie respectat atît din motive de rentabilitate cît și din cauza condițiilor atmosferice. Or, spațiul acesta e saturat; de aceea importanta organizație internațională a aviației civile — Organisation International de l'Aviation Civile — a redus liștanța obligatorie dintre cvadrimotoare de a 215 km la 160 km. La o viteză de croazieră de 900—920 km/oră, acest interval e destul de mic...

Nu știu ce îl obligase pe domnul de la societatea de asigurări să ia avionul și, mai ales, să mi se destăinuie; sau poate era agent secret al vreunei companii de navigație, pe care intenționa să circuleze aerian transoceanic la face lin ce în ce mai puțin rentabile...

MORAVURI, TRUCURI PUBLICITARE ETC.

Textele reclamelor unor societăți aviatice vorbesc adesea mai mult despre calitățile stewardeselor decît despre caracteristicile tehnice ale motoarelor. Și, într-un fel, destul de ambiguu. Compania vest-germană «Lufthansa», de pildă, dat unuia dintre afișele sale publicitare următorul titlu, tipărit cu litere de o șchioapă: «Stewardesele noastre invită citeodată băieți la ele acasă». Dacă îți dai puțină osteneală și citești tot textul, fli că e vorba de un băiețș de 5—6 ani care ăltătorea singur de la Berlin la New York și are, întîmplător, nu fusese așteptat la aeroport. n consecință, o stewardesă — cea citată pe fiș se numește Gertrud Behre, și fac pariu că umele nu e inventat — a luat copilul la ea casă pînă cînd, a doua zi, «Lufthansa» a putut să legețura cu neamurile băiețelului.

Regulamentul majorității companiilor aeriene

15 februarie 1961 — solemnitatea inaugurării aeroportului parizian Orly. Azi e numără încă printre cele mai moderne construcții de acest gen din Europa. Dar miine?

occidentale prevede că stewardesele trebuie să fie necăsătorite. Dar stewardesele se emancipează.

Un caz petrecut în Statele Unite mi se pare semnificativ. Doamna Celeste Lansdale, stewardesă la compania «United Airlines», a fost concediată după ce s-a aflat că s-a măritat cu un avocat. Doamna Lansdale lucra în cadrul companiei de șapte ani. Cu patru ani în urmă se măritase, bineînțeles în cel mai mare secret. Soțul ei fiind avocat a învățat-o cum să se apere. Doamna a dat în judecată compania și a afirmat în fața instanței că nu a avut nici o neplăcere atita timp cît la «United Airlines» s-a crezut că e «numai» concubina domnului Lansdale. Și a mai arătat în continuare că mai multe dintre kolegele ei au cerut și obținut concedii de naștere, rămînînd în continuare în serviciile aceleiași companii deoarece nu s-au măritat nici după ce au născut...

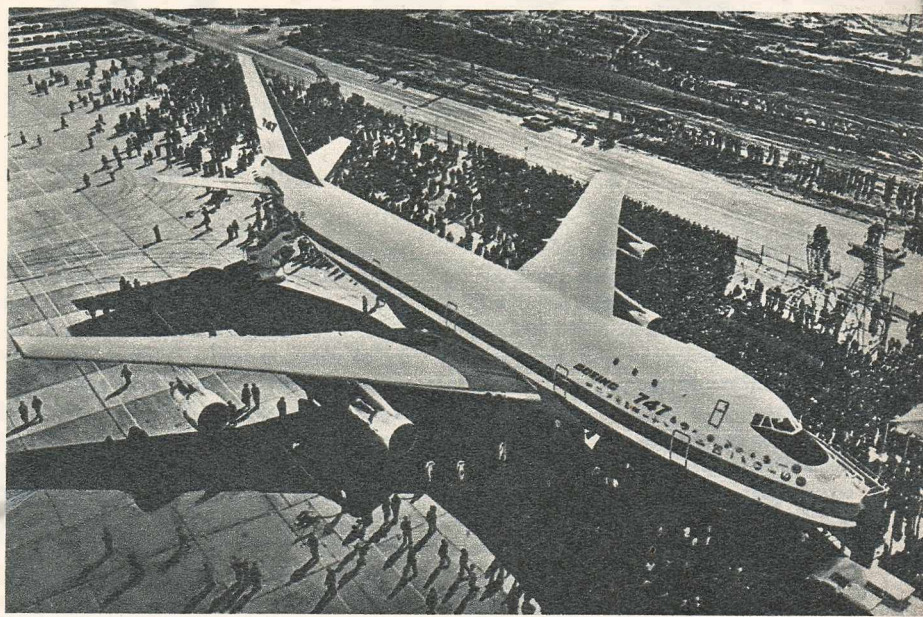
REVENIREA LA TRANSPORTURILE TERESTRE — O SOLUȚIE?

N-am fost la Chicago, n-am văzut «O'Hara International Airport», despre care se spune că e cel mai aglomerat din lume, și nici nu mi-l pot închîpui, pentru că aglomerația pe alte aeroporturi din Statele Unite mi s-a părut de neîntrecut. Pe lingă problemele tehnologice propriu-zise, la care contribuie creșterea dimensiunilor și a numărului aparatelor și zborurilor, se ivesc probleme complementare cel puțin tot atît de greu de rezolvat.

Călătoria de la New York la Paris, de pildă, durează numai de trei ori mai mult decît drumul cu mașina din Midtown Manhattan (înima New Yorkului) pînă la aeroportul Kennedy. După punerea în circulație a «Concorde»-ului, călătoria Paris-New York va deveni egală în timp cu cea de la Midtown Manhattan la «Kennedy Airport». Parcarea mașinilor în anumite ore de vîrf în zona aeroportului Kennedy se va înscrie de asemeni printre problemele dificil de rezolvat.

Se și lucrează cu mare intensitate la reconstruirea celor mai moderne și mai tinere aeroporturi internaționale. Dar peste cîtiva ani, cel mai tîrziu pînă în 1980, chiar și acestea vor deveni depășite dacă nu vor fi în întregime «regîndite» conform cerințelor vremii.

M-am interesat de pronosticuri și am aflat date de-a dreptul fantastice privind traficul previzibil al aeroporturilor peste un deceniu. Și, sincer vorbind, nu le-am privit cu prea mare încredere, pentru că nici previiziunile de acum zece sau douăzeci de ani nu s-au dovedit a fi corecte: au fost mult depășite de realitate, care se dovedește a fi totdeauna mai fantastică decît

Un fotomontaj care vă prezintă, cu o modestă anticipație, supersonicul american de pasageri «Boeing-747» pe «Fiumicino», la Roma.

prevederile cele mai îndrăznețe.

La 1 iulie 1948, în cuvîntarea de inaugurare a aeroportului denumit ulterior «Kennedy», primul New Yorkului menționa, referindu-se la perspectivele de viitor ale noii construcții, că aici vor lucra cîteva mii de persoane. La sfîrșitul anului trecut, «Kennedy Airport» avea un personal de 41 000 de salariați... Nu știu cîți va număra în viitorul apropiat, dar am mai aflat că în următorii cinci ani se investesc 500 milioane dolari pentru modernizarea instalațiilor și extinderea spațiului de manevrare.

Nici chiar propunerile domnului Masefield nu mi s-au mai părut atît de fantastice după ce am aflat date concrete în legătură cu transporturile aeriene. Astfel, optzeci la sută din totalul transporturilor aeriene civile occidentale sînt efectuate de numai douăzeci de mari companii. În plus, cea mai mare parte a circulației în această zonă a lumii se efectuează

între douăzeci de aeroporturi din zece țări... Peste jumătate din trafic revine Statelor Unite; partea Europei occidentale e evaluată la douăzeci la sută, iar America Latină, unde datorită reliefului și uriașelor distanțe circulația aeriană ar fi mai necesară ca oriunde, beneficiază doar de patru la sută. Gradul concentrării mai poate fi foarte plastic ilustrat de faptul că, în timp ce unui număr de douăzeci de companii le revin 80 la sută din totalul transporturilor, de cele douăzeci la sută rămase se ocupă... 380 de companii.

Să revenim la cele douăzeci de mari aeroporturi internaționale care concentrează majoritatea traficului.

Pînă în prezent numărul călătoriilor internaționale a crescut anual cu 14 la sută. În condițiile unui asemenea ritm, care în anii viitori nu poate decît să se accelereze, cele douăzeci de mari aeroporturi ale Occidentului vor avea un trafic de 325 milioane pasageri. Iar în 1980 acesta va ajunge la 1,5-2 miliarde călători. Să nu uităm că populația globului în acel an va fi de 4,45 miliarde.

Iată lista celor douăzeci de aeroporturi amin-

tite, cuprinzînd (în milioane) numărul călătorilor care au trecut prin ele în cursul anului 1967: O'Hara (Chicago) — 27,5; J.F. Kennedy (New York) — 20,0; Los Angeles (California) — 18,1; Heathrow (Londra) — 12,7; San Francisco (California) — 12,3; Atlanta (Georgia) — 11,8; Washington National (District of Columbia) — 9,4; Miami (Florida) — 8,8; Love Field (Dallas) — 8,5; La Guardia (New York) — 8,2; Logan (Boston) — 7,8; Orly (Paris) — 6,6; Rhein (Frankfurt am Main) — 6,1; Newark (New York) — 6,0; Haneda (Tokyo) — 5,1; Dorval (Montreal) — 5,1; Fiumicino (Roma) — 4,8; Kastrup (Copenhaga) — 4,5; Schiphol (Amsterdam) — 3,3; Kingsford Smith (Sydney) — 3,1.

Paradoxal, una dintre soluțiile propuse pentru descongestionarea transporturilor aeriene este revenirea — acolo unde e posibil — la cele terestre. Trebuind să ajung de la Washington la New York, mi s-a recomandat să iau trenul. E drept, circulă cu 220 km pe oră.

«IONA»

de Marin SORESCU

Teatrul Mic ne-a obișnuit cu stagiuni în care un interesant repertoriu de literatură dramatică se îmbină cu originale soluții regizorale. «Iona», piesa lui Marin Sorescu, în regia lui Andrei Șerban, constituie un asemenea moment de teatru.

Spectacolul, s-a spus de nenumărate ori, apare ca un compromis între textul abstract și mijloacele teatrale, concrete, de realizare: actor, decor, mișcare, lumină. În cazul acesta, regia a avut de întâmpinat nu numai confruntarea practică a unui univers literar cu publicul, confruntare din care Șerban a ieșit de atâtea ori câștigător, dar și dificultatea de a transmite scenic sensurile unui text poetic, cu rezonanțe filozofice.

În general, poezia lui Marin Sorescu are un anumit caracter dramatic: metaforele sale nu sînt plasticizante, nu alătură faptele fără a le spori semnificația, din contră, ele pot fi considerate revelatoare, deoarece anulează înțelesul obișnuit al unor relații dintre lucruri pentru a le substitui unei noi viziuni. Din opera sa, «Poemele» și «Unde fugim de-acasă?» aduc un univers nu numai proaspăt prin neobișnuitele asocieri de obiecte și ființe, dar și o înțelegere afectuoasă, din care nu lipsește un zîmbet lucid, și uneori tragic. Apropierea sa de teatru era inevitabilă. În «Iona», Sorescu este totuși mai poet și filozof decît în «Există nervi», piesă cu trei personaje și o acțiune, pentru că în «Iona» autorul surprinde drama individului în raport cu problematica absolutului.

În prima parte a piesei, rătăcînd într-o viață ale cărei sensuri majore nu le cunoaște, personajul își creează un microcosmos iluzoriu pe care poate să-l domine: pescuiește pești din acvariu. Înghițirea lui de biblicul chit îl pune într-o situație-limită: el nu mai poate evita confruntarea cu marile probleme

ale existenței, își începe evoluția în cunoaștere. Paralel cu proliferarea absurdă a monstrului, Iona își re trăiește viața lui banală dintr-o perspectivă din care aceasta își recapătă sensurile majore. Evoluția eroului se termină o dată cu consumarea amintirilor, atunci cînd se descoperă singur în fața unei vieți simplificate pînă la demență. Gestul care i se pare firesc, ca o supremă auto-cunoaștere, este sinuciderea. De ce? Finit cum este, Iona nu poate suporta infinitul cunoașterii.

Genul dramatic, cu un singur personaj, este prin excelență poetic, dar în «Iona» poezia se conjugă cu o înțelegere a vieții dintr-un unghi filozofic. Alegerea pe care a făcut-o Andrei Șerban corespunde unor coordonate interne ale personalității sale, pentru că, așa cum ne-a dovedit pînă acum, tînărul regizor are o anumită receptivitate față de valorile poetice ale teatrului («Șeful sectorului suflate», «Nu sînt Turnul Eiffel»). Dar mai mult poet decît filozof, în «Iona» regizorul nu reușește să redea întru totul atmosfera piesei lui Sorescu, chiar dacă dirijează excelent un actor ca George Constantin și chiar dacă decorul semnat de Florica Mălureanu îi înțelege parțial intențiile. Spațiul scenic s-a transformat într-un univers primar, cu dimensiuni molusculare, dar nu s-a realizat dramatismul trecerii fără scăpare a lui Iona dintr-un cerc de cunoaștere în altul. Această damnare sifică este lăsată în registrul de mișcare și de vorbire a actorului.

Un spectacol cu o piesă cu un singur personaj reușește să rețină atenția, sau, și mai exact, să obțină participarea publicului, timp de două ore. Aceasta este «Iona».

Iuliana POP

PE ECRANE

UN FILM DE MIKLOS JANCZO

ROȘII ȘI ALBII

«Cartea va ucide catedrala» («Le livre tuera la Cathédrale») suspina un erou al lui Victor Hugo. «Filmul va ucide cartea», s-ar putea prelungi profeția, tîrînd-o după noi. Dar, printr-una din acele răsuciri dialectice de care numai timpul este în stare, mi se pare că cinematograful, omorînd cîte puțin — nu de tot — cartea, tînjește, în sinea lui, după frumusețea condensată și definitivă a catedralei. Poate din dorința de a reazeza o dreptate, poate din ambiție ori pur și simplu dintr-o necuprînsă sete de liniște. Cert este că în ceasurile în care filmul se usucă de dorul marilor temple, se naște cîte un Dreyer, un Eisenstein, un Welles, un Antonioni sau Bresson. Un astfel de ceas hotărîtor îl trăim de vreo doi ani. Cînd nu credeam că cineva va mai avea curajul să ne învețe cum să ne ținem respirația — doar așa se intră în catedrale, nu? — și cum să privim în sus fără să amețim, iată că a venit Miklos Jancso. Filmele sale — cele care-l exprimă în întregime, nu primele creații, încercări de drumuri — «Flăcăi sârmani», «Roșii și albi», «Strigătul și liniștea» au puritatea severă a arhitecturilor amintite. Și tot ca acolo, sîntem supuși unei probe de foc: aceea de a lăsa la intrare balastul trăirilor de peste zi, pentru a îndura povara unui singur sentiment fundamental.

Ca și în cel dintîi film de răsnet («Flăcăi sârmani»), și în «Roșii și albi» materia primă, marmura lui Jancso, este Istoria. O istorie care, așezată în plin soare și privită prea mult timp cu ochii deschiși, ajunge să-l doară, cu acea acuitate pe care ne ruga s-o înțelegem marele gînditor Unamuno atunci cînd striga: «Mă doare Spania» («Mi duele España»).

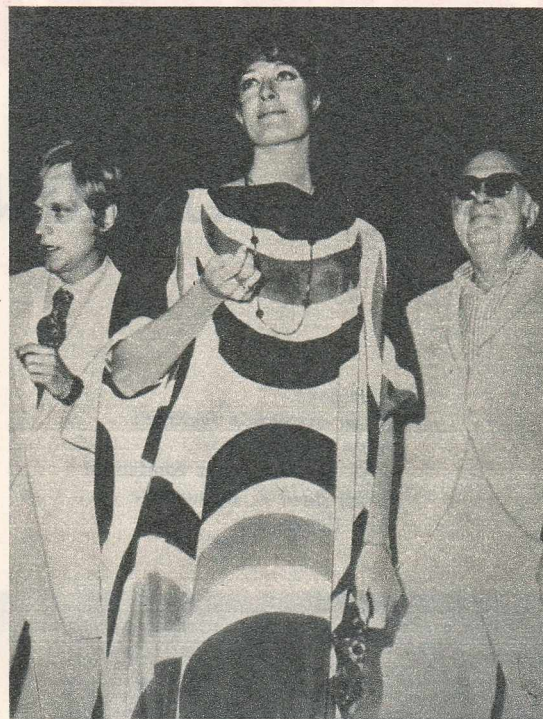
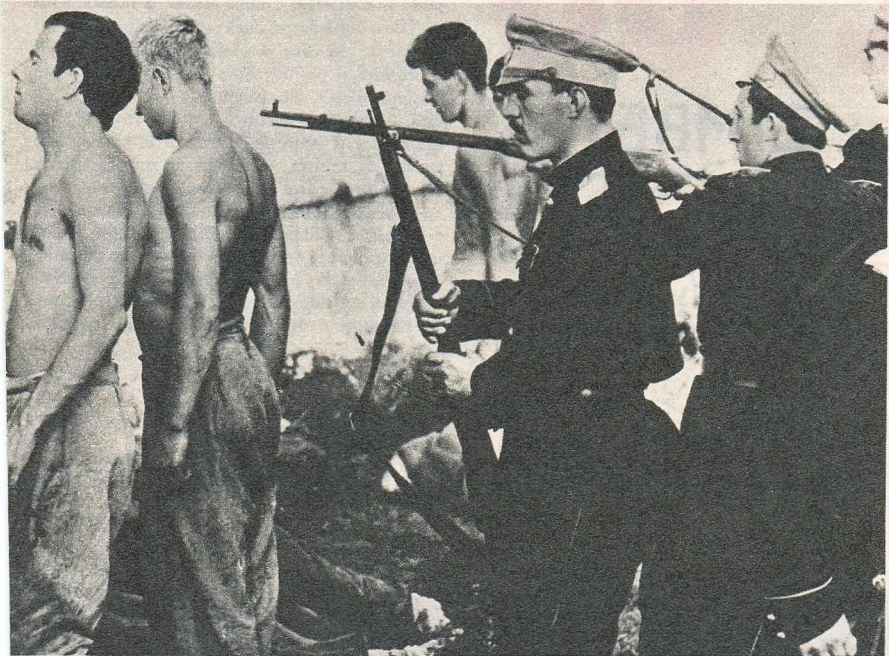
Despuiată de pilde, de eroi și de dezeroizări, de orgoliul lui «atunci» și «acolo», istoria ni se înfățișează în ipostaza sa curată: aceea de a fi cel mai sincer, crud și permanent teatru al lumii. Marile spectacole ale înțelesurilor existențiale acolo le aflăm. În «Roșii și albi», episodul participării unei brigăzi de ostași unguri la lupta împotriva gardiștilor albi din Rusia anului 1918 este un mijloc de a extrage din evenimente, din înclăștarea oamenilor care devin rînd pe rînd învingători și învinși, ritualul obsedant al anulării demnității umane.

Filmul ne aruncă neîndurător în plină taină a acestui ritual, pe care Miklos Jancso îl oficiază cu gesturi puține și încete. A căuta aici psihologii, situații, este tot atît de în van ca și încercarea de a pescui crocodili în Dunăre. Cineastul nu are ochi decît pentru cîteva atitudini umane fundamentale: constrîngerea umiltoare, supunerea sau nesupunerea în fața ei. Pentru a-și susține viziunea, Jancso sublimează violența și oroarea războiului, le golește de conținutul lor știut și, printr-un magic transfer, le umple cu altceva: cu propria și neîntreprupta lor răsfrîngere asupra condiției umane.

Iată de ce în film nu se omoară pur și simplu, ci se pregătește moartea, nu se suferă oricum, ci se pregătește suferința. Goana soldaților goi, sinistra farsă a celor 15 minute acordate prizonierilor, chipurile, să-și găsească salvarea, de fapt pentru a fi hăituiți mai sistematic, irealul dans al femeilor în pădure, dezbrăcarea celor două fete (nudul feminin este în filmele lui Jancso «simbolul supremei aserviri»), după propria-i mărturisire) nu sînt altceva decît înșelătoare «puneri la cale» ale suplicului. Înșelător este și decorul: cîmpia nesfirșită care nu mai știe să apere omul, ci a devenit un univers închis — concentraționar, dacă vreți — o imensă închisoare. Înșelători sînt și caii, prietenii noștri dintotdeauna și pe care îi vedem de atîtea ori alergînd singuri alături de om.

Spectacolul (subliniez cuvîntul) lui Miklos Jancso nu atinge niciodată paroxismul, căci nu demonstrația în sine îl interesează pe acest mare artist, ci durerea întregă de dincolo de el. Cineastul este nemilos nu numai cu istoria, ci și cu sine însuși, nu-și îngăduie o clipă de autocontemplare și nu de puține ori își frînge cu brutalitate planuri pentru care obișnuitele legi cinematografice ar fi cerut cît de cît o reîntoarcere. De aici rara concizie și densitate a stilului său, fascinația liniilor pure care, saturate de geometrie, pornesc să-și trăiască o viață a lor, liberă dar disciplinată. Dacă un astfel de stil se învecinează sau nu cu «răceala» — totul este o chestiune de stare de spirit: depinde de puterile noastre de a ne închipui o marmură caldă.

Magda MIHĂILESCU

Vanessa Redgrave,
proaspătă
deținătoare
a Premiului
de interpretare
feminină
Cannes 1969
pentru
rolul
principal
din filmul
lui Karel Reisz,
«Isadora».

FILM DESPRE CARE
SE VORBEȘTE

MODEL SHOP

de JACQUES DEMY

Minat — se pare — de nostalgia primului său film de mare succes, *Lola*, Demy (realizatorul «Umbrelor din Cherbourg» și al «Domnișoarelor din Rochefort») și-a botezat eroina acestui nou film tot *Lola*. Ca în mai toate creațiile sale, întâlnim și aici motivul iubirilor fugare, al despărțirilor, așteptărilor, prezența acuzată a orașului și a mării. Eroii, o sofisticată prezentatoare de modele și un tânăr candidat la serviciul militar, sînt interpretați de Anouk Aimée (ea a întruchipat-o și pe prima *Lolă*) și Gary Lockwood.

Foto:Columbia Pictures

TÂNASE '69

sau ZÎMBETUL și SUFERINȚELE REVISTEI

de Sanda FAUR
Fotografii-color de Sandu MENDREA

Bineînțeles, lucrul e știut pe de rost: publicul nu e o noțiune otova, o gigantă ființă ciclopică care înghite de-a valma, fără preferințe de «gourmet», bunurile de consum artistic prin unicul său hublou vizual. Publicul e, desigur, diversificat, stratificat, ierarhizat și «hrănit» ca atare, la cerere. Granițele însă nu sînt chiar atît de tranșante și dacă stăm o clipă strîmb și judecăm tot preț de o clipă drept, dacă ne îngăduim un minut de adevăr în care să gonim cinstit din cale și snobismul, și prejudecățile estetizante, ba poate și deprinderile de pretențios consumator de artă, trebuie să recunoaștem că mai pe toți dintre noi îi ispitește, din cînd în cînd, spectacolul de revistă, concertul de muzică ușoară ori mai proaspătul «musical». Genul, sau poate speța aceasta jovială, comunicativă, în care ni se construiesc scînteietoare lumi mirifice din paiete, carton poleit și minirochii din nailon argintiu, lumea aceasta în care dinamica frenetică a dansului e o lege sflîntă și frumusețea picioarelor feminine o obligație morală, în care gagul se

*E limpede
că un asemenea regiment
poate învinge ușor
și pe cel mai viteaz combatant
(chiar dacă el se numește
Puiu Călinescu).*

simte acasă iar muzica ușoară îmbibă, ca un burete, întreg aerul din jur, genul acesta are suporteri pe toate treptele pe care se află instalate gusturile publicului. «My fair lady» seduce — de pe scenă și de pe ecran — omenirea; Yves Montand părăsește platourile de filmare, îi uită o vreme pe Alain Resnais și Claude Lelouch și dă, la «Olympia», formidabilul său «tour de chant» de pe urma căruia se îmbogățește nițel și patronul sălii, inventivul om de afaceri artistice, monsieur Cocquatrix; regina Angliei ține să-l cunoască personal, după spectacol, pe micuțul fenomen numit Mireille Mathieu, iar Jacques Brel, cu musicalul său tragic, «Omul din La Mancha», își păstrează mereu primul loc în aprecierile actualei stagiuni pariziene.

Teatrul nostru de revistă, teatrul purtând numele lui Constantin Tănase (cel care spunea, spre reabilitarea teoretică a genului, că «nu există lucru ușor dacă-l iei în serios; există numai un fel ușor de a lua lucrurile»), are avantajul acestei solide tradiții pe care i-a construit-o tocmai verva satirică, tocmai simțul polemic al actualității, tocmai efervescența plastică a spectacolelor lui Tănase. Avantaj care îi creează, e drept, și obligații enorme. Să nu păcătuim și să recunoaștem că trupa bucureșteană de revistă a dat nu o dată — sub mîna regizorilor săi N. Dinescu și B. Fălticaneanu — lucruri excelente, drept care a fost invitată să joace, în anii trecuți, și la Paris — la «Olympia», și la «Friedrichstadt Palas» din Berlin, și la Moscova, și a pregătit, pentru un apropiat turneu în Turcia, această proaspătă «Tănase-revue», oferită, pînă una-alta, nouă, spectatorilor bucureșteni. Sincer vorbind, nu mi se pare cine știe ce loial: sub titlu nou, cu banii noi dați pe bilet, i se prezintă publicului un cocteil de numere revuistice în general bune dar, vai, știute și răsțiute din spectacolele din anii trecuți («Scandal la Boema», de ex.), ori chiar din serile trecute («Cafeaua cu lapte de adio», de ex.), ceea ce mă îndoiesc că-l poate încanta pe spectatorul dornic de noutate. Că să nu mai vorbesc de faptul că, aflat în sală, fiecare ocupant de scaun e brusc năpădit de complexe de inferioritate în fața cumplitei sale inculturii lingvistice: mare parte din spectacol e vorbit în limba turcă, gest de curtoazie comercială față de publicul turneului, gest eroic de memorizare din partea actorilor, dar gest de ignorare neelegantă a spectatorului autohton căruia i se prezintă, seri de-a rîndul, revista pregătită pentru publicul străin. Noroc de amabilitatea citorva dintre interpreți care, din cînd în cînd, traduc câte o vorbuliță, două, din potopul de replici, ca să mai știe bietul om cînd și de ce trebuie să rîdă.

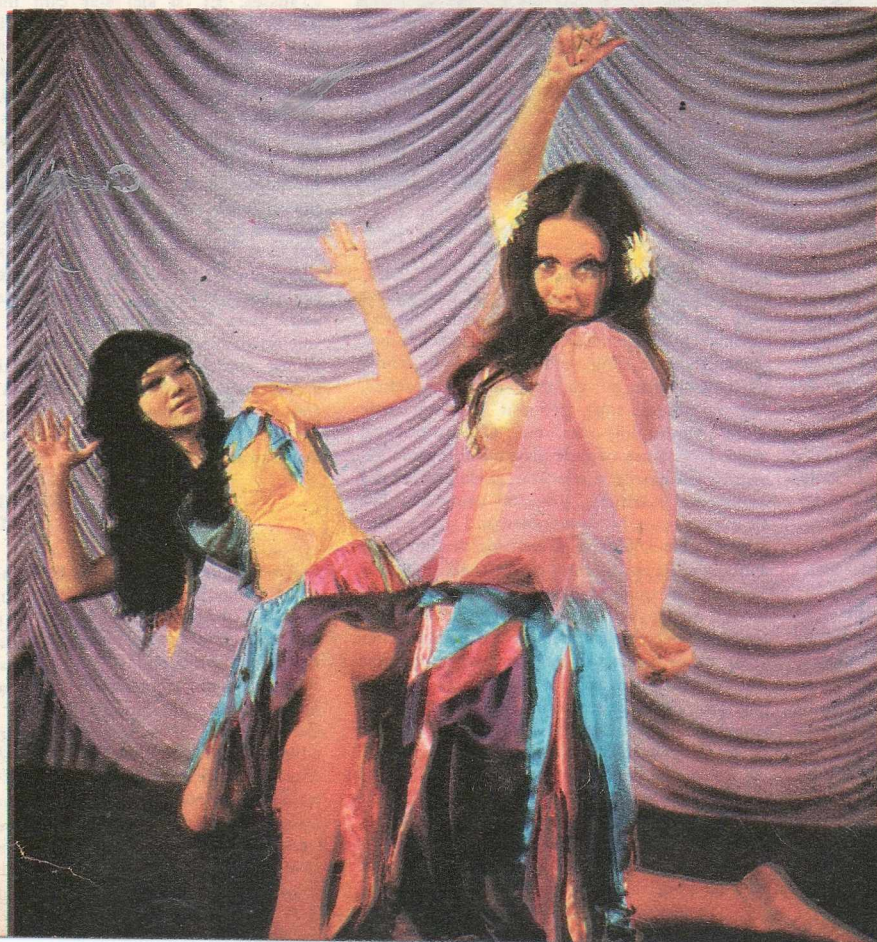
Stagiunea ultimă a Teatrului «Tănase» a mai trecut la catastoful premierelor sale o încercare de musical, «primul musical românesc», cum anunța o publicitate mult mai convingătoare în acest sens decît spectacolul însuși, numit înduioșător și decofeinizat, «Cafeaua cu lapte de adio»; un «Mexico-melody» cu viață neașteptată de scurtă, un plin de bune intenții efort estival pentru a suporta plăcut canicula — «Nu te lăsa, Stroe!» — și, în sfîrșit, și o revistă în bună parte reușită, «Femei, femei», în care se dovedea că trinitatea textier-regizor-vedetă (M. Maximilian-B. Fălticaneanu-Stela Popescu) e sfință cînd reușește să se găsească și să se servească reciproc.

Văzute sau revăzute, în bloc, unul după altul, spectacolele noastre satirico-muzicale și se aștern în față ca un cîmp de meditație de pe care nu culegi numai lalele din plastic lucios și bujori din hîrtie cerată, ci și unele mici gînduri mai puțin poleite și săltărețe.

LA ÎNCEPUT A FOST CUVÎNTUL?

La început a fost cuvîntul. Poate. Dar nu la «Tănase '69». Aici, cuvîntul e rudă săracă, uitată undeva, în culise, în haine jerpelite; aici, vorba cu haz și cupletul de duh ori scheciul satiric sînt oaspeți rari, ajunși sau lăsați să ajungă tare greu la public. Un vînt fierbinte și uscat pare să fi pîrjolit dramaturgia revistelor noastre și stai mereu să te întrebi cu nedumerire «unde ne sînt textierii?», unde ne este umorul, prin ce cotlon perfid s-a ascuns că se lasă atît de greu tras spre scenă?... Din cînd în cînd scapără cite o luminișă, se aprinde o scînteie polemică și cuplete precum «Proștii» și «Oameni mari, oameni mici» (din «Cafeaua cu lapte...») sau «Merge» (din «Nu te lăsa, Stroe!») și-l amintesc pe Tănase cînd te pironia cu ochii lui albaștri-argintii și te-ntreba, sfredelitor: «Păi, nu-i așa?» Din cînd în cînd, cite o idee binevoitoare, generoasă, izbucnește pentru un minut la rampă: Aurel Storin personifică în «Cafeaua cu lapte de adio» citeva virtuți omenesti (nițeluș uitate de

(Continuare în pag. 22)

▲
Farmec,
vervă,
inteligentă scenică:
Stela Popescu
nu-și cruță
armamentul
cînd «atacă» de la rampă.

Și un moment
care înviorează
dintotdeauna
music-hall-ul:
dansul țigănesc.

TĂNASE '69

(Urmare din pag. 21)

eroul principal) și le face să conlucreze înspre reabilitarea acestuia, firește, e amuzant să-l vezi pe Horia Căciulescu în chip de simț al ordinii, pe Nicu Constantin drept responsabil cu delicatețea, pe drăgălașa studentă de la institut, Adina Popescu, intruchipînd, paradoxal, înțelepciunea și prevederea. Dar nu știu cum se face că, în

Doina și Cornel Patrichi, un cuplu de dansatori care poate străluci sub candelele oricărei scene de revistă.

Alo, alo, chiar fără radio, Stroe și Vasilache-junior vă transmit salutul lor.

clipa cînd se urcă pe scena revistei, umorul se simte brusc obligat să coboare în calitate intelectuală, el ține neapărat să capete un ton de complicitate familiară, de discuție la un kil de vin de 9 lei, să-ți facă cu ochiul și să-ți tragă cu cotul în coastă, să utilizeze argoul și gestul gros. Intimitatea aceasta cu un iz periferic intervine imediat în relațiile dintre eroii «Cafelei»: profesorului Constantin Stamatescu-Chitila îi spun toți, cu dulceață fraternală, «măi Costică, măi» și i se adaugă admonestator «mai dă-o dracului, măi băiatule»; cînd Căciulescu se metamorfozează în Costică II, gestul «magic», săvîrșit printr-o filfială a piciorului, are nu numai ceva infantil, dar și ceva ușor trivial; interpreții — și din celelalte spectacole — făcînd, cad pe jos, se ciocnesc spate-n spate sau se instalează în brațele partenerului... O să se spună că acestea fac parte din recuzita gestică a speciei, că ele compun însăși esența gagului. Și totuși, nu-mi vine să cred că vulgaritatea e obligatorie, chiar în situațiile cele mai burlești: Stan și Bran au alunecat pe zeci de torte cu frișcă și coji de banane, dar nu au alunecat niciodată în trivial.

Umorele adesea nu numai gros, ci și sărăcut, răsuflet: un scheci întreg se biziue pe confuzia dintre oreion (boală) și Orion (marcă de

radio); o întreagă scenetă, spusă pe turcește, ne arată un bătrîn doctor-minune care vindecă automat bilbilala, chelia, ba și... graviditatea, transmitîndu-le unui manechin dintr-o cabină alăturată (unde se va afla, desigur, ascuns, amantul tinerei soții, pedepsit astfel cu toate bolile pămîntului) etc., etc. Cînd nimerești, după o asemenea cură de plautudini ieftinoare, printre scheciurile, e adevărat, și ele picante dar inteligente, spirituale, prinziînd unele năravuri ale zilei, pe care M. Maximilian le-a scris pentru «Femei, femei, femei», ai un mic sentiment de ușurare și începi să crezi că nu toate bancurile lumii au fost spuse pînă la ora actuală...

Siliți mereu să debiteze texte ușurele, legate de probleme mărunte și nesemnificative, să practice acest umor precar și obosit, artiștii «stradei» noastre ajung uneori să se repete, să se autopasteze, să înțepenească într-un stil, într-un fel de personaj-tip din sforile cărora nu se mai pot de fel desprinde. Pușini dintre noi știu ce tip de intelectual subțire e (și la figurat!) Horia Căciulescu, ce umor personal de finețe deține cînd dumnea este constrîns de atîta vreme să se mulțumească a-și autoflagela simpatica siluetă familială. Puiu Călinescu, și el destulă vreme vitregit de textieri, nu-și poate nici acum valori-

fica din plin mobilitatea sa neobișnuită, mimica sa expresivă, ca și hazul său care țîșnește automat din fiecare gest, din fiecare tresărire a unui mușchi de pe obraz (deși s-ar părea că prezența sa în «Femei, femei...» e oarecum concludentă pentru stilul său personal). Nicu Constantin, cu gestul său relaxat, cu hazul său liniștit, spontan, cu poanta servită fără urmă de crispă, face un cuplu bun cu Al. Lulescu — și ar putea face unul excelent dacă i-ar servi cineva cu texte pe măsură. Firește — aproape de cupluri — că nu putem decît regreta divorțul Horia Șerbănescu-Radu Zaharescu, care a dus la dispariția de pe scenă a primului, la distribuirea în roluri oarecare a celui de-al doilea... Credincioșii suporteri ai lui Stroe nu pot decît să se bucure revăzîndu-i, în ultimul spectacol, vitalitatea și voința artistică, să reconstate neobositul lui har de a comunica cu sala, dar Stroe e acum un invitat, un oaspete la «Tănase». Ei, și aici s-ar cam încheia lista comicilor noștri cunoscuți, de revistă, listă scurtă, prea scurtă, cum se vede, listă veche și prea puțin improspătată. Noroc că-i putem adăuga, cu majuscule, numele acelei explozii de talent, de farmec și temperament scenic care a dovedit că poate duce un întreg spectacol pe umeri, care știe să aprindă cu verva și umorul ei rampa și să incendieze sala, numele acela comun, de Popescu, lingă care nu e nevoie decît să adaugi prenumele — la fel de banal — de Stela, ca să dai de steaua revistei românești. Un singur monolog din «Femei, femei...», cel în care, fără vreo schimbare de machiaj, de costumatie ori recuzită, Stela Popescu trăiește cinci personaje, trecînd prin toate virsele femeii — virsele ei de aur, virsele ei de plumb — e suficient pentru a demonstra că un excelent interpret de revistă trebuie să poată interpreta la nevoie și o Ofelie, și o Femeie îndărătnică. Sînt convinsă că Stela Popescu ar putea...

DAR UNDE NE SÎNT CÎNTĂREȚII?

Am stat, cu toții, cinci seri de-a rîndul țîntuiți acasă, în fața televizorului, și am urmărit vlnătoarea «Cerbului de aur»: orice s-ar spune, sîntem un public bun pentru muzica ușoară, poate nu atît de cumsecade cît de pătimaș. Și unui asemenea public infierbîntat, «Tănase '69» îi oferă, din cînd în cînd, cite un sferț de ceas cu Gică Petrescu sau cu Margareta Pîslaru (cînd nu e plecată prin lume), sau un altul cu Anda Călugăreanu (cînd nu face tele-show-uri în străinătate), cite un pic din vocea feminin-tunătoare a Doinei Badea, sau din clocotul sonor al excelentului trio-Caban, uneori îl mai ascultăm pe Jean Păunescu sau pe Dan Spătaru, și gata. Puse cap la cap, momentele muzicale ale unei

reviste — pentru care compozitorii Radu Șerban, V. Veselovski, A. Giroveanu, Gelu Solomonescu și alții nu-și cruță în nici un fel forța de invenție melodică — adună cam o jumătate din timpul «melodiei preferate», pe care radioul o oferă, zilnic și fără bilet de intrare, amatorilor de bună-dispoziție pusă matinal pe note. Criză de cîntăreți? Da, și asta. Dar poate mai curînd criză de impresariat, de un bun impresariat care să organizeze din vreme, ca orice gospodar chibzuit, stațiunile cîntăreților noștri (atîția cîți există...!), în așa fel încît să nu ne pomînim la două săptămîni după premiera unei reviste că păsările cîntătoare nu au rezistat unei invitații O.S.T.A. pentru străinătate și au zburat de acasă pentru un anotimp întreg...

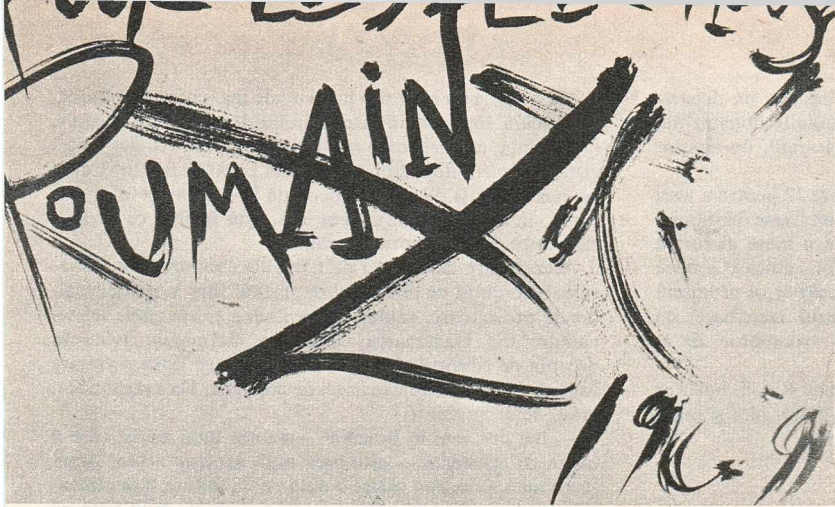
Să lansăm nume noi, veți spune, și recunosc că ar fi o idee salvatoare — e drept, nu cine știe ce nouă! — dacă ea s-ar dovedi și aplicabilă. Din păcate, ni se demonstrează că «Stelele fără nume» ale televiziunii nu prea rezistă întotdeauna la lumina tare a zilei ori la cea crudă a proiectoarelor scenei: cu toată bunăvoința paternelă cu care Stroe aduce în spectacolul său numai voci și nume proaspete, cu toate că au apărut aici vreo doi premianți TV, ei au pălit la rampă ca lăcșerii de dimineață cînd dă să răsără soarele și au cîntat — cel puțin la început — cu un soi de stîngăcie, de timiditate, care-i făceau în cel mai bun caz indiușători. O clipă ne-am recăpătat speranța în harul «stelor anonime»: atunci cînd, mort de rușine și înecat în trac, cu o chitară (necelnică) mai mare ca el agățată de git, un băiat de vreo 15-16 ani, cu o mutră simpatică, s-a băgat în fundul scenei și cu o voce frumoasă, modernă, abia trecută de hopurile pubertății, cu un accent englezesc ce-l arăta silitor la această materie, a cîntat vreo două cîntece ce au ridicat «Boema» în picioare. Băiatul se numește Mihai Turdean: nu strică să-i reținem numele.

E drept însă că cu o singură stea nu se face o constelație...

CHIAR ȘI PICIOARELE FRUMOASE AU NEVOIE DE CAP

...Iar cei de pe urmă sînt de fapt cei dinții: dacă revista românească respectă cu strășnicie vreuna din obligațiile genului, dacă spectatorul interesat în problemă poate fi sigur că nu va pleca dezamăgit din sală, apoi zona aceasta a făgăduințelor împlinite este cea a coregrafiei. Baletul nostru muncește cel mai din greu — și mai anonim — la estradă, pînea lui e cîștigată cu o sudoare și un efort pe care tu, cel din sală, nu le vezi niciodată, căci ție ți-e oferit zîmbetul dansatorilor, și ritmurile îndrăcite, și spectacolul frumuseții feminine, pentru a cărei valorificare scenografii și costumierii (gustul lui Puiu Ganea, de exemplu, e de mult verificat) fac tot ce e cu putință (de fapt, se știe, un corp de balet bine îmbrăcat înseamnă unul cît mai cutezător dezbrăcat, ciorapii din plasă și minusculele bikini pаетate fiind uniforma ce intră în rețeta sigură a succesului de la revistă). Dar dincolo de însușirile decorative ale balerinelor, dincolo de scîlpirile minijupelor din franjuri aurii și de penele roșii de struț, dincolo de genele false, de gamba perfectă și de surfurile profesionale, baletul nostru scoate la iveală talente tot mai viguroase și afirmă un profesionalism de clasă tot mai înalt: nu degeaba cuplul Marica Negrea-Martiniță Tudose a dansat luni de zile la Las Vegas, nu degeaba Doina și Cornel Patrichi fac întotdeauna momentele cele mai fierbinți ale spectacolelor. Firește că meritele acestea revin și, dacă nu chiar în primul rînd, maeștrilor coregrafi Adriana Dumitrescu, Nicolae Sever, Sandu Feyer — care au format aici, la teatru, singura trupă valoroasă de balet revuistic cu care ne putem prezenta onorabil pe orice scenă europeană. Dar cred că tot lor se cuvine a le reproșa și acel flux «sexy» care amenință să inunde momentele coregrafice, acele ațîțitoare rostogoliri și plesniri din bici, și țipele ascuțite cu care se revărsă nu o dată balerinele în scenă (balerine îmbrăcate într-un fel de bikini ce au aplicate pe toate părțile... cu adresa, niște mîini mari, negre, lacome!) și care fac să vibreze tot aerul sălii de un exotism exacerbat...căci tot ce e prea mult, se știe, strică.

«Tănase '69» și-a spus ultimul cuvînt al stațiunii, un cuvînt cam palid și răgușit, pe care îl va rosti toată vara, la grădina «Boema», nu spre cea mai mare încîntare a amatorilor de divertismente estivale. Trebuie să așteptăm deci «Tănase '70» pentru a ne convinge că atîtea talente strălucite laolaltă cit are revista românească — și regizorale, și coregrafice, și actoricești — sînt în măsură să dea spectacolele inteligente și dinamice pe care le dorim. De ce nu s-ar putea, în fond? De ce?

30 de minute, la PARIS, cu

SALVADOR DALI

▲ Prețiosul autograf trimis cititorilor români prin intermediul tînărului nostru regizor Dinu Cernescu. Precum se vede, genialul artist de origine spaniolă nu acceptă nici o servitute, nici măcar cea a ortografiei franceze...

«Orice regizor se crede un corb...» ▼

În exclusivitate pentru FLACĂRA
de Dinu CERNESCU

Fotografii de Claude BRICAGE

SALVADOR DALI

«Mi-am pus mai multe zorzoane și mi-am luat bastonul cu măciule de aur: a venit televiziunea americană. Americanilor le plac obiectele lucitoare. Nici nu știți cât se bucură de așa ceva. Ca negrii».

Pe Rue de Rivoli, puțin mai sus de Louvre, nu departe de Concorde, într-unul din cele mai renumite hoteluri din Paris, Salvador Dali își are, închiriat cu anul, un apartament.

Așteptam în fața hotelului să se facă ore 12 pentru a urca la etajul I, apartamentul 108, unde Dali îmi fixase o întâlnire.

Cu o seară înainte, Dali se așezase la o masă alăturată de-a noastră și mîncase un măr. De fapt, mîncase o mică felie de măr. Privisem amuzat fuga chelnerilor ce primiseră comanda, apoi mica îmbulzeală în jurul mescoarei cu roțițe pe care însuși directorul aducea triumfător, de la bucătărie, mărul domnului Dali.

Stăteam acum sub arcadele de pe Rue de Rivoli, bucuros că peste câteva clipe voi vorbi cu marele pictor, dar și puțin intimidat de faima personajului excentric.

Mă pregăteam pentru o întâlnire de maximum 30 minute, după cum îmi comunicase secretarul maestrului, singur, față în față cu acela care era «cel mai genial, cel mai fantezist și singurul deținător al metodei paranoya», după cum spunea el însuși. Și iată-mă deodată în apartamentul maestrului, în celebrul apartament 108, față în față cu Dali și cu... încă 30 de reporteri străini.

Așezat între câteva zeci de hărți ale continentelor dispărute, înconjurat de imense vase purtând flori veștejite, asaltat de proiectoare, cabluri, microfoane și aparatele televiziunilor din Danemarca, Anglia și Germania, avînd în dreapta pe editorul său din Paris, în stînga două secretare care ascuțeau conștincios zeci de creioane, Dali răspundea, grav, celor prezenți:

— Nu pot veni în Brazilia — spunea unui ziarist care îl invita cu insistență — este prea mult exotism acolo. Acest lucru mă sperie. Am călcat o dată pe un fluture și sentimentul care l-am avut m-a făcut să nu pot umbla mult timp pe propriile mele picioare. A trebuit să cer să fiu purtat pe o lectică. Am auzit că în Brazilia toate orașele sînt pardosite cu fluturi. Nu pot veni acolo pentru că din prima zi ar însemna să calc peste fluturi și restul zilelor să mi le petrec purtat în lectică.

— Dar nu ați dori să vedeți o altă țară în afară de Brazilia? — întreb eu.

— Nu cred că voi mai călători înafara Spaniei. Doar la Paris voi veni poate din cînd în cînd, pentru că m-am obișnuit cu plantele care le găsesc dimineața în fața ferestrei mele. Nu mă pot trezi și să găsesc la fereastră privindu-mă un arbore necunoscut. Mă voi speria atît de tare de ființa necunoscută, încît nu voi mai putea să ies din casă.

— Vă plac cadourile?

— Da. Primesc orice cadou, dar de preferință animale. Am la mine, în Spania, o întreagă grădină zoologică, unde zeci de animale se plimbă în libertate, pentru plăcerea mea mai puțin, cît pentru plăcerea celor care vin să mă vadă și pe care nu-i primesc.

— Dacă vă plac cadourile, vă voi trimite o maimuță din Brazilia — reluă ziaristul brazilian.

— Bine, vreau o maimuță din Brazilia, dar nu astăzi, nici mîine, să mi-o trimiți în Spania peste trei săptămîni. Dacă vrei să-mi faci un serviciu — mi se adresă Dali — trimite-mi fosile. Ador fosilele. Secretarul meu îți va înmîna o listă cu fosilele care mă pasionează. Mai ales acum, cînd am convingerea că Europa a fost unită cu America printr-un continent pierdut. Iată de ce am agățat peste tot aceste hărți pe care nu obolesc să le studiez.

— Am auzit că ați făcut un film pentru televiziunea franceză. Cum ați lucrat?

— A fost ceva îngrozitor. Am lucrat cu Averty și am avut confirmarea că cei ce se ocupă cu televiziunea, în special cineaștii, sînt esențialmente și definitiv viciați de superficialitate. În cinematografie, nebunia tehnică distruge hapennin-gul sentimentelor. Toți sînt preocupați de cadraj, de lumină, de cum cade ea, în loc să filmeze omul din fața camerei. M-am împăcat prost cu domnul Averty. A avut chiar obrăznicia să-și pună aparatul lingă paleta mea cu uleiuri. Am spart aparatul și am sabotat în permanență această producție. Cadrajul este o încercare a acestor neputincioși de a se pretinde artiști în propriii lor ochi.

— Dar Mondrian? Era și el un obsedat al cadrului...

— Mondrian era un geniu. La el totul depinde de un milimetru; la Mondrian dacă deplasezi o linie cu 1 mm mai sus sau mai jos, se distruge întreg tabloul. În cinematografie trebuie filmate dramele, oamenii, fenomenele contemporane lăsate să se desfășoare liber și doar imprimare la un moment dat pe peliculă. Voi face eu un film din resturile lamentabilului film făcut despre mine de domnul Averty. La el nu există decît imagini, omul nu există. El nu a știut să filmeze fenomenul dalinian.

— Și ați sabotat facerea unui film despre dumneavoastră?

— Da. Am sabotat filmul lui Averty, așa cum salut distrucția sistematică a sistemelor artistice dinainte stabilite. Nu trebuie să vă închipuiți că nu-l iubesc pe Averty. Mă leagă de el o veche și lungă prietenie. El nu este vinovat că nu știe să filmeze oameni. El are dinții cariați, și atîta tot. Abcesele lui îi fac rău, se simte prost și atunci nu mai este atent la oameni. O să-i recomand un doctor și sper să fac din prietenul meu Averty un artist. M-am purtat față de televiziune așa cum fac fluturii persecutați. Nu știu dacă v-am spus că fluturii, atunci cînd nu mai pot răbda insultele la care sînt expuși, se aruncă pe spate, încep să semene cu bufnițele și devin din victime călăi.

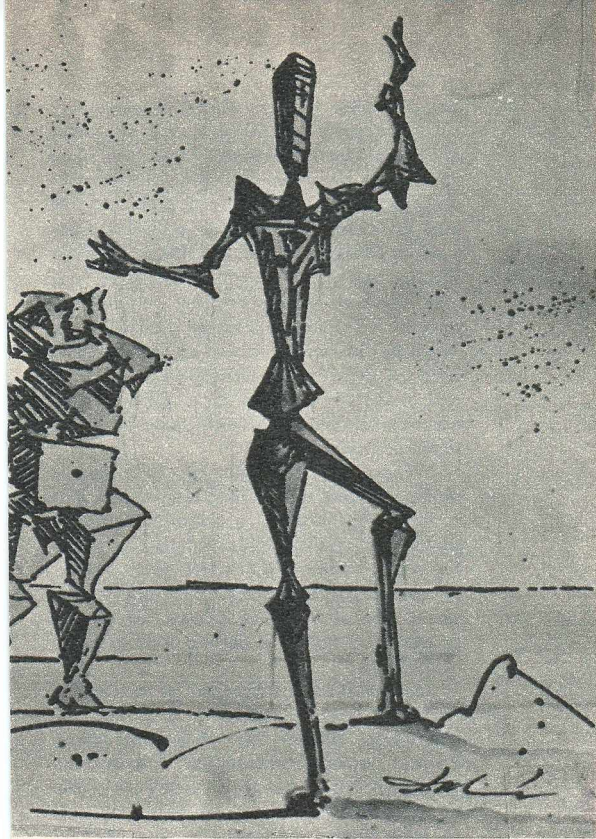
Întreaga discuție este întreruptă pentru că secretarul domnului Dali anunță disperat dispariția corbului personal al pictorului.

Întreaga asistență căutăm pe sub mobile mica pasăre.

Căutarea se prelungește, însuși directorul hotelului vine să-l asigure pe ilustrul oaspete de lărgirea sferei de căutare în întreg hotelul și de către tot personalul. Putem continua deci.

— Am un corb. Cel pe care l-am căutat cu toții pînă adineauri. Și corbul este o pasăre persecutată. Este o pasăre persecutată de romantism, care a încercat să-l discrediteze spunînd despre el că prevestește nenorociri și că scoate ochii la oamenii întîlniți pe vreme de iarnă. Este un mare neadevăr. Corbul este o pasăre bună și aducătoare de noroc. Altfel nu aș ține cu mine un corb. Și, de asemenea, este bine

Au devenit celebre ilustrațiile lui Salvador Dalí la «Don Quijote», ilustrații prin care artistul a dat o interpretare grafică atât de modernă — dar atât de apropiată — spiritului capodoperei lui Cervantes.

știut că orice corb ajută pe orice animal când acesta se află în nevoie. Cunoscut un ciine care a fost mult ajutat, și pe timp îndelungat, de un corb care-i aducea de mâncare.

— De ce sînteți preocupat de corb?

— Sînt preocupat de corb căci regizorul se crede și el un corb. Și domnul Averty a vrut să facă pe corbul cu mine. A vrut să mă ajute. Să-l ajute pe Dalí!

— Sînteți un contestatar, domnule Dalí?

— Da! Am fost întotdeauna și contest orice ține de cultura burgheză. Uite, o să-ți dau manifestul meu și dacă o să fii de acord cu ideile lui, o să fiu cu atât mai fericit pentru dumneata. Singura violență în care cred e cea a spiritului, singurul stăpîn al spațiului și al timpului. Nu-mi plac baricadele care distrug civilizațiile.

— Care este culoarea dumneavoastră preferată?

— Evident, ametistul, pentru că evocă cerul, apa și fluiditatea; el răspunde la ceea ce eu numesc schimbarea erelor mondiale care, în următorii 1 000 de ani, vor duce la dispariția violențelor sanguine și, bineînțeles, la dispariția culturii burgheze.

— Cultura burgheză trebuie distrusă?

— Nu. Schimbată doar. Dîndu-i-se o formă nouă. O altă destinație. De exemplu aici, în Paris, la monumentul lui Auguste Comte trebuie adăugat un scaun pentru Sfînta Clotilda, patroana umanității, care stă acum în picioare.

«Contest orice ține de cultura burgheză. Uite, o să-ți dau manifestul meu, și dacă o să fii de acord cu ideile lui, o să fiu cu atât mai fericit pentru dumneata.»

Acest scaun s-ar putea să fie și un leagăn de ametist plin cu heliu, în care să înoate, rînd pe rînd, frumoase fete pentru delectarea studenților și pentru plăcerea experiențelor halucinante însă sever și științific controlate.

— Iubiți sfera, domnule Dalí?

— Da. Iubesc tot ce este rotund, pentru că este perfect. Chiar și fructele mi le aleg după aceleași criterii.

— V-am văzut ieri seară mîncînd un măr.

— Mărul îl mîncînc din alte motive. Îl mîncînc, ca să zic așa, biblic. Eram cu soția mea și vreau de fiecare dată cînd sînt cu ea să repet păcatul primar. Ea îmi oferă mărul neluînd formă de șarpe; pentru că sîntem într-un local public, eu mă fac că nu știu cine e, îl iau, îl mușc, și în fiecare zi ne reîncepem propria noastră Biblie.

Se anunță sosirea televiziunii americane, venite special pentru obținerea unui interviu.

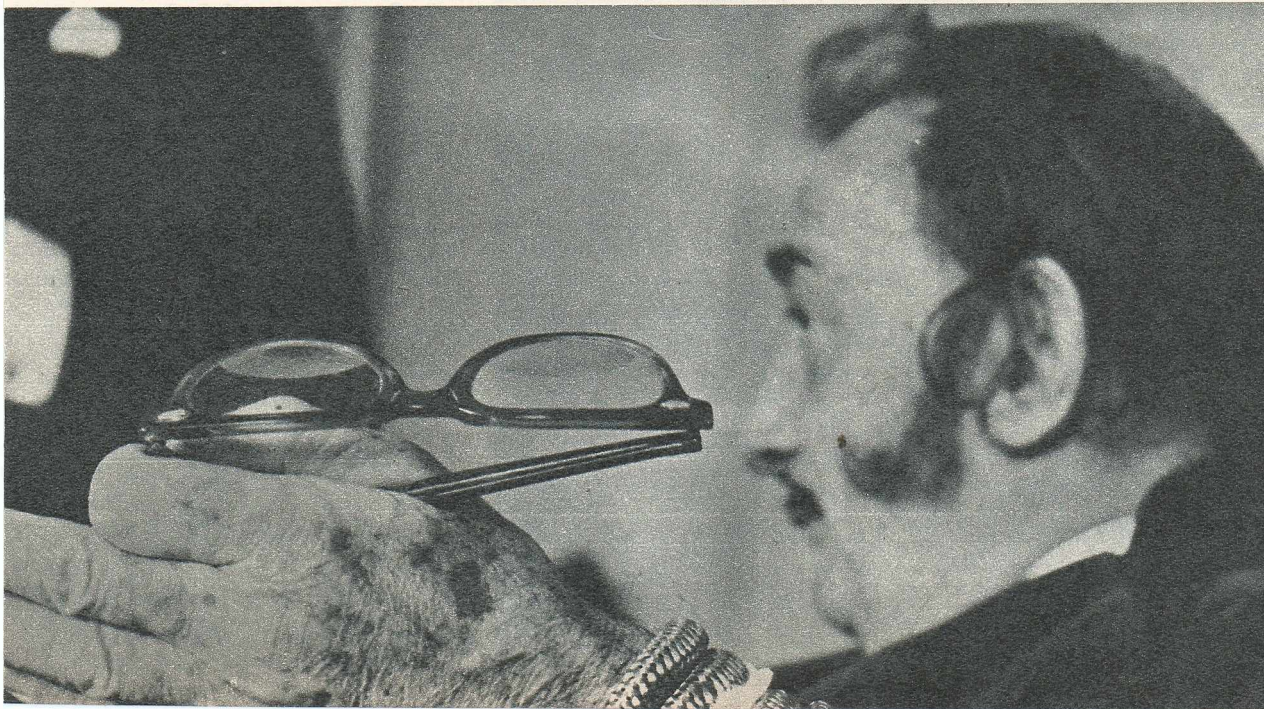
— Vă cer scuze, domnilor — ne anunță Dalí. Mă voi duce să mă schimb, să-mi pun mai multe zorzoane și să-mi iau bastonul cu măciucile de aur. Americanilor le plac obiectele lucitoare. Nici nu știți cît se bucură de așa ceva. Ca negrii.

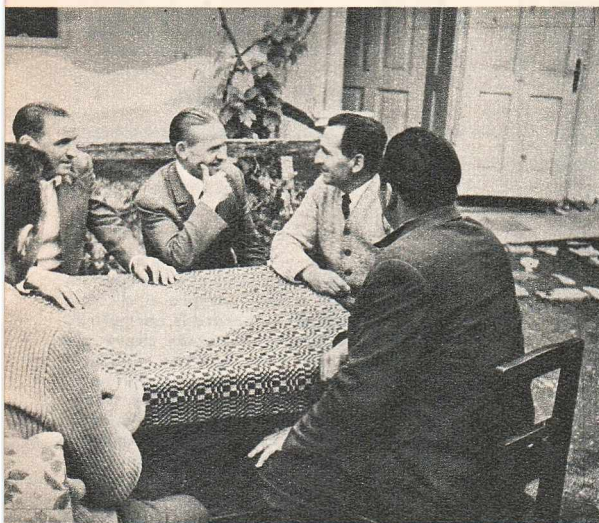
L-am lăsat pe Dalí singur, între hărți ale continentelor pierdute, între vase cu flori veștjite, între proiectoare stinse, între cabluri încolăcite, schimbîndu-și hainele pentru un nou număr pe care avea să-l înceapă în curînd.

Deși au trecut multe săptămîni de cînd am relatat în aceste coloane despre o discuție dintre cititorii noștri cu privire la normele de comportare ale tineretului, acum cîteva zile ne-a mai sosit un ecou întîrziat. Cititorul Tudor Vasiliu din Tg. Jiu nu e nici dumnea mulțumit de felul cum se comportă tinerii din ziua de azi, care «prea și-au luat-o la cap». Sîntem siguri că asta era și părerea bunicului tov. Vasiliu pe vremea cînd corespondentul nostru avea 18 ani. Și încă o nemulțumire: «de ce presa nu e mai combativă față de tineri, de ce-i laudă și-i cocoloșește cu orice prilej?» Fără a fi în posesia vreunui mandat special în acest sens, ne permitem totuși ca, «în numele presei», să protestăm împotriva acestei afirmații generalizatoare. Desigur, publicațiile noastre vorbesc cu dragoste și emoție despre tinerii acestor zile, prima generație din istoria milenară a poporului nostru care n-a cunoscut asuprirea și exploatarea, care n-a cunoscut, după expresia lui André Malraux, «le temps du mépris» (vremea înjosirii). Și cum să nu ne bucare toate cele bune și frumoase pe care le fac și le visează cei ce au astăzi 15, sau 18, sau 25 de ani, și cum să nu ne însufletească gîndul la lucrurile și mai minunate pe care le vor face mîine? Aceasta nu înseamnă, bineînțeles, că noi nu criticăm ceea ce este de criticat în manifestările unor tineri. Ba mai mult, se întîmplă chiar uneori ca în această direcție (ca și în direcția contrară, de altfel) unii să mai sară peste cal. Iată, de pildă, că spirituala și curajoasa rubrică «Să vorbim despre...», pe care bunul nostru prieten Mihai Popescu o ține cu atîta brio în paginile «Contemporanului», s-a transformat, parcă, în ultima vreme, într-un fel de monitor al gerontofiliei sau puerofobiei. Nimic nu-i place amicalului nostru la cei care n-au încă mustăți cărunte. Se ocupă niște elevi (născuți, deci, în a doua jumătate a secolului XX) de proteine, de plasmă, de cuante? E rău, e foarte rău... Traduce o elevă din Lucrețiu? E o nenorocire. Și lista păcatelor continuă, înfricoșătoare. Nu e bine că unii elevi se riscă să descrie peisajul românesc, nu e bine că unul recenzează o piesă de Eugen Ionescu și altul un roman de Mihai Sebastian, e inadmisibil că unii compun versuri sfîngace (în timp ce, după cum se știe, toate versurile produse de cei care au acum o jumătate de veac sînt geniale prin definiție). Și tot așa, cu «lauda și cocoloșirea» pînă la capăt... Cititorul nostru din Tg. Jiu s-a convins că egzerează?

Cititorul Pavel Onica revine la problema accesibilității poeziei. Dumneasa se declară de acord cu cele afirmate de Adrian Păunescu în articolul «Complexul modernității» și nu prea e de acord cu cele declarate de Ștefan Aug. Doinaș la întîlnirea «României literare» cu profesorii de literatură. Spunea atunci tov. Doinaș, vorbind despre o anume poezie dificilă, că «anormaliile lingvistice de azi devin cu timpul figurile de stil exemplare ale unei lirici personale». Am vrea să-i subliniem tov. Onica în primul rînd că observația de mai sus se referă numai la poezia autentică, în care dificultățile de care dumneasa se lovește sînt expresia tentativelor poetului de a sesiza și recrea sensurile cele mai profunde, mai esențiale, uneori mai puțin vizibile, dar totdeauna mai tulburătoare ale realității — și nu la versificațiile de duzină, în care obscuritatea încearcă să ascundă vidul substanței. Pentru a depăși dificultățile în așa fel încît ele să devină semnale ale unei frumuseți inedite și bogate în sensuri, este nevoie de cît mai multă cultură, de deprindere cu jocul ideilor, de familiarizare cu limbajul poetic contemporan. Ceea ce ne relatează cu năduf tov. Onica ni se pare, la urma urmei, o metodă acceptabilă: «eu nu renunț la citirea poeziei moderne, dar cînd nu înțeleg, o arunc, citesc din nou, iar o arunc și iar o caut...» Cît despre propunerea de a solicita «pe cel mai popular critic literar» (cum îl alegem?) și, în general, există un critic literar «popular»? care «în cîteva cuvinte, pe înțelesul tuturor, să ne ofere metoda de înțelegere», ea ni se pare excesiv de optimistă. Ne îndoiem de posibilitatea realizării unui asemenea tur de forță «în cîteva cuvinte».

Cititorul Romulus Oancea din Vadul Lat. com. Bucșani, jud. Ilfov, după ce ne mulțumește pentru un răspuns pe care i l-am trimis, ne scrie: «Dacă pot să vă ajut cu ceva, apelați la mine și, în măsura posibilităților mele, vă voi ajuta din toată inima». Cînd citești asemenea rînduri inimoase, nu-ți mai pare rău că lucrezi la «Dialog cu cititorii». Îți mulțumim, tovarășe Oancea, și singurul ajutor pe care ți-l solicităm este să continui corespondența cu noi, comunicîndu-ne cît mai des observațiile dumitale cu privire la revista noastră.

◀ Deși a ieșit la pensie, fostului director Nicolae Ramba (al doilea de la dreapta la stînga) i se cere și acum sfatul în toate problemele satului. Alteori, foștii elevi vin să-l întrebe pur și simplu de sănătate.

A FI INTELECTUAL LA SAT

Abia acum văd că nu prea am fost chibzuiți, noi, gazetarii, atunci cînd ne-am lepădat de toate șabloanele introducerilor reportericești — «învechite, răsuflate» — înainte de a stabili gospodărește, prin consens, altele mai noi, adică mai moderne.

Cu cîțiva ani în urmă — nu chiar foarte mulți — generația mea, care tocmai se apuca de scris, n-ar fi început un reportaj despre «intelectualii satului», bunăoară, fără o scurtă trecere prin literatura ardeleană, cu pildele ei de luminători, ori fără evocarea binecuvîntatului bădiță Vasile al lui Creangă și a apostolilor lui Cezar Petrescu, pentru nimic în lume. Pe cei cu 10 (zece) la filozofie îi ducea gîndul chiar și mai departe, la Blaga, cu a sa «zăriște cosmică». Numai așa, cocoțați pe dealul cu respectabile amintiri livrești, socoteam noi că putem astupa gura lumii și a criticii literare; pe urmă ne rostogoleam fără grijă în proza jurnalistică de toată ziua. Astăzi însă, cum spuneam, ne este rușine de vechile șabloane, iar altele mai noi uite că se ivesc cu destulă greutate. Ne descurcăm fiecare cum ne trece prin minte. Simt însă că va veni, ca miine, o altă epocă de aur, aceea în care vom trăi domnește pe spinarea sociologilor. De pe acum le dăm tîrcoale, 75% interesați, 25% fascinați. Orice ziarist cu scaun la cap încearcă să-și atragă în familie un sociolog sau măcar să și-l facă prieten. Dar pînă atunci să vedem cum s-ar putea scrie acum, în această perioadă de trecere a gazetăriei, despre profesorul, medicul ori inginerul din sat.

În primul rînd, fără lirism. La prea mult timp. Dar nu și fără căldură — nedisimulată — căci atunci am face o nedreptate. La adresa acelor mulți inimoși aflați în față de tot cînd e vorba de destinul satului contemporan. Și, nu știu dacă în al doilea sau în al treilea rînd, fără părtinire, cum ne învață de bine istoricul de demult. Vom vedea mai încolo cui i se potrivesc cuvintele lui Tacit.

*
Împlinirea rosturilor profesionale, conștiințioasă sau chiar zeloasă, nu ne mai poate da, ea singură, adevăratele dimensiuni ale intelectualului din satul nostru. Imaginea unui dascăl sau a unui medic închis în clasă ori în cabinet și așteptînd să fie tras de minecă, chemat ici și colo, o fi bună pentru o anumită literatură, a înșinguraților; în viață nu avem ce face cu ea. Problema de încredere care se înfățișează deopotrivă profesorului sau inginerului este aceasta: cît de mult și cum își pune umărul la înscrierea satului în circuitul dinamic al transformărilor înnoitoare.

La Comana de Jos, în județul Brașov, fostul director al școlii (acest verb, «fost», acoperă 42 de ani de muncă neîntreruptă), Nicolae Ramba, întoarce, cu-înțelepciune și temei, pe o parte și pe alta această datorie de conștiință a «fiilor satului», cum îi numește domnia-sa în vrednică tradiție ardelenască. Deosebesc mereu în cele spuse ideea *autorității intelectualului* ca o forță de seamă în viața satului. «Prestigiul cărții și faptul că noi creștem copiii, îi luminăm, fac să găsim înțelegere ori de cite ori pornim la o treabă mai grea. Căminul cultural l-am înălțat în 1947, pe secetă. Cînd am venit în sat — în 1937 — flăcăii și fetele jucau pe

pod, fie iarna, fie vara. Am chemat intelectualii din comună plecați la oraș, ba un avocat din Brașov, ba un medic din Timișoara, să ne sprijine pe cei cîțiva dascăli de aici, să convingem sătenii că este spre binele lor să aibă un cămin. Dincolo de școală, aceasta cred eu că trebuie să fie una dintre menirile trainice ale intelectualului: să inițieze, mai ales că acum vremurile s-au schimbat și oamenii nu se mai lasă așa de greu convinși. Totul este să-i stimulezi. Ați văzut trotuarul? Este tot urmarea unei inițiative, a cadrelor mai tinere. Ne mîndrim mult, sîntem prima comună de pe Valea Oltului care pășim pe drum de piatră».

Aveam să aflu și din alte guri că în spatele multor semne ale civilizației și ale frumuseții se află îndemnul și destoinicia intelectualilor: plantarea teilor, amenajarea zonelor verzi. În momentul de față, tot la îndemnul lor, se construiește un complex alimentar în locul unei case vechi care răsărea cam urîtă tocmai la încrucișarea a două drumuri importante.

Am reținut din discuția cu profesorul Ramba și cu alți colegi încă o cerință: *autoritatea vechimii*. Ea dă intelectualului un plus de forță considerabil. Atașamentul față de sat și destinul său se vede și în gîndul de statornicie (mă rog, fie ea și relativă) cu care tînărul își începe cariera. A veni azi cu gîndul de a pleca miine, cît mai repede, la oraș, este o mișcare periculoasă, care dezorganizează viața spirituală a satului. La Comana de Jos, printr-o tradiție, cei mai mulți profesori sînt de prin partea locului. S-au născut, au învățat și au rămas acolo, iar uneori și-au transmis meseria din tată-n fiu. Mi se pare că deslușesc aici, în acest trai de cetate oarecum închisă, și o sănătoasă măsură de apărare împotriva eventualității de a rămîne descoperit.

Lăsarea posturilor de izbeliște, fuga la oraș sau în comunele cele mai apropiate — dacă se poate, de București — este o realitate care dă astăzi mult de lucru satelor noastre. Cu două săptămîni în urmă, tot în paginile acestei reviste, colegul meu nota că pentru un loc la catedra de română a școlii din Buftea s-au prezentat 200 de cereri; unele — ați văzut de pe unde: Mureș, Argeș, Constanța.

Comănenii pe care i-am vizitat se feresc de astfel de lovituri. Iată, pentru toamna viitoare așteaptă 5 fete, absolvente de facultate, plecate de aici. De ce să se trezească precum cei de la Crihalma, sat vecin, unde la începutul anului școlar profesoarele de română și de matematică repartizate acolo nici n-au fost văzute măcar la față; au anunțat că lasă posturile libere și atîta tot.

Însuflețiți cum sînt, gospodarii despre care vă vorbesc i-au obligat chiar și pe puștii tineri veniți de pe alte meleaguri să țină pasul cu ei. Frumoasă vorbă mi-a fost dat să aud de la profesorul pensionar: «Tineretul să se alinieze cu noi!» Așa ne trebuie!

O profesoară de chimie de la Galați, Cecilia Coșniță, medicul Sofia Roman — din Brașov — inginerul agronom Mircea Oprișa — brădean cu părinții în Banat — s-au așezat aici de un an, doi. Dacă așa spune că «pentru toată viața sau pentru foarte multă vreme» ar însemna să arunc în vînt fraze demagogice și nu știu cine ar avea nevoie de ele. Le-aș face un rău și lor, acestor tineri cu care mi-a făcut într-adevăr plăcere să stau de vorbă și să-i cunosc: pentru că nu s-au gîndit cum să plece încă de a doua zi (Cecilia îmi spune că din cei 65 de colegi ai ei, numai vreo 3 s-au dus la slujbele repartizate, restul s-au aciuat pe unde au putut), pentru că nu se bat cu pumnii în piept și nici nu se văicăresc inutil. Sigur că nu le este ușor, dar vom mai vorbi despre asta.

Pentru că tot sîntem pe firul ideii de statornicie-nestatornicie, să vedem cam ce se întîmplă într-unul din acele mult rîvnite

◀ Soarta culturilor se află și în miinile inginerului agronom Mircea Oprișa.

◀ Dragostea de frumos a comănenilor se vede și din acest mic colț etnografic îngrijit de profesoara Constanta Gubernat.

Am fi preferat ca toată această mulțime strinsă în fața Căminului cultural din Sinești să urmărească altceva, nu judecata unui huligan.

sate din preajma Capitalei.

Sintem la Sinești, ceva mai încolo de Afumați. Picăm către prînz, cînd «orele» s-au terminat și începe viața intelectualului navetist. Învățătorii au plecat să prindă «vreo ocazie» spre București. Așa stau lucrurile în fiecare zi. Poate că nu așa ar fi răul cel mai mare, și anume că locuiesc în București. Se duce omul acasă, la bine, nu? Din păcate, nu se găsește nici un pic de timp pentru a asigura ritmul spiritual al satului. «Cu cine să organizezi ceva la Căminul cultural? — îmi spune directorul școlii, Nicolin Pirvan. Toți pleacă. Înainte aveam o foarte bună echipă de teatru, vârg să mă credeți, aveam și priză la public; după spectacolele circulau tot felul de replici printre localnici. Ne descurcam cu fantezia noastră, cu mijloacele noastre. Gospodăria ne-a ajutat, ne-a dat pînză, lemn pentru decor. Azi ne e mai greu să ne urnim». Cred și eu. Dacă un singur om, același director, este, nici mai mult, nici mai puțin, învățător, bibliotecarul școlii, președintele asociației sportive, vicepreședintele comisiei de judecată pe comună, președintele comisiei metodice (nu s-or mai fi găsinț și alte comitete și comisii?), ne putem da seama cam cum se stă cu forța de muncă intelectuală. Nu s-ar putea spune că s-a depus toată tragerea de inimă pentru legarea cît de cît a tinerilor de sat. Interlocutorul nostru, la venirea sa aici, i s-a dat o cămăruță de care gazda lipise grajdul vacii. Aproximarea cu lemne, în prima iarnă, a fost o adevărată problemă de viață și de moarte. Profesorul de matematică din Cotronești locuiește și astăzi, împreună cu soția, într-una din cele mai măruntele case. Atunci de ce să se mai spună așa și pe dincolo, că oamenii fac naveta și că ceea ce se cheamă Căminul cultural abia își trage sufletul? De altfel, în ziua vizitei noastre se instalează acolo o activitate cu care nimeni nu dorește să se întilnească prea des: judecarea unui tînăr huligan care împreună cu vreo încă doi băuseră prietenește la... Căminul cultural vecin, cel din Hagiești. Halal ispravă, demnă de un lăcăș de cultură! Din pahar în pahar (vinul l-au adus de acasă) s-au luat la bătaie și în cele din urmă Constantin Romeo Remus și-a înjunghiat companiile.

Cum s-ar putea înghieba mici colective de intelectuali devotați satului? — se întreba cu o tristețe de care voia să se elibereze printr-un zîmbet, învățătorul Pirvan. Poate printr-o mai echilibrată repartizare a absolvenților, care să țină seama de localitatea de baștină (el este de pe lîngă Craiova, și vrea să se întorcă acolo) sau prin crearea unor condiții avantajoase, în limita posibilităților. Locuința, după cum am văzut, stă pe primul loc. Îmi spusese și actualul director al școlii din Comana, Virgil Furțea, că la

o consfătuire a cadrelor didactice a propus înființarea unei Case a corpului didactic. Să se treacă în statut. Deocamdată, propunerea nu a fost luată în considerație.

*

Ar fi necinstit din partea noastră și am deforma realitatea dacă am face din toți tinerii intelectuali ai satelor noastre o apă și-un pămînt, niște surghiuniți care își ispășesc un apostolat fatal, ori trăgători de chiul. Dar nici să ne jucăm de-a romantismul nu este cazul.

Desprinderea de oraș, de toată efervescența vieții moderne, cu farmecul, posibilitățile și avantajele ei nete, nu se poate face cu una, cu două. Acest fenomen, ca și cel mai amplu, al migrației citadine în general, face parte dintr-un complex proces socio-dinamic, mărturie a transformărilor de structură din societatea noastră. Le trăim zi de zi, sintem prinși în ele, și de aceea este de datoria noastră să le discernem cu atenție. Nu vreau să îmbrac cu orice preț într-o haină de sărbătoare însemnările de față, să conving lumea de ardoarea frămîntărilor intelectuale ale colegilor mei de la țară. Pe undeva stă la pîndă pericolul demagogiei. Dacă un profesor dintr-o comună oarecare îl iubește cu înfocare pe Alain Resnais, foarte bine, n-o să fac un caz din asta. Nu e nici o minune. Unde mi se pare mie că sintem datori să facem mai multă gălăgie, sau, în orice caz, să nu vorbim cu atîta sfială, este acel domeniu delicat care se cheamă propriul univers intelectual al dascălului, medicului, inginerului. Este firesc că teama celui prospăt sosit în mediul rural de a nu se rupe de zona exploziei culturale și informaționale către care orașul îl cheamă în permanență (cei care nici la București sau la Cluj nu-și prea bat capul cu cartea sînt o categorie aparte, nu ne ocupăm de ei acum). Trebuie să știi cum să te mulțumești cu mai puțin, să nu te întuneci ori să te blazezi înainte de vreme.

Echilibrul intelectual — iată o problemă esențială. Puterile proprii, mai ales ele, își spun aici cuvîntul.

La Comana de Jos, în ultimele două-trei luni, filmele în stare să astîmpere foamea unui îndrăgostit de cinematograful bun au fost (după părerea noastră): *Tandrețe* și *Rio Bravo*. Ca să vadă *A trăi pentru a trăi*, Mircea Oprea, inginerul agronom, s-a dus la Brașov. O deplasare de acest fel urcă prețul cam la 100 lei. Și nici nu i-a plăcut cine știe ce. Îmi crește inima, mai ales că nu le-a citit nici pe Ana Maria Nartii, nici pe Eva Sirbu, nici pe subsemnata. Înghite multă presă de altfel, dar nu-i place să cunoască cronică înainte de a ști cum arată filmul. Mai că îmi vine să zic «bine face!» În cazul de față este un antilelouchist din instinct.

Deplasarea devine mai dificilă cînd este vorba de teatru. Mă întrebam, împreună cu profesoara Cecilia Coșniță, dacă nu s-ar putea organiza niște spectacole la Rupea cu artiști din Brașov.

Televizorul, cartea și revista sau ziarul nu pot răspunde întregului interes cultural al tînărului intelectual. «Cînd am venit aici, în primele 3 luni am citit ca un disperat — mărturisise același inginer — însă nu poți face asta tot timpul».

Se citește mult și acum; n-aș putea să spun că în alegerea cărților nu acționează și întimplarea. Ca să fii la curent cu toate noutățile editoriale, dacă ești mai nerăbdător, trebuie să te rezezi tot pînă la Brașov. În momentul de față bîntuie în sat pasiunea pentru Proust. Mai toți profesorii erau plecați «în căutarea timpului pierdut». Frumos că oamenii știu să se bucure de ce li se oferă și nu se plîng la tot pasul. Unii se fac luntre și punte să obțină mai mult. Tovarășul Nicolae Bucur, profesor de franceză și de muzică, vechi slujitor al școlii din Crihalma și de aici, s-a zbătut să predea limba lui Voltaire după metode mai moderne. A făcut rost de discuri, de pliante și broșuri metodice originale, pentru care l-ar invidia orice orășean.

Cred chiar că cei din Comana ar trebui să ceară mai mult, să fie mai pretențioși. Merită. Nu înțeleg de ce entuziastul profesor de română, Valeriu Vătavu, cel care mi-a vorbit, într-un limbaj descins direct din Blaga, despre «izbučnirea sincerității» gășibile în forma ei pură numai la sat, nu s-a ambiționat să aducă în rafturile bibliotecii școlare cele patru volume ale dicționarului

enciclopedic (s-a văzut că e nevoie de ele, cineva nu stia ce înseamnă «cerber» — nu e nici o crimă: cu un dicționar omul s-ar fi descurcat pe loc).

Căminul cultural, cu un program bogat și ferit de formalități plictisitoare, vine în întîmpinarea dorinței de instruire și de distracție ale săteanului. Soarta lui este în mîinile dascălilor, medicului, inginerului, și o țin bine cu toții. Ar fi chiar o utopie ca, din cînd în cînd, acest cămin să devină și o altfel de casă, un loc de întîlnire a intelectualilor din sat cu colegii lor din orașe, cu cercetători, scriitorii, critici, esteți, care să-i țină mai aproape de focarul marilor, multelor, întortocheatelor și nu de puține ori dramaticelor idei care răscolesc astăzi intelectualitatea lumii? Cu atît mai mult cu cît, luați de treburi — ori din alte pricini — tinerii noștri eroi se adună greu, chiar de la un sat vecin la altul, chiar de la o profesie la alta. E o tendință de însingurare de un tip aparte, n-are nimic angoasant în ea, ci pur și simplu trebuie puțin zgîlțită. De aceea îndrăzneau să zic de acele întîlniri. Îmi trece acum prin minte chiar și o eventuală temă de discuție: Discursul lui Malraux la inaugurarea Casei de cultură din Grenoble (au fost publicate fragmente în «Contemporanul», să nu mi se spună că este «inabordabil»). Acea frază fundamentală, «marea bătaie intelectuală a secolului a început», ne privește pe toți, și nu vād de ce n-ar putea fi întoarsă pe o parte și pe alta în toate colțurile țării.

M. MIHĂILESCU
Fotografii de Eugen IAROVICI

utilitatea experimentului

Concomitent cu celelalte forme de recuperare a ambalajelor de sticlă — sporirea numărului centrelor de recuperare a sticlelor și borcanelor goale, folosirea colectoriilor ambulante precum și funcționarea unor centre volante în cartierele dens populate — iată că IRVA-București ne propune un nou procedeu de achiziționare — de la domiciliu — a acestor ambalaje existente în gospodăriile noastre.

În dorința de a ne informa cât mai bine cititorii în acest sens, am solicitat directorului comercial al întreprinderii de recuperare, recondiționare și valorificare a ambalajelor-București, PAVEL PUNI, câteva lamuriri în legătură cu noul sistem:

— Mai întâi câteva cuvinte în legătură cu această formă de achiziționare a sticlelor și borcanelor.

— În prima etapă, acest sistem se va organiza în mod experimental în câteva cartiere din Capitală, urmînd ca o dată dovedită eficiența economică și utilitatea, el să fie extins și generalizat și în alte zone.

— Practic, în ce constă acest sistem?

— La cererea telefonică a deținătorilor de sticle și borcane goale în cantități mai mari — cel puțin 50 de bucăți — achizitorii I.R.V.A. vor ridica de la domiciliul cetățenilor aceste ambalaje cu mijloacele de transport ale întreprinderii.

— Indicați-ne, vă rog, zonele Capitalei în care I.R.V.A. va presta acest serviciu.

— Cartierul Floreasca — zona cuprinsă între: Calea Floreasca, str. Barbu Văcărescu, Bd. Ilie Pintilie, Cartierul Băneasa-Herăstrău — zona cuprinsă între: Șos. București-Ploiești, Șos. Nordului și Șos. Pipera, Cartierul Parcul Jianu — zona cuprinsă între: Șos. Kiseleff, Bd. Aviatorilor, Bd. Kalinin, str. Aviator Beller, Piața Dorobanți și Aleea Alexandru.

— Care sînt condițiile în care se va presta serviciul de ridicare de la domiciliu a acestor ambalaje?

— Cererea telefonică va fi făcută la depozitul I.R.V.A.-Floreasca, tel. 33.51.32, zilnic între orele 8 și 15, iar ridicarea ambalajelor se va efectua în termen de maximum 3 zile de la anunțare. Țin să menționez că la avizarea telefonică se va indica cu exactitate: numele solicitantului și adresa (strada, număr, bloc, apartament, scară, eventual telefonul). O dată cu primirea cererii telefonice, depozitul va comunica numărul de înregistrare a comenzii, indicînd solicitantului ziua programării pentru ridicarea ambalajelor.

— Ne-ați putea preciza normele care trebuie îndeplinite pentru ca aceste ambalaje să poată fi achiziționate?

— Desigur. Se preiau numai ambalajele care corespund calitativ pentru refolosirea lor în industria alimentară: să fie STAS, să nu fie ciobite sau plesnite, să fie curate și fără mirosuri străine. Sticlele se vor primi și etichetate, iar borcanele fără etichete.

— Ce ne puteți spune în legătură cu modul de plată a contravalorii acestora?

— Contravaloarea sticlelor și borcanelor recepționate va fi achitată pe loc, în numerar, la prețurile legale (conform listei oficiale de prețuri pe care achizitorul este obligat s-o prezinte), diminuate cu 0,30 lei de fiecare sticlă și 0,15 lei de fiecare borcan, pentru acoperirea cheltuielilor efectuate cu prestarea acestui serviciu la domiciliu. Aș vrea să fac remarcă că, spre deosebire de colectoriile ambulante, achizitorii I.R.V.A.-București vor purta uniformă cu inițialele întreprinderii, posedînd și o legitimație specială, neavînd voie să preia sticlele și borcanele la prețuri de învoială.

▲ Un simplu telefon...

▶ ...și plictiseala sticlelor și borcanelor goale a fost înlăturată.

prinderii, posedînd și o legitimație specială, neavînd voie să preia sticlele și borcanele la prețuri de învoială.

— Aflîndu-se încă în faza experimentală, sperăm că sugestiile venite din partea cetățenilor nu vor avea decît darul de a face ca noua formă de achiziționare să devină cît mai avantajoasă, eficientă. Cui vom adresa aceste sugestii?

— Propunerile și sesizările în legătură cu activitatea achizitorilor la domiciliu se vor putea face la sediul întreprinderii: str. Vișniilor nr. 25, sector 3 — în scris, sau telefonic la numerele: 21.29.23—22.08.80, serviciul comercial I.R.V.A.

— Vă mulțumim.

Emil CIULEI

GASTRONOMICĂ

PE MALUL MĂRII

Cine a inventat concediul la mare ar fi meritat o statuie: că nu-i puțin lucru să inoculezi, an de an, în zeci și zeci de mii de oameni cinstiți, morbul care-i catapultează, mai mult sau mai puțin pregătiți, spre litoral.

Foiala aceasta anuală nu însușește în esență decât aceleași și aceleași, hai să le zicem, activități: prăjeală la soare, înot, plimbări pe uscat, pe mare și chiar prin diverse cotloane, fel de fel de oh-uri și ah-uri admirative, cîrteli pe seama indiferent cui — chiar și pe a preaiubitului O.N.T. — priviri pansive la apusuri și răsărituri de soare și, de ce să n-o spunem, metamorfoze cardiace la un număr sporit de juni și june, și la cei care știu singuri care sînt...

Desigur că în asemenea condiții oricare mascul care se respectă are datoria de a interveni cu competența-i caracteristică într-o chestiune esențială care îmbină frumosul cu utilul, și anume în problemele de artă culinară.

Cum poți gusta din plin farmecul unui amurg dacă briza mării nu-ți poartă pe sub nas aromele unui sinurus glanis — numit de profani somn sau somotei — îmbuchetat de specialiști pentru a ține în stare de funcționare gingașul aparat care recepționează frumusețile peisajului!

Cum poți să dovedești erudiție privind siluetele elegante ale amforelor muzeului arheologic dacă nu amintești de cuvintele marelui autor al Tristelor, care scria acum două milenii:

«Aice vinu-nghetață și el păstrează chipul Ulciorului, și nu-l bei, ci-l fărîmi în bucăți?»

În orice caz, fără a intra în amănunte, cert este că piatra de încercare a oricărui bărbat care se pricepe la arta îngurgitării — și trebuie să se priceapă — este să știe cum să-și afirme superioritatea în această de-

licată dar succulentă problemă.

De aceea ne vom permite câteva sugestii sumare care, cu orice risc, merită urmate.

În primul rînd, fiecare bărbat trebuie să arate că se pricepe — chiar dacă nu este cazul — în orice chestiune privind bucatele. Pentru ca succesul să fie asigurat trebuie să se calculeze anticipat momentul potrivit. Adică, fie că vă aflați pe plajă, fie în plină mare, fie la vreo manifestare culturală sau aveți vreo discuție elevată, trebuie să țineți seama ca cei cărora vă adresați să fie într-un stadiu înaintat de infometare, adică să fi trecut cel puțin 3 ceasuri de la ultima îmbucătură pe care au înghițit-o.

Închipuiți-vă că, după două ceasuri de zbeuguială în apă și o oră de stat pe plajă, cînd prietenii cu care sînteți se adăpostesc fumegînd sub prosopale și umbrele, începeți a le zice: «Ce-ar mai merge acum o felie de caș proaspăt cu ceapă verde și un cîrnăcioc zvîrcolit pe grătar, totul stropit cu o halbă de bere brumată!» Sau pe seară, de pildă — după ce toată după-amiaza ați bătut împreună ulițele, aleile și faleza și privirile tuturor admiră sclipirile diamantine ale valurilor îndepărtate — interveniți cu glas șoptit, venit ca din altă lume: «Poate e prozaic, dar zău că aș face față unor cîrduri întregi de pușori bine rumeniți la frigeară și ușor înnebuniți în mujdei».

Încercați asemenea istețe idei în orice împrejurare și, chiar dacă nu aveți la început succes, vă puteți consola aruncîndu-vă fără întîrziere, de unul singur, în primul restaurant și consumînd tot ce vă iese în cale, cu farfurii cu tot. Oricum, trebuie să știți că pentru asemenea propuneri, venite la timpul potrivit, oricine merită să i se ridice o statuie. Mai ales dacă plătește consumația.

P.P. NAȘU

CE-ARE A FACE PĂRUL CU FIORDURILE?

Are. Recent a avut loc la Paris un concurs pentru desemnarea persoanei de sex feminin cu cel mai lung păr din lume. La competiție, concurențe s-au prezentat destule din cinci continente, dar pentru juriu probleme de apreciere nu s-au pus și nici acuzații de subiectivitate nu s-au auzit. Au hotărît, ferm și onest, metrul și subunitățile sale. Câștigătoarea concursului — în fotografie, la mijloc — franțuzoaica Marie Odile Lefebvre, în vîrstă de 19 ani. Performanța: 1,86 m, lungimea părului (ca și a staturii ei). Premiul: o croazieră de 17 zile de-a lungul fiordurilor norvegiene.

Rochia din fotografia noastră, lansată de o casă de mode din Madrid, este într-adevăr ieșită din comun.

Nu numai din cauza decolteului foarte... decolat, dar mai ales prin faptul că este realizată prin folosirea a (nici mai mult, nici mai puțin!) 6 080 de clopoței!

Apariția purtătoarei unei asemenea podoabe vestimentare nu va putea trece neuzită!

SLANĂ SĂ AI, CĂ BRIȘCĂ...

Pare a fi opera unui sculptor foarte original, închinată metalului; ar mai putea fi și o coadă de fazan în viziunea stilizată a unui artist ultra... Nu e însă decît un banal briceag. Se deosebește de semenii săi prin nenumăratele lame care-i dau cele mai variate întrebuințări și prin prețul lui exorbitant...

Către sfârșitul celui de-al doilea război mondial, o mică ambarcație militară japoneză a fost torpilată în apropierea insulei Kalimantan din arhipelagul indonezian. Cîțiva marinari s-au refugiat — fiecare cum a putut — pe insula Komodo. Cu o singură excepție, acolo au pierit cu toții în împrejurări de un rar dramatism, mai mult deduse decît stabilite din relatările unicului supraviețuitor, matelotul Simbun. Iată povestea lui de groază:

«Am rămas singur, împreună cu cîinele meu lup. Camarazii dispăruseră fără să-mi dau seama nici unde și nici cînd. Eram la capătul puterilor. Cu ultimul băț de chibrit care-mi rămăsese am aprins un foc pe care a trebuit să-l întrețin zi și noapte pentru a mă apăra de ținșari și mai ales de animalele junglei. Într-o dimineață m-am dat jos din coliba pe care mi-am construit-o într-un cocotier în apropierea plajei, să așt focul. Cîinele, care nu se despărțea nici o clipă de mine, s-a dat și el jos. Purta la gît o zgardă bătută în nituri. Îl țineam strîns de curea și gîndul că aș putea să-l pierd mă îngrozea. Dacă aș fi știut... La cîțiva metri de colibă, din iarba imperială ne-a apărut deodată în față, răsărit ca din pămînt, un monstru uriaș și înspăimîntător. O limbă roșie, lungă, despicateă ca două bice, s-a întins spre noi. Aveam impresia că, asemeni poveștilor din copilărie, animalul scotea flăcări pe gură. Am tras cîinele spre mine, dar el s-a smucit și s-a repezit înainte lătrînd așa cum nu-l auzisem niciodată. Fiara și-a ridicat sus, sus de tot, capul. O gură larg deschisă, o mișcare fulge-

dragonul din

Komodo

Specia varani trăiește în multe insule ale mărilor calde, dar exemplare de proporțiile celor ce viețuiesc pe insula Komodo nu mai pot fi întîlnite nicăieri. Au fost identificați indivizi maturi cu o lungime pînă la 4 metri și greutate de peste 100 kilograme.

PARASIT
COMPTON
M. H. SPAIN

Cina dragonului.
Dintre datele, adesea contradictorii, cu privire la modul de viață al varanilor, un lucru e bine stabilit: giganticele șopirle sînt carnivore, făcînd adevărate ravagii printre căprioarele și mistreții care trăiesc în jungla de pe insulă. Pe de altă parte, nu trebuie desconsiderat nici faptul că, hrănindu-se și cu imense cantități de țînțari, fluturi, gîndaci și alte insecte dăunătoare pomilor și culturilor, reptilele (și în primul rînd puii lor) aduc un aport pozitiv în viața insularilor.

◀ **Nedespărțindu-se nici o secundă de aparatul fotografic, fotoreporterul Bonatti a cutreierat zile și nopți de-a rîndul plajele și jungla din Komodo, aducînd în Europa prețioase mărturii de viață de pe unul din cele mai interesante colțuri ale lumii noastre.**

rătoare și din cîinele meu nu mai rămăsese nimic. Hăpăind de două ori, bestia îl înghițise cu tot, cu zgardă și cureaua. Am descărcat un foc de carabină în direcția fiarei, apoi, înnebunit, am alergat spre colibă. Am dărîmat-o, construindu-mi o plută. Am împins-o spre apă și...»

Încă înainte ca această fantastică istorie să umple coloanele ziarelor, se știa că pe insula Komodo, acoperită cu o vegetație neobișnuit de bogată chiar pentru acele regiuni ale junglei impenetrabile, trăiește specia de șopirle pe care știința le numește varani, iar locuitorii insulei, cei mai mulți pescari, le-au botezat, din cauza proporțiilor lor uriașe, «dragonul din Komodo». Cum era și firesc, specia aceasta, amintind de fauna erelor preistorice, a atras nenumărați cercetători și — mai ales în ultima vreme — reporteri, fotoreporteri.

Dacă oamenii de știință care au cercetat locurile nu și-au pus încă în totul de acord concluziile cu privire la originea, felul de viață și perspectiva dezvoltării speciei varani, fotoreporterii au consemnat în valoroase imagini-culor chipul acestor monștri contemporani. Cîteva din aceste imagini realizate de temerarul fotoreporter italian Bonatti le oferim în paginile de față cititorilor «Flacării».

V. GRĂDINARU

de Ilie ZAHARIA

«Reflector»-ul televiziunii ne-a arătat în imagini penibile — pentru cei vizați — suprafețe mari de salată și ceapă ale cooperativelor agricole de producție, care nu sînt recoltate, în timp ce piața — populația — este insuficient aprovizionată. Anchetele pe teren ale ziarelor centrale au scos la iveală situații de nepăsare față de contractele încheiate, de incurie, de degradare și nimicire a unei avuții create prin muncă.

De ce se întâmplă aceasta? Care este cauza acestui fenomen?

Primul răspuns cu care sîntem întîmpinați este: lipsa de interes a producătorilor. În ce sens nu sînt interesați? Prețul oferit nu este suficient de stimulator? Nu se afirmă acest lucru. Dimpotrivă, toate calculele arată că prețul de contract acoperă cheltuielile și lasă în plus un venit apreciabil producătorilor. De altfel, din todeauna cultura legumelor, grădinăritul, a fost o ocupație foarte rentabilă. Atunci?

Problema cointeresării materiale directe nu trebuie privită numai la nivelul cooperativei, ci în primul rînd al cooperativelor. Cum sînt interesați aceștia? Răspunsul pe care îl dă orice școlar este: plata în cooperativele agricole se face după ziua-muncă. Ai efectuat mai multe zile-muncă, primești mai mult; ai efectuat mai puține, primești mai puțin. Roadele pămîntului, roadele muncii se împart proporțional cu zile-muncă, după ce au fost scăzute vărsămintele cuvenite. Cum a muncit fiecare, rezultatele obținute de fiecare brigadă, nu se evidențiază în toate cooperativele agricole de producție. Din păcate, deși statutul cooperativelor prevede sistemul de retribuție arătat mai sus, în foarte multe cazuri, la plata potrivit zilelor-muncă se au în vedere rezultatele generale ale cooperativei agricole de producție, în care se topește și cele excepționale și cele submediocre. Închipuiți-vă că într-o fabrică muncitorii ar fi plătiți după gradul lor de calificare și după numărul orelor prestate, fără să se țină seama de numărul de piese lucrate și efectiv recepționate!

Fără îndoială, sistemul de remunerare în agricultura cooperatistă nu poate fi copiat aidoma după cel din întreprinderile de stat. Dar trebuie procedat cu fermitate la îmbunătățirea sistemului de cointeresare a țărănilor cooperatori după rezultatele efective ale muncii directe, concrete ale acestora, pe parcela de pămînt atribuită brigăzii, după cantitatea de lapte și după costul acestuia etc.

Mai există o cauză pentru care, în momentul de față, multe suprafețe cultivate cu legume nu sînt recoltate. Se iau, de pildă, cooperativele de producție Macea, jud. Arad, și Tomnatic, jud. Timiș. În acestea, membrii primesc o retribuție suplimentară lunară pentru munca depusă la recoltare. Și treaba merge excelent. Dacă acest sistem s-ar aplica pretutindeni, fiecare țărănin în parte ar fi interesat, și cooperativa, ca totalitate a intereselor individuale, ar avea beneficii mult mai mari. Astăzi, mulți țărani care ar putea munci productiv în cooperativă, datorită acestei deficiențe în remunerare se angajează în alte părți.

Cointeresarea înseamnă și calcul de rentabilitate. Îmi puneam întrebarea: de ce în Olanda, unde manopera este mai scumpă, unde amortizarea utilajului este mai rapidă, unde prețul de cost al roșiilor de seră este deci mai ridicat, rentabilitatea serelor este mai mare decît la noi? Și răspunsul n-a fost greu de găsit. În afară de faptul că olandezii folosesc o sămință superioară, de mare productivitate, ei valorifică roșiile de seră în perioada cînd prețul pe piață este maxim; pentru perioadele cînd prețurile la roșii sînt joase, serele lor cultivă lălele ori alte produse la care pot obține o valorificare bună. Folosirea conjuncturii optime pentru plasarea pe piața externă a roșiilor noastre și orientarea producției de seră spre alte sortimente în lunile cînd concurența țărilor sudice face neconvenabil acest export, ar mări considerabil eficiența atît a producției, cît și a exportului.

Am atins unele probleme legate de cointeresarea directă a producătorilor. Dar aceasta se referă desigur la toate verigile care formează lanțul ce leagă producția de consumația...

de Emanuel VALERIU

DOUĂ PETARDE

Într-o săptămîină dominată de pregătiri și curiozități gravitînd în jurul Campionatelor europene de box, ne-a fost dat să înregistrăm o veste importantă care nu se înscrie totuși în aria de interes amintită: la unul din meciurile de fotbal ale etapei trecute și-a făcut apariția pe un teren românesc prima petardă! Știrea ne-a parvenit, pe calea undelor radiofonice, prin intermediul unuia dintre cronicarii care asigură săptămînal transmisiunile sportive, tocmai de la Craiova, dacă memoria nu ne înșală. Atunci ne-a frapat nonșalanța reporterului, tonul ușor amuzat, dacă nu chiar binevoitor, vag-patern față de această născocire a cine știe cărui spectator ghiduș, gelos pe arsenalul pirotehnic al tifoșilor italieni ori pe pistoalele mortale din tribunele sud-americane.

Am fost mai întîi șocați de lipsa de discernămint a comentatorului, de incapacitatea sa de a lua imediat poziție critică față de acest nou germene de scandal care își făcuse apariția în tribunele unui stadion românesc. Îndată după aceea am simțit cum ne inundă revolta împotriva aceluia spectator care a migălit, «cine știe cît timp, rușinoasa sa «invenție», imaginîndu-ni-l lucrînd solitar și plin de o încîntare prealabilă pocnitoarea care avea să infesteze, după părerea noastră, întreaga atmosferă a unei după-amieze fotbalistice. Și nimeni nu l-a luat de gulerul cămășii evacuîndu-l din arenă și trimițîndu-l într-un sediu de miliție pentru a răspunde de fapta sa. Al treilea val de indignare ne-a cuprins a doua zi, cînd am constatat că gestul nesăbuit nu și-a găsit nicăieri în presă replica meritată.

Dar iată că, în aceeași săptămîină, presa a adus la cunoștința opiniei publice deschiderea primului proces penal în care este implicat un sportiv foarte cunoscut, C-tin Iancu, de la «Farul»-Constanța. Într-un fel și această veste a constituit o petardă, dar una care anunța un fapt pozitiv...

De ce alăturăm cele două evenimente în coloanele «Flacărilor»? Pentru că în ambele este vorba, în fond, despre același fenomen: lipsa de opinie sau nepăsare, vizavi de unele manifestări cărora le sîntem martori. În cazul Iancu, sesizat la vreme de ziarul de specialitate, s-a încercat, și încă de factori de răspundere ai vieții sportive și obștești din Constanța, înșelarea opiniei publice și a instanțelor însărcinate cu cercetarea faptelor comise de fotbalistul de la «Farul».

Dacă cea dintîi petardă se cere localizată deîndată, cea de-a doua se impune a fi branșată pentru o explozie în lanț, deoarece Iancu nu este singurul individ din sportul nostru, certat cu morala și pasibil de prevederile legii penale. Cu ani în urmă, la Hunedoara, se cheltuiau, în mod ilegal, importante sume de bani pentru menținerea unei echipe de fotbal într-o categorie la care nu-i dădeau dreptul calitățile sale tehnice. În lumea arbitrilor din același sport, pătrunseseră corupția și mita devenise sursă regulată de câștig. Azi încă, pentru atragerea unor sportivi spre un club sau altul se folosește pinghia banului de proveniență dubioasă, iar scandalurile începute în circumi sînt, cele mai adeseori, înăbușite în vata unei vinovate patimi pentru sport.

Nu mai departe decît duminică am asistat la un spectacol penibil, pe stadionul din Șos. Ștefan cel Mare, unde s-au confruntat, în afara codului manierelor sportive, fotbalistii de la «Dinamo»-București și «Progresul». De la Constanța, glasul alarmat, de data aceasta al crainicului, ne vestea numeroase accidente în partida «Farul»-«Universitatea»-Craiova.

Primii care ar putea face ceva pentru stăvîlirea pornirilor huliganice se cere a fi însăși arbitrii. Dar vai, cît sînt ei de îngăduitori și cît de tîrziu se decid să ia hotărîrile la care îi obligă însăși funcția lor în teren! La București, fotbalistii de la «Dinamo» și «Progresul» s-au îmbrîncit ca pe maidan, numeroși «particulari» au pătruns pe teren, însuși arbitrul A. Pirvu n-a fost scutit de unele bruscări, ca și colegul său de la margine. Observatorii federali și Comisia de disciplină s-au sesizat? Pînă acum n-am primit știri în acest sens. Le vom primi oare?

Prima petardă a mințit, acum două săptămîni, cerul unui stadion. Cea de-a doua petardă a început să lumineze tenebrele unei vieți imorale și corupte care infestează uneori aria sportului. Între una și cealaltă se petrec încă mici explozii de necinste, încercări de fracturare a fair-play-ului propriu arenei disciplinelor fizice.

Toate cele trecute și prezente au o sursă comună: insuficiența preocupare a unor cluburi, asociații, comisii sportive, federații, organizații sindicale și de U.T.C., a unor organe locale de presă față de profilul moral al sportivilor și publicului.

Fie ca cele două petarde ale lunii mai să revitalizeze interesul celor amintiți, și al altora, pentru unul din elementele constitutive ale sportului: ETICA.

de Romulus RUSAN

NAVIGATORII SOLITARI

Au reapărut de o vreme pe crestele oceanelor, după o lungă absență crezută ireversibilă, navigatorii solitari. Pe plute a căror măsură n-o depășește cu mult pe aceea a propriului sicriu, pe itinerare a căror țintă nu este la prima vedere cu mult mai clară decît moartea, pe distanțe care, comparativ cu puterile lor, nu sînt cu mult mai mici decît infinitul, ei par însăși imaginea dorinței de conservare a spiritului uman, trecut de către propria parvenire prin atîtea înjosiri, umilit în atîtea rînduri de forța dezlănțuită de el însuși.

Continente descoperite, mașini cu abur, războaie, credințe, trădări și asedii, întreg acest arsenal care ne-a adus din inconștiență în lumină și apoi ne-a azvîrlit iarăși în inconștiență ne îndepărtă atîta de originile noastre că am uitat dacă ei, curajoșii oceanelor, au existat vreodată cu adevărat — iar acum abia îi redescoperim cu gustul rarității — sau n-au existat nicîcînd — iar acum îi inventăm ca pe niște preoți ai simplității și firescului, ai întoarcerii la izvoarele candorii și bunului-simț, ai curajului generat de neteama în fața morții, ai ascezei generînd puritate.

Iar ei, nemaipunîndu-și întrebări, colindă oceanele lumii, oferînd omenirii cele mai senzaționale cu putință aventuri ale exemplului; roșul lor — par ei că ar voi să spună — este numai și numai de a dovedi, cu mijloacele minime pe care-și permit să le ceară unei logici elementare, virtutea originară a unui Om încă nescos din propria definiție de virteturile civilizației, aducătoare, de-a valma, de virtuți și servituzi strîns legate.

Ei trec cu augustă serenitate nu atît peste ceea ce tehnicile veacurilor au adăugat brațului și minții omeneshti, cît peste amintirea nefastă a omului desfigurat de aceste tehnici; peste clownii mustăcioși și acrobații debili, cu oasele crescute în spaima spagatului, care au depreciat prin tăria nebunească a pildei lor — pentru decenii și secole întregi, neiertătoare — profilul omului, dezumanizat de pofta propriilor cuceriri.

Aparent, nu au nimic de demonstrat navigatorii solitari. Continentele sînt toate descoperite, mașinile cu abur au trecut în muzee, războaiele, credințele, trădările și asediile au fost toate inventate, verificate, aplicate. Cel mult le-a mai rămas exemplul exemplului; exemplul pur care, prin gratuitatea lui atît de neobișnuită într-un secol al foloaselor obligatorii, întoarce la origini ființa omenească, rezezînd-o în contururile sale.

Singuraticii, fanaticii aventurieri ai exemplului...

varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

— Alo, tu esti iubitul? Ia zi, un pom gros costă tare mult?.

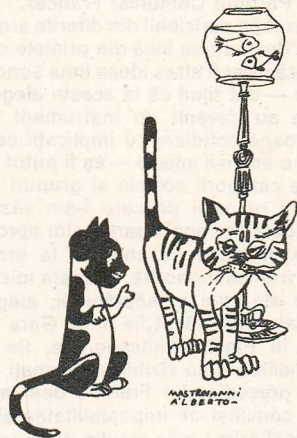
— Când voi fi mare o să zbor în înaltul cerului, o să spintec azurul ca o săgeată, o să mă îmbăt cu strălucirea soarelui...
— ...Și o să măninci muște și viermi.

Din seria «Zoo» de Mastroianni

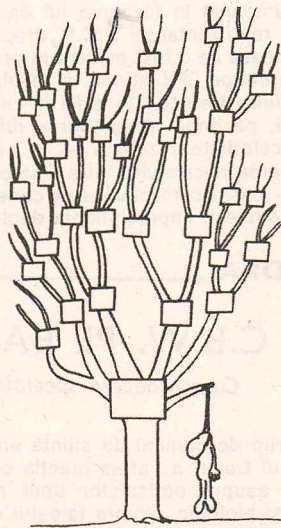
Lecția de zbor.

Din seria «Zoo» de Mastroianni

— Mămico, peștii de ce tac?
— Păi ia încearcă și tu să vorbești într-un borcan cu apă.

(Din seria «Zoo» de Mastroianni)

Arbore genealogic

ANIMALE DIN CINCI CONTINENTE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

ORIZONTAL: 1) Erbivor tibetan care paște noaptea și se odihnește ziua — Animal ager și sprinten, caracteristic Anzilor, domesticit de incași — Taurin sălbatic care trăiește odinioară și la noi. 2) Rumegetor nordic din familia cerbilor — Cel mai mare erbivor din Australia, ale cărui salturi depășesc 10 m (pl.). 3) Șarpe mare, neveninos, din regiunile tropicale — Păsări răpitoare. 4) Din fîgă! — Rom — Localitate în R.S.F. Iugoslavia — Bir! 5) Șobolan... din Franța — Cerboaică — Dialectul ionian. 6) Agresiune — Cel mai mare mamifer terestru de azi, care trăiește în Asia și Africa (pl.). 7) Specie de reptilă, de culoare verde-cenușie sau pestră — Un bivol mic, din insulele Moluce, asemănător cu antilopa. 8) Animal feroce din Carpați (pl.) — Alifie — Spetează. 9) A vătămă — Dinsa — Încetinește mersul boilor. 10) A apărea — «Omul copacilor» în limba băștinașilor din Sumatra și Kalimantan. 11) Poftim..., nepolitic — Purtător de scut — led! 12) Specie de șopîrlă de culoare verde, tipică peninsulei Crimeea — În opoziție cu verso! 13) Negustor de orz (pl.) — Pasăre din Oceania, asemănătoare struțului.

VERTICAL: 1) Cel mai cunoscut vinat (dim.) — Ciine sălbatic din Australia.

2) Specie de crocodil care trăiește în special în fluviul Mississippi — Animalul coridelor. 3) Etaj — Mamifer din zona tropicală, cu buzele și nasul prelungit într-un fel de trompă (pl.) — Săhleanu Zoe. 4) Sursă de precipitații — Trecătoare în Munții Etrusci — A șede. 5) Arbore — Erbivor din Asia și Africa, avînd pe nas unul sau două coarne caracteristice. 6) Arma albinei — Puiul oii — Alifie preparată la țară (pl.). 7) Popas — lese totdeauna la suprafață! — Armăsari dobrogeni. 8) Plicticoase — Erbivor specific nordului cu zăpadă veșnică (pl.). 9) Erbivor african cu gîtu și picioarele de dinainte foarte lungi — Sprintenă ca o gazelă. 10) Nasture (pop) — Pasăre în Guyana — Orez (pop.). 11) Sau — Plutire și înaintare pe apă — Împreună. 12) A chiui — Pasăre înotătoare cu ciocul lat și turtit — Grup de lupi care umblă după pradă. 13) Mamifer carnivor cu trup masiv, cu blană brună-negricioasă, roșcată sau albă (pl.) — Pasăre de pradă mută, specifică Munților Anzi.

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte rare: SRB, IAS, CISA, U-REZ.

Dezlegarea jocului «COPILĂRII», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) TERIBILI — SC. 2) AMICIS — MICA. 3) TÎNĂR — MINOR. 4) AN — R — TUTELE. 5) IED — MIGĂLIT. 6) ES — COCUȚA — A. 7) CA — MĂRIRE. 8) PUȘTI — EI — DO. 9) I — TURCI — SUR. 10) CERCEI — JUCA. 11) IDEI — TÎNĂR.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

- MOSCOVA** În Uniunea Sovietică a fost realizat un preparat care reduce la mai puțin de jumătate cazurile de infecție gripală și contribuie la rapida vindecare a celorlalte. Este vorba de un nou tip de «interferon» — o nucleină antivirală, ce se obține din leucocitele singelui omnesc.
- NEW YORK** Potrivit ziarului «New York Times», S.U.A. dețin în afara granițelor aproape 3 500 baze militare. Numărul militarelor care le deservesc — 1 000 000; bugetul — 250 miliarde dolari anual.
- PRAGA** Agenția C.T.K. anunță că primul zăcămint de țitei din Cehoslovacia a fost descoperit de către geologi cehoslovaci în Moravia de sud. Prospectiunile continuă.
- BONN** Producția de automobile din R.F.G. a înregistrat anul acesta un nou record: 317 000 autovehicule lunar, cu 13 000 mai multe decât în martie 1966, perioada recordului anterior.
- NEW DELHI** Oameni de știință indieni lucrează la elaborarea unui sistem calendaristic unic, în întreaga țară existând în prezent peste 30 de calendare.
- BELGRAD** Au luat sfârșit lucrările de electrificare a noii linii ferate care leagă orașul Sarajevo de portul adriatic Ploce. În cursul acestei luni noua cale ferată va fi dată în exploatare.
- KINSHASA** Republica Congo (K) a achiziționat un reactor atomic care va fi folosit în scopuri de cercetare științifică, medicală, prospectări geologice, protecția semănăturilor. După Ghana și R.A.U., Congo (K) este al treilea stat african în curs de dezvoltare care posedă o asemenea instalație.
- PRETORIA** În pofida boicotului economic instituit de O.N.U., investițiile de capital străin în economia Republicii Sud-Africane cresc în medie cu 10% pe an, atingând în prezent echivalentul a 5 600 000 000 dolari. 70% din aceste investiții aparțin monopolurilor engleze și americane.
- SAIGON** Doctorul D. Talbot, care a petrecut un an în Vietnamul de sud, se referă în buletinul Asociației americane a psihiatrilor, la procentul ridicat de narcomani în rândurile militarilor americani din Vietnam. 90% din efectivele unităților de infanterie, de pildă, fumează marijuana.
- ROMA** Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (FAO) apreciază producția de grâu în anul agricol 1968-1969 la 306 000 000 tone, recoltă-record ce depășește cu 13% pe cea din anul precedent.
- DAR ES SALAAM** Detașamentele armate ale PAIGC controlează în prezent două treimi din teritoriul Guineei (Bissau), în care trăiesc 400 000 locuitori — peste 50% din populația țării — a declarat, în cadrul unei conferințe de presă, Amilcar Cabral, secretar general al Partidului independenței din Guineea portugheză și insulele Capului Verde (PAIGC).

Una dintre variatele manifestări consacrate — în R.P. Ungară — sărbătoririi Zilei copilului: micii desenatori s-au întrecut, în cadrul unui original concurs, alegîndu-și drept planșetă caldarîmul unei străzi budapestane.

PARIS

DUPĂ PRIMUL TUR

Corespondență specială de la Cristian POPIȘTEANU

Parizienii nu au avut weck-end. Întii au votat, apoi au mers la aeroportul Le Bourget pentru a admira literalmente minunile aviatice ale secolului XX. Așa se face că duminica trecută, fapt rar pentru o asemenea zi, capitala franceză a cunoscut o frecvență sporită de embouteillage-uri. Dar, deși la Paris problema «parking»-ului figurează între temele cele mai discutate și disputate ca un corolar al acestei îngrămădiri cronice a mașinilor, să ne întoarcem totuși la cronică primului tur de scrutin. Rezultatele — comunicate încă de luni în presa română — au confirmat pe de-a întregul previziunile sondajelor: Pompidou a dovedit o stabilitate remarcabilă la acest tur de scrutin, Poher a crescut vizibil față de anticipările anunțării candidaturii sale, iar Duclos a demonstrat pregnant audiența ideilor pentru care militează Partidul Comunist Francez.

I-am văzut pe parizienii din diferite arondismente ducîndu-se încă din primele ore la vot. Dacă m-ar fi atras ideea unui sondaj particular — dat fiind că la aceste alegeri sondajele au devenit un instrument de lucru aproape cotidian, cu implicații care ar merita o analiză aparte — aș fi putut să împart pe categorii sociale și grupuri de profesii pe acei pe care i-am văzut, pentru a identifica apoi tiparul celor aproape 20 de milioane de chemați la urne. Cu toată vremea mohorită, cu toate micile probleme ale zilei și săptămîinii, alegătorii pe care i-am văzut, fie lângă Gare de l'Est, fie în Place Malherbes, fie la Palais Chailot, erau vizibil preocupați de alegerea președintelui Franței, deși mai toți erau convinși de imposibilitatea alegerii la acest prim tur de scrutin. Nu numai pentru că este pentru a doua oară cînd președintele Republicii este ales prin sufragiu universal sau pentru că în ultimul an este o a patra chemare la urne, ci pentru semnificațiile acestui vot.

Doamna Geneviève Tabouis — curioasă comentatoare — pe care am întilnit-o duminică, mi-a spus: «Să știți că dacă un francez din patru alegători este încă indecis, aceasta se întîmplă din grija pentru viitorul său și, desigur, al Franței». Tot Geneviève Tabouis mi-a spus că apreciază campania în favoarea lui Jacques Duclos, reprezentantul P.C.F., drept «un model», ceea ce a fost evident în proporția de aproape 22% atinsă în rezultatele de duminică trecută. De altfel în capitala franceză, pe lângă înregistrarea diferențierilor celorlalte rezultate — în special accentuarea decalajului între Pompidou-Poher — *marele comentariu* este consacrat acestui subiect: impresionanta deplasare

Vie animație pe străzile Parisului, datorată nu numai disputatei campanii electorale, ci și celui de-al 28-lea Salon aeronautic de la Le Bourget, al cărui principal punct de atracție îl constituie avionul supersonic de pasageri «Concorde» și evoluția acestuia deasupra capitalei franceze.

de voturi adjudecată prin programul de înnoiri economico-sociale preconizat de Partidul Comunist Francez. Și, în această ordine de idei, se aude insistent remarca referitoare la marile deservicii pe care le-au adus lipsa candidaturii unice al forțelor de stînga.

Se subliniază chiar că prezentarea unui candidat unic ar fi determinat fără îndoială noi caracteristici, de profunde semnificații, celui de-al doilea tur, care va avea loc peste 9 zile.

Deocamdată partidele care nu sînt angajate direct în acest ultim scrutin își deplasează propaganda spre a explica propriilor electori tactica de aplicat la noua prezentare la urne. Iar meciul «care pe care» a intrat în finală. Georges Pompidou cutreieră neobosit, din nou, regiunile Franței, iar Alain Poher caută să facă același turneu în capitală și în două departamente: Alsacia și Bretania. Și, pînă duminică viitoare, corpul electoral caută să se decidă în cît mai atentă cunoștință de cauză. Iar pe Le Bourget serbările aviatice sînt în toi.

LONDRA

C.B.W. PE BANCA ACUZĂRII

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Un grup de oameni de știință englezi, care anul trecut a atras atenția opiniei publice asupra pericolului unui război chimic și biologic, asupra folosirii criminale a armelor chimice de către forțele armate ale Statelor Unite în Vietnam, a înființat recent o nouă organizație: BRITISH SOCIETY FOR SOCIAL RESPONSABILITY IN SCIENCE (Societatea britanică pentru responsabilitate socială în

știință). La adunarea constitutivă, ținută la ROYAL SOCIETY — principala organizație științifică a Angliei — au luat cuvîntul cunoscuți savanți care au subliniat că scopul organizației nou create este de a-i stimula pe oamenii de știință în a fi conștienți pe deplin de importanța muncii și a responsabilității lor sociale.

Acestei probleme a responsabilității omului de știință i-a fost consacrată și

Turneul lui Rockefeller

de Silviu BRUCAN

Conform planului elaborat la Washington, turneul în America Latină al lui Nelson Rockefeller, ca trimis special al președintelui Nixon, urma să dureze pînă la 6 iulie. Există însă suficiente indicii ca să se poată face pronosticul că termenul va fi scurtat. Peru, al cărui conflict petrolier cu S.U.A. s-a accentuat recent, a refuzat să-l primească, ceea ce, dintr-o dată, economisește două zile guvernatorului New Yorkului. A urmat Venezuela, care a ținut să-l scutească pe înaltul emisar de o recepție prea călduroasă...

De la început, faptul că noul președinte n-a menționat America Latină în discursul inaugural a făcut ca entuziasmul stîrnit de Rio Grande să fie chiar mai temperat decît pe alte continente. Un timp după aceea s-a spus că noua administrație nu are încă o politică latino-americană, ceea ce părea verosimil dacă se ține seama că nu era vorba de o excepție. Apoi președintele Nixon a pronunțat o filipică împotriva «retoricii frumoase» a Alianței pentru progres și a lăsat să se înțeleagă că devisa sa este «comerț, nu ajutor». În acest scop a și numit ca secretar de stat adjunct pentru America Latină un om de afaceri, Charles Meyer, care se evidențiasse prin instalarea în țările din sud a unor sucursale ale firmei miliardare Sears Roebuck, care vinde de toate — de la frigider la lame de bărbierit. Meyer a și început să pledeze pentru intensificarea exporturilor în America Latină și pentru sporirea investițiilor de capitaluri, punînd un accent cu totul special pe «garanțiile» statelor împotriva naționalizărilor și altor «neplăceri» de acest gen.

Pe continentul sud-american clientela este însă din ce în ce mai dificilă. Statisticile O.N.U. arată că venitul național pe cap de locuitor, care în deceniul trecut cunoștea o creștere de 2,1 la sută, a înregistrat după 1960 o sporire de numai 1,8 la sută. Datoria externă, în schimb, a crescut de la 10 miliarde dolari, în 1960, la 20 de miliarde în 1968, iar șomajul a sporit și el, numărîndu-se în prezent 23 milioane oameni fără lucru. În aceste condiții, devisa «comerț, nu ajutor» are în America Latină o semnificație particulară, pe care au descifrat-o recent

ministrii de externe și de finanțe ai 19 țări latino-americane la Conferința de la Vina del Mar. «Statele Unite ne obligă să le cumpărăm produse cu 50% mai scump decît pe alte piețe» — a declarat unul dintre miniștrii prezenți, iar altul a completat: «Pentru fiecare dolar investit în America Latină, Statele Unite au recuperat cinci». Cîl privește comerțul invers, Sud-Nord, volumul lui a scăzut de la 21,2% în 1962 la numai 13,2% în 1968, datorită în special măsurilor protecționiste adoptate de Congresul de la Washington. Nu-i de mirare că în numeroase discursuri rostite la Vina del Mar s-a folosit formula «neocolonialismul nord-american», care în retorica unor miniștrii de externe capătă o rezonanță specială. La toate aceste elemente de fundal se adaugă conflictul iscat de naționalizarea instalațiilor societății petroliere americane «I.P.C.» în Peru. Măsurile de represalii adoptate de Washington au îndrîjit pe conducătorii peruvieni și au dat naștere unui val de proteste pe întregul continent. Generalul Alvarado, președintele Republicii Peru, a declarat categoric că nu va ceda presiunilor și că «dacă americanii vor trimite infanteria marină ca la Santo Domingo, ne vom apăra la nevoie cu pietre». Cînd șeful unei junte militare ajunge să vorbească astfel, lucrurile iau o turnură serioasă.

Iată de ce turneul lui Rockefeller a început sub auspicii puțin favorabile și a fost întîmpinat într-o serie de capitale cu acel gen de ospitalitate proprie temperamentului sud-american, care-i este atât de familiară președintelui Nixon din timpul celebrei sale vizite în sud, din 1958. Este adevărat că guvernatorul New Yorkului dispune de un atu în plus, numele Rockefellerilor evocînd în mintea oamenilor gigantică corporație petrolieră «Standard Oil», care stăpînește între altele și firma cu bucluc «I.P.C.» din Peru. Poate că pînă la urmă acest atu personal îl va ajuta pe Nelson Rockefeller să facă președintelui un raport mai veridic asupra «climatului latino-american».

prima manifestare organizată de «Biblioteca păcii J.D. Bernal» — simpozionul privind războiul chimic și biologic (C.B.W. — chemical and biological warfare). Dezbaterile din cadrul simpozionului, la care au participat experți din mai multe țări, au fost publicate recent în Anglia («Armele chimice și bacteriologice, domeniul de aplicare, implicațiile și dezvoltarea lor viitoare»; Ed. Harrap). Sînt de asemenea în curs de publicare cîteva ediții și în S.U.A., Elveția, Suedia și Japonia.

Tema care revine insistenț în lucrarea ce înmănușează lucrările simpozionului este că oamenii de știință care participă în prezent la studiul armelor chimice și biologice sînt conștienți de planurile care se fac pentru a le folosi în scopul distrugerii la o scară nemaipomenită. Ei știu că Statele Unite, care au refuzat și refuză încă să semneze Protocolul de la Geneva din 1925 pentru interzicerea folosirii gazelor otrăvitoare și a armelor bacteriologice, au consacrat miliarde de dolari pentru cercetări în acest domeniu și folosesc substanțe chimice pentru distrugerea recoltelor în Vietnam.

Un alt element subliniat la simpozionul organizat de «Biblioteca J.D. Bernal» s-a referit la lucrările desfășurate la Porton —

Institutul britanic pentru cercetări chimice și biologice. Despre Porton s-a aflat în mod public în urmă cu cîteva ani, cînd unul dintre cercetătorii de acolo a murit de ciumă bubonică. Deși autoritățile britanice au refuzat să permită vrenuina dintre oamenii de știință angajați la Porton să dea relații despre activitățile institutului, la simpozion s-a relevat totuși faptul că există un «schimb de informații» între Porton și uriașul centru de la Port Detrick din Statele Unite, ceea ce denotă că Anglia își are partea ei de vină în folosirea armelor chimice în Vietnam. De asemeni, elementele date în vileag de dr. Ehrenfried Petras și de alți oameni de știință vest-germani, și anume că R.F. a Germaniei este angajată în cercetări de același gen, violînd astfel acordul de la Potsdam, au sporit neliniștea în rîndul opiniei publice britanice.

Concluzia care s-a degajat din dezbateri este că astăzi nimeni — fie el om de știință sau nespecialist — nu mai poate să se dezvinovățească, invocînd ignorarea. În fața oamenilor de știință a fost pusă alternativa: fie de a continua să lucreze în slujba unei politici ce urmărește ținerea omenirii sub amenințare, fie de a-și afirma responsabilitatea.

esența convenției de la Yaoundé.

Cealaltă categorie de obstacole derivă din persistarea unor puncte de vedere divergente opunînd pe «cei șase» asociațiilor lor afro-malgași, într-o serie de aspecte pe care aceștia din urmă le consideră de deosebită importanță. Dacă țările africane și-au exprimat adeseori, la modul general, nemulțumirea că «în pofida promisiunilor, nimic sau aproape nimic n-a fost făcut pentru a preveni repercusiunile (pentru «cei 18» — n.a.) unei politici agrare comune, în mod tradițional nepăsătoare la interesele altor țări» («Le Monde»), «asociații» afro-malgași se arată acum preocupate, la modul concret, de intenția țărilor Pieței comune de a spori taxele vamale la importul de uleiuri vegetale — cu scopul de a spori consumul «intern» de unt, ale cărui stocuri sînt în continuare în depozitele frigorifice ale «celor șase». Firește, aceasta ar însemna pentru țările africane scăderea dezastruoasă a exporturilor de soia și vegetale — fapt care, adăugat la efectele

negative ale «foarfecei prețurilor» (creșterea continuă a prețurilor la produsele industriale importate din Piața comună, în paralel cu scăderea prețurilor la materiile prime exportate de țările «asociate») are consecințe deosebit de grave pentru economia «celor 18», pentru strădaniile acestora de a păși pe calea industrializării. De altfel acest ultim aspect este la rîndu-i obiect de litigiu, țările afro-malgașe revendicînd sporirea ajutorului din cadrul Fondului european de dezvoltare de la 730 000 milioane dolari cît a fost în perioada 1964-1969, la 1 500 000 milioane dolari pe perioada celor cinci ani viitori, pentru ca astfel F.E.D.-ul să-și confirme cu adevărat menirea înscrisă în actul său de naștere de sprijinitor al eforturilor de industrializare a țărilor «asociate». Asupra acestei cereri însă, țările CEE încă «nu s-au pronunțat». Cum nu este singura problemă rămasă în suspensie, s-a ajuns la «compromisul» care lasă deschis dosarul: «cei șase»-«cei 18».

I. CIOARĂ

MISTERIOSUL CONCEDIU AL LUI „PAPA DOC”

DOSARUL RĂMÎNE DESCHIS

Termenul fatidic era 31 mai 1969. Expirînd în respectiva zi, Convenția de «asociere» la Piața comună a 18 țări africane și malgașe, semnată în 1964 la Yaoundé (Camerun), ar fi trebuit, firesc, să fie reînnoită — pentru o nouă perioadă de cinci ani — pînă la această dată. Tratatul în acest sens, inițiat încă de anul trecut și accelerate începînd din luna februarie a.c., au fost purtate rînd pe rînd la nivelul experților, ambasadurilor, consiliului ministerial al «celor 24». Și totuși iată că prezicerile pesimiste ale comentatorilor — «divergențele între «cei șase» și «cei 18» vor întîrzia intrarea în vigoare a noii convenții de asociere», scria de pildă, încă în martie, parizianul «Les Echos» — s-au adeverit. Compromisul la care s-a ajuns în cursul întrunirii «celor 24» de la Bruxelles, de la 29 mai — deci în ceasul al 12-lea, cum s-ar spune — soldat cu prelungirea valabilității actualului tratat pînă la intrarea în vigoare a unui nou, cel mai

tîrziu la 30 iunie 1970 — nu reflectă de fapt, în ultimă instanță, decît imposibilitatea de a se găsi, în momentul de față, un limbaj comun.

Ce obstacole se pun în calea realizării unei înțelegeri? Acestea se prezintă sub două aspecte. În primul rînd este vorba de poziții divergente în însăși interiorul «celor șase». Astfel, spre exemplu, R.F.G. și Olanda, urmate — «dar cu mai puțină convingere», cum se exprima «Le Monde» — de Italia și Belgia, se pronunță pentru anularea tarifelor vamale preferențiale acordate «celor 18» pentru produse ca uleiul de palmier, cacao, cafea, fapt ce ar constitui implicit o puternică lovitură dată exportului în direcția Europei occidentale a acestor state a căror economie e bazată pe monocultura. Tot Olanda și R.F.G. par a fi partizanele celei mai hotărîte a ceea ce comentatorii definesc drept «negarea regimului de zonă a liberului schimb», ce constituie însăși

«Președintele se află în concediu» — declara acum cîteva zile reprezentanților presei o înaltă oficialitate militară de la Port-au-Prince. Dar nici această afirmație și nici «vocea» care a închis telefonul cînd ziaristii au cerut să-i vadă chipul la televizor posesorului ei, nu au reușit să infirme telegrama agenției «A.P.»: «Ducalier grav bolnav. Stare critică. Tensiune în Haiti».

Apoi, măsurile de urgență luate în Republica Dominicană, la granița cu Haiti, precum și declarația lui Pierre Rigaud — lider al partidului opoziționist din Haiti «Uniunea Națională Democrată» — în care acesta cheamă principalele grupări politice din țară «la un dialog în vederea creării unui guvern provizoriu, pentru a împiedica armata să preia puterea», sînt mai mult decît revelatoare pentru situația prezentă din țară; de fapt, o evoluție firească a situației create începînd din 1957, anul cînd Duvalier a preluat puterea.

Țara cea mai inapoiată din America Latină din punct de vedere economic și

social, Haiti — sau «domeniul lui Papa Doc», cum i se mai spune — poate fi ușor definită în cîteva cifre: 50% din populația activă — șomeri; 90% — analfabeți; 300 de medici pentru 5 milioane de locuitori; deficitul extern — incalculabil; 200 000 de haitieni în emigrație! La toate acestea se mai poate menționa că principalele întreprinderi aparțin companiilor nord-americane: «Reynold's Mining», «Sedren», «Hasco», «Caribbean Mills» — pentru a nu cita decît cîteva — industria indigenă profilîndu-se pe... artizanat!

Viața politică — și ea ușor de precizat: «Fiecare ciine, fiecare pisică, fiecare șobolan de aici ne spionează pentru Duvalier» (declarația unui lider al opoziției) — se desfășoară sub atenta privire a binecunoscuților «tonton macoutes». Reforme, măsuri, planuri pentru dezvoltarea social-economică a țării? Nu! În schimb, execuții în piața publică din Port-au-Prince, întemnițări cu nemiluita, arestări samavolnice pe stradă, la domiciliu sau oriunde,

(Continuare în pag. 36)

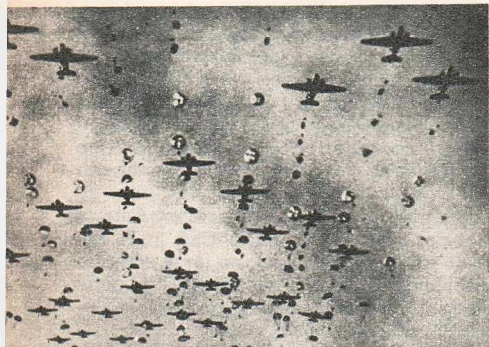
ARHIVĂ-FOTO

ZIUA CEA MAI LUNGĂ

Debarcarea armatelor aliate în Europa fusese pregătită în amănunțime. Se ținu seama de «Zidul Atlanticului» — construit de germani pe o lungime de 3 000 de km — gata pregătit pentru ripostă. Se ținu de asemenea seama că feldmaresalul von Rundstedt avea la dispoziție 57 de divizii. Astfel, de dincolo de apele Mării Mincei, de pe insula britanică, generalul Eisenhower dădu ordinul de debarcare celor 35 de divizii pregătite. Și «ziua cea mai lungă» începu — era 6 iunie 1944. Către locul ales pentru debarcare — o fișie de 100 de km din coasta Normandiei — a fost pusă în mișcare, la ora patru dimineața, cea mai uriașă flotă navală și aeriană concentrată vreodată pe un singur front: 3 000 de nave special construite pentru debarcare, 500 de nave de război (crucișătoare, portavioane, culegătoare de mine, submarine) și 11 000 de avioane, dintre care 1 000 având la bord parașutiști; iar în urma lor echipe de geniu instalau marea rețea de conducte submarine necesare transportului carburanților. Când această «lungă zi» s-a terminat, aliații debarcaseră în Franța 100 000 de oameni. Maresalul Rommel, aflat în acel sector cu 12 divizii, n-a putut împiedica invazia. Bilanțul bătăliei: 5 000 de morți, 800 de avioane doborâte și peste 500 de ambarcații scufundate, aparținând forțelor aliate. Pierderile germane n-au fost anunțate niciodată.

În următoarele trei luni au fost aduși în Europa, pe calea deschisă la 6 iunie, două milioane de ostași.

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 35)

și mizerie, sărăcie, obscurantism.

Aceste plăgi pe care le poartă de ani de zile poporul haitian nu l-au interesat niciodată pe dictatorul Duvalier. Ele au ridicat însă masele populare la luptă, organizându-se în munți puternice centre de «guerrilla», care dau tot mai mult de furcă regimului de la Port-au-Prince. În ultimele zile, acțiunile lor s-au intensificat, li s-au alăturat mai mulți ofițeri superiori din armata haitiană și o serie de emigranți politici care s-au întors în țară, «Papa Doc» fiind nevoit să trimită importante forțe militare și polițienești în nordul țării, unde se află centrul de bază al partizanilor. Se anunță oare ora unor transformări importante la Port-au-Prince?

Dan BULGĂR

PIREU

„TRANSILVANIA“. ESCALĂ 24 DE ORE

Correspondență specială
de la Carol ROMAN

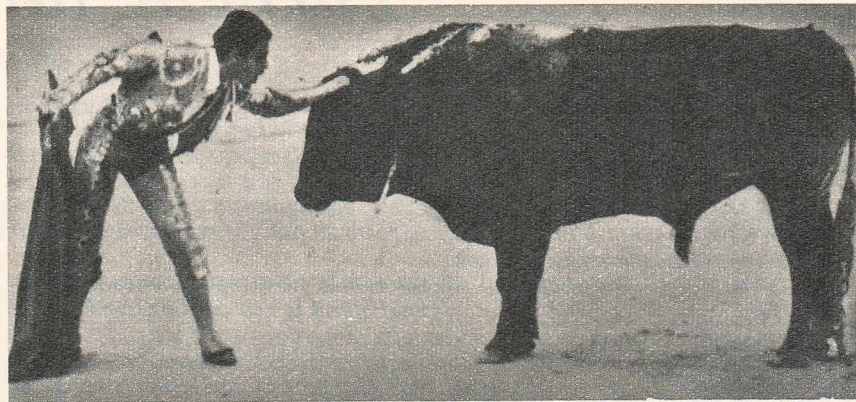
Cheiful Karaïskakis este veșnic inundat de o mulțime zgomotoasă. După îmbrăcăminte recunoști imediat: hamali — în salopete albastre; comercianți «en-gros» — în costum clasic de stofă «made in England», plus pălărie tare; negustori «en-detail» — în ținuta policromă oferită de tergaluri; marinari — în costumații grave ori de operată, cu chipie ori fireturi atârând prelung peste piepții hainelor cu precădere bleumarin; și, turiștii — într-o alandala vestimentară, ca pretutindeni pe glob.

În acest decor, printre zeci de nave ancorate cu o măiestrie remarcabilă — de pildă «La Reine», franceză, se află la nici jumătate de metru de «Svoboda» sovietică, punte lângă punte — am descoperit, nu fără emoție, nava românească «Transilvania»... Am avut curiozitatea să-i caut pe marinarii români, de îndată ce li s-a dat intrarea în port. Am remarcat simpatia generală cu care erau întâmpinați. Funcționarii vamali, manipulanții de mărfuri etc., într-un cuvânt obișnuirii portului, i-au întâmpinat pe dată cu cele câteva cuvinte românești «de uz internațional». Astfel nu mică mi-a fost mirarea să aud un manipulant de transportor adresându-se unui marinar român: «Ce mai faci, Costică?» Acesta și-a bătut pe umăr cunoștința după care a continuat discuția în grecește. Omul din port știa două-trei cuvinte românești.

Și iată-ne, împreună cu un grup de marinari de pe «Transilvania», parcurgând Pireul, acest important oraș grecesc cu 360 000 de locuitori, principalul port al Atenei, al Greciei, și unul dintre cele mai mari din Mediterana. Trecem prin fața gării Larissa, în apropierea căreia se înalță vestigiile templului durat de Temistocle în cinstea zeiței protectoare a navigației. Străbatem străzile curate ale orașului, ce pare mai puțin cuprins de febra comerțului decât altă dată.

Punct terminus al plimbării: muzeul arheologic. Obiecte: basorelieful funerar (sec. V î.e.n.), vase de ceramică (sec. VI î.e.n.), sculpturi din epoca romană. Ultimele «capturi»: două statui, Atena și Artemis, din bronz, scoase din adâncurile mării în anul 1959. În cartierul Eetioinea intrăm la o «bere», în restaurantul «Vasilenas» care oferă consumatorilor, la un preț relativ modest, un bogat sortiment compus din 20 de mâncăruri grecești, în cadrul unui singur meniu...

Marinarii se retrag. Saluturi. Stringeri de mână. Nava se pregătește de drum. De jos de pe chei — într-o românească mai mult sau mai puțin corectă — urări de «Drum bun!»

Un toreador deosebit de curajos sau un taur prea din cale-afară de pașnic? (Madrid, mai 1969, arena Las Ventas).

AH, FRUMOASELE CORIDE...

În Spania fiasta, sezonul coridelor, e în toi. Mulțimi, forțată, vacarm, culoare — ca în Hemingway. Numai coridele nu mai sint la fel.

Așii luptelor cu tauri s-au răsculat, refuzând să accepte retribuția impusă de marii manageri, proprietari totodată ai majorității arenelor. Așii luptelor cu tauri cer o cotă parte din veniturile tot mai grase care se realizează prin scumpirea билетelor. Cîțiva dintre cei mai renumiți toreadori au părăsit marile arene ca să lucreze pe cont propriu, prin colțuri de provincie.

La rîndul lui publicul nu-și ascunde nemulțumirea. Strigătele entuziaste de «Ole» se aud din ce în ce mai rar. Le-au luat locul altele: «Escroci!», «Rușine!», «Hoț!». Hotărît lucru, scandalul s-a instalat în arena bărbăției și a curajului. Spectacolul acela eroic și pasionant, momentele de incomparabilă tensiune pe care sute de mii de «aficionados» și chiar turiști lipsiți de competență vin să le trăiască în arenă rămîn o frumoasă amintire, cînd El Cordobes și Palomo lipsesc și nici măcar taurii nu mai sint tauri. Căci — poate știți — pentru a putea fi considerat un adversar demn, o bestie puternică și periculoasă, așa cum scrie la carte, «El toro» trebuie să corespundă unor criterii bine stabilite. Regulamentul cere, de pildă, ca taurul adus în arenă să aibă o vîrstă minimă de patru ani, să cîntărească pe puțin 450 de kilograme, să fie perfect sănătos și educat ca un adevărat luptător, adică agresiv. Dar ceva e putred și în rîndul combatanților din regnul animal. Marii tauri, cei care știu să lupte și să moară spectaculos spre delectarea publicului, par să fie pe cale de dispariție. În locul lor sint prezența țaurăși tineri, lipsiți de vigoare, înfricoșăți. Experții în tauromahie au apreciat că dintre cei 44 de cornuți care au apărut în fața publicului în răstimp de o săptămînă la Madrid, numai șase îndeplineau condițiile de vîrstă și greutate și nici unul nu dăduse semne de curaj. Și — după cum sublinia recent Antonio Diaz-Canabate,

cel mai reputat expert spaniol în ale tauromahiei, «vîrstă și agresivitatea taurului sint esențiale. Fără ele nu există nici risc, nici artă adevărată». Un alt expert, Vicente Zabala, arunca anatema în «Nuevo Diario» asupra întregii bresle a coridelor, acuzînd-o că își dezonorează profesiunea: «Voi, impresari, toreadori, crescători de vite, autorități, toți cei care țineți în mîini frînele spectacolului, sinteți aceia care compromițeți fiasta».

Gestul singular al primarului din Sevilla, care a suspendat o coridă întregă pentru că taurii nu îndeplineau condițiile cerute, s-a bucurat de un ecou uriaș — ogîndînd dorința publicului și specialiștilor ca regulamentul luptei să fie strict respectat, chiar dacă aceasta s-ar solda cu pierderi materiale. Căci, și aici am ajuns la cheia problemei, criza coridei e determinată de transformarea acestei mîndrii naționale a Spaniei într-un mare business. Boom-ul turistic înregistrat în ultimii ani în Spania — o admirabilă «piață de desfacere» pentru luptele cu tauri — poartă o bună parte din vină, stimulînd setea de bani a managerilor, proprietarilor de arene, crescătorilor de tauri și toreadorilor. Creșterea numărului coridelor — în 1968 pe arenele Spaniei au fost uciși 6 012 tauri, în raport cu 4 000 în 1965 — este în tot mai flagrantă disproporție cu posibilitățile fermelor de a oferi animale corespunzătoare. De aici, apariția unor tauri prea puțin feroși. Iar toreadorii sint fie foarte mulțumiți că au de-a face cu asemenea adversari, fie pretînd — ca să-și facă meseria în spiritul bunelor tradiții ale tauromahiei — să fie recompensați, la ospățul general, cu o porție mai consistentă.

Și de vreme ce însuși Manuel Fraga Iribarne, ministrul spaniol al informațiilor și turismului, a deplîns public criza coridelor și a făgăduit măsuri pentru ameliorarea situației, lucrurile se parecă au ajuns destul de departe.

Delia ȘTEFAN

CRONICA DE TREI SECADE

PIS-PIȘ

Cam intrigat, savanții constată că măsurătorile făcute de pe navele circumlunare nu coincid. Pozițiile multor cratere lunare se schimbă de la o revoluție la alta a vehiculului aflat pe orbită. Se presupune că eroile vin din eroare omenească, ceea ce e ușor cînd studiem chiar corpuri inumane. Se bănuiește că de vină poate fi chiar poziția navei între două revoluții. Se exclude posibilitatea ca înseși craterele lunare să se fi deplasat între două măsurători. «E o ipoteză îndrăzneată, dar cunoștințele noastre asupra geografiei lunare ne permit s-o excludem» — zic savanții. De ce? De unde atîta siguranță în cunoștințele noastre lunare, cînd cunoștințele asupra Terrei nu ne-au împiedicat să vedem clar deplasări de cratere, de guri de foc, de tunuri și prăpăduri,

de cratițe, de cicloane și falfurii, de-a lungul și de-a latul geografiei și istoriei? Nu mai e nimic îndrăzneț în a crede că pe Lună craterele se mișcă tîptil-tîptil, piș-piș, făcînd fiș-fiș, ca răspuns la cîinii care latră hau-hau pe Terra. Craterele lunare, domnii mei, sint și ele oameni...

HUSA ȘI SALTEAUA

Încet-încet, din toată afacerea Marcovici nu vor mai vieți decît amănuntele, așa cum unui mort îi mai crește o vreme barba. Victima se va topi definitiv, enigma se va trage în mister și lumii îi vor rămîne cîteva obiecte la care se va uita expert în perplexitate. La ora actuală, de pildă, se bucură de o mare atenție salteaua, somiera și husa din apartamentul principalului inculpat, Marcantoni. Cadavrul era învelit într-o husă din plastic, marca Treca. Cu o minuție înfricoșătoare s-a descoperit că acasă la Marcantoni dormea o saltea a căreia husă purta aceeași marcă. Ca să se ajungă la această revelație foarte importantă, s-au examinat cu o minuție nu mai puțin înfricoșătoare 300 000 de bonuri de comandă, facturile și borderourile

de livrare ale magazinelor Treca și s-au audiat 1 200 de persoane. S-a determinat precis că dintre toți cumpărătorii de huse și saltele Treca, doar Marcantoni cunoștea pe Marcovici. Se merge mai departe și un expert e chemat să studieze următoarea problemă: constatîndu-se că husa Treca a cadavrului era mai scurtă decît salteaua Treca a inculpatului, cine dacă nu timpul să fi scurtat husa sau să fi lungit salteaua? Căci — după cum se știe — obiectele au și ele viața lor în timp, scurtîndu-se, lungindu-se, ferfenîndu-se etc., etc. Opera timpului după o crimă, după o agresiune, după o fărdelege poate fi mult mai tulburătoare și mai importantă decît crima. Dar nu ne gîndim la timp, la ceea ce face timpul cu noi și cu obiectele noastre, decît atunci cînd avem de măsurat huse și saltele însingurate. E metoda noastră neștiințifică de a lega spațiul de timp, de a fi einsteinieni din roman polițist în roman polițist. Ajungem la ceva adevăr și la amănuntele lui doar cînd unul îl omoară pe altul. Bine și așa. Numai de-am ajunge o dată...

Radu COSAȘU

Batalionul II al regimentului grăniceresc românesc din Năsăud opune o dirză rezistență trecerii armatei franceze, în frunte cu Napoleon Bonaparte, la puntea de la Arcole (desen de Carle Vernet, după o stampă a lui Duplessis Bertroux).

GRĂNICERII NĂSĂUDENI ȘI NAPOLEON BONAPARTE PE PUNTEA DE LA ARCOLE

În presa de pretutindeni, dar mai cu seamă în cea franceză, au apărut și apar numeroase reportaje, articole, studii și documente privind viața și activitatea lui Napoleon Bonaparte, de la a cărui naștere se împlinesc anul acesta două veacuri. În războaiele pe care «micul caporal» le-a purtat împotriva Austriei, el a avut nu o dată, ca adversar, unități militare alcătuite numai din români transilvăneni. Dintr-acele confruntări, cea care a stîrnit admirația viitorului împărat al Franței este cunoscută în istorie sub numirea de «Bătălia de la Arcole» despre care ne propunem să scriem în cele ce urmează.

Începînd din a doua jumătate a veacului al XVIII-lea, Austria a creat de-a lungul frontierelor ei sud-estice, din Banat și pînă în nordul Moldovei, mai multe regimente de grăniceri, alcătuite fie numai de români, fie numai de secui. Printre acestea se numără și regimentul II de grăniceri români, cu sediul la Năsăud, care avea un efectiv de 3 420 de oameni repartizați în 3 batalioane. Toți ostașii proveneau din 44 comune cuprinse între Năsăud, Bistrița și Rodna.

Ca locuitori ai Transilvaniei, rînd pe rînd voievodat, regat, principat independent, principat al imperiului habsburgic și, în cele din urmă, parte integrantă în monarhia austro-ungară, năsăudenii erau obligați să satisfacă serviciul militar și să răspundă la toate mobilizările. Încadrarea în regimete proprii le-a creat, aparent, o stare de independență. Ei își puteau păstra astfel pămînturile, iar serviciul militar îl satisfăceau acasă, «cu o mîină pe armă și cu alta pe plug». Starea grănicerilor a fost o veșnică ispită pentru iobagii asupra. Regimentele de graniță îi aduceau mereu aminte că ridicarea din iobăgie este posibilă.

Spre a scăpa de șerbie, năsăudenii au îmbrățișat deci, în corpore, meșteșugul armelor. Ei nu puteau bănuși cu ce valuri de sînge aveau să plătească iobăgia astfel

Un descendent al «cătanelor negre», cu steagul regimentului grăniceresc românesc din Năsăud.

răscumpărată.

Într-adevăr, în 1779 regimentul II de graniță din Năsăud a fost deplasat în Austria și a participat în bătălia de la Troppau. În anul 1788 a luptat împotriva turcilor.

În epoca războaielor napoleoniene, regimentul II grăniceri — Năsăud a lăsat paza graniței invalizilor și recruților, pornind în etape spre cîmpurile de luptă ale Occidentului. Începutul l-a făcut batalionul I de sub comanda locotenent-colonelului Stoianciuc. El a fost dus pe frontul de la Rîhn și a primit botezul focului în ziua de 23 august 1793. De atunci și pînă în 1801 batalionul a participat la zeci de bătălii, fiind elogiat de comandamentul suprem care l-a numit «perla armatei».

În bătălia de la Lorsch (1795) a căzut căpitanul Ion, fratele cronicarului Gh. Șincai.

Batalionul II a fost trimis pe cîmpurile de luptă din Italia, în septembrie 1797. Faptele de arme cele mai glorioase le-a săvîrșit apărînd puntea de la Arcole.

Iată cum descrie cronicarul ardelean întîmplările de atunci: «În acele zile, batalionul al II-lea a avut de susținut una din luptele cele mai feroase și mai eroice, încît este oarecum a le compara cu cea ilustrată bătălia de la Termopile. În Arda Veneției, batalionul a fost comandat ca să apere tocmai porțiunea cea mai importantă din toate».

Cronicarul reține că «la Arcole» pe frînci i-a comandat însuși Napoleon Bonaparte și că frîncii, pătrunși de însemnătatea podului, «loviră asupra românilor cu mare furie».

Cu toate atacurile des repetate împotriva lui, batalionul grănicerilor năsăudeni a rezistat trei zile și a făcut 350 prizonieri. Mulți dintre ofițerii lui și 135 soldați au pierit lingă pod. Alți 653 oameni de trupă, împreună cu Meheșiu, au fost grav răniți, iar un căpitan și 45 soldați au fost luați prizonieri. În zilele ce au urmat după bătălie, dintre soldații răniți au murit 260.

Cei care au rezistat pe pod pînă în clipa cînd Napoleon s-a avîntat cu steagul în frunte, îmbărbătîndu-și astfel soldații și determinînd de fapt victoria, au fost steagurii Reu și sergentul Gavrilu.

Faptele de vitejie ale batalionului II au fost evidențiate nu numai de comandantul armatei austriece ci și de Napoleon. În raportul său către Directorat, el semnalează că soldații care l-au reținut la Arcole timp de 3 zile contraatacau rîcnind: «Dai, ma» (dă-i, mă) și «dați bene, fețiori» (dați bine, feciori). A mai precizat că «numai rezistența ce a întîmpinat-o din partea apărătorilor de la Arcole l-a adus în imposibilitatea de a impresura și nimici pe adversarii și că «acel batalion a fost cel mai viteaz din toată armata austriacă».

În afară de Arcole, batalionul a luptat la Rivoli, după care a fost strămutat în Renania și a căzut prizonier cu ocazia capitulării întregii armate austriece la Ulm, în 1805.

Războaiele imperiului austriac cereau noi și noi contingente pentru cîmpurile de luptă. De aceea în 1796 a părăsit regiunea Năsăud și batalionul III de sub comanda căpitanului Buhaciu. El a făcut mai întîi un cantonament la Sebeș, pentru instruire, după care a pornit în marș forțat spre Italia. Împreună cu batalionul II a luptat la Rivoli acoperîndu-se de glorie militară.

Semnalăm aci faptul de o importanță excepțională că năsăudenii care au căzut prizonieri în diferite bătălii au fost ridicați răniți de ambulanțele franceze sau au căzut în captivitate, au fost duși în Franța la munci agricole. Ei au venit acasă influențați de ideile revoluției franceze.

Deși în vitrega lor istorie românii transilvăneni au fost constrînși să lupte sub steaguri străine, au dat întotdeauna dovadă de un excepțional curaj, au fost elogiați și cîtați pe ordine de zi, făcîndu-se astfel vrednici de ceea ce se putea vedea scris pe steagurile Cîmpiei Libertății de lingă Blaj, la 3/15 mai 1848: «VIRTUS ROMANA REDIVIVA».

Corneliu ALBU

17

de Felicia ANTIP

filmul de televiziune a pășit cu dreptul

Aș vrea să găsesc alte cuvinte, alte modalități de expresie decît cele pe care le folosesc în mod obișnuit în cronici, pentru a scrie despre filmul de televiziune «Lume, lume». Ni s-a spus că evocarea Mariei Tănase va dura 26 de minute. Puțin, infinit de puțin, dacă judec după dorința — rareori resimțită în fața micului ecran — ca admirabilul spectacol să nu se sfîrșească, să nu se rupă vraja, să nu ne despărțim de lumea vie, plină, întreagă, a cîntecului ei. N-aș îndrăzni să încerc să-mi exprim gîndurile nici într-un stil metaforic, căci bietele mele metafote verbale ar fi sărace, lipsite de forță de sugestie, în umbra metaforelor cinematografice atît de inspirate alese de Andrei Brădeanu și Mircea Gheghinescu. S-au apropiat cu respectuoasă și ardentă iubire de creația unică a marii artiste, i-au pătruns esența și au descoperit echivalențe sau proiecțiuni plastice pentru cele mai subtile modulații ale spiritului ei atotcuprînzător. Începînd cu caleidoscopul «lumii trecătoare», ale cărui imagini se succed în ritmul inimii și al cîntecului cu filozofia lui fatalistă, filmul sugerează toate ipostazele acestei vieți în care «unul naște, altul moare». Și de la limba pendulei care înscrie cîntecul de leagăn în tic-tacul lui etern, pînă la brazii tineri și bătrîni, trăsniți la întîmplare, fără nici o noimă dar implacabil, sărutul nesfîrșit al celor ce iubesc și nu «lasă», jocul mereu la fel și mereu altul al Ciulendrei, spaima de bătrînețe, intruchipată de o femeie superbă, pe al cărei chip sînt aplicate riduri de frescă — totul slujește cîntecul Mariei. Pur, desăvîrșit, într-o înregistrare impăcabilă, el poruncește și justifică fiecare gest, fiecare mișcare. «Lume, lume» este un succes absolut al televiziunii noastre. Andrei Brădeanu și Mircea Gheghinescu au dovedit că au ce spune și știu s-o spună într-un mod desăvîrșit.

Nu întotdeauna filmul de televiziune îmbracă o asemenea haină strălucitoare, de zile mari. Uneori vine către noi atît de modest, atît de discret, încît doar din întîmplare îl recunoaștem: «Realitatea ilustrată» de duminică 25 mai a cuprins un reportaj cinematografic pe o temă în care senzaționalul a devenit îndeobște banal și cam plicticos: viața circului. Numai că de data aceasta n-am fost invitați să primim spre arenă. Ne-am plimbat în preajma ei, ziua, cînd nu sclipește neonul, cînd nu există costume cu paiete, cînd oamenii trăiesc și muncesc obișnuit, prozaic, uneori extenuant. Și dacă n-ar fi intervenit, după mulți metri de peliculă, două-trei replici pe românește, am fi crezut poate că acest reportaj de calitate a fost produs de unul din studiourile străine pentru care ciné-vérité-ul nu mai are secrete. Așa, ne-am dat însă seama că am văzut secvențe anume filmate de Tudor Eliad pentru prima sa «Realitate ilustrată».

Și pentru că veni vorba de această emisiune tinărară, făcută de oameni tineri (mi se spune că și Dan Neculescu și Tudor Eliad sînt foarte tineri), aș vrea să-i rog să facă uz cu încăpăținare de cea mai frumoasă prerogativă a tinereții: să fie intransigenți. Să nu cedeze pentru nimic în lume presiunii celor ce ar vrea ca «Realitatea ilustrată» să reintre în șablonul vechilor magazine duminicale, să nu se simtă obligați să-i dea lui Nat King Cole (pentru prima oară văzuți la noi) o replică oarecare, pentru că nu ar avea cum, să nu introducă iar bancurile nesărate, pentru că «fără umor nu se poate». Dar dacă le va spune cineva că două secvențe scurte fac mai mult decît una lungă-lungă, să-l creadă și să-l asculte.

Televiziunea a început nu numai să facă filme bune, dar și să ne vorbească bine despre filme. Actualitatea cinematografică de duminică dimineața e inteligent concepută și împărțită pe rubrici. Nu i se poate cere să se ridice în fiecare din compartimentele sale pînă la farmecul și eleganța replicii «bonome» date de Nina Cassian adeptelor modei anti-Lelouch. Dar nici pînă la nivelul prezentării actuale a unor dintre ele nu-i permis să coboare. Hai să spunem că am accepta ca textul să fie citit de cineva care se poticnește sistematic la fiecare trei cuvinte. Că trecem și peste neobișnuita concentrare de nume străine stilicite îngrozitor. Dar cînd în loc de comper se rostește cu afectare subburbană «comper», ne vine să ne astupăm urechile și să renunțăm cu totul la asemenea informare «culturală». Nu se poate oare asigura acestei emisiuni binevenite o prezentare cît de cît corespunzătoare?

*Tensiunea electrică a rețelei
nu corespunde aparatelor electrice
pe care le aveți?*

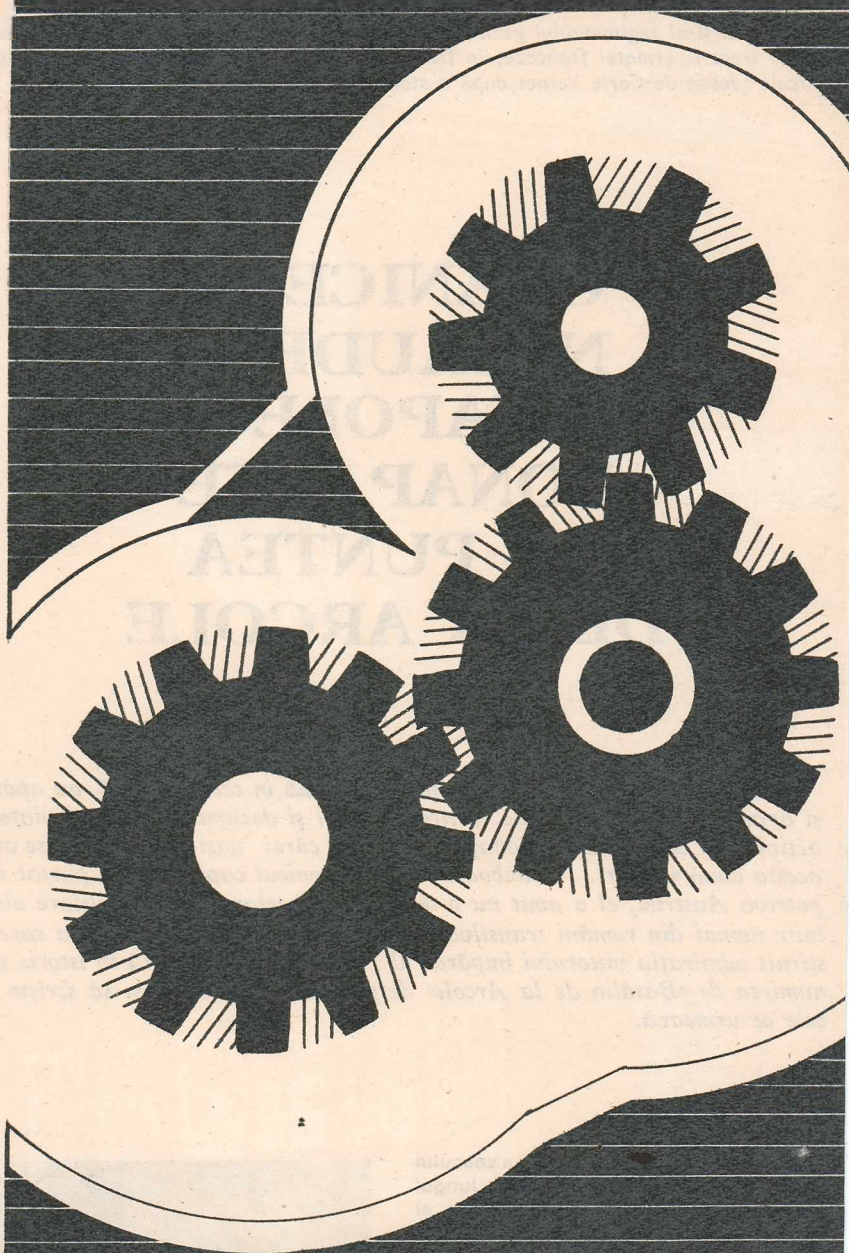
● Cooperativa

ELECTROBOBINAJ

**vă oferă noul tip
de autotransformator de 250 VA —
pentru ridicarea tensiunii
de la 120 la 220 V.
Prețul lei 200.**

UZINA MECANICĂ DE MATERIAL RULANT - BRAȘOV

str. Hărmanului nr. 51, telefon 24550, 24551

U.M.M.R.-Brașov

- execută reparații de automotoare și locomotive-diesel de manevră;
- construiește utilaje industriale pentru întreținerea căilor ferate;
- fabrică piese de schimb, în serii mari și mijlocii, pentru calea ferată.

Miercuri dimineața s-a înapoiat în Capitală delegația Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., care a participat la Consfătuirea internațională a partidelor comuniste și muncitorești de la Moscova. Cu același avion s-a înapoiat tovarășa Elena Ceaușescu, care, împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut o vizită în R.S.S. Estonă și R.S.S. Letonă. La sosire, pe aeroportul Băneasa, delegația a fost întâmpinată de conducători ai partidului și statului, precum și de mii și mii de locuitori ai Capitalei. La coborârea din avion, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți membri ai delegației au fost salutați cu aplauze puternice și urale îndelungate. Exprimându-și adevărată deplină la politica internă și externă a partidului nostru, cei peste zece mii de bucureșteni aflați pe aeroportul Băneasa scandează minute în șir: «P.C.R. — Ceaușescu».

Primirea entuziastă, făcută de populația Capitalei delegației Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a transformat într-o nouă și impresionantă manifestare a atașamentului întregului nostru popor față de Partidul Comunist Român, a deplinei aprobări date de către oamenii muncii activității delegației P.C.R.

REPORTAJ DE ȘAPTE ZILE

COPERTA NOASTRĂ

Fata și lacul,
Fotografie de Elena GHERA

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

A VENTURA CEA DE TOATE ZILELE

În urmărirea gulf stream-ului

Marele curent care, pornind din strimcoarea Florida, își poartă apele calde de-a lungul coastei estice a continentului nord-american și apoi de-a curmezișul Atlanticului, pînă se pierde în Oceanul Înghețat de Nord, e cunoscut de mult. L-a descoperit prin 1513 un spaniol pe nume Alaminos, iar Benjamin Franklin avea — se spune — o hartă a Gulf Stream-ului întocmită în secolul XVII pentru uzul marinarilor. De-a lungul a peste patru veacuri și jumătate de cînd oamenii au aflat de existența lui, curentul care modifică clima Europei occidentale și care și-a dovedit importanța și în alte domenii — navigație, pescuit etc. — a fost studiat destul de amănunțit. Niciodată însă în felul în care o face acum Jacques Piccard...

Dacă numele fizicianului elvețian Auguste Piccard a rămas legat nu numai de batiscaful construit de el, ci și de prima explorare a spațiului stratosferic, Jacques Piccard, fiul său, s-a consacrat în întregime cercetării tainelor lumii submarine. Acum se lansează în cea de-a doua lui mare experiență, de un gen pe care l-am putea numi «știință-aventură», urmărind de astă dată cercetarea Gulf Stream-ului. Pentru a-l cunoaște mai bine, Jacques Piccard coboară în chiar adîncul lui și, timp de aproximativ patru săptămîni, îi va urma drumul aproape 3 000 de kilometri, de-a lungul coastei americane. «Este cea mai cuprinzătoare cercetare a Gulf Stream-ului întreprinsă pînă în prezent» — se apreciază într-un articol consacrat experienței Piccard de «New York Herald Tribune».

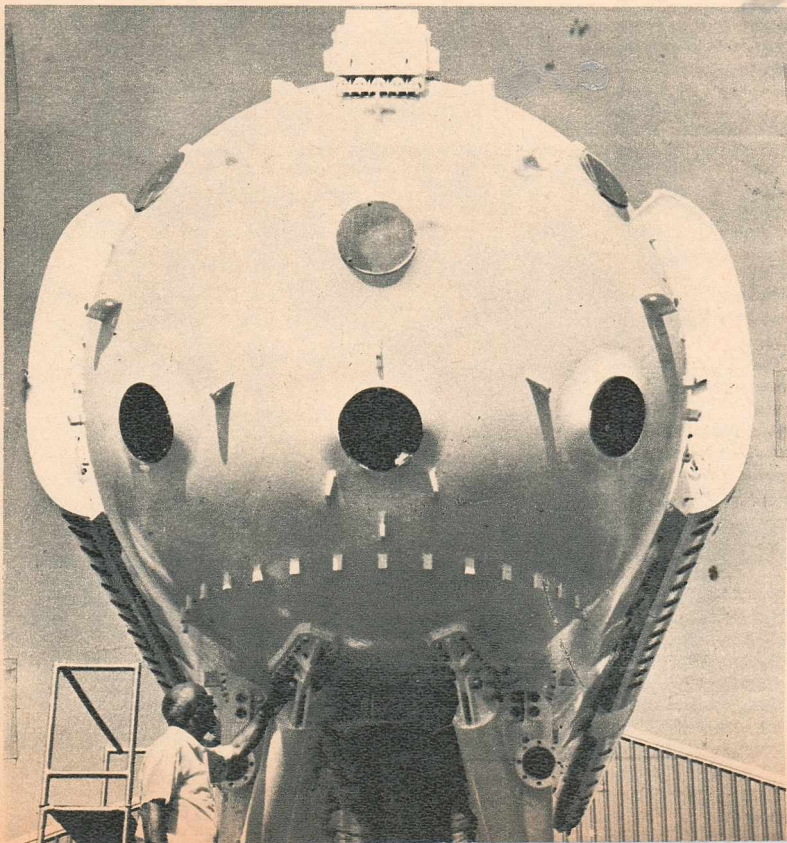
Echipa de pe «Ben Franklin», mezoscaful special conceput de savantul elvețian în vederea acestei expediții, cercetează proprietățile biologice, chimice și fizice ale apei și mai cu seamă problemele acustice ale Gulf Stream-ului în diversele sale straturi, coborînd la fundul oceanului și ridicîndu-se pînă aproape de suprafață. Adin-

cimile pe care le va atinge variază între 150 și aproape 700 de metri. Din acest punct de vedere expediția este considerată cu mult mai plină de pericole decît deplasările la bordul submarinelor militare, care nu coboară decît la cel mult 400 de metri. În cazul unei ciocniri cu vreo epavă sau al unei avarii survenite la peste 180 metri adîncime, vasul care-l însoțește pe «Ben Franklin» la suprafață nu-i va putea fi de nici un ajutor.

Cei șase oameni de la bordul mezoscafului nu au de înfruntat numai primejdiile expediției, ci și durata ei. Submersibilul a fost astfel construit încît să poată rămîne pe fundul apei șase săptămîni, dar — recunoștea Jacques Piccard înainte de plecare — «după cinci săptămîni ne vom simți destul de prost». Felul în care se vor comporta cei șase oameni nevoiți să trăiască și să lucreze în condiții de izolare și mare tensiune nervoasă, împărțind între ei un spațiu extrem de limitat, va furniza la rîndul lui date pe care NASA le consideră interesante pentru viitoarele expediții spațiale. Drept care, respectiva instituție are printre membrii echipei de pe «Ben Franklin» un reprezentant propriu, pe cercetătorul Chester May. De altfel, aparatele de filmat și fotografiat cu care este înzestrat mezoscaful nu înregistrează numai imagini ale lumii submarine: două camere, montate față în față, se vor declanșa la fiecare două minute, surprinzînd pe peliculă pe membrii echipei. S-a calculat că la capătul călătoriei ei vor fi fost fotografiați de nu mai puțin de aproximativ 43 000 de ori. Pe drept cuvînt, cutezătorii de pe «Ben Franklin» se vor putea atunci mindri că au fost «cei mai fotografiați oameni din lume», superlativ ce le-a fost atribuit, probabil fără intenția de a le minimaliza meritele, de un ziarist american.

D.S.

Mezoscaful «Ben Franklin», conceput de Jacques Piccard și construit de societatea americană «Grumman Aircraft Engineering Corp».

cu cîntece și dansuri

La Electrecord vor fi imprimate o serie de discuri cu manifestări reprezentative pentru cultura muzicală românească din ultimii 25 de ani. Opere muzicale de netăgăduită valoare artistică aparținînd diferitelor regiuni ale patriei și provenind din creația folclorică sau cultă, fac obiectul înregistrării lor pe discurile închinată Congresului al X-lea al P.C.R. Un număr de 3 discuri speciale sînt, de asemenea, pregătite în cinstea aniversării a 25 de ani de la eliberarea patriei. Iubitorii poeziei au prilejul unei întîlniri originale cu poeții preferați, T. Argezi, Mihai Dragomir, Jebeleanu, Cicerone Theodorescu și alții, recitînd propriile lor versuri, prin inter-

mediul discului «În lectura poezilor». «Cîntece de masă» și «Viața copiilor», alte două discuri în curs de apariție, sînt alcătuite din piese interpretate de mari ansambluri corale (primul) sau piese de o largă diversitate tematică și compo-nistică exemplificatoare pentru legăturile strînse ale pionierilor cu școala, organizația, activitatea sportivă, turistică etc. (al doilea).

Pentru prima oară, Ansamblul armatei execută lucrări de compozitori români (Vidu, Cucu, Danga, Sarchizov, Mendelsohn ș.a.) înregistrate pe un disc destinat exportului. Ansamblul «Perinița», prezent și el în activitatea editorială a Electrecordului, își continuă binemeritata faimă cucerită peste hotare pe calea unui disc antologic de cîntece și dansuri populare sau prelucrate de către compozitorii noștri.

F 03

La apelul telefonic «Cum întîmpinați Congresul al X-lea al P.C.R. și cea de-a 25-a aniversare a eliberării patriei» ne răspund cîteva instituții de artă, teatre (dramatice, lirice, păpușărești), ansambluri de cîntece și dansuri.

Teatrul de marionete și păpuși «Țîndărică» — tov. Rodica Brăiescu — secretar literar.

Printre numeroasele manifestări culturale pe care le oferim celor mici în sălile noastre din Calea Victoriei și Academiei, sau, vara, în numeroasele tabere în care aceștia își petrec vacanța, merită a fi consemnat spectacolul «La fagul cu frunza lată». Aflată în pregătire sub regia lui Ștefan Lenkisch această baladă populară va ilustra, sperăm, cu un mare suflu de epicitate, figura legendară a eroului Mihai Copilul. Păpușile aparțin Ellei Conovici, iar decorurile, Mioarei Buiescu.

Teatrul de stat din Tirgu Mureș — tov. Fodor Zeno — secretar literar.

Teatrul nostru pregătește două piese: «Croitorii cei mari din Valahia» de D.R. Popescu — secția română și «Suro-

rile Boga» de H. Lovinescu — secția maghiară. Totodată, în cadrul decadelor artistice aflate în curs de efectuare de către C.S.C.A.-Tg. Mureș, colectivul teatrului va susține un spectacol de poezie militantă.

Opera de stat din Iași — tov. Grimberg, director adjunct.

Printre proiectele noastre privind activitatea artistică a lunilor viitoare, proiecte aflate în faza definitivării, vă transmitem următoarele titluri de opere care vor deveni, credem noi, tot atîtea spectacole: «Stejarul din Borzești» — Th. Bratu, «Sînge vienez» — J. Strauss, «Bărbierul din Sevilla» — G. Rossini, «Lăsați-mă să cînt» — Gh. Dendrino. Opera din Iași va face un turneu prin orașele P. Neamț, Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Ansamblul sîrb de cîntece și dansuri din Timișoara se află în turneu la Băile Herculane. Din ceea ce ni se relatează reținem faptul că membrii acestui colectiv artistic au pregătit încă la 12 iunie (ziua premierei) un spectacol intitulat «Timișule apă lină» alcătuit din momente folclorice aparținînd populației bănățene (români, germani, maghiari și alte naționalități). În continuare, ansamblul va susține încă un turneu la Orșova, Oravița etc.

N. IANCU

sala pașilor pierduți

NOAPTEA CEA MAI LUNGĂ a lui Gheorghe Ungureanu (din Preajba-Teleorman) și Constantin Alexandru (din București), a fost cea de 14/15 aprilie 1969. Echipați cu 22 de chei potrivite, bomfaier și mănuși, au spart, unul după altul, cinci magazine apropiate, trei fiind situate chiar în același imobil — Piața Sf. Ștefan nr. 8. Paza contractuală, pe unde o fi dormit?

ÎN ANUL 1949, Vasile Dobre din Săceni-Teleorman a descoperit... geografia. Adică, un imprimat necompletat de diplomă de absolvire a Universității din Cluj. Ștampila și-a confecționat-o singur. Cu patalamaua fabricată în laboratoarele proprii el a explorat timp de 20 de ani statele de funcții ale școlilor. Nici o inspecție nu a remarcat că pregătirea profesorului consta, de fapt, în 7 clase, 6 luni pentru fals și 2 ani pentru delapidare.

CĂ, FIIND în stare de ebrietate, Costel Marin și Alexandru Lungu au furat un butoi cu 119 kg de... castraveți murăți, mai e de înțeles. Erau mahmuri și acreala stinge focul. Dar cum era și ce avea de stîns gestionarul unității nr. 178 a I.L.F.-București cînd a lăsat marfa pe trotuar?

SCRISOAREA pe care a încercat să o expedieze arestata Angela Kühn: «Dragă Elena. Nici nu am crezut că poți să fii așa de ordinară să declari despre mine la poliție atîtea... dacă te prind te înnebunesc din bătaie... Acuma am văzut ce înseamnă prietenele». Chiar, ce înseamnă... «prietenele»? Răspunsul îl aflăm în declarațiile Angelei Kühn — «am ocupat cu practicarea prostituției, începînd din luna august 1968, cînd am cunoscut-o pe numita...» — și Elenei Răfăilă — «...am cunoscut în barul de zi «Ambasador» pe numita Kühn Angela, care s-a așezat la aceeași masă...» — urmează relatarea unui lung șir de alte aventuri ale celor două femei, ale altor «prietene» comune. Acum le-a mai rămas doar răfuiala prin bilețele, greu de expedit din detenție.

Serriu ANDON

de la un județ la altul — vorbesc faptele!

În ultimele zile ale anului trecut, oamenii muncii din toate județele au răspuns chemărilor la întrecere lansate de conferințele organizațiilor de partid ale Capitalei și ale județului Timiș avînd drept obiectiv realizarea și depășirea planului de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1969, pentru a întâmpina cu înfăptuiri remarcabile cea de-a 25-a aniversare a eliberării patriei și cel de-al X-lea Congres al P.C.R. Colectivele a numeroase întreprinderi industriale, unități agricole consemnează cu mîndrie realizările obținute, își reinnoiesc angajamentele pentru a obține noi succese. De asemenea, sînt consemnate înfăptuirile edilitare și social-culturale din cadrul întrecerii patriotice dintre orașe.

Pitești. La comisia economică a Comitetului județean de partid-Argeș au fost centralizate datele cu privire la îndeplinirea sarcinilor de plan și a angajamentelor luate în întrecere. După cum ne-a informat tov. Gheorghe Nicolae, șeful comisiei, producția globală a fost realizată, pe ansamblul județului, în procent de 101,3 la sută, producția-marfă vîndută și încasată — în proporție de 102,3 la sută, productivitatea muncii s-a realizat cu 14 procente mai mult decît în aceeași perioadă a anului trecut. Peste prevederi au fost obținute produse de aproape 30 milioane lei la producția globală și la peste 51 milioane lei la producția-marfă vîndută și încasată. În mod deosebit se evidențiază colectivele de muncă de la Uzinele de piese auto-Colibași, Uzina chimică-Pitești, Fabrica de confecții-Curtea de Argeș. Merită evidențiate realizările Uzinei de piese auto-Colibași care, în perioada primelor cinci luni din acest an, și-a îndeplinit planul producției globale în proporție de 105,4 la sută, al producției-marfă de 102,3 la sută. În perioada respectivă s-au depășit sarcinile de livrări la export, ce echivalează cu o producție de peste 4 500 000 lei. Se

remarcă în mod deosebit calitatea cutiilor de viteză Estafette, produse pentru export, din care au fost livrate circa 15 000 bucăți. Uzina de piese auto-Colibași și-a creat condiții ca să mărească numărul cutiilor de viteză date la export de la 25 000 la 35 000 bucăți. Un succes remarcabil. Cu toată viteza înainte. Angrenajul funcționează bine.

Buzău. Referitor la industria acestui oraș, Enciclopedia României, apărută înainte de-al doilea război mondial, consemna în volumul doi, la pagina 587: două mori, trei fabrici de spirt, una de zaharicale, una de gheață artificială și alte cîteva întreprinderi mărunte, pe care și locuitorii orașului le-au uitat. Astăzi s-au făcut cunoscute marile întreprinderi ale orașului: Fabrica de zahăr, Uzina de sîrmă și produse de sîrmă, Uzina de prelucrare a maselor plastice etc. Muncitorii și specialiștii din aceste întreprinderi, ca și din celelalte unități industriale din județul de la curba Carpaților, au obținut succese remarcabile în cadrul întrecerii desfășurate în cinstea Congresului. Colectivul Uzinei de sîrmă și produse de sîrmă a produs de la începutul anului peste plan 424 tone sîrmă trasă, 542 tone sîrmă zincată,

495 tone cuie și 210 tone electrozi de sudură. La aceste realizări se adaugă și succesele obținute de celelalte întreprinderi din oraș și din județ. Fabrica de confecții din Rm. Sărat, de exemplu, și-a depășit producția globală cu 950 000 lei, ceea ce reprezintă 64 la sută din valoarea angajamentelor anuale luate în întrecerea socialistă. Pe totalul industriei județului Buzău, producția globală realizată este cu 10,6 milioane mai mare decît prevederile planului, iar marfa vîndută și încasată dată peste plan reprezintă suma de 24,5 milioane lei. Oamenii muncii din județul Buzău continuă întrecerea pentru realizarea angajamentului anual: depășirea volumului producției industriale cu 22 milioane lei. Succes!

Timișoara. Orașul grădinilor și al florilor devine din ce în ce mai frumos. După cum ne informează tov. Pavel Dudaș, șeful corpului de inspectori de la Consiliul popular județean, numai pentru amenajarea și extinderea spațiilor verzi au fost făcute lucrări în valoare de 13 milioane lei, iar pentru întreținerea parcurilor și a zonei florale — de 8 300 000 lei. Podoaba verde a orașului s-a mărit prin plantarea a 30 000 arbori și arbuști de ornament. Trebuie consemnate amenajările zonei florale în cartierul Cirvolațiunii, unde s-a construit un nou micoraion, ca și noul cartier din zona Topografilor. Au fost înfrumusețate traseele de intrare în oraș dinspre Receaș și Arad. În total, pe județul Timiș din cele 638 apartamente prevăzute a se construi s-au realizat 278 și sînt condiții să se îndeplinească angajamentul luat. De asemenea, s-au făcut 13,2 km modernizări și asfaltări de drumuri din cei 38 km cît era angajamentul. Prin contribuția în muncă a cetățenilor s-au făcut 117 700 zile față de 359 000 cît prevedea angajamentul. În felul acesta orașele și satele județului Timiș îmbracă haine noi.

„mereu un nou, un alt herlea“

E un obicei mai vechi al baritonului Nicolae Herlea ca de fiecare dată, la întoarcerea sa din străinătate, să-și aranjeze de îndată cu grijă tăieturile cu cronicile ziarelor asupra spectacolelor în care a apărut, fotografiile, afișele, programele de sală.

Astfel l-am găsit și acum în camera de lucru a locuinței sale, preocupat de turneul pe care l-a efectuat în R.F. a Germaniei. Și amintind de ciclul de reprezentații pe care l-a dat de curînd pe scena Operei din Berlinul occidental, cu «Trubadurul», «Traviata» și «Rigoletto», nu ne-a fost de loc greu ca, cercetînd impunătoare colecție cu cronici a artistului, să facem comparații, să ne notăm unele dintre aprecieri. Despre creația sa din «Rigoletto», de pildă, pe scena «Metropolitan Opera» din New York, criticul de artă Louis Biancoli releva: «Herlea a creat un mare Rigoletto». Despre interpretarea aceluiași rol pe scena Operei din Barcelona, cronicarul Juan Guiujoan scria: «În această seară dl. Nicolae Herlea intră în lista memorabililor «Rigoletto» ai lumii». Iar cu privire la aparițiile sale recente de la Opera din Berlinul occidental, criticul B. Klima, în revista de specialitate «Oper und Konzert» din München, sublinia între altele: «Ceea ce Caruso a însemnat pentru Italia sau Șaliapin pentru Rusia, este N. Herlea pentru România. De fiecare dată

întîlnim mereu un nou, un alt Herlea, entuziasmați de ce multilateralitate a nuanțelor de culoare vocală dispune pentru fiecare registru al întinderii sale vocale...»

Referindu-se la spectacolele prezentate în R.F. a Germaniei, Herlea a ținut să sublinieze primirea excepțională ce i s-a făcut, valoarea incontestabilă a partenerilor, cît și a dirijorilor și regizorilor operelor în cadrul cărora și-a dat concursul, în «Trubadurul» avînd ca regizor pe excepționalul Herbert von Karajan.

Sandu NAUMESCU

i.t.i. la bucurești

La ora cînd se scriu aceste rînduri, lucrările seminarului organizat aici, la noi acasă, de Institutul Internațional de Teatrul (I.T.I.) pe tema pregătirii profesionale a tînarului regizor, și găzduit cu har al ospitalității de Teatrul Giulești, se află în momentele sale cele mai intense: alături au putut fi urmărite demonstrațiile studenților noștri, ilustrînd — într-un fel — raportul prezentat de profesorul Radu Penculescu, ieri s-au văzut studiile și exercițiile studenților Universității din Kansas, precum și piesa «Slujba de Crăciun» interpretată de Teatrul din Ostrava, pentru miercuri sînt programate fragmentele montate de Oleg Efremov cu trupa teatrului moscovit «Sovremennik» și cele din spectacolul lui Aurel Manea cu «Anotimpurile»,

joi a fost gîndită ca o zi de vîrf a afirmării tinerei noastre regii — oferindu-ni-se spectacolele lui Andrei Șerban, Anca Ovanetz, Ivan Helmer... Oaspeții de seamă veniți la colocolul I.T.I. — personalități cunoscute ale vieții teatrale internaționale — au fost totodată invitați să ia cunoștință de cele mai reprezentative spectacole ale stagiunii bucureștene, săptămîna aceasta oferînd, seară de seară, o selecție de prestigioase realizări scenice.

Trăim momentul fierbinte al teatrului. După ce a colindat, în această primăvară, diverse orașe ale Europei — bune cunoștințe ale artei teatrale — după ce s-au întors de la Paris și Moscova, Florența, Helsinki și Leningrad, purtînd pe urmele sale trena sonoră a aplauzelor, teatrul românesc a purces la aceasta întîlnire de lucru în care avea să demonstreze, concret, una din realitățile sale cele mai vii, mai caracteristice: existența unei viguroase și talentate regii tinere. Ceea ce vorbește limpede — cum s-a și remarcat de altfel — despre perspectivele optimiste, despre destinele solide ale teatrului românesc.

Seminarul Institutului Internațional de Teatrul, organizat pe tema pregătirii profesionale a tinerilor regizori, a adunat laolaltă în București, precum se vede și din fotografie, generații diferite de oameni ai scenei, din mai multe țări, preocupați cu toții de destinele artei teatrale.

PARTID AL CREAȚIEI

de Dan MARTIAN

Țara întreagă trăiește momente de efervescență și vie activitate politico-socială, de gîndire activă și plămădire conștientă a ceea ce, nu peste mult timp, va fi devenită, cu siguranță, împlinire, istorie. În cel de-al 25-lea an al evului nou socialist — prilej de reflecție, de evaluări și concluzii — realității noastre i se adaugă o nouă și măreață dimensiune: programul elaborat de partid pentru dezvoltarea economiei, a întregii societăți românești în următorii cinci ani și, în linii directoare, pînă în 1980.

Îndeplinindu-și misiunea de a conduce și orienta procesul de ansamblu al construcției socialismului, Partidul Comunist Român — exponent fidel al intereselor vitale ale poporului — a elaborat și propune națiunii, într-o viziune științifică și realistă, linia programatică unitară, atotcuprinzătoare, de dezvoltare a societății noastre, opțiunile fundamentale privind mersul înainte al economiei, științei, învățămîntului și al celorlalte sectoare de activitate, direcțiile principale ce vor caracteriza evoluția relațiilor politice și sociale în patria noastră în anii următori. Se relevă astfel pregnant, și cu acest prilej, o caracteristică mai generală, de durată, pentru activitatea și stilul de muncă al partidului nostru: depina acoperire pe care o au în fapte, în răspunderile pe care și le asumă, funcția de conducere ce-i revine în societate, activitatea de explorare teoretică și de stabilire practică a direcțiilor de dezvoltare în perspectivă a țării, de orientare și dirijare conștientă a procesului complex și multilateral al construcției socialiste. Căci, așa cum afirmă convingător Tezele, «partidul nostru își realizează rolul de conducător în societate nu în mod declarativ, nu prin metode administrative, de comandă, ci prin linia sa ideologică și politică, creatoare, marxist-leninistă, prin activitatea politică și organizatorică intensă a organelor și organizațiilor de partid în toate domeniile, prin munca desfășurată pentru ridicarea conștiinței sociale a maselor, prin legătura strînsă cu clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, cu întregul popor, prin poziția înaintată și exemplul personal al comunistilor în eforturile consacrate înfăptuirii programului partidului».

Ceea ce bucură și impresionează pe fiecare comunist, pe omul muncii, este grija deosebită a partidului pentru viitorul țării, pentru avansul simțitor ce-l vor înregistra, în anii ce vin, progresul și civilizația pe toate plaiurile românești. Documentele fundamentale, ca orientare generală a evoluției economiei noastre, continuarea fermă a politicii marxist-leniniste de industrializare socialistă, ca pivot al progresului general al societății noastre, modernizarea întregului organism economic, continua îmbunătățire a structurii sale. Promovînd înfăptuirea industrializării într-o concepție unitară și de lungă perspectivă, partidul preconizează și în următorii ani ritmuri susținute de creștere a volumului producției, asigurarea priorității ramurilor hotărîtoare ale industriei — energetica, metalurgia, construcțiile de mașini și chimia —, o politică de investiții ample ce vor însuma în viitorul cincinal nu mai puțin de 420-435 miliarde lei.

La temelie progresului economic al țării în următorii ani este așezată asimilarea, în toate ramurile producției materiale, a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, mo-

(Continuare în pag. 7)

DEMOCRATIA LA EA ACASĂ: ÎN UZINĂ

De aproape un an își desfășoară activitatea, în întreprinderile și organizațiile economice de pe cuprinsul țării, comitetele de direcție, organe de conducere în a căror competență intră soluționarea problemelor curente și de perspectivă ale producției.

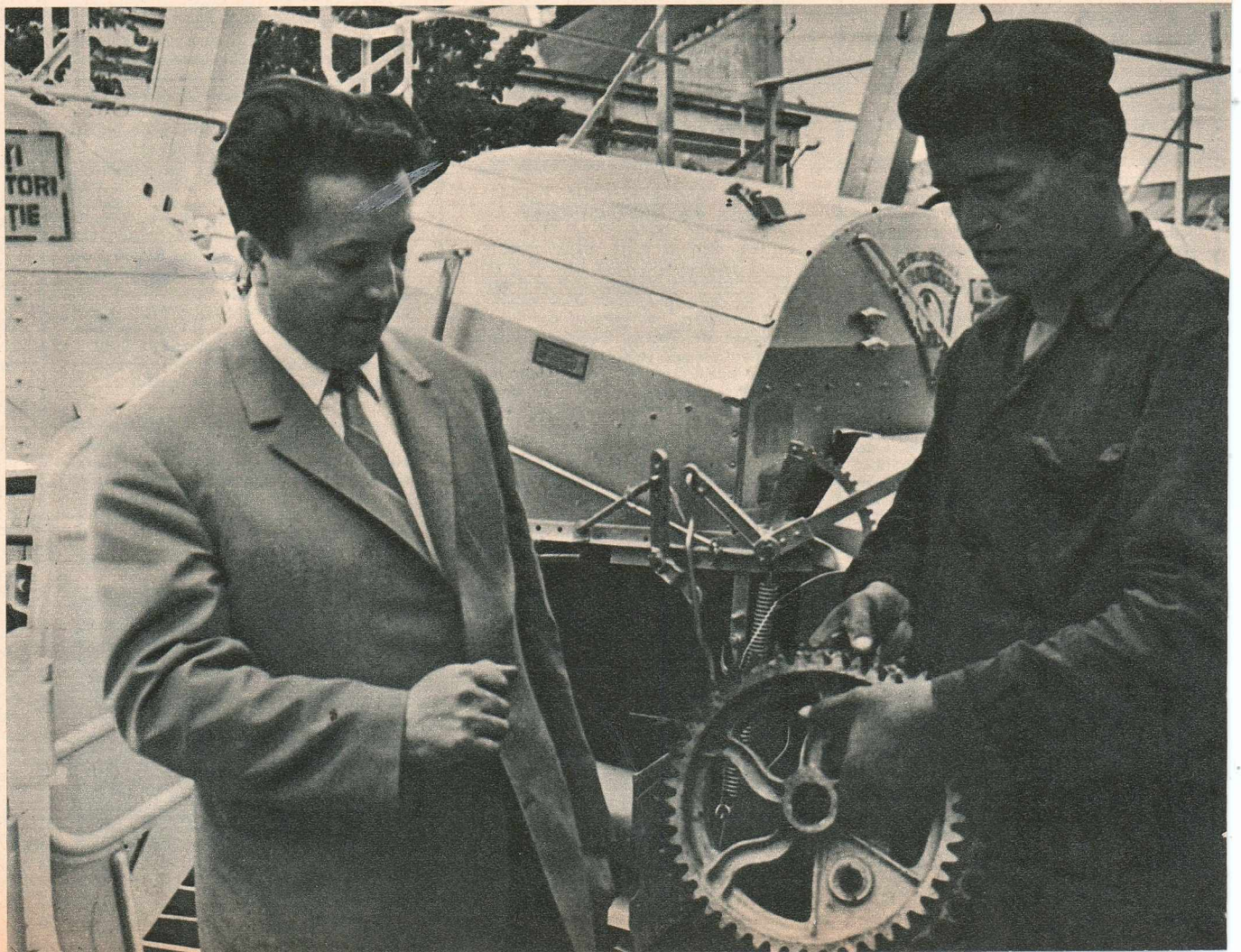
Deși relativ scurtă, această perioadă de timp a permis constituirea unei veritabile experiențe, care reprezintă un nou și amplu capitol în vasta operă de perfecționare a formelor și metodelor de organizare și conducere a producției și a muncii, inițiată și condusă de partid, la care iau parte numeroși oameni ai muncii din cele mai diferite compartimente ale activității productive. În lumina Proiectului de Directive ale Congresului al X-lea al Partidului care stabilesc, cu claritate, liniile directoare de dezvoltare a economiei naționale în viitorii zece ani, rolul comitetelor de direcție în viața întreprinderilor capătă o importanță sporită.

A devenit, de asemeni, evident, în practica muncii, deosebita importanță politică a acestor comitete, ca una din formele în care se manifestă democrația noastră socialistă.

Firește, tabloul realizărilor de pînă acum este îndeajuns de cuprinzător spre a permite o analiză în ordinea de idei a ceea ce mai trebuie făcut pentru ca noile organe de conducere să activeze cu cea mai înaltă eficiență. Este ceea ce ne propunem să subliniem, în cele ce urmează, pe baza investigațiilor făcute de noi în câteva întreprinderi bucureștene.

► În perioada pregătirii fabricației combinei C-12, comitetul de direcție al uzinei «Semănătoarea» a discutat în repetate rânduri problemele pe care le implica bunul mers al acestui produs. Rezultatul: angajamentul luat de a livra, încă în această vară, primele combine din serie, a fost îndeplinit pînă acum ritmic, stadiul actual fiind foarte avansat.

► În fotografie: ing. I. Căpățînă, directorul uzinei, președintele comitetului de direcție, se interesează îndeaproape de bunul mers al producției.

PARTID AL CREAȚIEI

(Urmare din pag. 5)

dermizarea forțelor de producție în scopul valorificării cu maximă eficiență a resurselor materiale și de muncă de care dispune națiunea.

Sînt grăitoare pentru progresele economiei noastre în următorul deceniu prevederile referitoare la nivelul cel vor atinge ramurile de bază ale economiei. Astfel, în 1980 siderurgia va asigura aproape în întregime necesarul de metali al țării; producția de oțel pe locuitor se va apropia de cea obținută în țările puternic industrializate; industria construcțiilor de mașini și chimia vor asigura circa 45 la sută din întreaga producție industrială a țării și vor deveni principalele ramuri furnizoare de mărfuri pentru export; agricultura va dobîndi un accentuat caracter intensiv, asigurînd o creștere însemnată a producției și productivității muncii (la nivelul anului 1975, producția de cereale va atinge 17,5-18,5 milioane tone).

Se va asigura, astfel, accelerarea dezvoltării economice a țării, realizarea celui stadiu al producției materiale care să determine creșterea volumului și dinamicii venitului național, în stare să permită, la rîndul său, îndeplinirea mai plenară a idealurilor socialismului, satisfacerea în condiții mai bune a nevoilor materiale și spirituale ale oamenilor muncii, obținerea unor noi progrese pe calea apropierei României de nivelul statelor cu economie avansată.

Pornind de la dezvoltarea economiei, *programul elaborat de partid deschide noi perspective perfecționării structurale a întregii noastre societăți*; prin politica sa partidul influențează substanțial mersul proceselor sociale, dinamica relațiilor dintre clase, a raporturilor dintre individ și societate.

Este semnificativ faptul că, acționînd în direcția întăririi în continuare a unității social-politice a poporului, partidul militează pentru crearea cadrului social, a premiselor obiective și subiective, în scopul lărgirii și accentuării democratismului orînduirii noastre, a manifestării și mai viguroase a esenței sale umaniste. În acest sens partidul trasează drept obiective majore, în perioada ce urmează, sporirea rolului clasei muncitoare în conducerea societății, în organizarea economiei naționale, în perfecționarea activității întreprinderilor, dezvoltarea activității social-politice a maselor țărănești în scopul participării lor efective la conducerea treburilor agriculturii, a întregii societăți, atragerea largă a oamenilor de știință și cultură la soluționarea problemelor activității economice și culturale, la conducerea statului. Tezele Comitetului Central precizează că *partidul nostru, conducînd nemijlocit procesul de dezvoltare a democrației socialiste, va asigura intensificarea participării tuturor categoriilor de cetățeni la dezbaterile și elaborarea politicii interne și externe, la adoptarea celor mai importante decizii și măsuri privind evoluția societății, astfel ca progresul României să fie în tot mai mare măsură expresia contribuției colective a întregii națiuni.*

Pe baza maturizării în continuare a orînduirii noastre socialiste vor evolua într-o direcție tot mai plenară astfel de fenomene și procese sociale, cu rol de forță motrice deosebită în accelerarea progresului țării, cum sînt cimentarea pe mai departe a unității social-politice a clasei muncitoare, țărânimii, intelectualității, a oamenilor muncii români și de alte naționalități, a întregului popor; creșterea rolului și a atribuțiilor statului în organizarea și conducerea vieții sociale, continua perfecționare a întregii sale activități; adîncirea continuă a democrației socialiste, afirmarea puternică a normelor și practicilor democratice în munca și viața poporului nostru, care să asigure crearea celor mai favorabile condiții pentru manifestarea nestingherită a personalității umane.

Documentele pentru congres scot în

Acomodarea, greutatea inerente ale începutului... Nu putem merge mai departe fără a menționa această cauză a primelor stîngăcii, a primelor erori. Ar fi nerealist să uităm că terenul pe care au acționat, în primele luni, comitetele de direcție (care sînt organe colective de conducere) purta vizibil amprenta deprinderii de a se considera că, în ultimă instanță, decizia este un act individual. Al directorului, al inginerului șef, al celorlalți factori care poartă răspunderea bunului mers al producției.

Ar fi, de asemenea, nerealist să se creadă că această optică a fost depășită pretutindeni și în cele mai mărunte detalii. Actul colectiv de conducere presupune elaborarea unui stil propriu de muncă, a unor metode adecvate. Eficiența fiecărei acțiuni întreprinse cere ca răspunderile să fie precis delimitate, ceea ce implică necesitatea ca fiecare compartiment de conducere să-și aibă, de la început, sfera și gradul său de autoritate riguros stabilite. S-ar putea spune că, în prezent, aceste deziderate au fost soluționate de comitetele de direcție?

În general, cei care au răspuns la ancheta noastră acordă acestei întrebări un răspuns afirmativ. Într-adevăr, organizarea rațională a întreprinderilor, pe baza unor organigrame bine întocmite, care să includă compartimentele vitale ale producției: cercetarea și dezvoltarea, producția, sectoarele comercial, financiar, personal, înlătură multe neclarități cu privire la rolul și atribuțiile membrilor comitetelor de direcție. Astfel, fiecare compartiment al întreprinderii are cel puțin un reprezentant în comitetul de direcție. Dar aceasta nu rezolvă decît în parte problema delimitării atribuțiilor. Mai e nevoie să se stabilească acele categorii de împrejurări care cer decizii luate în colectiv (spre deosebire de cele ce se pot soluționa, operativ, la nivelul atelierului sau secției). Mai trebuie, de asemenea, să se elaboreze criterii sigure pe baza cărora să se clasifice aceste împrejurări.

Deși în privința ultimelor aspecte menționate rezultatele obținute pînă în prezent sînt încă susceptibile de îmbunătățiri, eficiența muncii comitetelor de direcție, luată în ansamblu, poate fi evidențiată ca pozitivă, grație rezultatelor obținute în producție. Iată două exemple ce se referă la întreprinderile investigate de noi.

Uzinele «Semănătoarea»: una din preocupările importante ale comitetelor de direcție a fost pregătirea fabricației de serie pentru combina autopropulsată C-12. În raport cu timpul necesar pregătirii altor produse cu grad de tehnicitate comparabil, în cazul noii combine s-a lucrat cu un grad ridicat de operativitate. Măsurile luate în ședințele comitetului de direcție, răspunderile stabilite și termenele la care aceste măsuri au fost aduse la îndeplinire au făcut posibil ca C-12 să ajungă repede într-o foarte avansată fază de pregătire. Conducerea uzinei ne asigură că în următoarele două luni prima combină din serie va ieși de pe banda de montaj.

Noile variante ale locomotivelor diesel hidraulice, fabricate la uzinele «23 August», au făcut în repetate rînduri obiectul discuțiilor comitetului de direcție. Stabilindu-se măsuri precise pentru fiecare colectiv și secție, s-a putut ajunge la accelerarea sistemului de pregătire a fabricației, astfel că în prezent locomotivele diesel hidraulice de 450 CP, de 700 CP și altele se află în faze deosebit de avansate.

Dar, cu toate că rezultatele luate în ansamblu pot da indicii prețioase cu privire la eficiența activității comitetelor de direcție, ele, desigur, nu lasă să se întrevadă elementele de detalii care uneori fac notă discordantă cu ansamblul, în general, pozitiv. Să vedem, deci, care pot fi aceste elemente.

Două aspecte trebuie elucidate din capul locului: faptul dacă una sau alta din problemele producției sînt sau nu de competența comitetului de direcție, pe de o parte, și modul în care hotărârile luate sînt sau nu îndeplinite la termenul stabilit.

Pentru cel dintîi aspect cel mai sigur criteriu este gradul de complexitate a problemei. Introducerea unui proces nou în fabricație, bunăoară, intră cu siguranță în atribuțiile comitetului. Organizarea fluxului tehnologic după principii noi, scurtarea ciclurilor de fabricație sau stabilirea de măsuri vizînd creșterea productivității muncii se înscriu, de asemenea, în această categorie. Din procesele verbale ale ședințelor comitetelor de direcție ale unor întreprinderi rezultă că acest lucru, subliniat cu tărie de experiență, a fost înțeles pe deplin. Un exemplu: la 13 martie, la Fabrica de mase plastice-București s-a discutat un produs nou, susceptibil a fi realizat în producție de mare serie, ceea ce va aduce întreprinderii un beneficiu de două milioane și jumătate lei. Discuțiile purtate consemnează grija gospodărească pentru ca această acțiune importantă să pornească bine și să nu sufere perturbări pe întregul parcurs al desfășurării ei. Au fost stabilite termene și răspunderi nominalizate. Evident, ședința la care ne-am referit și-a atins pe deplin scopul.

Din păcate, alteori subiectele abordate nu justifică timpul pe care întregul colectiv al comitetului de direcție îl consacră discutării lor. Multă vreme în ședințele comitetului de direcție de la întreprinderea bucureșteană IPROFIL-Tehnica lemnului s-a omis să se discute cauzele care au condus la calitatea necorespunzătoare a unui lot de produse destinate exportului. În schimb, s-a acordat importanță unor probleme care puteau fi ușor soluționate la nivelul secțiilor. Se încîlnesc și cazuri de discuții organizate cu totul formal: un anumit indicator al producției, bunăoară, apare pe ordinea de zi a ședințelor unor comitete de direcție cu mult peste data la care expira perioada pentru care avea valabilitate acel indicator.

Celălalt aspect la care ne-am referit, și anume modul cum

Nicolae RĂDULESCU

evidență necesitatea creării cadrului instituțional în care cetățenii să-și poată exprima liber și nestingherit opinia asupra modului în care se gospodăresc treburile țării, să poată critica neajunsurile ce apar în activitatea organelor de partid, de stat și obștești, participînd cu toată energia și priceperea la înlăturarea lor, la progresul societății. Se menționează expres ideea că pentru dezvoltarea democratismului orînduirii noastre trebuie extinse formele obștești de dezbateri, schimburi de opinii, confruntările etc., acordîndu-se toată atenția sporirii rolului opiniei publice în conducerea vieții sociale; în concepția partidului nostru, «*perfecționarea democrației reprezintă un factor esențial al consolidării continue a societății, al unității și coeziunii maselor în jurul Partidului Comunist Român*».

Partidul Comunist Român își îndeplinește rolul conducător în societate desfășurînd o muncă vastă de elaborare teoretică a soluțiilor, de rezolvare practică a problemelor atît de complexe pe care le ridică procesul amplu și profund al desăvîrșirii construcției socialismului. Conducînd poporul, partidul nostru privește mereu înainte dar are grijă să analizeze continuu drumul deja parcurs, sintetizînd și generalizînd ceea ce este pozitiv în conținutul propriei sale experiențe, cu scopul de a-și perfecționa permanent metodele și stilul de muncă. În acest context, Tezele pentru Congresul al X-lea supun unei profunde analize activitatea ideologică a partidului, aspectele fundamentale ale dezvoltării gîndirii teoretice și social-politice în România în ultimii ani, evidențînd impulsul puternic dat de Congresul al IX-lea vieții noastre spirituale, efectul înnoitor și deosebit de fecund pe care l-a avut în acest sens efortul creator al Comitetului Central al partidului îndreptat spre elaborarea bazelor teoretice ale actualei etape de evoluție a societății noastre. Străbate din acest efort o înaltă exigență față de sine, o profundă responsabilitate față de interesele poporului, o grijă deosebită față de cauza generală a socialismului, în deplină concordanță cu sensul dezvoltării istorice a umanității.

Programul dezvoltării societății noastre în următorul deceniu, menit să mobilizeze noi energii, să determine o și mai largă desfășurare a forțelor creatoare ale poporului, ilustrează încă o dată faptul că Partidul Comunist Român își îndeplinește la un nivel tot mai înalt marea misiune pe care i-a încredințat-o istoria, aceea de a conduce spre zările comunismului națiunea română, asigurînd împlinirea idealurilor de dreptate, de libertate și fericire către care au năzuit dintotdeauna oamenii cei mai buni ai acestor pămînturi. Limpezite, cristalizate și purificate la marea lumină a cunoașterii științifice a legității sociale obiective, ridicate la nivelul conștiinței de sine a clasei pe care o reprezintă, aceste idealuri au găsit în partid exponentul cel mai înțeles, mai clarvăzător și mai apt să stea în fruntea luptei pentru realizarea lor, pentru transformarea lor în faptă.

Iată de ce partidul comunistilor este urmat cu nezdruccinată încredere de întreaga națiune, este unanim recunoscut drept conducătorul încercat al destinului României socialiste.

Încrederea în partid, dragostea și recunoștința de care se bucură în rîndurile celor mai largi mase de oameni ai muncii, autoritatea și îndemnul pe care le degajă pretutindeni cuvîntul său au devenit astăzi o adevărată forță motrice, un autentic impuls spre creație, spre muncă rodnică, spre gîndire și acțiune eficientă, închinată propășirii patriei.

Tot ce am făurit, făurim și vom face, sub conducerea partidului, se înscrie cu majuscule în cartea de aur a istoriei contemporane, a destinului socialiste ale României.

UNDE-I SÎMBRA OILOR?

de **Viorica CIORBAGIU**
Fotografii de **Elena GHERA**

Cu cîteva zile înainte de ziua sorocită, un avion sanitar slobozea deasupra Satului Mare și a Țării Oașului o ploaie de hîrtiuțe — invitații la tradiționala Sîmbră a oilor, care urma să se celebreze în Certeze-Huta. Atunci — vă veți întreba — de unde nedumerirea cuprinsă în titlu?

S-o luăm ceva mai pe îndelete:

Vestea sărbătoririi oierilor din Oaș a trecut, nu de ieri, de azi, hotarul județului ajungînd la București, ba chiar în alte țări. Orice turist, amator de inedit, auzind despre sîmbră se lăsa în voia celei mai îndrăznețe fantezii. Și nu fără o informație prealabilă... Iată ce știa autorul acestor rînduri despre serbarea din Certeze și, în general, din orice parte a Țării Oașului: dintii, cîțiva flăcăi călare colindă satele, ca să invite pe toată lumea la sîmbră. În

▲ Bujorii din obraji — la tinerețe ori la bătrînețe — nu-s de loc reflexele roșului din basmalele oșencelor.

◀ Cînd o ajunge să joace sub gîtul ceterei, poate Ghio din Certeze își va aduce aminte că a fost la Sîmbră oilor îmbrăcat ca un oșan în lege pe cînd avea... un an și o lună și era cocon.

▲ Stegarul nunții are și el drept să se însoare, nu?

Ține și tu o bomboană, micuțule. E de la oraș.

▲ Hai ș-om tropoti, Mări!

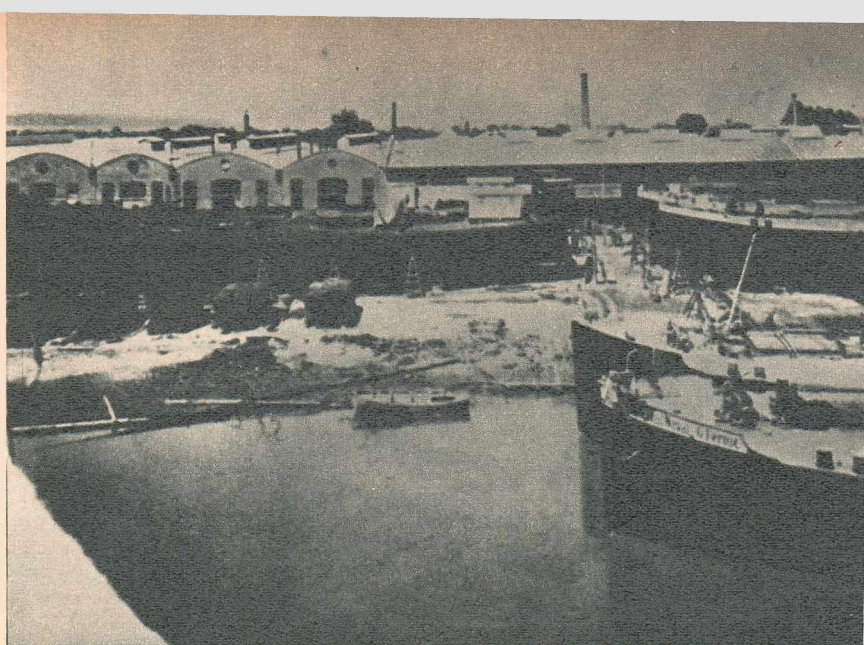
◀ Bătrina meșteră a satului a împletit, întreaga noapte, dantelă din pletele miresei. Și tot mai are de dichisit la poadoabele capului, pînă s-o arate în lume.

ziua sorocită, bătrînii satului-gază îi primesc pe oaspeți după obiceiul strămoșesc. Oșencele, îmbrăcate în straiete binecunoscute, au adus în desagi oale smălțuite, pline cu boace (sarmale în foi de hrean), palincă, slană și ceapă, colaci și plăcinte. După ce toți invitații s-au strîns, cu ceterașii lor, se aprind patru focuri mari pe cîmpul petrecerii, focuri care nu se sting pînă noaptea și în care se părpălesc mieii pe frigare.

Pe ștergare înflorate, bucatele se aștern rînduri-rînduri. După ce feciorii se închină în fața bătrînilor, la stîină are loc prima mulsoare și măsurarea laptelui cu cărîmburi ca să știe stăpînii oilor la cît să se aștepte peste vară. Laptele se împarte; se găesc din belșug și caș, și urdă, și mămăligă. Ospățul începe cu hora sîmbrei pe care o joacă toți. Pînă la răsăritul stelelor țîpîriturile răsună în Țara Oașului...

(Continuare în pag. 22)

Imagine
a Șantierului naval-Galați
din perioada interbelică.
De fapt, era vorba
de un atelier de reparat
nave mici și mijlocii.

INSCRIPTIE PE O CALĂ

DE LANSARE...

de Mihai HETCO
Fotografii de Eugen IAROVICI

O, noțiunile care ne urmăresc ani și ani, cu tiranie...! Creăm în jurul lor un univers specific pe care-l cultivăm apoi cu consecvență, și vai de acela care ar îndrăzni să tulbure în vreun fel imaginea alcătuită cu atita trudă! Mărturisesc că vizitam Șantierul naval-Galați, cu teama, mai bine zis emoția, celui ce așteaptă confruntarea imaginii inițiale cu realitatea imposibil de parat a șantierului propriu-zis. Consideram munca de aici cu totul ieșită din comun iar navele, ca ultimă și supremă expresie a acestui efort, niște unicate la care nici nu știi ce să admiri mai întâi: eleganța formei sau valoarea efectivă, economică. Contactul direct cu realitatea dinamică a celui mai mare șantier de construcții navale din țară mi-a întărit convingerile, făcând din «ideile mele preconcepte», adevăruri. Da, aici, pe malul drept al Dunării, munca are alte dimensiuni, aici fierul fasonat și asamblat la proporții gigantice trebuie să capete în final calități extraordinare de rezistență și viteză care să-i permită să înfrunte timp de ani de zile mările și oceanele.

...Dintr-o cațarolă, un fel de cușcă metalică ridicată încet în aer de o macara al cărui braț ciclopic aruncă umbre pe sute de metri, descoperim în toată splendoarea forței sale marele șantier cu cargourile și mineralierele aflate într-un stadiu avansat de construcție sau altele de-abia prefigurate de mari porțiuni de pupe ori carene ce așteaptă să fie asamblate.

Pe o suprafață de 40 hectare, munca de mare precizie și-a dat mâna cu proiectul îndrăzneț, produsul final fiind șirul prestigios de vase de diferite tonaje care tind să facă din noi nu numai o națiune de harnici constructori ci și de navigatori. Șantierul naval-Galați, întreprindere modern utilată, cu un colectiv de ingineri și tehnicieni de o înaltă calificare, produce la ora actuală cargouri de 3 800 și 4 500 tone, mineraliere de 10 000 tone, în serii mari, cu o durată a construcției mereu scurtată... Ne-am învățat să nu ne mai mirăm de nimic, de faptul că țăranul de acum câteva decenii a ajuns navigator, de pildă, străbătând oceanele, luni de zile, cu vapoare construite de el însuși...

TITLURI FĂRĂ ACOPERIRE...

Construcții de nave la Galați?!... E drept, Dunărea cu peisajul său mirific evolua prin același perimetru, după cum, tot ca

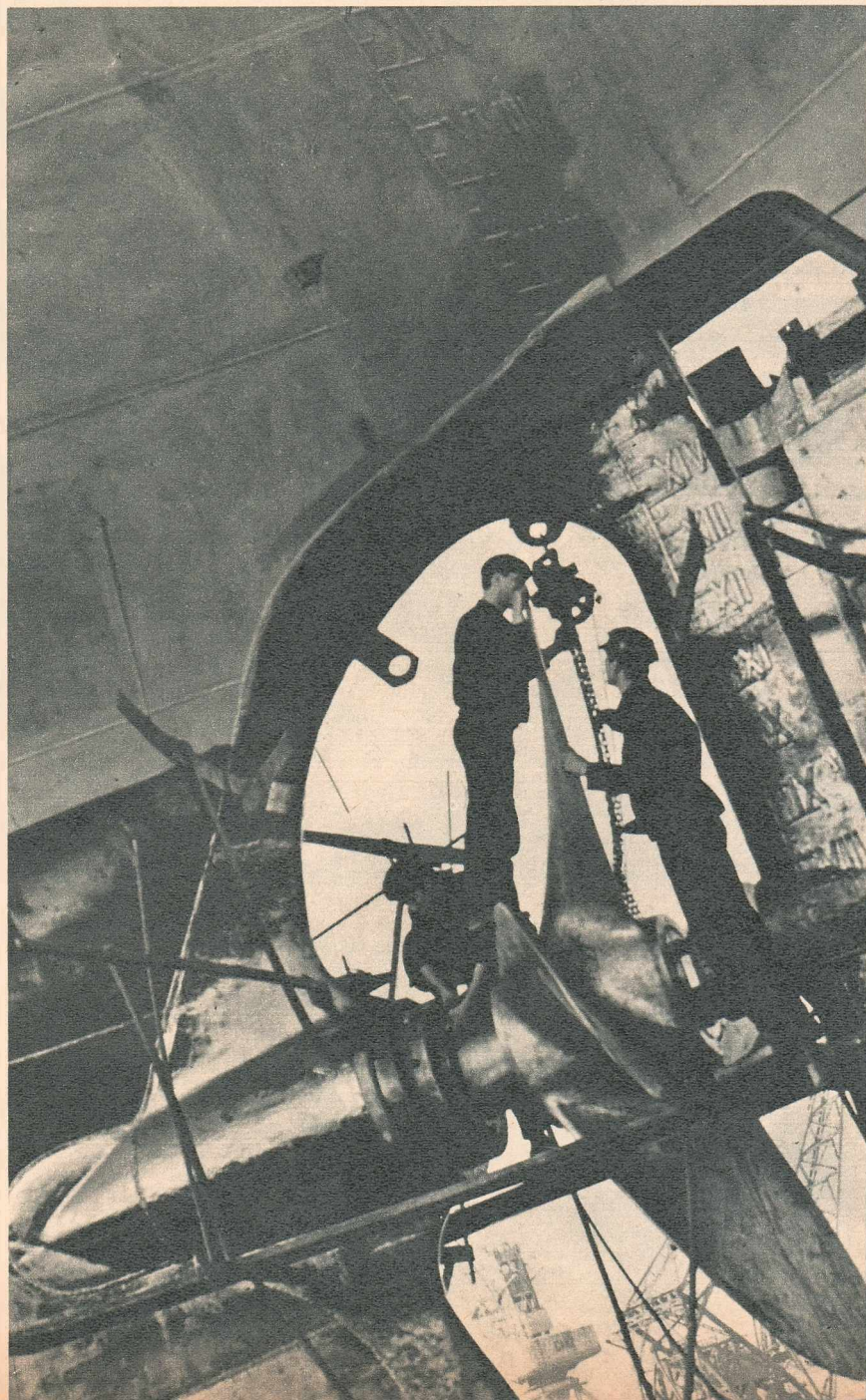
și astăzi, lotcile și bărcile o străbăteau într-un du-te-vino neincetat. Dar de construcții navale nu se știa.

Primele semne ale unei activități industriale, cât de cât active, se semnalează la Galați în 1893, când ia ființă «Uzina de construcții mecanice și turnătorie de fier și bronz». Întreprindere particulară, a cărei titulatură amețitoare nu trebuie să înșele: în realitate era vorba de un atelier mai măricel, deservit de 60 de muncitori... Se executau lucrări de turnătorie și reparații de nave mici. Începând din anul 1916, «Șantierele Române de la Dunăre» (titulatura se va modifica mereu, în funcție de evoluția diverșilor proprietari și a fuziunilor de capital ce aceste schimbări le implicau) se dezvoltă într-un ritm mai viu, devenind în perioada interbelică întreprindere de întreținere a flotei fluviale și maritime (noțiune, de asemenea, destul de vagă...). În anul 1938 «Șantierul naval — Uzinele Domeniului Reșița» se metamorfozează în «Șantierele navale-Galați», fără ca această nouă «schimbare la față» să aducă după sine cine știe ce modificare în viața întreprinderii. Se succed mai departe comenzi insignifiante de reparație a nu știu cărui cargou găurit, la fel ca și munca grea, executată cu mijloace primitive. Pe timpul ploilor de toamnă sau al dezghețului de primăvară, șantierul se transforma literalmente într-o mare de noroi, în care se împotmoleau nu numai oamenii, ci și atelajele trase de cai și boi, singurele mijloace de transport de care dispunea întreprinderea. Ca urmare a condițiilor neomenești de muncă și viață, grevele pe șantier se țin lanț în toată perioada interbelică. În momentul eliberării, șantierul era unilateral profilat, prost utilat, capabil, după cum am amintit, numai de operații auxiliare. Socialismul a operat și în acest perimetru o veritabilă infuzie de energie și avânt creator. Greutățile ce păreau insurmontabile, lipsa de cadre calificate, lipsa unei tradiții a construcțiilor navale la noi în țară etc., au fost înlăturate într-un ritm accelerat. În cițiva ani doar s-au executat pe Șantierul naval-Galați mai multe reparații și construcții de nave decât în întreaga existență anterioară a întreprinderii...

O EVOLUȚIE SEMNIFICATIVĂ

La început, forțele în creștere ale întreprinderii nepermițând lucrări de mare anvergură, s-a trecut la construcția unor nave

O problemă vi
pentru viitorul na
perfecta funcționare a el

mai puțin pretențioase, cum ar fi: șleपुरi de 1 000 tone, remorhere de 150-170 CP, vase pescărești din lemn și metal, în fine, tancuri petroliere de 1 000-2 000 tone. Începând cu anul 1950, tonajul vaselor construite la șantierul gălățean începe să crească vertiginos, o dată cu importanțele perfecționări tehnice aduse diverselor instalații, cât și modernizării accelerate a întreprinderii în general. Se înlocuiește nituirea cu sudura automată și semiautomată, înălțându-se astfel în bună parte zgomotul infernal din halele de fasonare și montare. În asemenea condiții, se trece la construirea remorcherelor maritime de 900 și 1 200 CP. Un «jurnal de bord» sui-generis al șantierului marchează succesiunea anilor, cu prestigioasa dezvoltare a construcțiilor navale de tot felul. Să apelăm la conciziunea notațiilor din documentul sus-amintit:

1957: începe construcția navelor fluviale de 2 000 tone;

1958: primele cargouri de 4 500 tone, nave de mare performanță, se află deja pe calele de lansare gălățene;

1963: unui colectiv de ingineri și tehnicieni ai șantierului i se atribuie Premiul de Stat pentru lansarea cu succes a primului cargou maritim românesc de mare capacitate.

Începând cu acest an, producția șantierului se diversifică și mai mult, luând calea mărilor și oceanelor cargouri de diferite capacități, mineraliere, traulere moderne etc. Desigur, simpla enunțare a performanțelor realizate la Șantierul naval-Galați nu spune totul. Succesiunea de cifre și capacități sportive lasă numai să se ghicească imensul efort depus de cei peste 4 000 de salariați, de

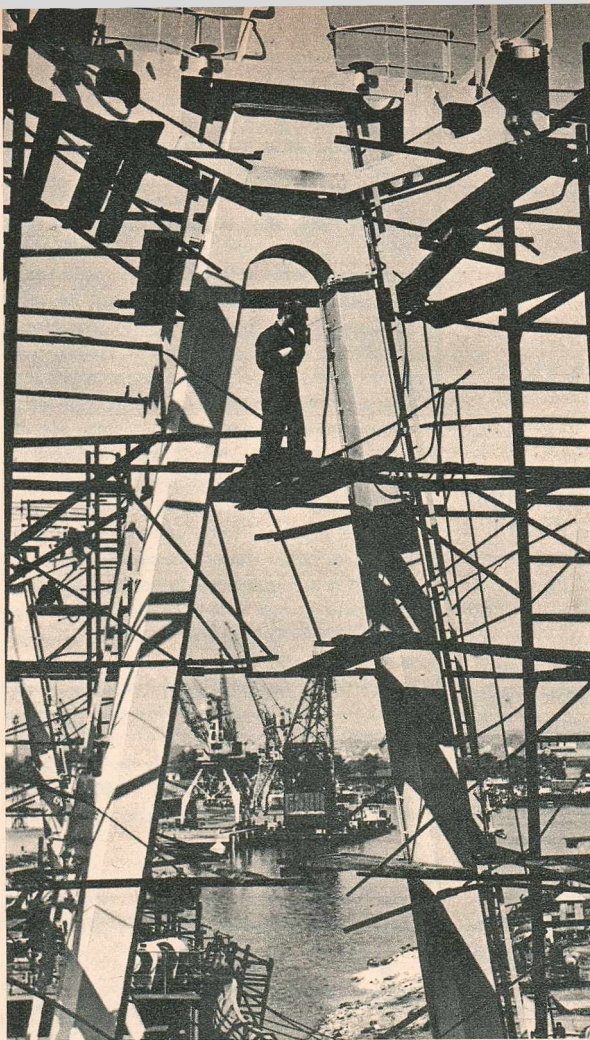
grupul celor 500 de ingineri și tehnicieni, cu înaltă calificare, crescuți literalmente o dată cu șantierul și ajunși astăzi la maturitatea dovedită de înaltele calități competitive ale navelor construite de dinși.

Importante fonduri alocate șantierului în decursul anilor au permis o demarare puternică într-o competiție tehnică de mare anvergură la care participă state cu vechi tradiții în materie de construcții navale. De aceea nu putem iarăși să nu condiționăm lansarea cutărui cargou destinat Indiei, U.R.S.S. R.A.U. sau Republicii Populare Chineze de ridicarea unor noi hale de montaj, totalizând mai bine de 9 000 mp, de mărirea capacității sau chiar construirea unor noi cale de lansare, în fine, de mecanizarea transportului și asfaltarea șantierului. De la atelajele trase de cai și boi, la macaralele de 40 tone, de la micul vas pescăresc, cîrpăcit la repezeală, la imensul cargou de 10 000 tone, executat cu o înaltă perfecțiune (printre altele, calitatea sudurii fiind superioară celei realizate în Franța ori Anglia, state «decane» în materie), este drumul uluitor, de la rudimentele de industrie haotice și lipsite de perspectivă, la planul riguros întocmit, avînd capacitatea de a scruta viitorul, propriu economiei noastre socialiste.

PERSPECTIVE

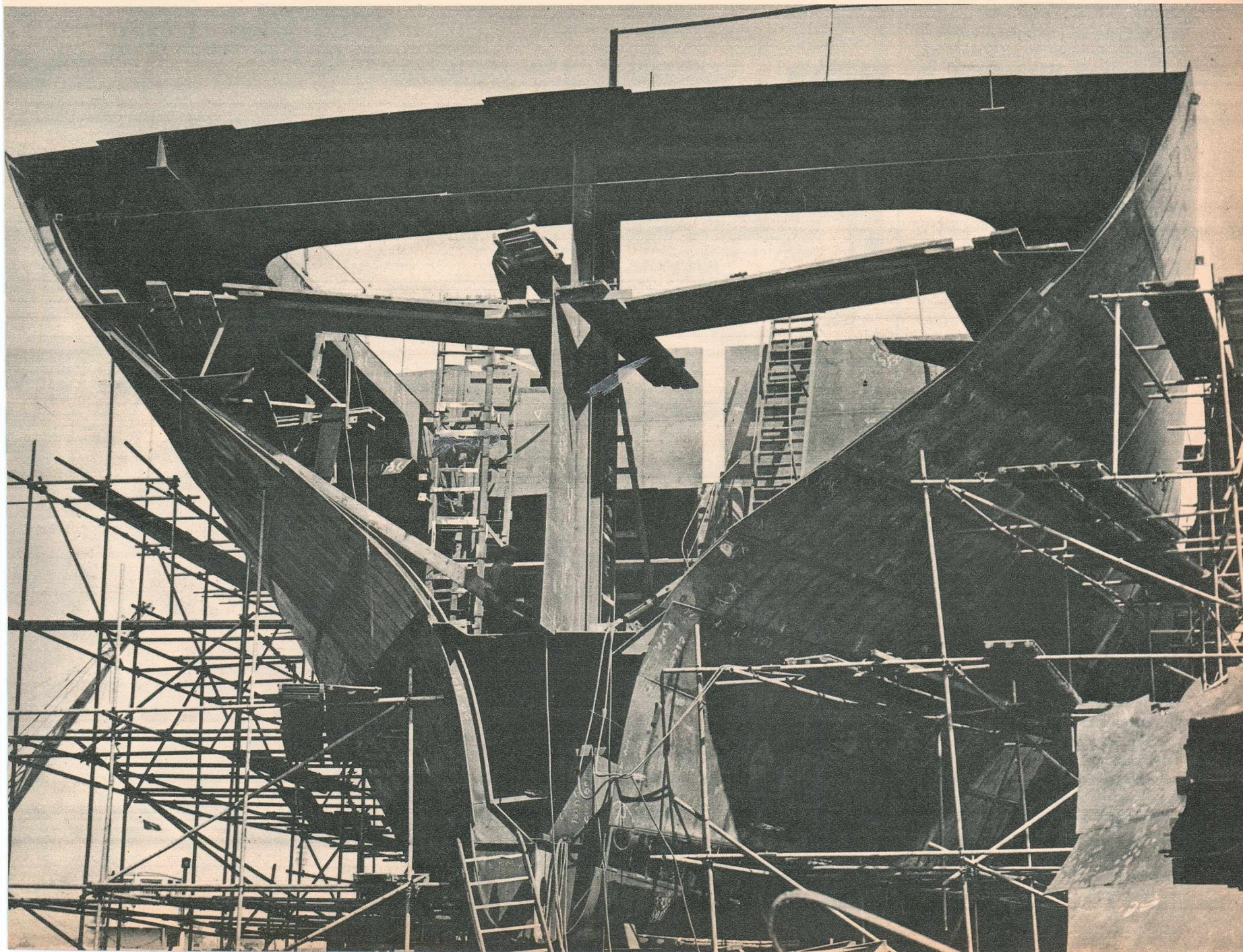
— Vă impresionează dimensiunile navei, nu-i așa? Trebuie să vă spun că și pentru noi construirea sa a însemnat trecerea unor examene de mare dificultate.

— De fapt, ce lungime are? N-am obsesia cifrelor, dar m-ar interesa pentru posibilități
(Continuare în pag. 12)

◀ Lucrări de finisare la catargul unui cargou de 4 500 tone.

Pe cale de lansare se assemblează porțiuni mari din pupa unui cargou de 4 500 tone...

LINII DIRECTOARE

În literatura economică și politică din toate țările dezvoltate este tratată pe prim plan problema **directiilor** de orientare a economiei. Revoluția tehnico-științifică actuală a produs modificări adânci în structura industrială. Se dezvoltă rapid ramuri noi, decada altele. Electronica și chimia macromoleculară sînt astăzi vectorii principali ai progresului economic, acele industrii «de vîrf» care determină forța competitivă pe arena schimburilor internaționale. În diviziunea internațională a muncii a fost dintotdeauna și este și astăzi **avantajată** acea țară care poate oferi produse de **mare tehnicitate** și care este bine înzestrată sub aspect **concurențial** (preț de cost redus, calitate superioară a mărfii).

Liniile directoare ale dezvoltării economiei noastre naționale spre orizontul 1980 țin seama de cîteva idei centrale:

1. Promovarea progresului tehnic — deci echiparea tehnică corespunzătoare a **tuturor** ramurilor economiei naționale.

2. În condițiile rapidelor schimbări în tehnica producției și a actualelor orientări tehnice previzibile, industria construcțiilor de mașini — fără de care nu se poate vorbi de o adevărată dezvoltare economică — se va axa spre electronică, electrotehnică și mecanică fină, asigurînd totodată necesarul unor tipuri de mașini-unelte.

3. Dezvoltarea în ritm susținut a acelor ramuri economice care, în condițiile specifice țării noastre, asigură o prelucrare a materiilor prime la un grad înalt și o valorificare corespunzătoare a acestora. În domeniul chimiei, de exemplu, va trebui să ne orientăm spre petrochimie, spre producția de materiale plastice, spre fibre și fire sintetice care să înlocuiască în măsură importantă materialele clasice deficitare.

4. Angrenarea mai accentuată în diviziunea internațională a muncii, prin intensificarea atît a schimburilor comerciale cît și prin forme variate de **colaborare** economică și tehnico-științifică, care să ne asigure un ritm rapid de creștere.

5. Reducerea actualului decalaj ce există față de țările cu o economie înaintată, apropierea față de ele nu numai din punct de vedere al capacității productive, ci și sub aspectul nivelului de trai al populației.

Realizarea acestor obiective presupune studii aprofundate, cadre de înaltă calificare care să aibă o viziune îndrăzneată mereu înnoită a perspectivelor ramurii unde lucrează, precum și un sistem perfecționat de conducere a economiei în care se include și **nervus rerum**, cointeresarea adecvată a întreprinderilor și a oamenilor muncii din toate domeniile de activitate.

(Urmare din pag. 11)

tatea comparațiilor.

— 155 m lungime; înălțime de construcție, 10,70 m; lățime, 19,70 m...

Mă aflam în fața mineralierului «Anina» (12 500 tone) aflat în stadiu avansat de finisare. O ploaie irizată țîșnea din diferitele compartimente ale celei mai mari nave construite pînă-n prezent la noi în țară. Se verifica etanșeitatea vasului. Interlocutorul meu este inginerul Mihai Teodorescu, șef de grupă S.D.V. Își amintește de lansarea primului mineralier de asemenea tonaj, anume «Petroșeni», aflat la ora actuală undeva, în apropierea Calcuttei. Există la constructorii de nave gălățeni o prodigioasă poftă de nou, o efervescență continuă care se traduce, practic, în conceperea și, mai apoi, realizarea unor nave de tonaj sporit. O încredere în experiența dobîndită, încredere ce se cere cît mai repede confirmată. Despre perspectivele în materie de construcții navale ne-a vorbit și inginerul șef-concepții al șantierului, Vasile Lăcătușu, care a desfășurat în fața noastră o întreagă gamă a posibilităților șantierului. O suită prestigioasă de cargouri, de la cele de 6 000 tone pînă la colozii de 15 000 și 20 000 tone ai anilor viitori, iată producția mereu înnoită

Un ultim retuș: vopseaua. Pe curînd, sticla de șampanie izbită de prora...

INSCRIȚIE PE O CALĂ DE LANSARE...

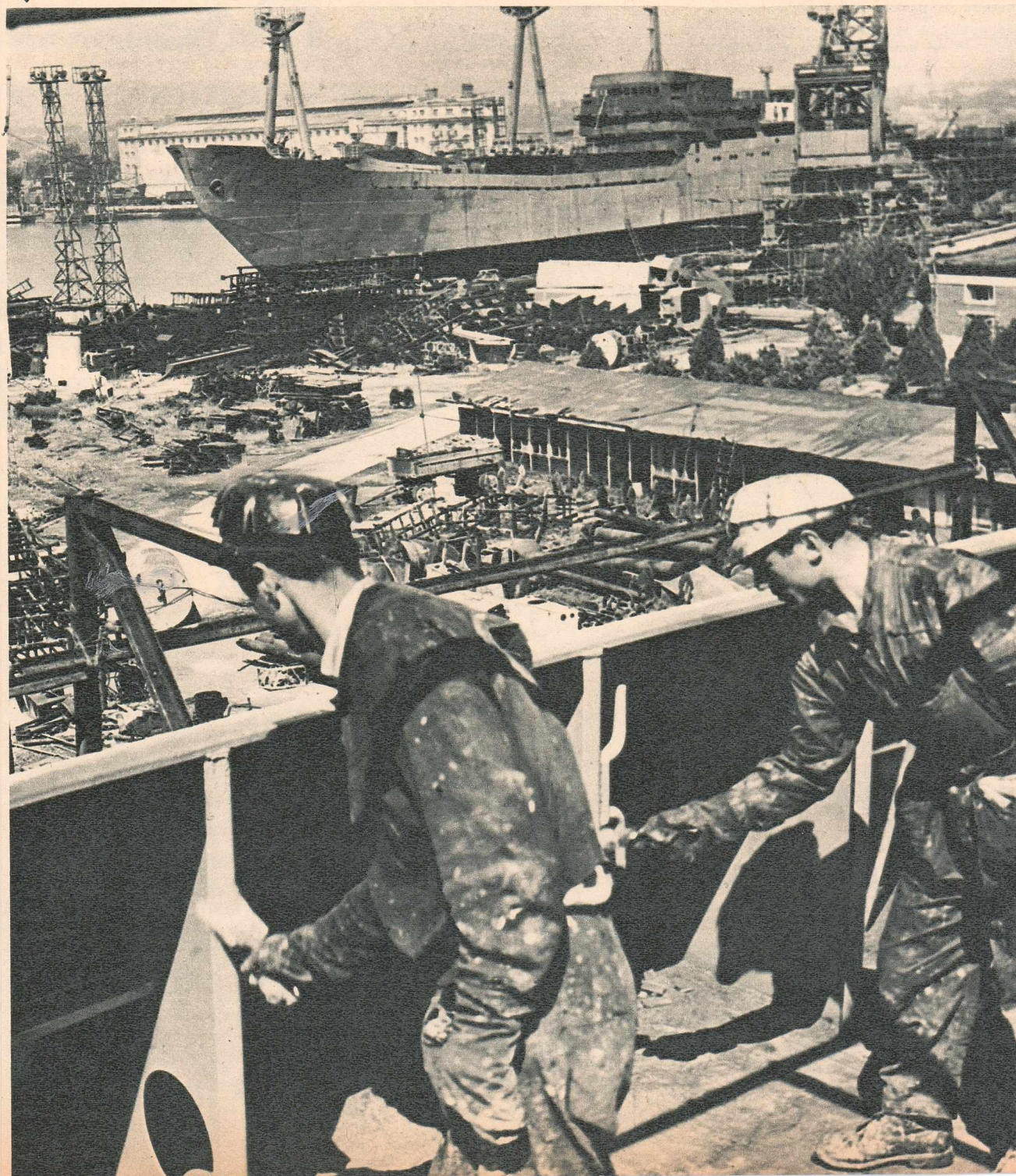
și îmbunătățită a șantierului. Ca și în întreaga țară, apropierea Congresului al X-lea al P.C.R. găsește colectivul Șantierului naval-Galați într-o activitate efervescentă. Constructorii de nave își mobilizează întreaga capacitate creatoare pentru îndeplinirea tuturor angajamentelor luate în întrecerea socialistă, realizarea ritmică a planului economic și predarea la beneficiari a unor nave concepute și realizate la un înalt nivel tehnic. Acțiunea de organizare științifică a producției și muncii se urmează cu și mai mare intensitate, la fel ca și acțiunile de economisire a metalului și maselor lemnoase. Introducerea unor tehnologii noi, cum ar fi turnarea elicelor fără adaos de prelucrare, sudarea semiautomată în mediu protector de CO₂, montarea corpurilor de transportat cherestea prin metoda bloc-secțiilor, face parte din același complex de măsuri menite să sporească și mai mult cotele

eficienței și productivității.

Activitatea depusă de constructorii navali gălățeni garantează că anul 1969, an în care aniversăm 25 de ani de la eliberare, va fi încununat cu rezultate de prestigiu.

Fără-ndoială, aici, pe malul Dunării, munca este deosebită, are o pondere ce n-o găsești aiurea. Stă martoră intransigența marelui fluviu ce nu suportă pe unde decît mașina perfect pusă la punct și mai încolo, marea și oceanul, cu asprimea lor, adevăratele și supremele examene ale măiestriei constructorilor de nave.

Un trauler în apropierea Groenlandei, un mineralier pe coastele Indiei, un cargou în rută spre Africa... Zeci de nave străbat mările și oceanele, creație a constructorilor gălățeni, emisari distinși ai unui meșteșug împins tot mai aproape de perfecțiune.

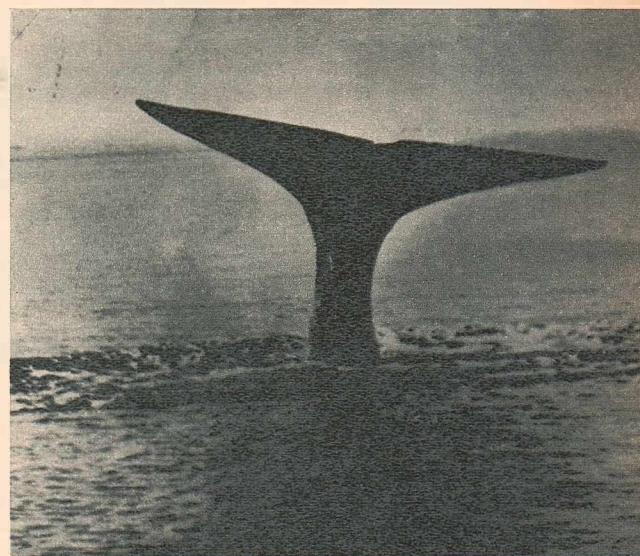

F varietăți

CA LA TÂNASE

◀ La Paris, o agenție de prestări de servicii a avut ideea ingenioasă de a angaja tinere cât mai chipeșe cu puțință, de a le îmbrăca în astfel de, să zicem, salopete și de a le trimite să spele vitrinele magazinelor care solicită acest lucru.

Se spune că investițiile făcute pentru executarea costumelor au fost recuperate cu vîrf și îndesat: numărul proprietarilor de magazine care fac apel la serviciile «vitrinetelor» (cuvînt compus din vitrinierie-midinet) a crescut vertiginos. Nici nu-i de mirare!

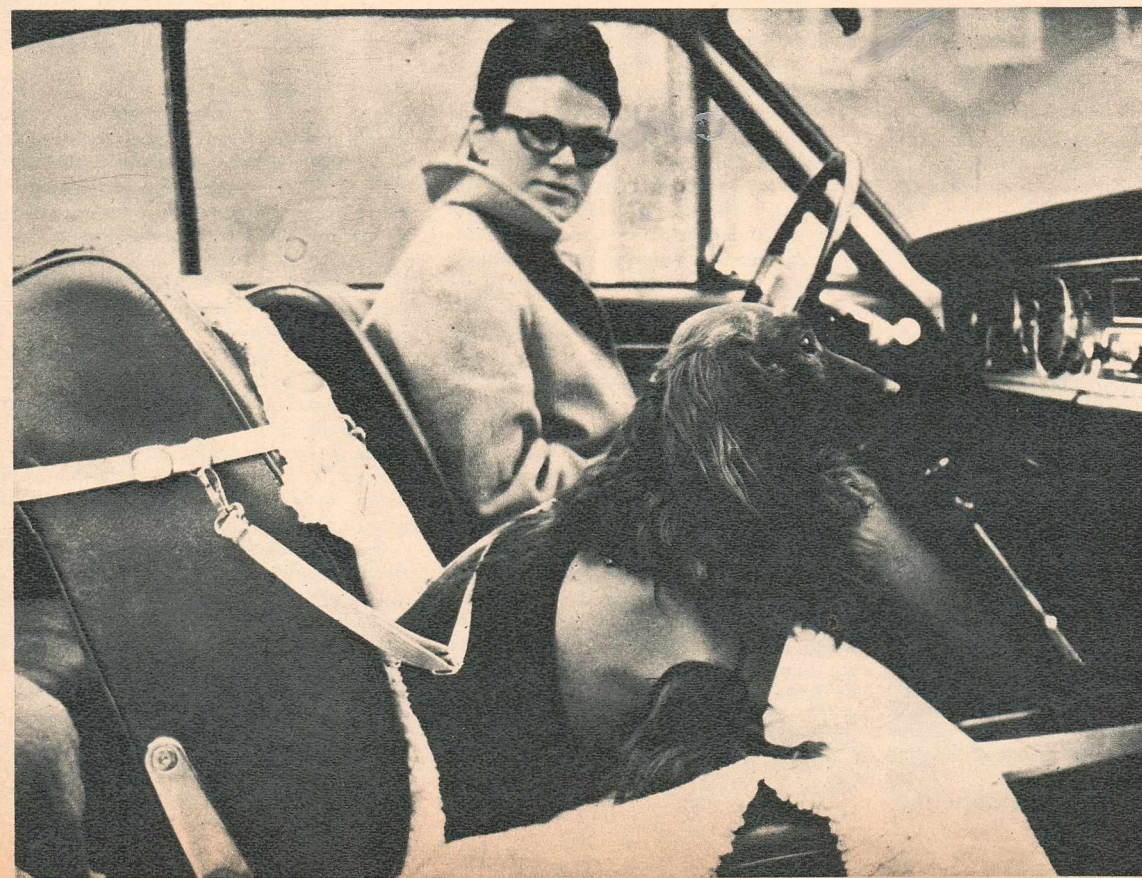
NOROCUL PESCARULUI

Nu întotdeauna norocul pescarului poate fi evaluat doar în cantitatea (fie și calitatea) de pește care a mușcat din undița lui. Iată spre ilustrare această imagine rarisimă a cozii uriașe a unei balene în plin plonjon. Autorul fotografiei — un pescar din San Diego, California.

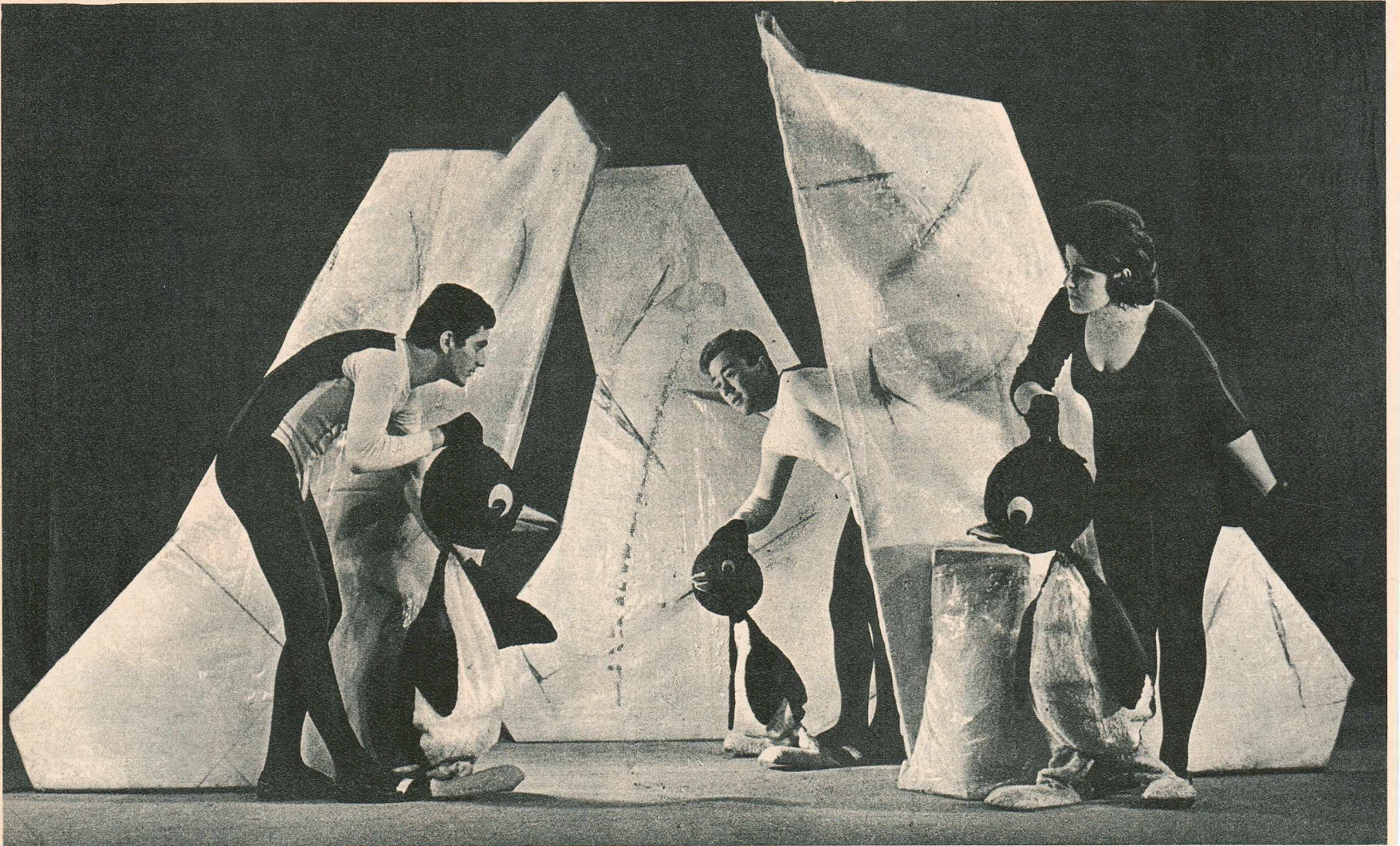
CÎINELE ȘI AFACERILE ÎN DEPLINĂ SIGURANȚĂ

◀ Cîinii care își însoțesc stăpînii aflați la volan vor fi feriți de acum încolo de riscurile accidentării în caz de frînare bruscă, coliziune, tamponare etc. grație acestui costum prevăzut cu curele de siguranță cu care este îmbrăcat patrupedul.

Invenția aceasta a unui mic fabricant vest-berlinez, simplă în fond, a avut rezultate economice din cele mai favorabile pentru autorul ei: după cum se spune, plouă cu comenzi din Franța, Elveția, S.U.A. și chiar Filipine.

«Fantezii» băcăuane cu oameni și pinguini.

Așa cum stăteau, una lângă alta, păreau într-o sală de așteptare, gata să coboare repede la vale pe străduța abruptă către celebra plajă de la «3 papuci». Și desigur că ar fi rămas la suprafață, pentru că totuși păpușile sînt de lemn. În holul Teatrului de păpuși din Constanța am întîlnit așadar mesageri ai tuturor teatrelor «mici» din țară, pe ale căror fizionomii se aflau «semnături» ca: Ioana Constantinescu, Ella Conovici, Mioara Buiescu, St. Hablinski, Paul Fux, Eustațiu Gregorian, Maria Dimitrescu, Al. Rusan, I. Haller. Ne aflăm deci în «Săptămîna teatrelor de păpuși-Constanța — 1969». Păpușile, într-un decor natural de ploaie și vînt, au adus ele soarele, e drept,

un soare de carton auriu sau aramă bătută cu ciocanul. Constanțenii, a se citi păpușarii, cu un teatru aflat într-o ascensiune foarte rapidă în ultimii ani, și-au invitat colegii de pe toate meleagurile țării la o confruntare a cărei zodie a fost stabilită în plin sezon estival: 2 săli centrale au găzduit o întrecere fără juriu, punctaje sau premii, dar cu foarte mulți mici spectatori aflați la începutul vacanței. Pendulînd deci între cele două săli, ca spectator sau cronicar, identifici la această paradă a păpușilor stilul, direcțiile, scadiul de dezvoltare al acestei mișcări artistice. Despre succesele păpușărești peste hotare nu trebuie să mai insistăm, itinerarul lui «Țândărică» a devenit

«raliu european», după cum nici alte teatre provinciale nu s-au lăsat mai prejos.

Așadar, să începem totuși cu «Țândărică», prezent cu o realizare pentru copii — *Tigrisorul Petre* — spectacol de finețe și atracțiozitate, creat de Ștefan Lencheș și Ella Conovici, care au conferit reprezentăției farmecul pur și poetic al copilăriei; *Cabaret-issimo* e însumarea unor elevate mijloace artistice cu tehnică modernă, într-o expresie artistică cu totul particulară, dedicată adulților. Creatorii, cei de mai înainte și Margareta Niculescu, Mioara Buiescu, D. Capoianu, au făcut demonstrația unui rafinament indiscutabil. Evoluția marionetistului R. Zolla e desăvîrșită. Teatrul din Bacău se adresează tot adulților într-un spectacol al cărui titlu vrea să spună totul: *Fantezii*, dezvăluind o ingenioasă invenție — desene la vedere alcătuite din puncte luminoase în întuneric. Inventator, realizator, un neobosit creator băcăuan: Petre Valter. Craiovenii l-au adoptat pe *Ivan Turbincă*, transplantat în mediul gorjean prin intermediul piesei lui Ilie Păunescu; rezultatul e acela că basmul capătă o savoare nouă, rod al colaborării artistice dintre scenograful Eustațiu Gregorian, unul dintre cei mai personali poeți ai scenei, și regizorul Horia Davidescu. Vorbind despre scenografi și personalitatea lor, trebuie amintită originala pictoriță Maria Dimitrescu din Brașov sau polivalentul Paul Fux din Oradea, un Daumier al păpușilor, reducînd substanța lor teatrală la esențializarea strictă, așa cum a tacut într-un triptic pe muzică de Richard Strauss: *Don Quijote*, *Don Juan* și *Till Eulenspiegel*. leșenii se apropie cu personalitate, în mod firesc, de Eminescu și Alecsandri: *Călin Nebunul* și *Chirița la... păpuși*. E prezent la Constanța și celebrul caricaturist-scriitor W. Busch. *Cuvioasa Elena* e o alcătuire scenică realizată de sibieni într-o manieră de un naturalism subliniat. Întîlnim piese cu Păcală și Tindal, cu hai-

duci și șoriceii, cu motani și flori, cu Niels al Selmei Lagerlöff, scene cu păpuși, scene cu oameni și păpuși sau numai cu oameni, vădînd toate diversificarea acestei mișcări teatrale, multitudinea de stiluri și personalități. În umbra scenei, anonimi dar entuziaști, artiștii păpușari se aflau la datorie. Dar o asemenea întrecere nu presupune numai un simplu schimb protocolar de omagii și laude. Desigur că s-ar putea vorbi ca atare despre necesitatea sporirii repertoriului mai ales în ceea ce privește dramaturgia originală, despre profesionalizarea autorilor și interpreților (există de cîtiva ani un util curs de perfecționare aflat sub egida C.S.C.A.), despre lipsa textelor adresate elevilor și pionierilor, despre, și aici, absența comediilor, despre modalitatea unor mai ample căutări artistice, despre... Evident, despre toate acestea ca probleme profesionale s-a discutat la Constanța, cu exemple la îndemînă.

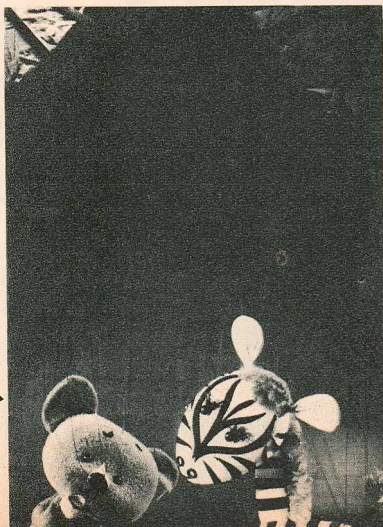
A fost deci pe litoral un mic eveniment artistic găzduit de teatrul constănțean, sprijinit de autoritățile locale, pentru stimularea unei rapide verificări și autoverificări artistice ale cărei rezultate se vor demonstra. În acest fel întîlnirea s-a dovedit cel puțin utilă și desigur că la toamnă se vor număra bobocii și în spectacolele de păpuși.

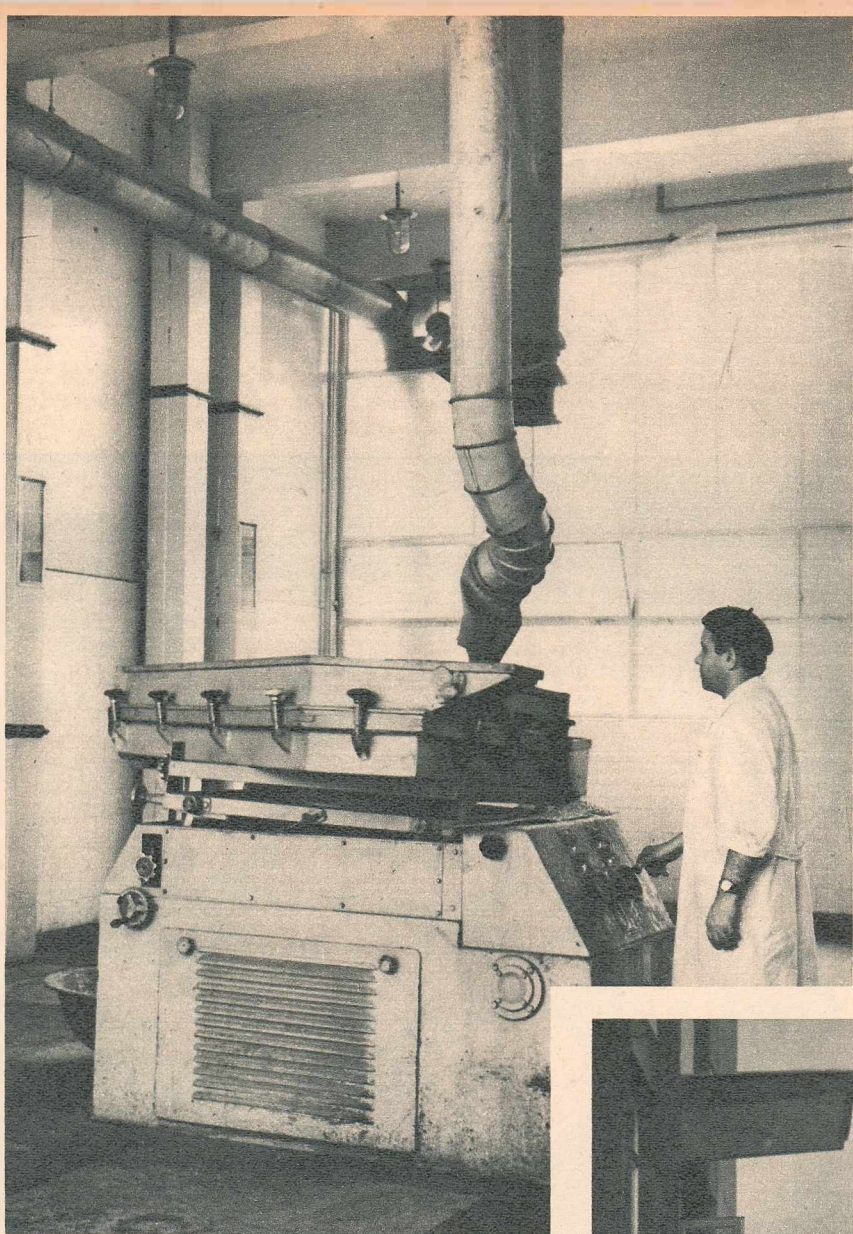
Dar de fapt principalii beneficiari ai «Săptămîinii constănțene» sînt copiii, pentru care se preconizează spectacole și mai bune. La Constanța, apoi la Piatra Neamț se întînesc direct pe scenă reprezentanții spectacolului tinerei generații.

Și e semnificativ că toate acestea se desfășoară pe o perioadă mai lungă și nu numai festiv, de 1 iunie, Ziua copilului, ceea ce demonstrează permanența preocupării. Iacă de ce n-am simțit totuși chiar atît de tare lipsa soarelui fierbinte pe litoral, în compania păpușilor.

păpușile nu intră la apă!

Tigrisorul și zebra schimbă impresii constănțene. (În spectacolul Teatrului «Țândărică».)

▲
Aspect
din fabrica
de produse expandate:
sala de drajare.

▲
Secția halva:
masa densimetrică.

▲
Una din secțiile
întreprinderii «SPICUL»
din Cluj:
secția denumită
«Combinat».

„SPICUL” CLUJEAN ȘI SECRETELE SUCCESELUI

«Vitadulci» era cândva o întreprindere binecunoscută în Cluj, datorită calității produselor ei de patiserie, cofetărie, bombonerie etc. Dar producția ei era mică și limitată din punct de vedere al sortimentelor, iar aria de răspîndire a produselor respective, circumscrisă la Cluj și câteva localități învecinate. Acum șapte ani, «Vitadulci» încetîndu-și activitatea, o serie dintre unitățile ei — regrupate și mult dezvoltate mai apoi — au constituit nucleul unei noi întreprinderi de industrie locală, «SPICUL».

De la vechea întreprindere, «SPICUL» n-a moștenit însă numai câteva unități mici și cu utilaj învechit, dar și tradiția unei producții de calitate, precum și o serie de cadre de specialiști cu temeinică pregătire.

În cei șapte ani care au trecut, «SPICUL» a valorificat din plin această moștenire, diversificînd continuu producția și realizînd o serie de sortimente ce și-au creat o bine-meritată faimă nu numai pe piața clujeană, ci în întreaga țară (să amintim, de pildă, covrigeii «Liliput», pe care-i cunoaștem și

apreciem cu toții pentru gustul lor plăcut, sau guma de mestecat, produsă pentru prima dată în țară de întreprinderea clujeană).

Valorificînd — pe lângă investițiile din fondurile centralizate — și o serie de resurse locale, «SPICUL» a creat mai multe unități, secții sau linii tehnologice noi, cum ar fi linia de mare capacitate pentru producția răcoritoarelor, cea de produse expandate, fabrica de halva și cea de gumă de mestecat mai sus amintită, fabrica de gheață care vara aceasta va furniza primele blocuri de gheață alimentației publice și gospodăriilor clujene (dar și primele «cantități de frig» patinoarului artificial) etc.

Din graiul convingător al cifrelor putem

descifra, mai concludent ca din orice altceva, ritmul de dezvoltare al întreprinderii «SPICUL».

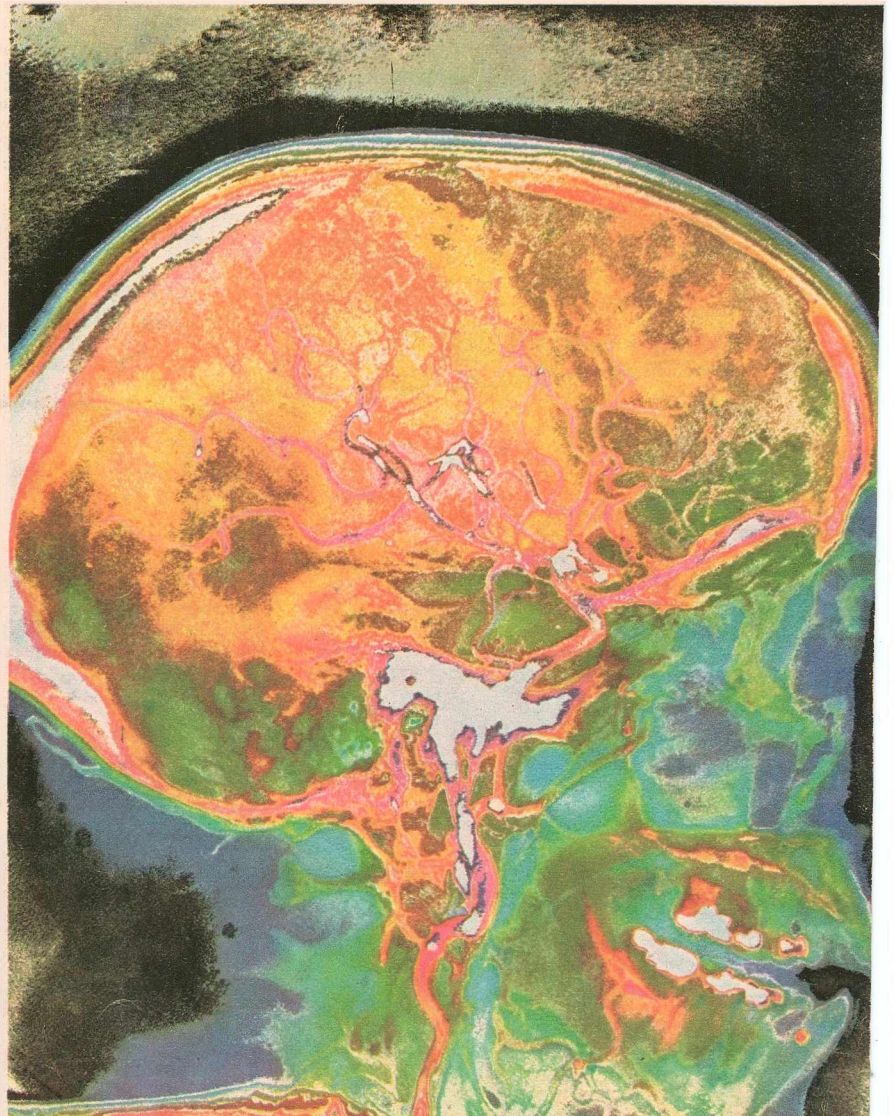
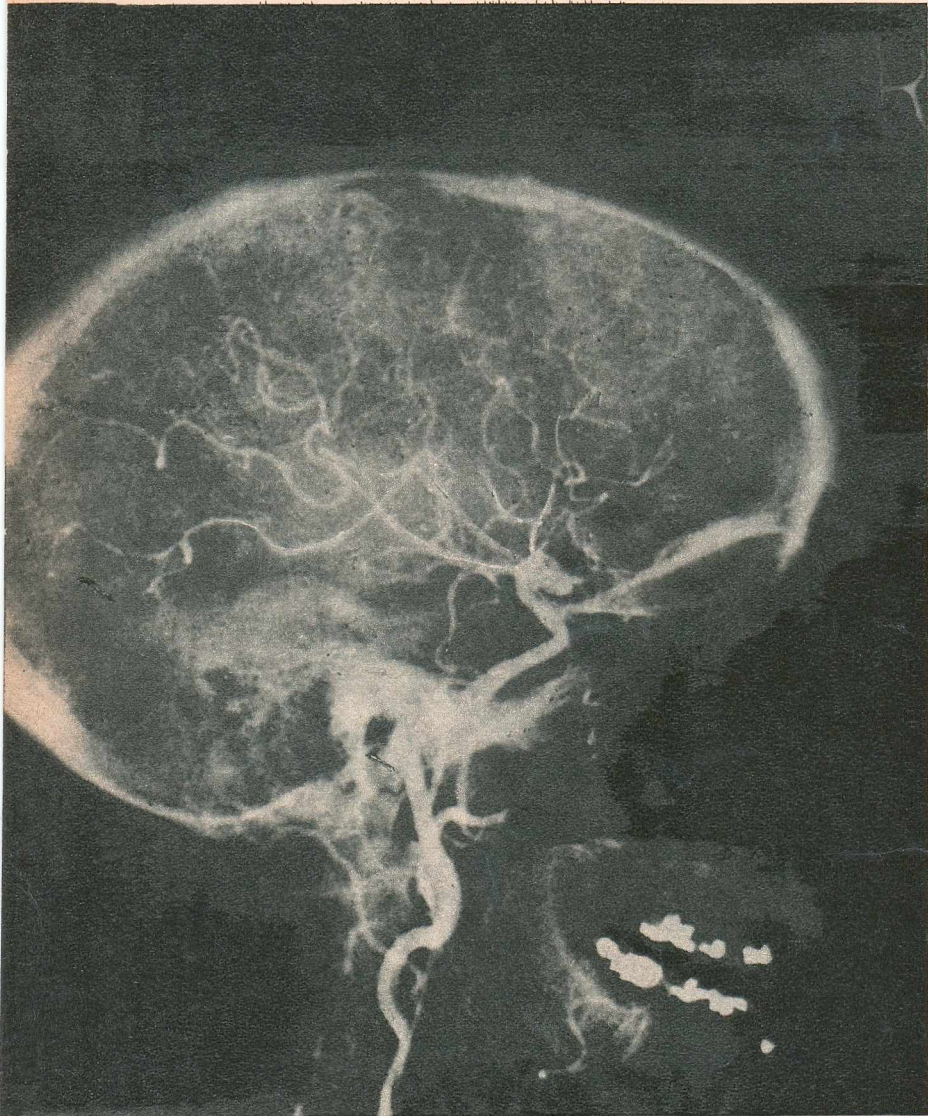
Dacă în 1962 valoarea producției globale a fost de circa 29 000 000 lei, iar în 1968 a atins aproape 86 000 000, în anul în curs «SPICUL» va realiza o producție globală de peste 100 000 000 lei. În 1962 s-au produs, de pildă, circa 1 200 tone biscuiți; în 1968 — circa 5 000 tone. «Liliput», covrigelul atît de cunoscut de care am mai vorbit, produs pentru prima oară în 1962, an în care s-au livrat pieței circa 1,2 milioane pungi, a atins în 1968 o producție de peste 7,5 milioane pungi! Paralel cu creșterea aceasta cantitativă s-a realizat o îmbunătățire permanentă a calității produselor, importante reduceri ale prețului de cost, sporirea neconținută a productivității muncii.

Astăzi «SPICUL» — adevărat «snop» de unități productive — este o emblemă de fabrică, care prin ea însăși constituie o garanție a calității produselor.

«Flacăra» — publicitate

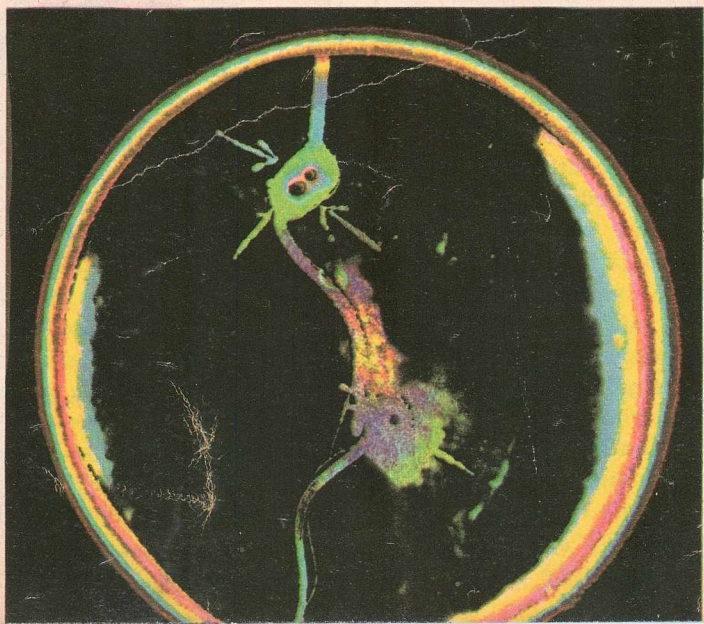
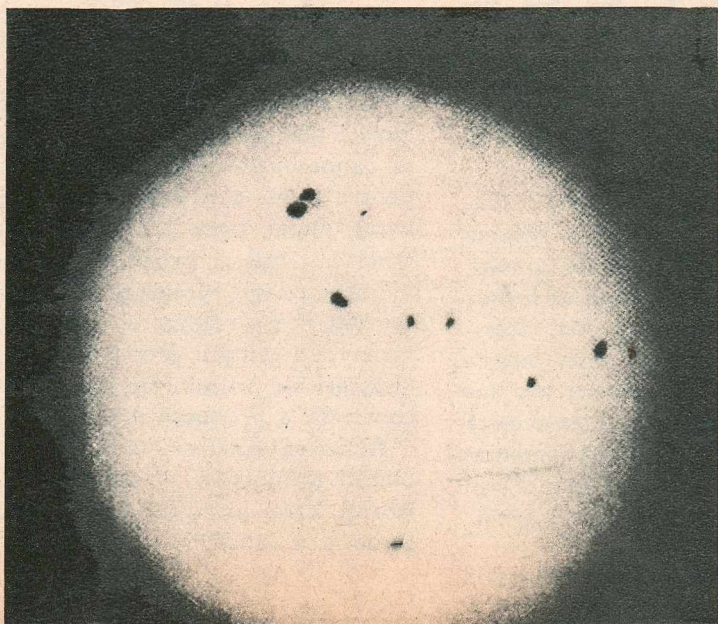
TEHNICI FOARTE MODERNE
DE INVESTIGAȚIE
CONSIDERĂ

culoa

O fotografie alb-negru a Soarelui (cu nelipsitele pete...) și una în culori, obținută prin procedeul Philco-Ford. Cea din urmă pune în evidență diferitele zone de temperatură, în timp ce prima e ștearsă și tristă, deși e vorba de Soare...

O radiografie relevă oasele, arterele (destul de vag) și, în cazul de față, foarte clar... plombele dentare. Procedeul color permite transpunerea în culori convenționale a diferitelor nuanțe de gri. Rezultatul, după cum puteți judeca și dv., capătă o valoare sporită pentru medicină, și, în același timp, neașteptate valențe estetice...

ea-un aliat

Trăim într-o lume colorată. Universul care ne înconjură, mic și cel mare, microcosmosul din noi înșine și macrocosmosul care se întinde pînă la hotarele neființei sînt ornate în tehnicolor. Și cercetătorul care vizionează magnificul film în culori al Naturii cu ochelari fumurii, se răpesc farmecul culorii, este privat nu numai de emoție artistică dar și de un prețios mijloc de investigație.

Să ne gîndim la banala radiografie. Razele X pun în evidență cele mai ascunse colțuri ale corpului omenesc. Utilizarea lor în medicină a marcat o adevărată piatră de hotar, fără ele astăzi ne-ar fi greu să ne imaginăm o viață civilă. Razele X fac parte din existența noastră cotidiană pe același plan, să spunem, ca telefonul, televizorul sau avioanele, și poate tocmai fiindcă ne-am obișnuit cu ele într-atît încît am de un mare neajuns: lipsa culorii. Firește, pentru specialist chiar și radiografia alb-negru reprezintă o carte închisă care-i furnizează date prețioase. Dar o imagine colorată i-ar vorbi cu sporită elocință.

Priviți cele două imagini alăturate: același craniu, aceeași imagine misterioasă a «sediului rațiunii». Este vorba, de fapt, de aceeași radiografie, dar cea colorată relevă infinit mai multe detalii.

O tehnică foarte nouă permite ca printr-un procedeu relativ simplu orice radiografie — mai precis, orice fotografie — să poată fi colorată. Firește, nu în mod intîmplător, păstrînd seama de caracteristicile clișeului respectiv. Un dispozitiv special stabilește 23 de gradații ale luminozității, de la alb la negru. Fiecare nuanță de gri primește o culoare distinctă. Cu alte cuvinte, roșul din imaginea noastră nu reprezintă de gri din radiografie. Deși colorația este convențională, ea se dovedește utilă în evidențierea unor detalii care altfel ar scăpa poate atenției.

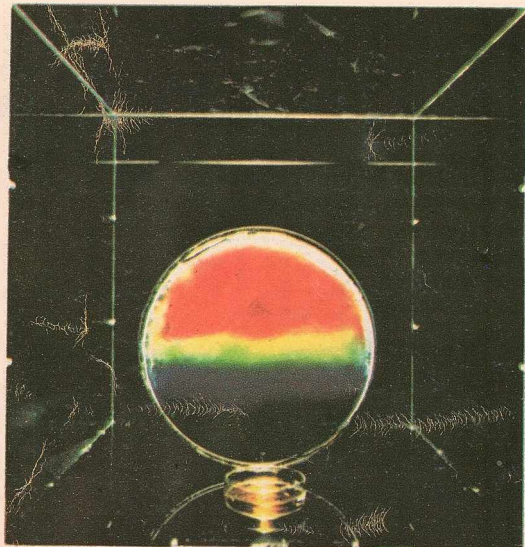
Această metodă a fost utilizată și la fotografiile astronomice, cu rezultate de-a dreptul senzaționale. Este încă în vigoare pentru a evalua toate implicațiile noii tehnici, dar nu încapă îndoială că grație ei culoarea își va face din nou domeniul de cercetare din care pînă azi a fost exclusă.

Tehnica și medicina își aliază culoarea și pe altă cale, mai puțin spectaculoasă, făcînd apel la o descoperire veche, turnată în forme noi. «Cristalele lichide», descoperite în 1888 de botanistul austriac Friedrich Reinitzer, au suscitat la început un interes prea mare; după primul război mondial acești compuși au fost scoși de la naftalină și studiați din nou, dar perioada lor de glorie nu începuse încă. Se pare că începe abia acum, după o serie de cercetări făcute de James Ferguson la Kent State University. Când, despre ce e vorba? Despre niște compuși organici speciali care întrunesc atît unele proprietăți ale cristalelor solide ale lichidelor. De pildă, ei reflectă lumina ca un cristal, dar pot fi vărsați dintr-un vas în altul ca un lichid oarecare. Una dintre proprietățile lor cea mai interesantă constă în aceea că la micșorarea stimulilor electrici, termici și chimici ei își schimbă culoarea. Se pot astfel obține adevărate hărți termice ale corpului uman, deoarece cristalele lichide sînt sensibile la cele mai infime variații de temperatură.

Unele interesante aplicații în medicină și în tehnică se întrevăd deja acum. Altele, probabil, vor urma.

Pe paginile de față vă invităm să urmăriți «ce poate» tehnica. Intrarea generală — gratuită. Film în culori.

L. NITESCU

◀ Cloroformul din vasul de la baza discului se evaporă și se combină cu diverși compuși organici situați pe disc. «Cristalele lichide» îi colorează în mod divers, în funcție de concentrația gazului la nivelul respectiv. Așadar, «cristalele lichide» pot fi utilizate, în anumite condiții, pentru stabilirea concentrației gazelor.

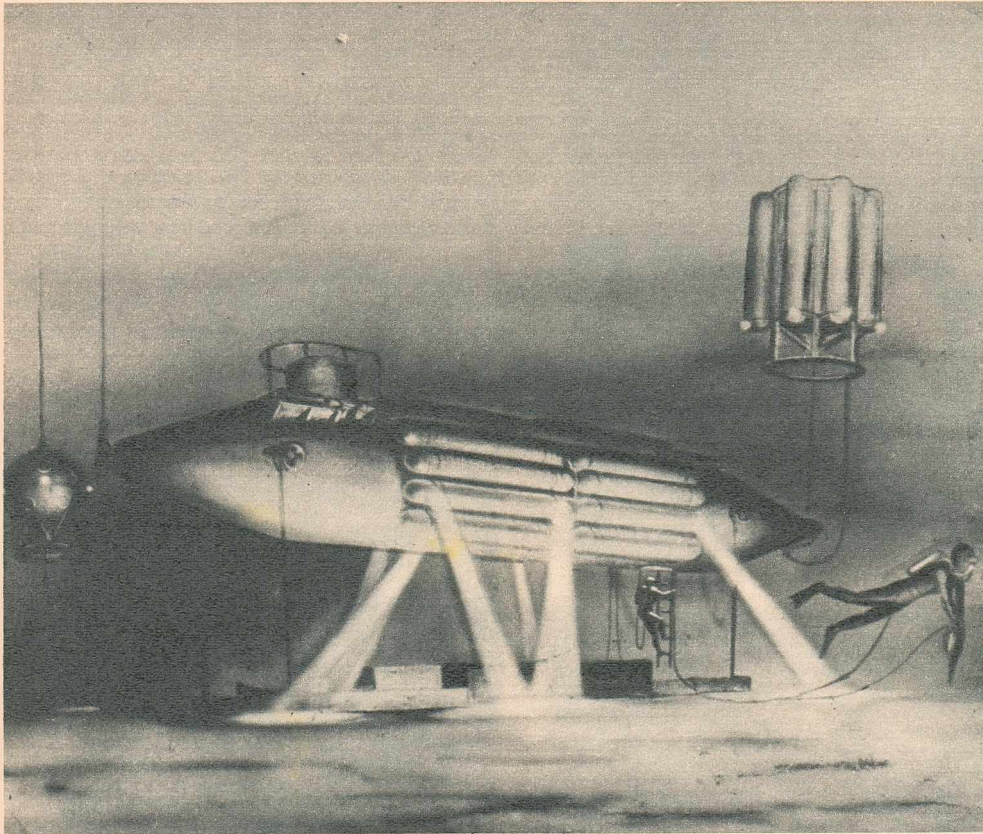

▲ «Cristale lichide», în minuscule capsule de material plastic, fotografiate la microscop. Lacrimi minerale de o stranie frumusețe.

▲ «Cristalele lichide» înregistrează instantaneu cele mai fine variații de temperatură din corpul omenesc, făcîndu-le vizibile în «tehnicolor», ca să spunem așa. Să luăm de pildă efectul nicotinei. Substanța acționează asupra aparatului circulator; drept urmare afluxul sîngelui în vasele periferice diminuează și temperatura lor scade întrucîtva. La o temperatură mai ridicată, «cristalele lichide» se colorează în albastru. Iată de ce degetele persoanei care s-a abținut de la fumat timp de 24 de ore precedente experienței sînt albastre (flux sanguin normal). O singură țigaretă, și degetele se înverzesc: nicotina a acționat fulgerător, circulația sîngelui s-a restrîns la extremități, iar efectele le puteți aprecia singuri. Subliniem că deși schimbările coloristice sînt foarte spectaculoase, ele reflectă modificări extrem de fine în corpul nostru și tocmai în aceasta rezidă utilitatea în studiul acțiunii diferitelor droguri.

reflector științific

BACCHUS NU E BACHUS ...

...ci British Aircraft Corporation Commercial Habitat Under the Sea (BACCHUS), ceea ce în traducere liberă ar suna cam așa: apartament submarin construit de compania British Aircraft. Deși desenul are o oarecare alură științifico-fantastică, este vorba de fapt de un proiect pur ingineresc, expus la o recentă expoziție internațională de oceanografie deschisă la Brighton, în Anglia. Caracteristica proiectului constă în aceea că va face posibilă șederea sub apă, la 200 m adâncime, a unor grupuri de câte șase cercetători, pentru perioade îndelungate, de ordinul a mai multor săptămâni.

O altă caracteristică: cilindrii din care este compus «submarinul» pot fi detașați sau asamblați după nevoie, și în ei pot fi găzduite echipe de 2, 4 sau 6 oameni.

NU VĂ PIERDEȚI CU FIREA

Ați înghițit un ac de siguranță? Un foarfece? Un nasture de metal? Nu vă pierdeți cu firea. Acest dispozitiv magnetic, inventat de dr. Arthur Penta din Schenectady, statul New York, S.U.A., permite dirijarea și extragerea obiectului cu pricina din zone ale stomacului inaccesibile până acum decit prin operație.

Inventatorul este optimist. Dar, firește, cel mai bine este să nu te afli în situația de a recurge la serviciile lui.

ACCELERATORII LA ÎNTRECERE CU RAZELE COSMICE

În momentul de față construirea unor acceleratori de particule de 200 sau 300 Gev (1 Gev = 1 000 Mev = un miliard de electron-volți) ar părea să satisfacă ambițiile cele mai îndrăznețe ale fizicienilor atomiști de pe toate meridianele. Și totuși este semnificativ pentru ritmul revoluției tehnico-științifice actuale — ritm dictat parcă de un superaccelerator invizibil — că de pe acum specialiștii visează la... 1 000 Gev și chiar la 2 000-3 000 Gev.

Desigur, un asemenea salt ar reclama și o tehnică radical nouă, și anume cibernetizarea procesului de accelerare a particulelor. De pe acum macheta unui accelerator de 1 000 Gev funcționează la Institutul de radiotehnică al Academiei de științe a U.R.S.S.

Se știe că în acceleratorii moderni neliniari particulele descriu orbite circulare cu viteze enorme. Cu timpul aceste orbite variază. Or, o echipă de

specialiști condusă de academicianul A.L. Mișt lucrează la punerea la punct a unui sistem care să permită reglarea automată și optimizarea procesului de accelerare. În această direcție s-au și înregistrat rezultate concrete: pe macheta sus-menționată protonii au fost accelerați până la o energie de 270 Mev.

Cibernetizarea acceleratorului presupune, firește, existența unor sisteme de culegere a informației, un calculator electronic și un organ de comandă. Calculatorul, pe baza informațiilor obținute continuu privind traiectoria particulelor, stabilește *instantaneu* corecțiunile necesare; comenzile corespunzătoare sînt transmise automat unui magnet care, la rîndul lui, acționează asupra particulelor, curbându-le traiectoria după necesitate.

Se desemnează astfel o tehnică nouă care, întruchipată în instalații-gigant, va permite omului să rivalizeze cu accelerările produse în razele cosmice.

UN SER ÎMPOTRIVA RESPINGERII TRANSPLANTĂRILOR...

...a fost pus la punct la centrul medical al Universității din Colorado. Serul a dat rezultate surprinzătoare mai ales la animale, atît în caz de transplantare a rinichiului, cît și a ficatului. El se prepară introducînd în organismul calului ganglioni limfatici,

bucăți de timus sau de splină de proveniență umană, extrăgîndu-se apoi serul animalului astfel «preparat». Substanța acționează la nivelul globulelor albe — celulele care combat corpii străini introduși în corpul omenesc.

TUN ELECTRONIC

S-a realizat recent un tun cu electroni ce poate fi folosit la perforarea rocilor. Noul dispozitiv constă dintr-o pereche de electrozi între care trece fluxul de electroni: catodul este am-

plasat în exteriorul rocii, iar anodul în interior. Fasciculul de electroni ce se formează taie roca! Vidul necesar propagării electronilor este realizat cu o serie de camere de vid.

TERMOCENTRALA MARINĂ

Exploatarea energiei termice a mărilor pleacă de la premisa posibilității folosirii în mașini termice adecvate a micilor diferențe de temperatură dintre două surse de apă avînd un debit cvasinelimitat. Este vorba de apele calde de suprafață din regiunile tropicale și ecuatoriale și de apele de profunzime, mai reci, ce coboară din regiunile polare. Este pus astfel în valoare fenomenul de stratificare termică a maselor acvatice marine datorită diferenței lor de densitate și de salinitate. Exploatarea resurselor termice ale mării este deosebit de avantajoasă, permițînd producerea de electricitate, de aer condi-

ționat, de apă dulce, de sare, de produse chimice și chiar de produse alimentare.

Amplasamentele cele mai favorabile pentru astfel de uzine, denumite talasotermice, se găsesc în regiunile de ridicare spre suprafață a apelor de profunzime, regiuni situate în zonele tropicale, în vecinătatea coastelor. Ridicarea apelor adînci se datorează în primul rînd acțiunii unui anumit regim de vînturi constant.

Mai mulți ingineri au și elaborat diverse proiecte pentru astfel de centrale.

O DEDICAȚIE NEOBIȘNUTĂ

Recent, ne-a căzut în mină o lucrare de matematică al cărei titlu, firește, nu va spune nimic celor mai mulți dintre cititorii noștri: «Programarea la mașinile electronice de calcul pentru soluțiile unei clase de sisteme polivibrante».

Ne-a reținut atenția numele autorului, prof. univ. dr. docent Dumitru Mangeron de la Institutul politehnic din Iași. D-sa are la activ peste trei sute de lucrări științifice (în afară de note și articole de sinteză), în domeniul matematicii și mecanicii teoretice și aplicate, publicate sub egida Academiei Republicii Socialiste România și a academiilor de științe din Franța, U.R.S.S., Italia, Belgia, Polonia, R.D.G., R.P. Chineză, India, Bulgaria, Ungaria, Turcia, S.U.A., Canada, Argentina... Eficiența cercetărilor savan-

tului ieșean este ilustrată prin faptul că ele au fost folosite pînă acum de zeci de cercetători și oameni de știință din toată lumea, iar manualele de specialitate includ azi și «ecuațiile Mangeron».

Studiul sus-menționat, elaborat și publicat de prof. Mangeron în cadrul activității desfășurate recent în calitate de profesor vizitator la Universitatea din Alberta, Canada, poartă o dedicație puțin obișnuită pentru un asemenea gen de lucrări academice, pe care o redăm fără comentarii: «Mamei mele, de la a cărei naștere se împlinesc o sută de ani, și tatălui meu, care acum o sută de ani și-a început munca neînteruptă, de o jumătate de secol, de mecanic de locomotivă».

LUMINA SOLARĂ — PRIETEN ȘI DUȘMAN

O nouă metodă de stimulare a creșterii plantelor la culturile din sere este în curs de experimentare în S.U.A. Această metodă constă în impregnarea foliilor cu care se învelesc serele cu substanțe care prezintă din punct de vedere optic o absorbție selectivă a diferitelor radiații care alcătuiesc lumina solară, asigurînd o permeabilitate mai mare radiațiilor care favorizează creșterea plantelor și o permeabilitate mai mică celor care au o acțiune inhi-

bitoare. Sînt absorbite total radiațiile ultraviolete.

Ca urmare a cercetărilor efectuate s-au descoperit pigmenți fluorescenți care, incluși în foliile de policlorură de vinil ale serelor, au permis realizarea unui ritm de creștere a plantelor foarte accelerat în raport cu lotul martor; în paralel au loc experimentări cu privire la folosirea unor astfel de substanțe în vederea aplicării *directe* pe plante prin stropirea acestora.

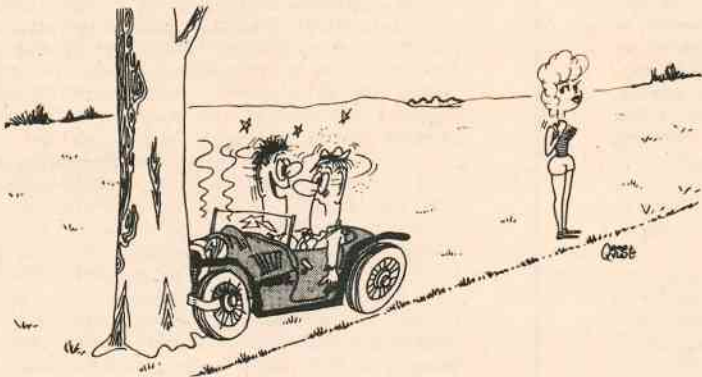
varietăți

UMOR

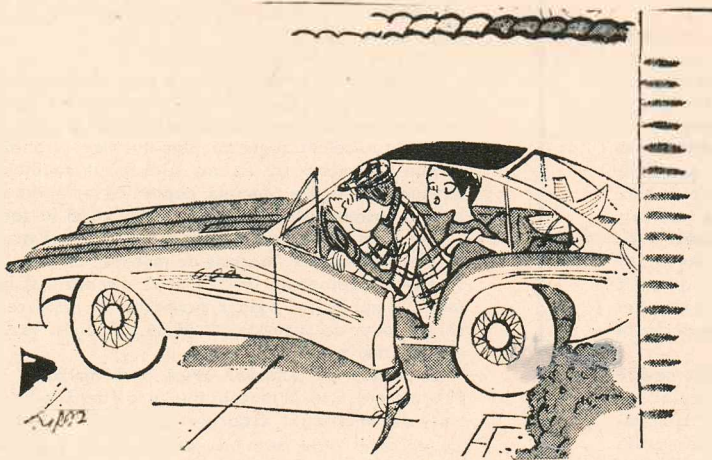
DE PESTE HOTARE

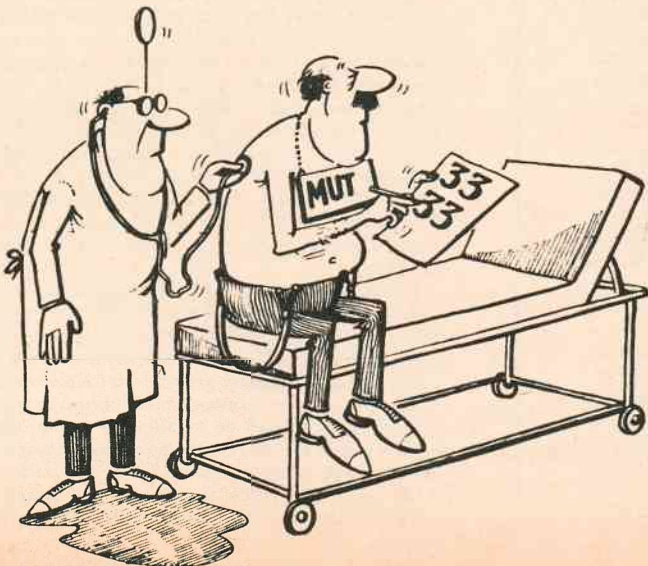
— Să-l lași în pace pe taică-tău. Mi-a spus că azi a avut o zi grea la birou...

— Mi-era că n-ai să oprești...

— Când tușesc eu, nu ești așa de îngrijorat...

CANICULĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2	R	A	C	I	T	U	R			C	F	P
3												
4					H	H						
5	A	C										P
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ORIZONTAL: 1) Răcoritoare — Salutare de departe! 2) Ori tremură, ori se topec de căldură — Prima victimă a insolației. 3) Neguțator de in — Vorbești de lup... 4) Terci — În pahar! — Aruncă săgeți... 5) Acut! — Mac cu pene — Între iarnă și vară. 6) Părintele fablei — Ciorap (reg.). 7) Copăcel — Curte! 8) Dogoare mare (feriți-vă inima) — Gelatină lactată. 9) Nume de față — Vara la mijloc. 10) Dînsa — Inel de mărgean — Liniste. 11) Moft — Cu gust (pl.). 12) Stă cu burta la soare — Se unge cu cremă.

VERTICAL: 1) Motiv să te treacă toate nădușelile — Apa îl îngheață. 2) Arse — Unu și una! — Condițional. 3) Victimă a soarelui și a propriei sale imprudențe — Slăbuți. 4) Garanție — A stat prea mult la soare (fem.). 5) Ițe! — Vara în Deltă — Pete! 6) Veche monedă de aur sau argint — Notă — Apel. 7) O lungă perioadă de timp — Cu pana la pălărie (pl.) — E adormitor. 8) Munți în Balcani — Pinguin — În stog! 9) Țesătură groasă — Îmbrăcăminte ușoară. 10) Cu umbră binecuvîntată — Invitație la voiaj... — Neo. 11) Umbrelă protectoare — Stradă mică. 12) Stă la răcoare — Gata.

N. RAICIU
Cuvinte rare: CIR, ALC.

Dezlegarea jocului CIREȘAR, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) RETUR — SECERIȘ. 2) AMAN — GURITA — O. 3) CIREȘE — ORE — NA. 4) ONI — UMBRE — AUR. 5) RE — CC — VIȘINIE. 6) OSTE — NM — ALTA. 7) ȘCOALA — VREO — T. 8) URIAȘE — IANCU. 9) C — TUN — TAIN — OL. 10) AMAR — RAU — ARAB. 11) ZA — ITALIA — UDU. 12) AMU — USA — LIDER. 13) NEAGRA — CULESE.

Tudor GEORGE: BALADE

Este aproape cu neputința să producem o imagine exactă a poeziei lui Tudor George fără sprijinul unor ample, cât mai copioase citate, fie și pentru faptul că atributul cu adevărat definitoriu al acesteia pare a fi *sufiul*, un suflu susținut, abundent, de mare volum, în stare în cele din urmă să convingă și pe cititorul în genere rezervat față de *formula* literară pe care o acreditează. Tudor George încearcă a reabilita, a re-inventa pe cont propriu și după părerea noastră, cu succes, formula poeziei epice, împotriva căreia s-au ridicat în tabăra «modernilor» atâtea voci categorice. Receptând rigorile unui tip tradițional de versificație, stăpînit, e drept, cu o rară virtuozitate, poetul își ia revanșa pe o cale poate mai dificilă, izbutind să inoculeze formelor vechi o vibrație nouă, o energie neliniștitoare, de loc anacronică, o simțire plenară, uneori dramatică și dureroasă prin însăși *intensitatea* ei. Revelatoare în baladele lui Tudor George este țăriia aspirației spirituale, capabilă să-și facă loc în condiții oricât de ingrate, luptînd din răsputeri cu materia brută, refractară, cu pornirile terestre, păgîne, adînc înrădăcinate, sau cu ispitele unei existențe pur vegetative. Interesant de remarcat că în unele împrejurări această «spiritualizare» se produce oarecum de la sine, evitînd încheștarea conflictului aparent dintre materie și spirit; atracțiile păgîne, magnetismul erotic suferă atunci o enigmatică metamorfoză, iar ceea ce pare sortit să rămîna primară chemare a cărnii se transfigurează și se sanctifică într-o înfiorare originară plină de intensitate și, totodată, în chipul cel mai straniu cu putință, de o inefabilă puritate și elevație. Aprinsul elogiu al puterilor instinctuale, al fatalității erotice primordiale cunoaște, de pildă, în admirabila baladă păgînă *Naiade și tritoni*, o misterioasă și ingenuă grație, care răscumpără «păcatul» și transgresează instinctul: «Treacă printr-o pădure/ De albe frumuseți/ Cu șoldurile dure/ Și sinii pădureți./ Centaurii pe-o coastă/ A iapă nechezînd./ Înfiorează această/ Pădure/ n neorînd/ Felinele naiade/ Cu torsu-ncremenit/ Simțeau c-o să le prade/ Centaurul mit./ Un vînt aprins trecuse/ Cu bărbătesc vînzol/ Prin drapuriile smulse/ Dînd pradă trunchiul gol./ Dar nudele carnații/ Mai fumegau și-acum/ Nimbînd acele grații/ C-un reactiv parfum/ .../ Cînd mușchiuloase funii/ Își prăvăliră crupa./ Frumoasele-și prînd sinii/ Florăți în pumni cît cupa.../ Fantasta herghelie/ De jar încins, de sînge/ Cu zarea purpurie/ În cerc de foc se strînge./ Cu coamele în vînturi/ Centaurii se vîd/ În proaspetele-avînturi/ De fulger și prăpăd./ În timp ce dinainte —/ Sub zarea ce de plumb e —/ Zbor dalbele vestminte/ A dalbelor porumbe./ Îngenuchiate-n rugă/ Mlădițele se-aplece!/ Fugiți! Nu-i timp de fugă!/ Cîntați! Vîntul petrece/ Un cîntec de iubire/ De purpură și aur:/ În mașteră-mplinire/ Naiade și centauri».

Baladele lui Tudor George se disting astfel — dincolo de un prim-plan epic, plin de mișcare și vitalitate — printr-o energie de un tip mai înalt, dedusă din permanenta rîvnă a materiei de a fi și altceva decît este, de a se depăși plenitudinar, cîntînd absolutul. Excelenta regie epică, autoritară intuiție a formelor limbajului viu, expresivitatea coloristică nu epuizează, cum s-ar putea crede, registrul acestei poezii, ele fiind puse mereu în serviciul unei aspirații ideale tulburătoare. E vorba de acele «raportări continue la un plan superior, transcendent, a metamorfozelor sale lirice», observate exact într-un comentariu al lui Alexandru Piru, și care, după dreapta formulă a aceluiași critic, indică în Tudor George pe «unul din cei mai valoroși poeți ai literaturii noastre actuale».

Înscrisă de soartă să nu cunoască în veci decît ne-mișcarea, împietrirea, «broasca țestoasă» imploră dezlegarea de această fatalitate, accesul la mișcare și viață: «Voi dezlegați-mă din univers/ Voi dați-mi Mers!/ Natură, zare,/ Dați-mi Mișcare!/ Muget al vietii, profund răsuflet/ Dați-mi Voi sufler».

PLAGIATORUL

Tot ceea ce realizează X o face din nevoia de a imita, dorințele lui nu sînt decît fotocopii ale dorințelor altora. De fapt, el n-are probleme și aspirații proprii — se mărginește să le plagieze pe ale altora... Dar, după ce le plagiază, are impresia că sînt problemele lui, copia se dovedește mai aprigă decît originalul.

X nu dorește ceea ce el are nevoie, ci dorește ceea ce au alții; mereu se află în competiție, mereu gîfite să nu piardă ultimul tren. Nu-i place să conducă mașina, nu-i place să se plimbe, dar și-a cumpărat mașină ca să nu rămînă în urma vecinului de bloc... «Alții să aibă mașină și eu să n-am mașină?...» N-a învățat să șofeze, îi e lehamite de o asemenea indelețnicire, mașina zace în garaj, dar se simte fericit că și-a plagiat vecinul.

Tot din dorința de a imita și-a cumpărat și o căsuță la țară, la Snagov. Nu se duce niciodată acolo, nici măcar vara, dar se simte în al nouălea cer gîndindu-se că nu se află mai prejos decît alți colegi de facultate. Ideea că și-a cumpărat o căsuță la țară îi ajunge; el de idee avea nevoie, și această idee l-a costat o grămadă de bani.

Pe plan sentimental X e o ființă destul de liniștită și echilibrată — cu toate astea și-a înșelat soția tot din dorința de a imita pe alții, de a nu rămîne cumva în urmă și-n acest gingaș domeniu. În realitate, n-a făcut decît să plagieze pînă în cele mai mici amănunte aventura stupidă a unui coleg de birou. Nici măcar în scena despărțirii n-a fost original, și pe aia nefericitul a copiat-o cu îndigoul dintr-un film italian. Aventura nu i-a adus nici o bucurie, l-a plictisit de moarte, dar e fericit că «a avut și el povestea lui», «și-a trăit și el experiența lui».

X n-are personalitate; de tot ce are nevoie copiază de la alții, începînd cu modelul pardesiului și sfîrșind cu trăsăturile de caracter. Cum vede o cravată frumoasă, își cumpără și el una la fel. Cum aude o idee care a avut oarecare succes în societate, o încorporează organic, devine ideea lui. El nu ride cum îi vine lui să ridă, pînă și aici plagiază cu nerușinare, de aceea ai impresia ciudată că l-ai mai văzut o dată, că nici cravata și nici ideile nu le vezi pentru prima oară.

X fură de la alții pînă și problemele sufletești. Copiază chiar și angoasa și neliniștea altora. Le copiază și le trăiește. În acest domeniu e deosebit de gelos. «Adică, alții să aibă angoasă și eu să n-am!»... I se pare că angoasa și automobilul sînt la fel de necesare în societate, o dovadă că e un individ respectabil. «Dă-o încîlco, trebuie să am și eu neliniștită metafizică din cînd în cînd...» Și tot plagînd automobilul și metafizica altora, tot copiind aspirații și probleme străine, X a uitat de el, X a pierit de mult... Dar și-așa, c-un picior în groapă, tot mai plagiază pe alții.

DAȚI COPIILOR CULORI!

Pe Bulevardul Magheru, umăr în umăr cu sala Dalles, în holul Universității populare, am rarul și limpedele sentiment să văd cum exultă culorile; niște copii de 11 ani dintr-un sat cîmpulungean (Vultureștii-Argeșului) transcriu cu acuarela, pe carton, 125 de chipuri ale enigmaticei și incoherentei lor copilării, fascinîndu-ne cu forța lor de seducție.

Nu-i decretăm genii precoce și nici nu ne extaziam facil; în fața copilăriei plenare ești (nu numai în atari situații) complet dezarmat. Faptul e acesta: o clasă întregă de pui de țaran pictează «în forță». Deci, interesează procesul, matricea. Cum s-a ajuns aici? Simplu ca bună ziua, îmi spune dascălul de țară Ion Mărgescu, care le e îndrumător. Are fericita idee să le promită: dacă izbutiți cu toții aceste simple și plicticoase linii de desen, vă las să zîmăliți cu culoarea ceea ce vă trece vouă prin cap. Zis și făcut. Și cei ce avuseseră pînă atunci 5 și 6 la desen ajung în miraculosul «cerc» de zîmălire după cum îi taie capul. Învățătorul aduce culori de la cooperativă (bani gheață, bani personali) și «nebunia» începe. Se croiesc zeci de metri pătrați de cartoane, sute de pensule încep a lucra, culorile se strivesc parcă mai frumos pe o paletă de copil. Casele sînt văzute cumva de sus, obiectelor le lipsesc perspectiva, oamenii sînt diformi și au priviri obsesive dar tinere, păsările sînt ireale, flori și cîmpuri și forme pe care nu știi de unde să le iei; totul copleșit de o horbotă a culorilor tari, însă aflate într-un surprinzător echilibru. «Țuculescienizează», îi scapă cite unui vizitator expert; nu, nu cred că-i așa. Copiii aceștia se joacă, și tocmai pentru că se joacă cu toată ființa și întreg sufletul ei exaltă adevăr, candoare, viață de necontestat.

Cum să descriu aceste pinze?

Un tablou în griuri și citeva pete de galben-citron; îi zice «Cosmică» (Zenaida Popa). Senzația de desprindere, de evaziune în celest, de imaterialitate și zbor cu amplitudini e excelent sugerată; dar imediat, în plină reverie, în plin vis selenar (să zicem), pică hazul, candidul și copilărescul haz: figura centrală, copilul ce inchiupie vag pe un posibil cosmonaut, e înfățișat ducînd cu el în zone astrale — ce? — o vietate strict pămînteană, o gîscă mare, ținută de gît, clipă în care impresia de măreție, de sobru, de grav, se strică, explodează în lumini de magneziu, și ridem hmeric în noi înșine. Așadar, economie de mijloc, transparență, forță de sugestie, sănătate de spirit, haz. Ce să-ți dorești mai mult?!

O pictură cu subiect: «Pică pară măliață...» (Viorel Săndulescu). Cadrul mucalit folcloric e depășit, se sugerează stări de meditație: arborele care domină e ultramarin, pe un fond mov, sub un cer oranj, cu rădăcini groase, negre, coborite în coaja tare a pămîntului, parcă strigă: «aici fructele se culeg, omule, se culeg, se culeg».

O pictoriță (Puita Ana) e preocupată de ideea zborului, prezentă în două dintre cartoanele expuse. Una e «Pasărea înfinitului»: niște stratificări de lumi, obiecte, apariții (dealuri, case, tren — de-a valma), iar deasupra o cioată de arbore singuratic, cu trei brațe, ca un trident, pe care tronează un păsăroi hilar, cu plisc roșu, în așteptare; senzația de plutire, de zbor iminent o dau lucrurile desprinse și plutitoare. Pasărea fixă catalizează doar acest zbor general, îl amplifică, îl face de neoprit. În cel de-al doilea desen («Tinerete») ni se arată un nud feciorelnic, în ton flamboiant, antrenat în zbor vertical, într-un anturaj de energic păsăret, stoluri de lebede în alb și ocră, cum nu se pe pămînt.

În «Glastră pe masă» (Lucia Diaconescu) vedem o masă verzuie, minusculă, într-o încăpere ardentă, incendiară, cu bronzuri tari, în timp ce lălelele din glastră — trei fire — cresc, tot cresc, spărgînd pereții, tavanul, transformîndu-se miraculos în trei păsări grele, desfoliate, enorme.

De ajuns. Nu interesează cite lucruri extraordinare au produs acești pictori de 11 ani, cite premii obțin sau vor obține, în cite zeci de reviste se vorbește despre neobișnuita lor prezență, în cite țări sînt sau vor fi trimise pinzele lor; interesează, înainte de toate, cum știu întreține climatul de artă care le e favorabil. Asta-i necunoscuta. Asta-i secretul.

Deci? Dați copiilor culori, cît mai multe culori!

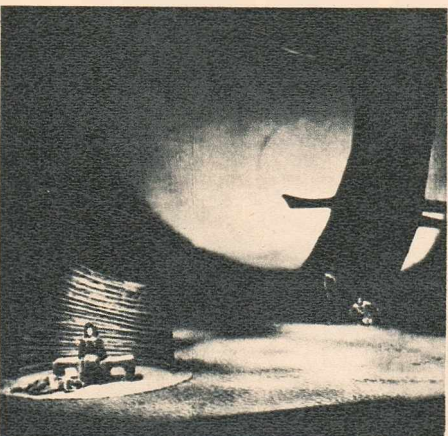
«Le Vison voyageur», adaptarea lui Jean-Loup Dabadie după o comedie engleză, în interpretarea lui Jean Poiret, Michel Serrault, Karin Petersen, Bernard Genty. Prezentată la teatrul Gymnase-Marie-Bell, comedia a fost apreciată pentru scenele sale vivante, pentru numeroasele qui-pro-quo-uri burlești și replici percutante. Un spectacol agreabil, cu adevărat despre noi înșine.

Piesa dramaturgului irlandez Sean O'Casey intitulată «Cook-a-Doodle Dandy» a fost montată, sub numele de «Kikeriki», la Leipzig/Kammerspiele de către regizorul Gotthard Müller. Partitura muzicală care însoțește momentele reprezentației este semnată de compozitorul Uwe Ködderitzsch.

«Cantata di un mostro lusi-tano» la Piccolo Teatro-Milano, în regia lui Giorgio Strehler, este «supervizată» de prezența cântăreței Milva, care susține comentariile muzicale realizate de Fiorenzo Carpi. Oratoriu laic, musical de denunțare, operă deschisă... Spectacol plin de simboluri, de aluzii și metafore dar de o simplitate directă care evidențiază agresivitatea, violența și spolierea cărora le sint supuși indigenii angolezi.

Wieland Wagner — fiul marelui muzician Richard Wagner — om de teatru remarcabil, despre care se spune că a influențat în mod decisiv mizanscena operii moderne, a pus în scenă la Bayreuth — printre ultimele sale spectacole — drama muzicală «Tristan și Isolda». Regretatul artist, recent dispărut, aplică și acestei drame propria sa viziune interpretativă, depărtându-se în mod flagrant de conținutul istorisit excesiv al operii wagneriene. Patetismul emfatic din «Tristan și Isolda» este purificat prin intervenția disciplinatoare a unui abstractism sever, dar înzestrat cu forță de sugestie și expresivitate plastică.

de Emanuel VALERIU

U.T.A.

Nu demult citeam, într-o revistă românească, un amplu reportaj dedicat industriei textile arădane, în care autorul trecea în revistă realizările colectivului uzinelor din regiunea de vest a țării, din ziua în care puterea trecuse, pe plan național, în mâna poporului. Cunoscușem, ca tânăr reporter, întreprinderea arădană și nu puține amintiri îmi rămăseseră din acei ani, întorși din drum cu mai mult de două decenii... Nu o dată străbătusem spațiul aerian care separă orașul de pe Mureș de Capitală, la bordul aparatului personal de zbor al fostului patron al uzinei, mare amator de sport și publicitate, deopotrivă. Nu puține au fost partidele pe care le-am transmis la posturile noastre de radio, din cabina fonică creată aici, în noul stadion, inaugurat printr-un meci internațional al formației locale cu cea a cartierului buda-pestan Ujpest (dr. Zsengeler, avea să-i înscrie, în pragul retragerii sale, trei goluri lui Justin!).

Îmi reamintesc cum echipa de aur, de la Oradea, fusese adusă (se poate citi «cumpărată») de faimosul baron Neuman și cită încântare produceau evoluțiile sale la București, tot astfel cum nu pot uita exodul ziariștilor spre acea Mecca a fotbalului reprezentată de Arad și de voluminoasele pachete, gata făcute la sosirea presei, cu care erau grutați condeierii, chiar înaintea jocurilor, tot astfel cum îmi este încă proaspătă uimirea ce mă cuprinsese vizitând diversele secții, birouri și magazine unde erau «încadrate» celebritățile fotbalului de acum douăzeci de ani, compartimente de muncă, care (vai!) nu produceau în realitate nimic! Nu vreau să uit nici că singurul om activ cu adevărat era Petchowski, pe care nici perspicacitatea d-lui Belis, șeful publicității întreprinderii și al fotbalului local, nu l-a putut descoperi, acolo unde noi l-am aflat totuși: în măruntaiele unui motor, plin pe brațe și obraz de uleiul pieselor la care trebăluia; în obișnuinții săi pantaloni scurți, cu zîmbetul său permanent sarcastic. «Ciolo», steaua cea mai strălucitoare de la I.T.A., respingea conveniențele și jocul incorect pus în scenă pentru domni din București, care trebuiau să se lase convinși de niște fapte profund efemere...

Citeam reportajul cu pricina, iar timpii evocați mi se păreau parcă și mai îndepărtați, nu numai prin noua forță tehnică și umană a uzinelor vizitate de reporterul cel nou, dar și prin altceva, mai greu de explicat poate, însă nu prea dificil de înțeles: orașului acesta, în totalitatea lui, dezvoltat la alți parametri economici și sociali, îi lipsea totuși panașul atât de rîvnit al unei mari satisfacții sportive. Fără o echipă de fotbal capabilă să ridice Aradul din nou în fruntea celor 12, 14 ori 16 cetăți ce-și dispută înțietatea în cel mai popular sport de la noi, strălucirea incontestabilă de azi nu părea, suferitorilor întru ale «sportului», desăvîrșită. De aceea am urmărit poate mai încordat ca oricînd lupta anului sportiv actual; de aceea, poate, am preferat un suspin, mai curînd de ușurare decît de regret, în ziua în care U.T.A. pierdea (teoretic) șansa la titlu, lăsîndu-se întrecută de Vagonul, pentru a cîștiga prin K.O. tehnic disputa celei mai pure sportivități, în același loc în care, altădată, pasiunea «baronului» făcea o tranșă monetară din tot ceea ce reprezenta interesul echipei sale; desigur, tocmai de aceea bucuria pentru succesul fotbalistilor din Arad depășește acum limitele orașului acesta și este împărțită de cea mai mare parte a opiniei orașului publice, conștientă că Dinamo, Rapid ori Steaua ar fi purtat cu mai multă prestanță titlul respectiv în viitoarele confruntări internaționale (cine poate ști?). În mod cert, victoria obținută de U.T.A. are însă o multă semnificație sportivă care se impune a fi consemnată. Fără intenția de a subaprecia creșterea cadrelor proprii ori de a ignora climatul sănătos al muncii duse de bravul Coco Dumitrescu, antrenorul primei garnituri, de activul obștesc grupat în jurul formației, pasiunea jucătorilor pentru fotbal și clubul lor și alte atîte aspecte care compun, de fapt, eșafodajul oricărui succes, mai ales în sport, nu vrem să nu notăm cu litere de acvaforte un adevăr rezultînd din mutarea titlului într-un oraș de provincie, deoarece el ne apare drept fundamental.

U.T.A. infirmă o părere mai veche, care a vestejit ani de-a rîndul fotbalul nostru (dar și alte discipline sportive). Mă refer la centralizarea celor mai talentați sportivi în Capitală, mai exact la 2-3 cluburi, acțiune dusă cu o perseverență încăpățînată, în ciuda paraliziei și lipsei de interes înregistrate ca un reflex în viața sportivă a provinciei. În fotbal, Aradul a reușit, chiar de la începutul renunțării oficiale la o practică cel puțin necorespunzătoare mișcării noastre sportive, să fie reprezentat de U.T.A. și Vagonul în prima divizie a țării. Nu interesează că una dintre ele părăsește, după un an, competiția, tot astfel cum nu trebuie luată drept etalon dificultatea în care s-a aflat acum F.C. Argeș, ci, mai curînd, figura excelentă de anul trecut, cînd formația piteșteană, simțînd numai intențiile de organizare pe noi și serioase baze, a amenințat primul loc. În fond, de ce să dezertăm la primele greutăți din contingentul inovației, după ce, peste 20 de ani, ne-am complăcut în mediocritatea unei idei împrumutate?

Cu certitudinea că U.T.A. și-a primit, pînă la această oră, complicele meritate, îmi îngădui să subscriu la ele.

P.S. Un singur regret mi-a rezervat finalul campionatului: acela de a nu găsi spațiu pentru un alt mare succes al rachetelor de aur ale lui Ion Țiriac și Ilie Năstase. Dar Cupa Davis continuă...

de Romulus RUSAN

DE CE A FOST
EMINESCU
ROMÂN

Uneori — capriciu van, pentru că este prea exact! — îmi place să grupez geniile în funcție de sensul destinului lor artistic. Pornesc de la observația că dialectica acestor destine, liniile lor de forță urcă sau coboară neconținut spre niște poli infiniți care se cheamă, dacă vrei, înger și demon, sau clasic și modern, sau național și universal, sau, poate, în limbajul mai funcționăresc al zilelor noastre, tradiție și inovație. Itinerariile, cu sau fără ocoluri, au mereu aceleași capete, în timp ce vehiculele creației se încrucișează, cu viteze proprii, după legi ce dau diversitatea unei culturi.

Unii, cei mai mulți, pornesc din răsăritul lumii și al poporului lor, de acolo unde, în zori, discul soarelui pare revelația unui zeu național; își umplu pînă la amiază viața cu tot ce a crescut în jurul lor, o dată cu ei și înaintea lor, prin grația morții și a ploilor, iar spre seară, cînd ochiul morții li s-a părut că s-a ivit, transparent, pe cer, cineva de pe fața nevăzută a lunii îi fură cu o poftă ascetică, îi soarbe promițîndu-le nemurirea. Ei își lasă bogata agoniseală la o parte și pornesc, renăscuți, pe aripi negre, spre locul unde Abel mai fusese o dată ucis de Cain. Sînt cei ce converg dinspre alb spre negru, dinspre pace spre neastîmpăr, pe drumul cel mai firesc al lumii, dinspre zi spre noapte, dinspre știut spre mai puțin știut, pe un ocean ale cărui cenușii nelinești și le însușesc.

Ceilalți vin, dimpotrivă, dinspre spațiile largi spre orizonturile patriei lor. Ei s-au născut noaptea, pe acest ocean al nelineștilor. Și-au strigat în adolescență teama, curiozitatea și dezorientarea, au apucat cu unghiile și au smuls zdrențe din necunoscutul care-i domina, s-au lăsat îmbrățișați de flăcările gheenei și s-au stins cu sudorile disperării. Iar dimineața, cînd soarele le va fi părut și lor un ochi al divinității, au coborît din luntre pe țărîmul ospitalier și i s-au aruncat în brațe, pîrînd să uite totul dar fără să uite nimic, căci însăși domolirea lor este fructul, altfel imposibil de atins, al experienței.

Și unii și alții, descoperitori... Unii și-au cucerit nelineștea din mocneala unei împăcări prea mult prelungite; alții au ajuns la o înțelepciune și ea inaccesibilă dacă n-ar fi fost impusă de oboseala nelineștii. Și la unii, și la ceilalți, panta destinului exprimă nerăbdarea și exasperarea geniului în fața poliilor ce-l atrag simultan.

Fiecare cultură are însă cîte un artist ce nu intră nicicum în aceste tipare. E artistul unic al unui popor, care rămîne în viața acestuia definitiv, ca un element al naturii. El a cuprins în pupile de la început și deodată totul — dimineața și noaptea, pacea și zbuciumul, știința și neștiința, pe înger și pe demon, secunda și eternitatea. Pentru el inovația e implicit tradiție, așa cum aerul înseamnă pentru alții răsufare. El are din unghiul său, care e al nemuririi, viziunea suprapusă și unificată a geniului etnic și universal. El nu cunoaște întoarcere și nehotărîre, el pare întruchiparea nemișcării, deși de fapt este cel mai mobil, căci viteza destinului său este — și tocmai de aceea este neobservabilă — viteza istorică a poporului din care face parte.

...Și, printre aceștia, Eminescu. Iată de ce — îmi spun — a fost Eminescu român. Pentru că noi să avem cui să ne supunem, pentru că să avem, peste munții zbuciumați din zare, un pisc singuratic care a izbutit să vadă dintr-o dată totul. Pentru că, privindu-l, să vedem și noi, printr-un periscop al eternității, atîta cit și ceea ce numai el a izbutit să vadă.

În ultima vreme am primit de la numeroși cititori din toate județele țării scrisori în care sînt relatate realizări și angajamente în cinstea celui de-al X-lea Congres al P.C.R. și în care se exprimă gânduri și simțăminte iscate de apropierea acestui important eveniment. Tuturor celor care ne-au scris și ne vor mai scrie în acest sens le mulțumim din toată inima și îi rugăm să ne ierte dacă din cauza abundenței de material numai o parte din corespondențele primite pot fi publicate în revistă. În orice caz, pentru facilitarea muncii noastre, îi rugăm ca toate corespondențele pe această temă să poarte pe plic mențiunea «Pentru secția de actualitate».

Îi mulțumim cititorului Ionel Codrin din Brad, jud. Hunedoara, pentru amabilele dumisale cuvinte și ne exprimăm regretul că o întâmplare a făcut să-l categorisim într-un număr trecut în categoria anonimilor. Propunerea de a se realiza un sondaj sistematic în rândurile cititorilor intră și în preocupările noastre, ca și cea privind antrenarea unui număr de cititori la realizarea citorva anchete.

Mulțumim de asemeni colonelului în rezervă Al. Nicolescu pentru articolul (bine documentat) privitor la sfîrșitul cuirasatului «Bismarck»; din păcate, am mai scris pe această temă, iar relativ recent și revista «Lumea» a publicat date amănunțite despre vestita bătălie navală din Atlantic. Poate că vom mai reveni cîndva — mai tîrziu — asupra acestei pagini de istorie.

Cititorul N. Bobaru din com. Brătășani, jud. Teleorman, revine cu unele precizări asupra unor propuneri anterioare. Îl putem asigura și noi că în viitor va crește și mai mult numărul actorilor și cîntăreților români a căror imagine va apărea în Flacăra-album. Cît despre rezultatele «sondajului» personal, efectuat de d-sa, să ne permită să rămînem sceptici. Un adevărat sondaj de opinie e o treabă foarte serioasă, care cere o pregătire minuțioasă, un aparat numeros și excelent calificat, o desfășurare largă de forțe, precum și cunoașterea aprofundată a metodologiei științifice prin care pot fi descifrate și interpretate răspunsurile primite. Ceea ce a făcut tov. Bobaru e cel mult o consultare printre cunoscuți. În orice caz, dacă are anumite propuneri concrete privind îmbunătățirea rubricii de varietăți, îl rugăm să ni le comunice. Îi vom fi recunoscători.

Cititoarei din Iași care semnează M.M. (numele este cunoscut de către redacție) îi comunicăm că vom ține seama de rugămintea d-sale, la o dată pe care însă n-o putem încă preciza.

Și iată două scrisori care — sincer vorbind — ne depășesc. Ion Bezerghianu din Constanța ne roagă să-i trimitem un set voluminos de fotografii pe care să le realizeze, pentru dumnea-sa, într-o tematică extrem de variată, fotoreporterii noștri. Trebuie să precizăm cîteva adevăruri elementare: a) sîntem o revistă și nu o agenție sau o cooperativă de fotografiere; b) fotoreporterii sînt salariați pentru a servi redacția și nu eventuali solicitanți individuali; c) bugetul pe care-l administrăm este o bucată din bugetul republicii și nimeni nu ne permite să zvrîlim pe fereastră mii de lei pentru ca un cititor să-și poată completa documentarea personală. Nu știm unde lucrează tov. Bezerghianu, dar credem că și la locul dumisale de muncă se aplică aceleași legi.

Pe un alt plan, o cititoare din Ohaba-Forgaci, jud. Timiș, ne cere să-i trimitem 46 de adrese de artiști. Dacă toți cititorii noștri ar avea aceleași pretenții, am fi siliți să facem concurență (cu șanse de depășire) Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor. Repetăm deci ce am mai spus: ne vom strădui să trimitem adresele artiștilor români, iar pentru concurenții de la ultimul festival «Cerbul de aur» o rugăm pe cititoarea noastră să se adreseze Televiziunii.

Cititorul Emil Stan din com. Lucieni, jud. Dimbovița, poate găsi adresele care-l interesează pe orice carte scoasă de editurile în cauză. Despre laser am publicat mai multe articole scrise de eminenți oameni de știință dar, fără îndoială, că vom mai reveni asupra acestei teme atît de actuale și de pasionante.

Cititorul Ioan Roman ne întreabă dacă și provincialii au acces la paginile revistei noastre. Nu toți; numai aceia care au ceva interesant de comunicat. De altfel, nici bucureștenii nu se bucură de un regim mai bun. Am reținut propunerea cu privire la organizarea de concursuri.

În sfîrșit, comunicăm cititorului Dumitrel Mircea din București că am transmis boxerilor români urările d-sale de succes. Rezultatele

▲ Cînd îți ții drăguța sub clop nu mai vezi nimic alta pe lume.

▼ Și să se vadă peste Huta și-n toate zările că-i zi de petrecere a oșenilor.

UNDE-I SÎMBRA OILOR?

(Urmare din pag. 9)

Recunoașteți că în jurul acestor informații succinte enunțate poți visa la un spectacol măreț? Dar ce a fost, de fapt, sîmbra oilor din acest an? O punere în scenă prost regizată, în care numai actorii au rămas autentici (deocamdată). Pe cîmpul întins de la Certeze-Huta s-au adunat mii și mii de oameni, majoritatea oșeni, care au dat strălucire și au colorat cu costumele lor fără egal decorul pe fond de verde.

Portul a fost, fără exagerare, singurul element autentic. În rest, un neavizat s-ar fi putut crede la un bilci în Bărăgan sau în orice parte a țării. Grătele din care se ridica fum de mititei și fleici au ținut locul celor patru focuri de veghe. Nici urmă de caș sau mămăliguță. O stîină improvizată stingaci a vrut să mimeze primul muls înainte de suirea oilor la munte: lamentabil de neconvingător! Singurul decor adecvat — Hanul Sîmbra oilor, a fost închis în chip de muzeu, cît a ținut petrecerea... Vrînd să suplinesească probabil hora oilor sau întrecerile fecioarești ca suitul pe un par lustruit cu seu după uiaș de horincă (palincă), organizatorii acestui ritual laic s-au gîndit să aducă... îmbunătățiri tradiției. Așa că au angajat avionul sanitar (!) pentru a da drumul cu parașutele la un miel, un butoiăș cu palincă și un caș. Cine a avut norocul să le prindă, că bătălia a fost mare, poate zice că s-a împărțit din specificul local. Ce-i drept, pe vremea dacilor liberi, care au sălășluit pe aceste meleaguri, nu se puteau organiza sîmbre ale oilor cu ajutorul «Aviasanului».

De ce să se falsifice această minunată sărbătoare tradițională și atît de bogată în obiceiuri și manifestări folclorice a căror origine se pierde în negura veacurilor, cu elemente improvizate, de bilci, lipsite de orice semnificație? Păcat.

Iar dacă ridicăm aici problema autenticului, este pentru că știm, din experiență proprie, că sînt iubiri care, de prea mari, înăbușă, sufocă. Cine iubește folclorul — și noi toți îl iubim — îi lasă libertatea. Iar cînd îl organizează, nu se atinge de autentic.

▲ Nu-i tîrg ca la Găina, dar fete sînt pe-alese

DE LA UNA LA ALTA

Alain Resnais rămâne unul dintre puținii cinești care pot sta cu capul sus când e vorba de această dimensiune fundamentală ce sperie, stăpânește și complexează filmul: «*Timpul*». Umbra unui Proust aplecată peste creațiile artistului francez nu este o halucinație, nici un moft estetic, ci vestirea unui omagiu pornit de pe ărimuri îndepărtate. Resnais îl merită în întreaga sa creație. Pentru că el ne-a obligat să deschidem ochii mari și să vedem cum «madelelinele învinate în ceași» își păstrează și pe ecran puterea lor de a mina din urmă timpul, către noi. Străinătatea fiindu-i ambiția deșartă de luare la întrecere a literaturii, arta celui care ne-a dat «*Hiroshima, dragostea mea*» nu face decât să descopere noi puteri magice ale cinematografului. Dacă, fără voia autorului, se aruncă o provocare literară, asta ține de orgoliul ipocrit al muzeorilor, care, din când în când, se mai uită una peste alta la celelalte. «*Anul trecut la Marienbad*», mai mult decât «*Hiroshima...*» poate sfida proza — dacă vrea sau dacă ținem noi să întărimă surzurile — prin forța sa demiurgică de a crea din ochii noștri, timpul, trăit cu intensitate cum și aici.

Prin scăpărătorul joc trecut-prezent, Resnais lumina realitatea definitiv instalată a Hiroshimei într-un chip apropiat de cel al romanului proustian. Prin fascinantul joc realitate-vis al Marienbadului autorul ne eliberează de îndemnul moștenit de la literatură de a pleca în căutarea timpului pierdut sau strecurat la noi, ori de a ieși în întâmpinarea lui. Cineastul mulge timpul din starea lui pură, obligându-l să devină prezent. Se înțelege, este o operație omplă, cu spectatori deopotrivă martori și participanți. Resnais nu-i trimite pe teritoriile onomastice pentru a aduce ajutorare într-o mai bună colaborare la acest tainic proces, ci le încearcă doar puterea imaginației transfiguratoare, capabile să îmbrințescă realitatea, să se așeze în locul ei, impunându-și propriul ei tatut. Iată de ce «*Anul trecut la Marienbad*» poate fi citit ca o invitație stăruitoare de a ne isa prinși în aventura imaginației, aventură în care sintem învăluiți din toate părțile de educația dragostei. Dincolo de apelul disperat la «*recunoscutului*» din film, adresat femeii amintește-ți, amintește-ți se întrezărește cuvântul «*închipuie-ți*». Regizorul și scenaristul (Alain Robbe-Grillet) ne pun la îndemână tot cadrul și instrumentele acestui joc — aventură-vis: un spațiu cu două determinări precise înăuntru (hotel), «afară» (parcul), precum necesari — un bărbat venit dintr-o lungă așteptare, și o femeie coborâtă din ireal, care poate

s-au mai întâlnit, poate nu s-au mai întâlnit la Marienbad, poate s-au iubit, poate nu s-au iubit, și care trebuie să-și exercite unul asupra altuia puterea de convingere, credința într-o realitate existentă ori imaginată. Filmul pregătește de la primele planuri deschiderea noastră către vis, prin incantația monologului spus ca o litanie, prin acele lungi și repetate descoperiri de culoare, de plapoane grele sub apăsarea ornamentației baroce, pe care aparatul le îmbrățișează cu mișcări chemate să ne prelungească percepția într-o continuă legănare a gândului.

Există aici un fel de botez pe care-l primim înainte de a intra într-un mare templu cu pereții transformați în orgă, cu oameni-statuie ce par a nu ști să răspundă decît propriilor lor amintiri. Plutește în aer o permanentă stare de vrajă, acaparatoare, rezistentă și nesătulă, gata oricînd să se hrănească cu cea mai mică tresărare a noastră. Desigur, dacă vrem să ne avîntăm în operația dislocării planului real de cel al proiecțiilor exterioare ale gândurilor și dorințelor eroilor, nu s-ar putea spune că ni se ridică

▲ «Amintește-ți, amintește-ți!»

în față ziduri și mări de netrecut. Înșuși autorul ne pune la îndemînă sistematic cîteva puncte de sprijin pe care are grijă, bineînțeles, să le infirmе ulterior. Dar dacă ne-am apuca cu îndrăjire să dezlegăm enigme la Marienbad, ne-am trezi — cred — pînă la urmă în rolul genului rău care dintr-o singură suflare transformă prinșesele în broaște. Fiind destul de rare privilegiile cînd putem lua locul — pentru o pră și jumătate — unui duh bun, nu vîd de ce ne-am grăbi să trezim din somn frumoasele adormite, să otrăvim cu un ceas mai devreme Isoldele.

▼ Au dansat anul trecut la Marienbad?

Pe vremea cînd ascultam, la Iași, subtilele prelegeri ale distinsului profesor de filozofie Dan Bădărău, nu mi-am închipuit că, peste două decenii, voi afla că a avut ceva în comun cu generalul Weygand și cu Garry Cooper: pasiunea pentru soldații de plumb.

Cine știa că la originea formei aerodinamice a automobilelor «Tatra» se află invenția din anul o mie nouă sute douăzeci și ceva a unui inginer român?

«Lupul moralist», «hoțul de păgubaș» sînt expresii cu circulație largă. Echipa «Realității ilustrate» condusă de Tudor Eliad a inclus însă în originalul caleidoscop prezentat cu două săptămîni în urmă două mostre formidabile, de neuitat, ale tipului de nerușinare desemnat de aceste expresii: hoțul care își întrerupe smiorcăitul pentru a perora, cu virtuoașă indignare, împotriva lipsei de vigilență a vinzătorilor dintr-un mare magazin; spărgătorul cinic care povestește, încîntat de sine însuși, cum s-a înapoiat a doua seară la locul infracțiunii pentru a verifica dacă tîlhăria lui l-a făcut sau nu pe responsabilul unui mic magazin să păzească mai bine banii statului. E aici un supratrafficism care îndeamnă la reflecție.

Aceste imagini și multe altele, depistate de «Realitatea ilustrată», explică reușita noii emisiuni. «Redactorii» ei s-au transformat în reporteri — în cel mai bun sens al acestui cuvînt — au părăsit platourile de filmare și au pornit-o prin București în căutarea ineditului. Dacă vor obosi sau dacă vor fi readuși din motive «tehnico-organizatorice» în studio, succesul inițial va rămîne o simplă amintire. Trebuie să sperăm însă că nu se va întîmpla așa, că televiziunea va vedea în caracterul și nivelul inițial al «Realității ilustrate» o primă treaptă de pe care nu mai trebuie să coboare.

Atunci cînd prinzi în imagine omul așa cum e, telespectatorul are la dispoziție materia primă necesară pentru a-și trage propriile sale concluzii. Credeam, de pildă, că Alexandru Mandi este un compozitor relativ tînr. Văzîndu-l și auzîndu-l însă pe domnul vîrstnic, de profesie chimist la Fondul plastic unde pregătește farduri și grime, am înțeles mai bine de ce cîntecele lui au caracterul unor imprecății melodramatice. Alexandru Mandi compune așa cum vorbește, așa cum se poartă. Nota de ușoară artificialitate a întregii convorbiri ne-a făcut să trecem cu un zîmbet peste «ingenuitatea» lui Sergiu Cioiu care nu știe, dragă-Doamne, cînd lucrează și cînd nu lucrează o cameră de luat vederi cu ochiul ațintit asupra lui.

Și pentru că Sergiu Cioiu a repetat cîteva strofe din noul cîntec «Poarta sărutului», o asociație de idei îmi cere să consemnez o foarte plăcută surpriză și un regret. Regretul că urmărirea cu exagerat de multă răbdare, în seara precedentă, un episod din tele-spanacul intitulat «Lunga vară fierbinte» în loc să mut televizorul pe celălalt canal. Și surpriza plăcută de a întîlni, în ultimele două cîntece, prinse la sfîrșit din recitalul ei, o Luminiță Dobrescu pe care n-o cunoșteam: o cîntăreașă cu timbru plăcut, cu o voce relativ cultivată, care nu-și mai pierde suflul după o melodie și jumătate. Așadar, succesul este cîteodată un bun sfătător, un imbold spre autodepășire. Aș fi preferat — e un amănunt minor poate — ca Luminița Dobrescu să nu fi aruncat o dată cu trecutele ei neîmpliniri costumele de scenă care îi veneau atît de bine, subliniindu-i silueta modernă, băiețoașă.

Cum și ea a cîntat «Poarta sărutului», aș vrea să-mi exprim o nedumerire: ce mesaj artistic se presupune că transmite această modă pseudo-brăncușistă? După ce fabricile de mobilă ne-au fericit cu «garnituri Brăncuși», iar coloana infinită a fost transformată în emblema unei game variate de sortimente industriale, la televiziune auzim melodii care ar vrea să-l evoce pe Brăncuși într-un stil fără nici o aderență cu spiritul creației lui sau vedem baletele care se vor inspira din arta lui. Nici cei mai buni dansatori nu pot transforma însă o coregrafie plată, ilustrativă și învechită — deși aplicată pe o muzică modernă — într-un act artistic justificînd pretenția de a-l evoca pe Brăncuși. O, dacă cei ce se hazardează să producă asemenea bineintenționate dar prea temerare lucrări omagiale ar citi măcar însemnările despre Brăncuși scrise cu patruzeci de ani în urmă de B. Fundoianu! Poate că atunci s-ar mulțumi să-l contemple în tăcere și să ne lase și pe noi s-o facem.

Foto: Rank Organisation

film

pe ecrane

STRĂIN ÎN CASĂ

◀ Adaptare cinematografică de Pierre Rouve (Anglia) după Georges Simenon. În rolurile principale: James Mason, Geraldine Chaplin, Bobby Darin, Paul Berthoya. (Realizatorii despre film: «Problema «prăpastiei dintre generații» este inclusă în poveste dintr-un unghi pe care cred că-l pot accepta ambele părți» — Pierre Rouve.

«Am încercat să vorbim și despre unii, și despre alții — și despre părinți, și despre copii — limpede și cinstit. Nu vrem să moralizăm sau să ne transformăm în judecători» — producătorul Dimitri de Grunwald).

biofilmografie

Alain Resnais s-a născut la 3 iunie 1922, în localitatea Vannes (Morbihan). A urmat cursurile de teatru conduse de René Simon și apoi I.D.H.E.C. S-a consacrat citiva timp problemelor de montaj. Una dintre primele sale realizări este montajul și imaginea filmului *Somnul Albertinei*, după Proust. Următoarele două filme pe 16 mm s-au pierdut: *Schema unei identificări* (cu Gérard Philipe și François Chaumette) și *Deschis pentru inventar* (cu Danielle Delorme, Pierre Trabaud). Cronologia carierei sale:

- 1947 — Cîteva scurt-metraje mute pe 16 mm, închinată picturii;
  - *Vizită la Lucien Coutaud*; *Vizită la Felix Labisse*; *Vizită la Hans Hartung*; *Vizită la Cezar Domela*; *Vizită la Oscar Dominquez*; *Portretul lui Henri Goetz*; *Inelul*; *Zi naturală sau Vizită la Marx Ernst*.
- 1948 — Realizează o primă versiune pe 16 mm, a filmului *Van Gogh*, împreună cu Gaston Diehl și Robert Hessens. La cererea producătorului Pierre Braunberger, îl transpune pe 35 mm;
  - scurt-metrajele: *Grădinile Parisului*; *Castelele din Franța*; *Jean Effel*.
- 1950 — Premiul Oscar pentru filmul *Van Gogh*;
  - *Gauguin*. Text — extrase din corespondența lui Gauguin. Imaginea — Henri Ferrand. Muzica — Darius Milhaud.
- 1950 — *Guernica*. Text — Paul Eluard. Imaginea — Henri Ferrand. Muzica — Guy Bernard.
- 1951 — *Statuile mor și ele*. Scenariu — Alain Resnais și Chris Marker. Imaginea — Ghislain Cloquet. Muzica — Guy Bernard.
- 1954 — Premiul Jean Vigo pentru *Statuile mor și ele*.
- 1955 — Montează filmul lui Agnes Varda *Virful scurt*;
  - *Noapte și ceață*. Text: Jean Cayrol. Imaginea — Ghislain Cloquet. Muzica — Hans Eisler.
- 1956 — Premiul Jean Vigo pentru *Noapte și ceață*;
  - *Toată memoria lumii*. Imaginea — Ghislain Cloquet. Muzica — Maurice Jarre.
- 1957 — Colaborează la montajul filmului lui Jacques Doniol-Valcroze *Ochiul stăpinului*;
  - *Misterul atelierului 15*. Scenariu — Remo Forlani. Regia — Alain Resnais și André Heinrich. Imaginea — Ghislain Cloquet, Sacha Vierny.
- 1958 — *Cintecul Styrenului*. Text — Raymond Queneau. Imaginea — Sacha Vierny. Muzica — Pierre Barbaud.
- 1959 — *Hiroshima, dragostea mea*. Scenariu — Marguerite Duras. Imaginea — Sacha Vierny, Takahoshi Michio. Muzică — Giovanni Fusco, Georges Delerue. Interpreți: Emmanuele Riva, Eiji Okada, Bernard Fresson.
- 1961 — *Anul trecut la Marienbad*. Scenariu — Alain Robbe-Grillet. Imaginea — Sacha Vierny. Muzica — Francis Seyrig. Interpreți: Delphine Seyrig, Giorgio Albertazzi, Sacha Pitoëff.
- 1962 — *Muriel sau Timpul unei întoarceri*. Scenariu — Jean Cayrol. Imaginea — Sacha Vierny. Interpreți: Delphine Seyrig, Jean-Pierre Kérien, Nita Klein.
- 1965 — *Războiul s-a sfârșit*. Scenariu — Jorge Semprun. Imaginea — Sacha Vierny. Muzica — Giovanni Fusco. Interpreți: Yves Montand, Ingrid Thulin, Geneviève Bujold.
- 1967 — Un episod din filmul *Departé de Vietnam*.
- 1968 — *Te iubesc, te iubesc*. Scenariu — Jacques Sternberg și Alain Resnais. Imaginea — Jean Bofféty. Interpreți: Claude Rich, Olga Georges Picot, Anouk Ferjak.

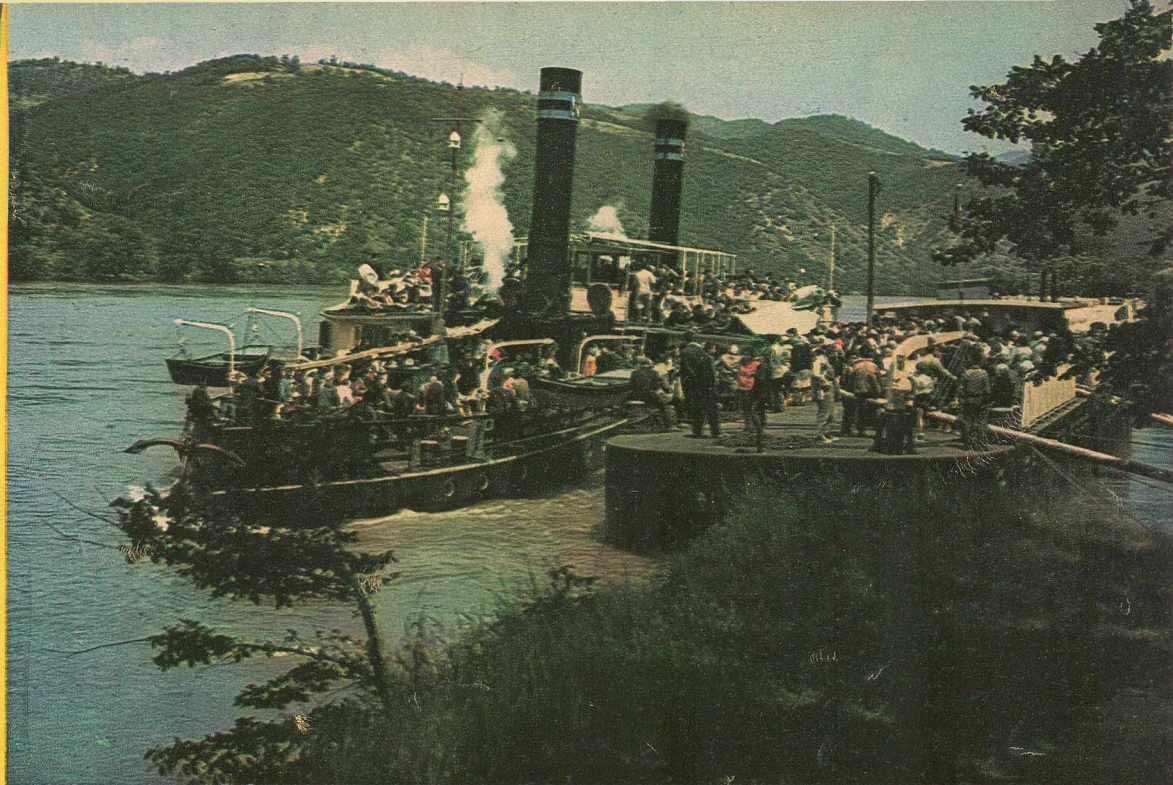

AS

AS

AS

AS

ASIGURAREA

„Turist”

În asigurare se cuprind: persoana care încheie contractul, pentru cazurile de invaliditate permanentă și deces din accident, precum și bunurile gospodărești ale acesteia. Sumele asigurate sînt diferențiate în funcție de natura accidentului, fiind între 10 000 și 25 000 de lei pentru invaliditate permanentă și între 5 000 și 15 000 de lei pentru deces. Pentru bunuri suma asigurată este de 20 000 de lei.

Asigurarea se încheie pe perioada de o lună. Prima de asigurare este de numai 15 lei.

Asigurarea «Turist» se recomandă tuturor celor ce pleacă în concedii, excursii, delegații etc.

RECOMANDĂ: ASIGURAREA „TURIST”

„Ra“

PRIMELE FILE ALE EPOPEII

CORESPONDENȚĂ
SPECIALĂ DE LA CAIRO
de Constantin OPRICĂ

O ultimă fotografie înainte ca «Ra» să-și înceapă marea călătorie.

Am asistat cu toții cu același interes, la fața locului, în portul Safi, sau în multe și depărtate colțuri ale lumii, la momentul când «Ra» și-a început senzaționala aventură. Am fost martorii botezului acestei ambarcații — de o construcție pe care valurile oceanului o uitaseră de milenii — nu cu tradiționala șampanie, ci cu lapte de capră. Și, alături de toți cei ce rămîneau pe mal, am urmărit cu emoție corabia de papirus care, înainte de a-și începe navigația autonomă, se depărta încet spre larg remorcată de patru bărci pescărești cu visle.

De fapt, epopeea lui «Ra» — urmărită de întreaga opinie publică mondială — începuse cu ceva timp înainte.

Construită pe platoul de la Gizeh, în preajma piramidei lui Mykerinos, «Ra» a început prin a naviga pe nisipul deșertului. Așezată pe o sanie din lemn, corabia a fost trasă de patru sute de tineri egipteni, cu ajutorul unor odgoane, așa cum se presupune că fuseseră transportate milioanele de blocuri de piatră ale piramidelor. Apoi a fost instalată pe o platformă specială și transportată la Alexandria, de unde, la bordul unui cargou, și-a continuat drumul pînă în portul Safi din Maroc. De aici, după ceremonia de lansare la apă, «Ra» și-a început drumul propriu-

zis — etapa hotărîtoare a călătoriei sale — spre continentul american.

«Scopul expediției mele — a afirmat Heyerdahl — este să experimentez corabia construită din papirus, plantă care se găsea din abundență pe timpul faraonilor și care azi e pe cale de dispariție». Întrebat dacă prin acțiunea sa se așteaptă să adauge un nou episod la istoria Egiptului, savantul norvegian a declarat înainte de plecare: «Sper și cred că egiptenii sînt aceia care au descoperit America».

Prima etapă a călătoriei lui «Ra», pe valurile de nisip ale platoului Gizeh.

Echipajul (de la stînga la dreapta): inginerul egiptean Georges Sourial; Santiago Gonoves, antropolog brazilian; Abdel Haya Djébrine, Republica Ciad, specialist în corăbii din papirus, unul dintre principalii realizatori ai lui «Ra»; Iuri Senkevici, medic sovietic; ofițerul de marină american Norman Baker; Carlo Mari, ziarist italian; Thor Heyerdahl, conducătorul expediției.

MAI PRESUS DE TOATE

un omagiu omului antichității

Valurile, vânturile, curenții oceanici, stihia sînt acum stăpîniți cvasiabsoluți ai fragilei ambarcații construite din trunchiuri de papirus. Ele — corabia botezată cu numele antic al zeului-soare, valurile, vînturile, curenții oceanici, furtunile — colaborează din plin cu cei șapte oameni, de șapte naționalități și profesii diferite, ai echipajului condus de Thor Heyerdahl. La capătul călătoriei: demonstrarea, prin metoda reconstituirii, a unei idei care-l urmărește pe savantul, navigatorul și scriitorul norvegian de peste douăzeci de ani. «Victoria expediției «Kon-Tiki» — afirma Heyerdahl — nu era un scop în sine, ci doar un început». Prin experimentul științific pe care-l întreprinde în prezent traversînd Atlanticul cu un vas construit după un model vechi de milenii, Heyerdahl își propune să dovedească în modul cel mai concret cu putință că oceanul n-a constituit o barieră de netrecut pentru oamenii antichității, că asemenea călătorii au avut loc în acele timpuri, explicînd analogiile constatate între vechea civilizație egipteană și civilizațiile precolumbiene ale Americii Centrale.

Ipoteza pe care Heyerdahl și-a propus s-o demonstreze în modul original și îndrăzneț atît de propriu lui a avut de înfruntat scepticismul multor specialiști. Nu numai ideea în sine a fost contestată de adepții teoriilor izolaționiste — care susțin că respectivele civilizații s-au format independent, trecînd însă prin etape asemănătoare — ci și mijloacele înfăptuirii ei. Ambarcația din papirus în special a inspirat o vie neîncredere: «vasul de hîrtie» se va îmbiba cu apă și se va scufunda, papirusul va putrezi, se va descompune, expediția aceasta e curată sinucidere. Și apoi, egiptenii au traversat oceanul — dacă l-au traversat — cu corăbii din lemn. Dar vasul — construit pînă la ultimul detaliu aidoma celor desenate pe pereții mormintelor faraonilor, vasul, a cărui imagine cu contur de lună nouă fusese regăsită de Heyerdahl în Anzii bolivieni, era — ca și curenții și vînturile ce aveau să-l poarte pe apele Atlanticului, ca și lipsa oricărui instrument modern de navigație la bord — un element-cheie al demonstrației. Căci cum altfel ar fi putut Heyerdahl dovedi, în secolul zborurilor cosmice, că mijloacele tehnice ale antichității îngăduiau legături directe între oameni de pe două continente despărțite de o uriașă întindere de apă?

Dincolo de aspectul senzațional al expediției, de aventura care-l atrage pe Heyerdahl cu puteri irezistibile, de valoarea chiar a experimentului științific, mai presus poate de toate acestea, expediția «Ra» este, în concepția inițiatorului ei, un omagiu adus omului antichității, capacității lui creatoare, talentului și cunoștințelor lui.

«Marea aventură» este de fapt o expediție perfect organizată. Așa cum nici un amănunt, nici una dintre subtilitățile meșteșugului vechilor făuritori de vase din papirus n-au fost neglijate atunci cînd s-a pornit la construirea corăbiei, nimic n-a fost lăsat la întîmplare nici acum, cînd «Ra» se află în largul Atlanticului. Disciplina pe bord este dintre cele mai severe. Fiecare dintre membrii echipajului face cu schimbul de cart. Și fiecare și-a propus să realizeze, potrivit specialității lui, un program științific care va contribui la valoarea întregului experiment.

În timp ce «Ra» își continuă drumul, radioamatorii din întreaga lume pîndesc cu sufletul la gură apariția mesajelor transmise de pe bordul navei pe o lungime de undă special rezervată. Știrile recepționate pînă acum sînt optimiste: ambarcația se comportă deosebit de bine; dă dovadă de multă stabilitate; în ciuda apelor agitate și a valurilor puternice, papirusul a absorbit o cantitate minimă de apă; avariile au fost remediate; planul de navigație e respectat, moralul tuturor membrilor expediției — excelent.

Dacă nu vor surveni incidente și totul se va desfășura potrivit prevederilor lui Heyerdahl, «Ra» își va atinge ținta la sfîrșitul lunii iulie. Și apoi? Apoi, membrii echipajului vor întreprinde o expediție etnografică în peninsula Yucatan, după care vor prezenta, în cadrul unui turneu în mai multe țări ale lumii, concluziile preliminare ale experimentului. Călătoria lui «Ra» și felul în care și-a îndeplinit misiunea sprijinind ipoteza unei legături directe între locuitorii Egiptului antic și cei ai Americii Centrale vor constitui subiectul unei noi cărți pe care Thor Heyerdahl a declarat că intenționează s-o scrie.

Delia ȘTEFAN

DEMOCRATIA LA EA ACASA: IN UZINA

(Urmare din pag. 7)

sînt aduse la îndeplinire hotărîrile luate, se înscrie cu egală importanță în eficiența activității comitetelor de direcție. În fond e vorba ca verigile unui întreg lanț de momente în săvîrșirea unei acțiuni să se desfășoare realmente în conformitate cu decizia luată de forul conducător. De fiecare acțiune în parte depinde succesul actului în ansamblu. Ceea ce, firește, nu necesită nici o demonstrație.

Cazul pe care îl vom cita în continuare ilustrează în mod elocvent urmările pe care le poate avea, în practică, ignorarea acestui adevăr.

Printre sarcinile pe care le trasează comitetul de direcție al Fabricii de mase plastice din București apare, la un moment dat, una în aparență simplă de adus la îndeplinire. Era vorba de montarea unui utilaj pentru tratarea pieselor metalice dure folosite în procesul tehnologic. De fapt stadiul la care se afla problema în momentul apariției ei pe ordinea de zi a ședinței comitetului de direcție era acela al «urgentei». S-au stabilit atunci termene și răspunderi. În lipsa acestui utilaj, fabrica era nevoită să ceară ajutorul altor întreprinderi, lucru incomod și neeconomic.

În practică însă lucrurile s-au petrecut astfel:

Mai întîi s-a constatat că în întreprindere nu există cadre specializate în domeniul respectiv. Pe de altă parte, furnizorii pieselor trebuitoare n-aveau posibilitatea să le livreze la timp. A urmat o schimbare de termene, justificările de rigoare și, în cele din urmă, sarcina încredințată de comitetul de direcție a fost dată uitării.

Reapariția ei în cîmpul preocupărilor conducerii s-a datorat întîmplării, dar rezolvarea n-a survenit nici de această dată. Practic, decizia luată în întreprindere citată s-a dovedit nerealistă, ineficientă. Se pune întrebarea: ce trebuie făcut pentru ca hotărîrile, o dată luate, să fie îndeplinite la termen? Discuțiile purtate în cadrul anchetei noastre au subliniat necesitatea cunoașterii temeinice a realității interne a întreprinderii, necesitatea cunoașterii posibilităților și cerințelor la un moment dat și în perspectivă. În această privință crearea comitetelor de direcție oferă condiții optime de lucru, deoarece membrii acestora sînt, deopotrivă, cadre de conducere și oameni legați în mod direct de producție — muncitori, tehnicieni, maștri, ingineri — care cunosc îndeaproape situația în fiecare secție.

Se cere însă îndeplinită o singură condiție: ca acest colectiv să acționeze astfel încît deciziile luate să fie într-adevăr rodul colaborării creatoare a tuturor membrilor săi.

Adeșori la întreprinderea bucureșteană «Steaua roșie» selecția problemelor ce trebuiau discutate în ședințele comitetului de direcție s-a făcut de către un singur om, președintele acestui comitet, directorul întreprinderii. Dar experiența a dovedit că acest lucru nu este în spiritul principiului de bază al muncii colective care guvernează activitatea comitetelor de direcție. Însuși actul selectării problemelor este o decizie, ca și decizia luată ca soluție la una sau alta din aceste probleme, și nu e posibil ca un singur om să se orienteze just, eficient, în aceste împrejurări. Deoarece, se știe că rezultatul acțiunii este hotărîtor influențat de calitatea deciziei, iar aceasta, la rîndul său, depinde de profunzimea cunoașterii condițiilor ce caracterizează problema în sine.

Un alt aspect legat de subiectul în discuție este cel care se referă la contribuția președinților comitetelor sindicale și a reprezentanților salariaților în comitetele de direcție. Se constată că aceștia, în cele mai multe cazuri, își îndeplinesc îndatoririle, acționînd cu întreaga răspundere pe care le-o dă mandatul ce le-a fost încredințat. La uzinele «23 August» măsurile luate pentru respectarea disciplinei în muncă, pentru utilizarea cu maximum de randament a timpului de producție și altele exprimate, în bună măsură, contribuția acestora la dezbaterile comitetului de direcție. În același timp, în întreprinderile care au aplicat noul sistem de salarizare, președintele comitetului sindicatului și reprezentantul salariaților au depus eforturi susținute pentru a face cunoscute, în rîndurile salariaților, prevederile Hotărîrii Consiliului de Miniștri, avantajele pe care le oferă noul sistem de salarizare, veghind totodată ca acesta să fie aplicat corect pentru evitarea oricărei erori.

În concluzie, se poate spune că noile organe de conducere din întreprinderi, comitetele de direcție au reale posibilități de a asigura cadrul necesar valorificării capacității creatoare a tuturor salariaților, de a da decizii judicioase în toate problemele pe care le implică viața de zi cu zi și dezvoltarea în perspectivă a întreprinderilor lor.

Ceea ce mai rămîne de făcut este asimilarea organică a metodelor noi de muncă, pe care primul an de experiență le-a evidențiat pretutindeni, perfecționarea acestora astfel încît, în cel mai scurt timp, comitetele de direcție să devină, pe baza participării largi a salariaților la luarea și îndeplinirea deciziilor, factorul principal de optimizare a activității, în interesul întreprinderii, al fiecărui membru din colectiv, și, în ultimă instanță, în interesul întregii economii naționale.

SAPTE ZILE PE PĂMÎNT

- LONDRA** În decurs de un an, numărul oamenilor de știință care au părăsit Anglia, angajându-se la diverse firme în străinătate și în primul rând la cele din S.U.A., s-a dublat, ajungând la 1 400.
- TOKYO** Mașinile electronice de calcul ocupă un loc tot mai important în exporturile Japoniei, fiind vândute atât în S.U.A. și Europa cât și în Asia de sud-est și Orientul Apropiat. Producția principalelor firme japoneze va ajunge în acest an la 500 000 unități, față de 164 000 anul trecut.
- GENEVA** Un raport al Organizației Internaționale a Muncii relevă că Republica Sud-Africană va întâmpina greutăți tot mai mari în menținerea apartheidului. «Progresul acestei țări — se menționează — va depinde direct de participarea crescândă a populației de culoare în toate sectoarele economiei».
- STOCKHOLM** Herman Kling, ministrul suedez al justiției, a prezentat în parlament un proiect de lege prin care urmează să se interzică boxul profesionist. Cât privește boxul amator, acesta va fi tolerat numai în cazul că se vor lua noi măsuri de siguranță pentru viața și sănătatea pugiliștilor.
- BELGRAD** O nouă autostradă, lungă de 290 km și lată de 25 m, va lua naștere între Zagreb și Spalato. De-a lungul autostrăzii — foarte importantă din punct de vedere turistic — vor fi construite numeroase moteluri, amenajate locuri de parcare și puncte de autoservice.
- WASHINGTON** Ministerul de Finanțe al S.U.A. a cerut Congresului 18 000 000 dolari pentru construirea unui centru special de pregătire a agenților de pază ai președintelui S.U.A. După asasinarea președintelui Kennedy și asasinările politice ce i-au urmat, numărul agenților de protecție specializați ai serviciului secret a fost considerabil sporit.
- PRAGA** Înainte de sfârșitul acestui an, la Jaslovka Bugonica vor începe lucrările pentru construirea primei centrale atomo-electrice din R.S. Cehoslovacă. Planul de dezvoltare economică prevede, până în 1980, construirea a încă șapte asemenea centrale.
- PARIS** Se află într-o fază avansată tratativele dintre Rhone-Poulenc și Pechiney Saint-Gobain — coloși ai chimiei franceze — în vederea încheierii unui acord de cooperare. Scopul: realizarea unei competitivități sporite a industriei chimice franceze pe piața internațională.
- MOSCOVA** Suprafața terenurilor irigate în U.R.S.S. a crescut în ultimii trei ani cu 1 000 000 hectare. În aceeași perioadă de timp au fost desecate 2 300 000 hectare terenuri mlăștinoase.
- ATENA** Nou duel financiar între marii armatori greci Aristotel Onassis și Stavros Niarchos, interesați, fiecare, să obțină aprobarea guvernului pentru construirea unei a treia rafinării de petrol în Grecia.

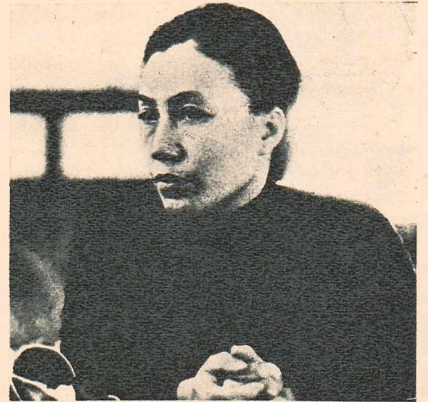
VIETNAMUL DE SUD: UN ACT POLITIC IMPORTANT

În zorii zilei de 6 iunie 1969 un forum cuprinzător al celor mai diverse orientări politice din Vietnamul de sud, exprimând aspirațiile legitime de pace, independență și progres social ale populației țării, s-a întrunit în zona eliberată pentru a trece în revistă situația actuală a rezistenței împotriva agresiunii americane și pentru constituirea unui guvern revoluționar provizoriu. Reprezentanți ai diverselor partide politice, ai naționalităților, comunităților religioase și păturilor sociale, ai forțelor armate de eliberare și brigăzilor voluntare de tineret din Saigon, Cholon, Gia Dinh, Hue și Da Nang, din zona platourilor înalte, s-au întrunit laolaltă în sala care a găzduit Congresul reprezentanților poporului din Vietnamul de sud.

La capătul celor trei zile de lucrări, Congresul a adoptat hotărârea de a desemna, pe armătura politică solidă a F.N.E. și a Alianței forțelor naționale democratice și pentru pace, un cabinet provizoriu ca organ al puterii centralizate, bucurându-se de competență deplină în toate domeniile vieții interne sud-vietnameze.

Prestigiul și autoritatea de care se bucură guvernul provizoriu s-au manifestat chiar din primele momente ale creării sale, atât pe plan politic intern cât și în viața internațională. Existența sa legitimă a fost recunoscută cu promptitudine de către diferite state ale lumii — guvernul român numărându-se printre primele care au hotărât să recunoască guvernul revoluționar provizoriu al Republicii Vietnamului de sud. Chiar și specialiștii americani care se ocupă de dosarul vietnamez consideră, așa cum relatează agenția «France Presse», că prin această acțiune «F.N.E. va câștiga în ce privește prestigiul său pe plan internațional» (deși la Paris, în cadrul conferinței cvadripartite, reprezentantul american și cel saigonez s-au străduit să minimalizeze importanța deosebită a acestui act).

Numeroși comentatori țin să remarce influența particulară pe care o are formarea guvernului provizoriu asupra evoluției politice a problemei vietnameze.

După constituirea guvernului revoluționar provizoriu al Republicii Vietnamului de sud, delegația FNE la Conferința de la Paris în problema vietnameză a fost transformată într-o delegație a guvernului revoluționar provizoriu condusă de d-na Nguyen Thi Binh, nou ministru de externe în acest guvern.

«Prin aceasta — scrie cotidianul algerian «El Moudjahid» — este sancționată prăbușirea Administrației de la Saigon, care nu reprezintă de altfel nimic altceva decât interesele americane și care a pierdut controlul administrativ asupra regiunilor rurale, iar în orașe, în organele sale, sînt infiltrați patrioții».

Între primele documente ale guvernului revoluționar provizoriu se remarcă programul în 12 puncte, care face cunoscută voința sa de a promova pe plan extern o politică de neutralitate și pace, iar în domeniul intern — de instaurare a păcii și reconstrucție a țării. Prin afirmarea acestor obiective, guvernul revoluționar se prezintă de la bun început ca exponent autorizat al voinței și aspirațiilor celor 14 milioane de locuitori din Vietnamul de sud.

Corneliu VLAD

DAKAR O.I.M. ȘI PREGĂTIREA CADRELOR AFRICANE

Corespondență specială de la Nestor ROURA

O.I.M. (Organizația internațională a muncii) sărbătorește în 1969 cea de-a cincizecea aniversare. Trebuie să recunoaștem însă că în Africa efortul acestei mari organizații a muncii nu a început să dea roade eficiente decât după anul 1960. Dar să fim drepti: în 1919 doar Etiopia a putut semna — ca stat independent — Carta de la Geneva. În 1960 începe proclamarea în serie a independenței statelor africane. Misiunile O.I.M., care activau înainte sub supravegherea strictă a autorităților coloniale, sînt înlocuite cu o politică de rodnică colaborare cu guvernele conducătoare ale noilor state, colaborare care ia o amploare din ce în ce mai mare. Un aspect semnificativ îl constituie și numirea de curînd a doctorului în științe economice Albert Tevoedjre, fost ministru în Dahomey, ca subdirector general al O.I.M., la Geneva. El este totodată autorul a două lucrări despre continentul african: «Africa revoltată» (1958) și «Pan-africanismul în acțiune». Domnia-sa a avut bunăvoința de a-mi spune câteva

cuvinte despre acțiunile O.I.M. legate de pregătirea cadrelor de specialiști africani.

«Pentru a cunoaște mai bine problemele fiecărui continent — arată dl. Tevoedjre — a trebuit să recurgem la descentralizare. Astfel, a fost numit cîte un coordonator pentru Asia, cele două Americi și Africa. În anii 1964-1965 am devenit coordonator pentru Africa, cu sediul la Addis Abeba, fapt care a constituit o cotitură însemnată deoarece a permis luări de contact cu populații atât de diverse, cunoașterea problemelor lor și deci coordonarea acțiunilor O.I.M. cu cele ale altor organisme interesate. S-a putut constata cu această ocazie că multe probleme generale sînt asemănătoare nordului și sudului, estului și vestului continentului. Au fost create numeroase birouri regionale, cum este de exemplu cel pentru vestul african de la Dakar.

Înainte de toate, trebuie să se știe că toate acțiunile sînt stabilite chiar de către guvernele interesate. Actualmente linia de conduită urmată — în ceea ce privește

Anunțarea intenției autorităților de la Salisbury de a legaliza stările de lucruri rasiste din Rhodesia printr-o nouă «Constituție» a stîrnit puternice reacții de protest în diferite țări ale lumii. În fotografie: o demonstrație în Trafalgar Square din Londra, organizată de mișcarea antiapartheid.

Noul președinte francez

de Silviu BRUCAN

Victoria lui Georges Pompidou în alegerile prezidențiale de la 15 iunie era așteptată și ea a venit să confirme cu o exactitate aproape matematică evoluția sondajelor de opinie în sinul electoratului francez. În condițiile în care Partidul Comunist, după succesul remarcabil de la primul scrutin, a dat cuvânt de ordine alegătorilor săi să se abțină de la vot, grosul corpului electoral — cum scria Maurice Duverger — a revenit la pozițiile tradiționale deoarece nu i se oferea nici o soluție nouă.

«Operația Poher» reprezenta de fapt încercarea de a reveni la a 4-a Republică, cu combinațiile ei politicianiste între partidele de centru, radicali și socialiști, care au dus în anii postbelici la slăbirea Franței și la o totală incapacitate de a face față problemelor interne și externe cu care ea era confruntată. Referendumul negativ din 27 aprilie a marcat impasul în care ajunsese și regimul gaullist după puternicele mișcări sociale din mai 1968. Diviziunea stângii, provocată de socialiști, a împiedicat forțele sociale care tind spre o schimbare să fructifice conjunctura politică creată și atunci, puși în fața alternativei: a conserva gaullismul sau a reveni la intrigăria politicianistă și impotența anterioară, francezii au preferat prima soluție.

Pompidou avea de partea sa atutul majorității parlamentare confortabile de care dispune pentru a guverna și linia unei politici externe care s-a dovedit profund ancorată în conștiința francezilor. Faptul că generalul De Gaulle, ca figură reprezentativă a Franței, a pus o amprentă personală noilor relații cu S.U.A., Anglia și R.F.G. în anii '60 sau politicii de cooperare europeană și promovării intereselor proprii în lumea a treia, nu modifică cu nimic baza obiectivă a acestor coordonate generale ale politicii franceze și în primul rând ascuțirea contradicțiilor interoccidentale, ciocnirea cu tendințele de hegemonie americană. Chiar și Poher, care și-a construit cu grijă o imagine mai «atlantică», s-a ferit să repună în discuție retragerea militară din N.A.T.O. și a dat înapoi atunci când i s-a semnalat că formula lui «europeană» ar duce la accesul vest-german, la arma nucleară sau când a avut să se pronunțe între Piața comună agricolă

— în care Franța este vital interesată — și aderarea Angliei la aceasta. «Franța — a reafirmat Pompidou — dorește să fie stăpînă pe raționamentele, pe deciziile ei, pe alegerea și îndeplinirea angajamentelor ei».

Problemele spinoase în fața noului președinte rămîn cele ridicate de evenimentele din mai 1968. În această privință, Pompidou a conjugat tema «continuității» cu cea a «deschiderii» spre transformări și a ținut să asigure că a înțeles sensul critic al referendumului. Soluția este departe de a fi simplă, deoarece este vorba de revindicarea majoră a masei muncitorilor, intelectualilor și studenților de a participa la deciziile care privesc interesele lor pe plan politic, economic și spiritual. Reformele propuse la referendum preconizau un fel de participare simbolică în niște organe lipsite de putere de decizie politică, ceea ce a determinat respingerea lor. Forțele sociale progresiste ale Franței au refuzat un asemenea surrogat al «participării» și au ripostat la politica monopolurilor și statului de menținere a salariilor la un nivel inferior, menită a soluționa sarcina asigurării unei poziții competitive industriei franceze în Piața comună, pe socoteala salariaților. De atunci, măsurile de înghețare a salariilor adoptate la începutul anului pentru a salva francul au fost criticate de sindicate deoarece, în condițiile inflației, ele tind să anuleze câștigurile obținute după mai 1968; sporurile fiscale au pus piper pe rană trezind nemulțumiri și în rândul micilor comercianți. Problema participării reflectă deci conflictul la care au ajuns forțele antimonopoliste cu structura puterii.

Regimul prezidențial rămîne desigur în vigoare. El a apărut însă ca rezultat al unei conjuncturi politice în care cerințele situației interne și externe s-au împletit cu o personalitate excepțională. Conjunctura politică în 1969 este alta decât cea din 1958 și deci va avea loc în mod necesar o adaptare la situație pe care însuși Pompidou a definit-o sub forma unei creșteri relative a ponderii guvernului și parlamentului și — adăugăm noi — a noilor forțe sociale care se afirmă în politica franceză.

acțiunile prioritare în Africa — poate fi schematizată astfel: a) pregătirea profesională; b) instaurarea unei echități sociale care să fie garantată de stabilitatea politică.

Să mă explic. Pentru punctul a): observăm că tineretul african nu are întotdeauna locul cuvenit în societatea continentului nostru. Tulburările din diferite locuri sînt o dovadă în acest sens. Acest tineret nu știe uneori cum să-și construiască drum în viață și mai ales nu are mijloacele necesare. După părerea noastră efortul actual al O.I.M., avînd drept scop de a făuri o meserie fiecăruia, ar putea să-l ajute pe acest drum dificil al educării. Iată de ce dorim să sensibilizăm opinia publică, guvernele în mod deosebit pentru a le determina să nu uite importantul factor al folosirii forței de muncă atunci cînd stabilesc planurile lor naționale.

În ceea ce privește celălalt aspect. Un salariat mulțumit cu profesiunea sa se

bucură de o mai bună stare socială. Aceasta este determinată, desigur, și de siguranța pe care o are muncitorul că este ferit de șomaj și de mizerie. În sfîrșit, un african care are o meserie se simte util țării sale, societății; capătă un salariu echitabil sau învață să-și apere dreptul de a-l căpăta.

...În timpul șederii mele la Addis Abeba (3 ani) am fost martorul strădaniilor internaționale pentru rezolvarea difișilor probleme ale continentului african: O.I.M. a dat exemplu semnînd prima un protocol de colaborare cu Organizația Unității Africane și, de asemenea, un altul cu Comisia economică africană. A fost apoi rîndul O.N.U. și UNESCO. Interesul pentru această colaborare este determinat de punerea în comun a tuturor posibilităților pentru lupta împotriva subdezvoltării în Africa. Strădanie care facilitează, între altele, o mai bună folosire a resurselor umane ale acestui continent».

Cel de-al 19-lea președinte al Republicii Franceze — Georges Pompidou.

În ultima vreme în Italia au avut loc numeroase demonstrații împotriva prezenței bazelor militare ale N.A.T.O. pe teritoriul țării. În fotografie: la Cagliari (Sardinia) manifestanții poartă pancarte pe care stă scris: «Afară din N.A.T.O.», «Sardinia are nevoie de renaștere (economică — n.r.) nu de baze americane».

CERTITUDINI

ȘI INCERTITUDINI PORTUGHEZE

Simbol pină de curînd al unei severe discipline academice, universitatea în care «El Doutor» Salazar și-a săvîrșit studiile — Coimbra — sfidînd regimul de la Lisabona, protestează. Inițiată de 4 000 de studenți cu care s-au solidarizat 151 din cei 230 de profesori, revolta de la Coimbra (împotriva eliminării a opt studenți din universitățile portugheze) reprezintă prima mărturie manifestată, după 40 de ani, a forței populare portugheze și a nemulțumirii crescînde a unei populații care, cu cîteva luni în urmă, își punea speranțe într-o schimbare a vieții politice portugheze.

Cînd, la 27 septembrie 1968, înlocuitorul lui Salazar, actualul prim-ministru Marcello Caetano, trasa, în primul său discurs, liniile directoare ale politicii interne și externe portugheze, vorbea mai ales de continuitate, dar — sublinia el — o continuitate în care își vor găsi locul, ori de cîte ori se va considera util, «reforme necesare». După opt luni de guvernare, gesturile noului prim-ministru sînt contradictorii: a acceptat tacit reuniunile opozității de la Aporto și Aveiro

dar cenzura a interzis publicarea vreunei știri în presă; vorbește cu bonomie la posturile de televiziune, dar elimină cu sînge rece studenții din universități; anulează exilul unor personalități politice portugheze, carcerile rămîn însă supraglomerate cu opozanți cunoscuți ai dictaturii și războiului purtat de Portugalia în coloniile din Africa.

Aproape nimeni nu reușește să înțeleagă ce anume urmărește Caetano și pină în ce punct anume este dispus să cedeze presiunilor forțelor democratice. Ceea ce este însă cert este faptul că «reforme necesare» n-au fost realizate și că se asistă mai degrabă în Portugalia și în afara ei — în colonii (vizita din luna aprilie a lui Caetano în Africa a demonstrat-o) — la o menținere a statu-quo-ului. În acest timp studenții de la Coimbra, cărora li s-au alăturat cei de la Porto și Lisabona, sînt cu toții de acord că în Portugalia nici o reformă adevărată nu va putea fi realizată fără o reîntoarcere la democrație («La Stampa»).

Deocamdată însă umbra lungă a lui Salazar, retras acum într-o dinărie, se

vile sale de la Lisabona — mai plutește în atmosfera politică portugheză. E doar o prezență fizică ce pare a-l sugstiona pe fostul rector universitar, Marcello Caetano, aflat încă în căutarea unei politici proprii?

Rodica DUMITRESCU

ELEMENTE NOI

ÎNTR-UN VECHI CONFLICT

Faptul că, abia instalat la putere, noul Consiliu al Comandamentului Revoluției, creat după recenta lovitură de stat din Sudan (a treia în cei 13 ani de la proclamarea independenței țării) și-a îndreptat atenția cu precădere asupra «problemei sudului», nu a putut scăpa atenției comentatorilor. De altfel, începînd din 1956, situația din cele trei provincii meridionale ale Sudanului — Bahr el Ghazal («fluviul Gazelelor»), Nilul Superior și Ecuatoria — a fost reflectată pe spații largi în presa internațională, iar în cronicile consacrate loviturii militare de la sfîrșitul lui mai, între cauzele evocate ale acesteia, un loc de primă importanță printre problemele cronice ale țării, de natură economică și socială, l-a deținut «imposibilitatea manifestată de curculile guvernamentale ale țării de a rezolva pașnic sîngerosul conflict ce opune puterea centrală populațiilor nearabe din sud» («Le Monde»).

Într-adevăr, moștenire a unei lupte rasiale care durează de secole în Africa între populațiile arabe sau arabizate și negri — populația de aproximativ 14 milioane a Sudanului fiind împărțită între o majoritate de nubieni arabizați, musulmani și o minoritate de circa 4 milioane de negri ramiți, păgîni sau creștinați — moștenire agravată în timpul și cu buna-știință a dominației coloniale, această problemă s-a dovedit una din cele mai nevalgice ale țării, chiar în anii de după cucerirea independenței. Iar politica oficială din ultimul deceniu, care la modul «programatic» era cuprinsă în lozincă: «O țară — Sudanul; o religie — islamul; o limbă — arabă» și la modul concret era transpusă într-o deținere a tuturor privilegiilor din țară de către populația arabă din nord, într-o lăsare în urmă din punct de vedere economic a dezvoltării regiunilor sudice,

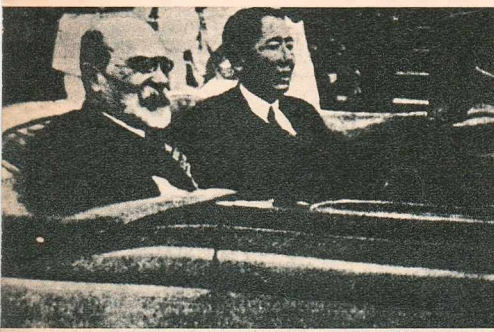
(Continuare în pag. 20)

ARHIVĂ-FOTO

BARTHOU ÎN ROMÂNIA

În 1934 Louis Barthou era ministru de externe al Franței și deținea, pe scena politică mondială, un loc de frunte, fiind unul dintre cei mai dirji luptători pentru menținerea păcii și întărirea securității europene. Era și un om de litere, cu merite recunoscute de Academia Franceză, care-l onorase cu titlul de membru activ. Cu aceste două calități deosebite el a venit în țara noastră, la 20 iunie 1934, fiind invitat de guvern și de Academia Română. Vizita sa a avut un sens politic semnificativ, ea consemnând — cum a spus Nicolae Iorga în discursul ținut la Cameră: «afirmarea legăturilor indestructibile dintre Franța și România». Barthou a fost primit cu entuziasm și căldură pretutindeni, de la frontieră și pînă la București, ca și în instituțiile pe care le-a vizitat, cuvintele emotionante de bun sosire arătându-i iluziilor oaspete sentimentele nutrite de poporul român față de cel francez și, în același timp, prețuirea pe care o dă trimisului său, pentru nobila-i misiune — aceea de purtător al stindardului păcii în lume. În fotografie: Barthou și Titulescu, în mașină, la București, îndreptându-se spre Cameră.

Ion MUNTEANU

(Urmare din pag. 29)

precum și într-o vastă «operațiune de pacificare» a populației acesteia, antrenată încă din 1963 într-un activ război de eliberare (operațiune soldată cu un număr de 500 000 de victime și 200 000 refugiați, cu incendierea satelor, distrugerea recoltelor etc.) n-a dus decît la agravarea situației. Cu atît mai mult cu cît ea s-a repercutat asupra întregii situații din țară, atît pe planul generării de crize politice cît și pe plan economic — alocațiile pentru respectivele acțiuni represive acaparînd aproximativ o treime din bugetul național.

Acum, după anunțarea de către postul de radio Omdurman a creării Consiliului Comandamentului Revoluției și a constituirii noului guvern al «Republicii Democratice a Sudanului», s-a trecut de la primele declarații de intenții cu privire la adoptarea unor măsuri pentru rezolvarea problemei sudului la anunțarea formală a hotărîrii de a se acorda autonomie provinciilor meridionale și de a se adopta o serie de măsuri economice, sociale și culturale destinate lichidării înapoierii acestei zone. Totodată a fost adresat un apel tuturor locuitorilor din sud — inclusiv celor refugiați în păduri pentru a duce de acolo lupta armată, cît și celor aflați în străinătate — în care li se cere să contribuie la menținerea unei atmosfere de calm și ordine în țară și să-și aducă aportul la «construirea Sudanului unit, democratic și prosper». Cît privește reacția față de acest apel al populației din sud, observatorii subliniază că, în măsura în care promisiunile noilor autorități centrale vor fi și transpuse în fapt, și apelul va avea eficacitatea dorită. Căci, într-un conflict cu rădăcini atât de adînci, s-a înrădăcinat de-a lungul vremii și mult scepticism, pe care numai realizările concrete îl pot combate.

I. CIOARĂ

ZÜRICH

ORDINATORUL-CADOU

Correspondență specială de la Horia LIMAN

La Paris i se spune «Sirius». Într-un mare magazin din centrul orașului, o apariție de film științifico-fantastic. Ai spune că este un robot, un King-Kong fără cap, gata să dărîme zgîrie-norii... de carton din studiourile Hollywoodului. Dar nu, nimic din toate acestea. În locul capului, patronul i-a fixat funcția, o funcție care-l face atrăgător publicului: «Consultați-l pe Sirius, ordinatorul-cadou». Așadar, un prieten al cumpărătorilor, un prieten electronic...

În centrul Zürichului, într-un mare magazin, o inovație similară. Copiii l-au botezat «Moș Crăciun electronic» — și-i spun astfel chiar dacă afară, în parcuri, au înflorit magnoliile. El le evocă imaginea bătrînului cu barba colilie și cu tobla generoasă de jucării. Se-ngrămădesc în jurul lui și-l alintă cu diminutivele cele mai neașteptate.

Să ne înțelegem, ordinatorul are exigențele lui. De pildă, un domn se apropie de el și-l informează: «Vreau să cumpăr pentru fiul meu un dar în valoare de pînă la 100 fr. Copilul este în vîrstă de șase ani, are pasiunea mașinilor și nu-i prea gălăgios». Așadar: vîrsta, sexul, temperamentul, preferințele. O dată satisfăcute, ordinatorul intră în acțiune. Și — vă asigur — sfatul vine mult mai rapid decît datele furnizate de cumpărător. Domnului

în chestiune, ordinatorul-cadou i-a propus să cumpere o mașină cromată cu pedală și niște pachete de ciocolată al căror ambalaj prezintă imagini cu mașini. În plus, i-a indicat cu exactitate etajele și raioanele unde le va găsi. L-am urmat și am rămas stupefiat: obiectele se aflau la locul lor și totalizau 98 de franci.

Am întrebat la direcție: «Cîte operații realizează ordinatorul pe oră?» Mi s-a răspuns cu un suris: «Stați în fața lui numai 30 de secunde și veți aprecia singur». Am dat curs invitației, cronometrînd. Și am numărat 20 de propuneri, alese de consilierul electronic din 127 de liste. Ordinatorul are, cu adevărat, o «memorie» fantastică. Cele 127 de liste cuprind 2 540 de obiecte, pe care le triază în raport cu datele indicate de cumpărător, fără a uita prețurile.

O forță superioară? Patronul magazinului mi-a spus: «Din punct de vedere economic este rentabil. Am redus la jumătate nevoile de personal. Iar operațiile administrative sînt, acum, perfect rationalizate. Dar nu este un remediu infailibil. El nu egalează inteligența și facultatea de decizie a omului. Creierul omenesc rămîne superior cartelelor perforate ale ordinatorului».

BRAZILIA: REÎNTOARCERE LA VIAȚA PARLAMENTARĂ?

Întrebarea pe care și-o pun observatorii politici din Rio de Janeiro nu este aceea dacă se va redeschide Congresul național. Și nici aceea dacă va avea loc în curînd o normalizare a vieții politice braziliene. Ceea ce toți ar vrea să știe este în ce condiții, cu ce forțe și cu ce drepturi va funcționa organul suprem legislativ al țării. Căci, de fapt, problema este de a se stabili care vor fi puterile excepționale la care guvernul este dispus să renunțe pentru a face posibilă o reînțoarcere la viața politică parlamentară.

Se știe că prin actul instituțional nr. 5, din decembrie trecut, președintele Costa de Silva a desființat Congresul național brazilian. Totodată el a retras drepturile și imunitatea parlamentară a multor personalități politice, în special din opoziție, și a desființat de facto toate partidele politice din Brazilia. Recent însă, un comunicat guvernamental dat publicității relevă că «în cazul în care nu vor surveni impedimente, Congresul național își va relua activitatea în august a.c.».

Pentru aceasta însă guvernul federal brazilian trebuie să aibă pregătite pînă atunci «noul Statut» și «o sensibilă modificare în sistemul legislativ electoral, în

asa fel încît acestea să interzică orice activitate politică a persoanelor ostile actualei conduceri» — remarcă observatorii politici latino-americani. În acest sens, este unanim recunoscut faptul că, o dată reînțoși în sinul Congresului, deputații și senatorii nu vor mai dispune de o serie de drepturi și imunități pe care le aveau înainte. Spre exemplu, ei vor pierde dreptul de a vota «în dezacord» cu partidul din care fac parte, cînd se dezbate probleme «esențiale» în parlament. De asemenea, se presupune că vor rămîne în vigoare actele instituționale care permit privarea de drepturi a oricărui parlamentar «indezirabil», suspendarea în totalitate a drepturilor oricărui cetățean care prin activitatea sa «amenință» securitatea statului, interzicerea exercitării profesiunii unor anumite persoane, trecerea în rezervă la orice dată a oricărui ofițer din forțele armate federale. (Recent a fost trecut în rezervă, fără un motiv explicit, însuși fratele ministrului de interne.)

Toate acestea sînt în măsură să demonstreze că o revenire la viața politică parlamentară, în adevăratul sens al cuvîntului, rămîne încă sub semnul întrebării la Rio.

Dan BULGAR

CRONICA DE TREI SECADE

DA, NU...

În această epocă minunată cu mașinile ei zburătoare, în această epocă în care — cum zicea de atîtea ori generalul De Gaulle — lucrurile sînt așa cum sînt, în această epocă minunată în care cuvintele sînt așa cum sînt, în această epocă minunată în care amănuntele nu mai contează în fața generalităților iar generalitățile nu mai contează în fața amănunțelor, în această epocă minunată în care pînă și silabele au intrat în stare de imponderabilitate în această epocă minunată în care prin marile progrese ale criticii literare «da» nu mai înseamnă «da» dar nici «nu», iar «nu» în-

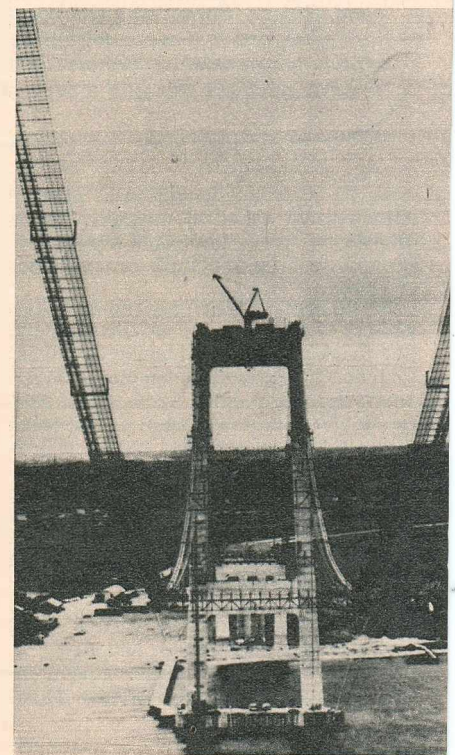
seamnă de atîtea ori în viața femeilor și bărbatilor cel mai categoric «da» — în această epocă minunată în care mașinile zburătoare sînt mai minunate decît epoca — în această zi încîntătoare a unei epoci încîntătoare peste toate, trebuie să aducem un elogiu concis și tandru, cu toată melancolia convenită, domnișoarei Diana din Leicester care și-a aminat căsătoria cu domnul Tony Weston fiindcă, în fața pastorului care oficia unirea lor pe viață, logodnicul n-a rostit un *da* limpede și răspicat, ci a mormăit ceva ininteligibil la întrebarea fundamentală. Și un elogiu și mai concis, și mai tandru, și mai sincer d-lui Tony Weston; în această comedie a silabelor dinsul și singurul care se ridică la drama minunată a epocii noastre zburătoare.

...ALB ȘI NEGRU

La două săptămîni după atacul (în plină Londră) a unor bandiți admirabil înarmați

În vederea înfăptuirii proiectului unui nou canal care, străbătînd America Centrală, să facă legătura între Atlantic și Pacific, în zona de deșert a Mexicului, se fac experiențe pentru a se verifica posibilitatea folosirii exploziilor nucleare în realizarea canalului.

În Danemarca se află în curs de construcție primul pod suspendat, în lungime de 1 km, care va uni Fuen cu peninsula Jutland. Podul este prevăzut a fi terminat pînă în toamna lui 1970.

asupra unui camion încărcat cu jucării în valoare de 10 000 lire sterline — vă dați seama că un asemenea furt nu poate avea loc decît în țări unde jucăriile sînt mai atrăgătoare decît cinstea — la 14 zile deci după acest eveniment, la Universitatea Filip de Marburg s-a decernat premiul fraților Grimm (12 000 franci) pentru autorii celor mai frumoase povești de adormit copiii în secolul 20. Nu contează cine l-a luat, fiindcă nu e nici o legătură între cele două știri — desigur. Hoții de jucării și bîsmuitorii pot rămîne necunoscuți. Dar în zilele premiului Grimm, undeva, în America, murea soldatul care în '44, în noaptea debarcării aliate, își agățase parașuta exact în turla ascuțită a unei catedrale franceze. A stat atîrnat trei ore, spînzurat între cer și viață, între Cel de Sus și cei de jos. A scăpat. A mai trăit 25 de ani și a murit, anonim, de un cancer la gît. Că dacă n-ar fi, nu s-ar povesti și ne-am hlizi mai puțin...

Radu COSASU

Insuflețirea cu care întreg poporul nostru întinpină cel de-al X-lea Congres al partidului și jubileul de 25 de ani de la eliberare, își va găsi ilustrarea cuvenită și pe scenele teatrelor noastre. De pe podiumul acestor scene vor răsună noi acorduri în întimpinarea marilor evenimente.

În pagina de față vom ține, săptăminal, la curent cititorii cu manifestările artistice ce li se vor dedica.

teatru

● 25 de ani de la eliberare — eveniment deosebit — marcat în activitatea teatrelor bucureștene de pregătirea citorva premiere: Vi-teazul de Paul Anghel (la Teatrul «Bulandra»), Pe 40 m lungime de undă de S. Macovei (la Teatrul «Giulești»), Drumul e liber de Ion Lucian și Virgil Puicea (la Teatrul «Ion Creangă») și Camuflajul de Al. Mirodan (la Teatrul evreiesc).

● Iunie 1969 — lună a teatrului românesc. După festivalul păpușilor pe litoralul Mării Negre, seminarul I.T.I. de la București, începe la Piatra Neamț primul festival al teatrului de copii și tineret, cu o bogată și diversă participare. Teatrul din Piatra Neamț, prin succesele sale în țară și peste hotare, devine acum o firească și potrivită gazdă!

● Una din ultimele premiere bucureștene ale acestei stagiuni: Carlota (de Miguel Mihura — dramaturg spaniol contemporan), farșă tragică, pseudopolitistă, foarte discutabilă ca valoare literară, dar bun pretext de spectacol. D.D. Neleanu a realizat un spectacol de bună atmosferă tragicomică, cu un ritm bine susținut și un desen scenic vădind o bună cunoaștere a spectacolului. În rolurile principale — cu partituri dificile și complexe — Tudorel Popa și Tatiana Iekel au obținut rezultate remarcabile. Bune compoziții: Maria Potra și Jean Lorin.

● O nouă piesă polițistă — vădind larga popularitate a genului — Umbra doctorului Nagvan de Ștefan Berciu la Teatrul «Ion Creangă» — elogiind munca lucrătorilor din miliție.

● Stagiunea estivală a început (cu aprobarea «sub rezervă» a meteorologilor). Într-un program estival destul de bogat (în afara prezenței teatrelor bucureștene — notăm primul festival internațional de folclor) se remarcă absența aproape totală a teatrelor din provincie. Oare dorința de afirmare să fie în concediu de odihnă?

Tatiana Iekel

carte

● Lăsind criticii — dacă mai stăruie în etichetări și prejudecăți — stabilirea farmaceutică de cerebral și afect în poezia Ninei Cassian, noi, în ce ne privește, consemnăm apariția recentului ei volum de poeme, Ambitus, ca pe o nouă întâlnire cu o seducătoare și autentică poezie (Editura pentru literatură).

● Verva publicistului, acutul simț de observație al prozatorului, notația metaforică structurală poetului sînt trăsături ce le aflăm prezente în însemnările de călătorie ale lui Eugen Barbu, cuprinse în cartea Foamea de spațiu. Sumarul cărții mai conține și convorbirile scriitorului cu Mircea Eliade, Robert Rauschenberg, Truman Capote... (Editura pentru literatură).

● În cartea C.A. Rosetti (1816-1885), Radu Pantazi conturează cu semnificație profilul omului și gânditorului patriot și democrat printr-un studiu introductiv, cit și prin publicarea unor texte reprezentative din scrierile acestuia (Editura politică).

● Tot la aceeași editură semnalăm apariția lucrării autobiografice Am trăit un secol, datorată uneia dintre cele mai marcante și multilaterale personalități ale culturii americane, William Edward Burghardt Du Bois, acest «avocat neobosit al demnității umane», cum îl numește Silviu Brucan într-o succintă și însuflețită prefață.

● O substanțială sinteză a dramaturgiei occidentale contemporane, în care predomină tonul și asociațiile de idei proprii eselui, întreprinde B. Elvin în cartea: Teatrul și interogația tragică (Editura pentru literatură universală).

● Ionel Marinescu, «acest vechi și atât de pasionat interpret al frumosului în grai românesc», cum îl definea recent Edgar Papu, a făcut să apară în colecția «Biblioteca pentru toți» Legenda secolilor de Victor Hugo, un compact volum, rod al unei laborioase munci de selecție și traducere din lirica marelui poet francez.

● În colecția B.P.T. au apărut într-un singur volum romanele: Fascinația minciunii și Foamea cea mare de Johan Bojer. Traducere de Alexandru Sever (care semnează și prefața) și Maria-Alice Botez.

● Din fotoliul 13..., Neagu Rădulescu ne prezintă, printr-o grafică ingenioasă și spirituală, cuprinzătoare galerie de oameni ai teatrului. Cuvînt înainte de Aurel Baranga (Editura Meridiană)

cinema

● Ziaristul — film-fluviu (pa-siune constantă a regizorului Serghei Gherasimov), conceput ca o pledoarie pentru depășirea falselor precepte morale în numele cărora putem otrăvi uneori existența celor din jur. Dezbaterea etică a cineastului este strînsă toată în prima serie a filmului, ultima parte — gîndită în intenții ca o lărgire a ariei de investigații — se consumă în observații minore. Filmul a fost distins «ex aequo» cu Marele premiu la Festivalul de la Moscova în 1967. Interpreții: Iurie Vasiliev, Galina Polskih, Nadejda Fedosova, Serghei Nikonenko, Tamara Makarova, Valentina Telicikina.

● Noaptea generalilor. Un cinea-ist mai puțin cunoscut nouă. Anatole Litvak, bun stăpîn al me-seriei, întreprinde o operație de minuțioasă portretizare psiholo-

Omar Sharif

gică, proiectată pe fondul unor evenimente ale celui de-al doilea război mondial, urmărite și ele cu ochiul unui observator atent la implicații. Dacă notăm și distribuția, «de aur», putem prevedea liniștii o frumoasă carieră generalilor care au ocupat sala «Patria»: Peter O'Toole, Omar Sharif, Tom Courtenay, Christopher Plummer, Donald Pleasence, Philippe Noiret, Charles Gray, Juliette Gréco, Nicole Courcel.

● Aruncați banca în aer. Comical mărunț, fără semnificații și fără pretenții — asta ar mai lipsi — al lui Jean Girault, «patronul spiritual» al lui Louis de Funès. Cine s-a abonat la giumbuşlucurile lui Louis de Funès... În restul distribuției: Jean-Pierre Marielle, Jean Lefebvre, Anne Doat.

● Cineastul american Joseph Stirk, autorul controversatei ecranizări Ulisses de Joyce, se încumetă să transpună acum și romanul notoriu al lui Henry Miller, Tropical cancerului. În rolul principal — Geraldine Page.

disc

● Maria Lătărețu, steaua nr. 1 a cîntecului oltenesc, vine iarăși să ne încinte cu dulceața versului pe care i-l-au hărăzit plaiurile de dincolo de Olt. Din cele opt cîntece cuprinse pe ultima ei înregistrare de la «Electrecord», unul din ele, «Lie ciocîrlie», este, după cum menționează muzicologul Tiberiu Alexandru, o foarte rară baladă ce se cîntă mirilor, luna după nuntă, în faptul dimineții. Alte trei sînt creații aparținînd artistei, care urzește și asemenea țesături muzicale ca: «Trifoiul cu patru foi», «Frumoasă ești, mîndruliță», «Frumoasă-i tineretea». Acompaniază orchestra Victor Predeșcu (EPD-1221).

● Alte nestemate din muzica noastră populară: «Cîntă cucul pe fîntînă», «Măi ciobane de la munte», «Sub cel deal, sub cea colină», «Mîndruța nu m-o crezut», «Noi venim după mircasă», le putem asculta în interpretarea plină de nerv a lui Simion Pop (EPC-10 046).

● De la Luță Ioviță incoace n-au prea fost mulți taragotiști care să aspire la faima bătrînelui mag bănățean. Iată însă că Remus Bistrița, un tînar instrumentist cu har, ne cîntă tot atât de fermecător «Măzărca de la Fieru», «Briul din Dalboset» și «Joc de doi de la Obreja». Acompaniază orchestra lui Ionel Budișteanu (EPC-10 048).

plastică

● Ileana Rădulescu — pictură. Ecranul pinzei e o suprafață pe care artista își deapănă impresiile evanescente. Retina e cucerită de

romatică vie, aparent fugace, dar nu străină de elaborări premeditate. Culoarele au lirismul lor intrinsec. O Genevă patetică reține atenția privitorului în expoziție, la fel ca și alte peisaje din alte colțuri ale Europei (Triest, Brno, Annency). «Maria din Mangop» și «Jupinița Iuliana», două portrete în care ascetismul formal al artei bizantine e complimentat de o cromatică proprie portretului modern (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

● Cleopatra Abulius. Tablourile sînt reliefuli în care imaginea figurată a dispărut. De altfel, artista nici nu o caută. Universul e cel al structurilor dintr-un microcosmos imaginar, reificat, unde jocul pozițional al obiectelor sau elansul ordonat al rețelilor promit o stare de spirit. Totul e echilibru și moment asociativ, menit să sugereze tensiune, neliniște, ambiguitate, înclestare, contrarietate. pe fonduri în care culoarea are o prezență neutră. Un mod de exprimare la care se impune participarea afectivă a privitorului (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

● Eugen Ispir — pictură. Ceea ce relevă interesul pentru lucrările expuse este întrebuintarea rășinilor sintetice colorate. Cu noi mijloace pictorial face infinite divagații în lumea imaginilor posibile. O pictură încărcată de metafore, cu transparențe și prețiozități neașteptate, sugestivă și decorativă (Casa de cultură I.R.R.C.S., str. M. Eminescu 8).

muzică

Radu Lupu

● Filarmonica onorează concertul de închidere a stagiunii cu un program ales, alcătuit din trei lucrări de anvergură: Uvertura Leonora (III) de Beethoven; Concertul pentru pian și orchestră în La major (K.V. 488) de Mozart; partea I a monumentalei lucrări vocal-simfonice Oratoriul «Tudor Vladimirescu» de Gh. Dumitrescu. Dirijorul concertului, Iosif Conta, va fi ajutat de Dinu Stelian, care va conduce corul Ansamblului Forțelor Armate, și V. Pânteș, dirijorul corului Filarmonicii (27 și 28 iunie, sala Ateneu).

● O seară de cvartete (Beethoven, Brahms, Enescu) în interpretarea unei formații valoroase — cvartetul de coarde alcătuit din: Varujan Cozighian, vioara I; Avy Abramovici, vioara II; George Popovici, violă; Alfons Capitanovici, violoncel (23 iunie, sala mică a Palatului).

● Ansamblul folcloric «Perinița» anunță un ciclu de spectacole (în regia lui Bițu Fălticaneanu) pe scena Teatrului «C.I. Nottara». «Perinița mea» — așa se intitulează spectacolul — se bucură de o interpretare excelentă, în frunte cu Ștefania Rareș, Maria Pietraru, Tudor Heica, Ion Lăceanu, Ionel Dinicu.

televiziune

După structura teleprogramului acestei săptămîni, televiziunea a intrat în vacanță... Departe de noi ideea de a contesta confrăților de la TV dreptul de a beneficia de un concediu de odihnă. De altfel, ne-ar interzice-o Constituția țării. Numai că ne încăpățînam să credem că televiziunea — ca și teatrele de vară, de pildă, sau trenurile pentru litoral — ar trebui să-și ia vacanța oricînd, cu excepția lunilor de vacanță...

DUMINICĂ 22 Iunie. Închidere de stagiune și la fotbal: Dinamo-Steaua în finala Cupei României (17.30) ● Un film cu suspense-uri (după cum nu se promite), «Fantastică aventură», realizat de studiourile televiziunii poloneze (21.00) ● Cine l-a văzut pe Cupidon? — o emisiune anunțată «muzical-coregrafică» cu Sandu Sticlariu (cîntă sau dansează?), Vasilica Tastaman, Constanța Ciempănu, Gigi Marga ș.a. (21.30) ● Pe programul II emisiunea Seară de teatru reia un succes al scenei românești: «Richard al III-lea» de W. Shakespeare cu cunoscuta distribuție cuprinzînd între alții pe Ion Marinescu, Gheorghe Cozorigi, Eugenia Bădulescu, Constantin Rautchi, Anda Caropol, Olga Tudorache (20.00).

LUNI 23 Iunie. Steaua fără nume, emisiunea-bază de lansare a unor eventuale noi vedete își continuă, harnic, activitatea (20.15).

MARȚI 24 Iunie. Celor ce nu l-au văzut pe ecranul mare, le recomandăm filmul lui Savel Stiopul «Anotimpuri» (20.15).

MIERCURI 25 Iunie. Pe afișul Telecinematecii: «Karin, fiica lui Mans», după capodopera marelui August Strindberg (21.15) ● O emisiune de varietăți literare cu participare selectă: Victor Eftimiu, Zaharia Stancu, Eugen Jebeleanu, Aurel Baranga, Șt. Aug. Doinas, Ana Blandiana, Florin Mugar (23.00).

JOI 26 Iunie. Ne stîrnesc interesul titlul unui film documentar: «Naufragiul Lusitaniei» — o reconstituire, pe bază de documente autentice, a uneia dintre cele mai dramatice catastrofe pe mare a secolului nostru (22.25).

VINERI 27 Iunie. Telemuniv-sitatea își continuă ciclul interesantelor prezentări de titulari ai premilor Nobel pentru știință. Azi: prof. Lars Onsager din Yale — S.U.A., ilustru cercetător în domeniul termodinamicii (19.00) ● «Santinelă adormită» — un film al regizorului francez Noël-Noël (20.15).

SÎMBĂȚA 28 Iunie. Regretăm, dar programul acestui sîrșit de săptămîină nu ne oferă prilejul vreunor recomandări speciale.

pronospport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronospport nr. 25, etapa din 22 iunie 1969

I. Dinamo-Steaua	1
II. Penicilina-C.F.R. Pașcani	x
III. Victoria Roman-Nicolina	1
IV. Textila Buhuși-Ceahlăul	2
V. Chimia Gh. Gheorghiu-Dej-Petrolul Moinesti	1
VI. Gloria C.F.R.-Oțelul Galați	2
VII. Cimentul-Portul C-ța	2
VIII. S.N. Oltenița-Metalul Buc.	2
IX. Voința Buc.-Tehnometal Buc.	2
X. T.U.G. Buc.-Fl. roșie. Buc.	1
XI. Poiana-Caraiman	1
XII. Flacăra Moreni-Carpați	1
XIII. Prahova Ploiești-I.R.A. Cîmpina	1

FLACĂRA - ALBUM

O veche cunoștință de-a noastră:
cântăreața engleză Petula Clark
care ne-a vizitat cu câțiva ani în
urmă.

